

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი
ეროვნული სამეცნიერო ბიბლიოთეკა

İVANE JAVAKHISHVILI TIFLIS DEVLET ÜNİVERSİTESİ
ULUSAL BİLİM KÜTÜPHANESİ

IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY
NATIONAL SCIENCE LIBRARY

ТБИЛИССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ ИВАНЭ
ДЖАВАХИШВИЛИ
НАЦИОНАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

ბიობიბლიოგრაფიული სერია „ქართველი მეცნიერები“
Biyo-bibliyografik Seri "Gürcü Bilim Adamları"
Biobibliographical Series "Georgian Scholars"
Биобиблиографическая Серия "Грузинские Ученые"

Sergi Cikia

(1898-1993)

Biyo-Bibliyografiya

Sergi Jikia

(1898-1993)

Biobibliography

Сергей Джикия

(1898-1993)

Биобиблиография

Tbilisi
2020

სერგი ჭიქია

(1898-1993)

ბიობიბლიოგრაფია

თბილისი
2020

012 (ჯიქია, ს) + 016 : 821.512.16

ჯ 543

ეროვნულმა სამეცნიერო ბიბლიოთეკამ სერიით „ქართველი მეცნიერები“, განმეორებით გამოსცა გამოჩენილი ქართველი თურქოლოგის, აკადემიკოს სერგი ჯიქიას შევსებული და გადამუშავებული ბიო-ბიბლიოგრაფია. პირველად აკადემიკოს სერგი ჯიქიას ბიო-ბიბლიოგრაფია 1984 წელს გამოიცა. იგი თურქულად თარგმნა ილიას უსტუნერმა და 2014 წელს თურქეთში გამოაქვეყნა.

წინამდებარე ნაშრომში თავმოყრილია 1915-2018 წლების მასალა. მასში შესულია სამეცნიერო-კვლევითი, სამეცნიერო-პოპულარული, მისი რედაქციით გამოცემული შრომები, თარგმანები, ლიტერატურა ს. ჯიქიას ცხოვრებისა და სამეცნიერო მოღვაწეობის შესახებ.

მასალა განლაგებულია ქრონოლოგიურ-ანბანური რიგის მიხედვით. ბიო-ბიბლიოგრაფია წინ უძღვის ს. ჯიქიას სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა, ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები. ერთვის სახელთა, გეოგრაფიულ სახელწოდებათა ანბანური საძიებლები და ფოტომატჩიანე.

სამეცნიერო-პედაგოგიური და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა, ძირითადი თარიღები და ს. ჯიქიას შრომები ოთხენოვანია (ქართული, თურქული, ინგლისური, რუსული).

The National Science Library with series “Georgian Scientists” released the 2nd re-edition of the bio-bibliography of famous Georgian Turkorologist, academician Sergi Jikia. The bio-bibliography first was published in 1984. It was translated into Turkish by Ilya Ustyunier and published in 2014 in Turkey.

The present work is composed of the material of 1915-2018. It includes scientific-research, scientific-popular editions of his works, translations, literature, and the material about Jikia's life and scientific work.

The material is placed in chronological alphabetical order. Bio-bibliography is preceded by a brief overview of S. Jikia's scientific and public work, basic dates of his life and work. Alphabetical indexes of geographical names and photographic chronicles are also attached to it.

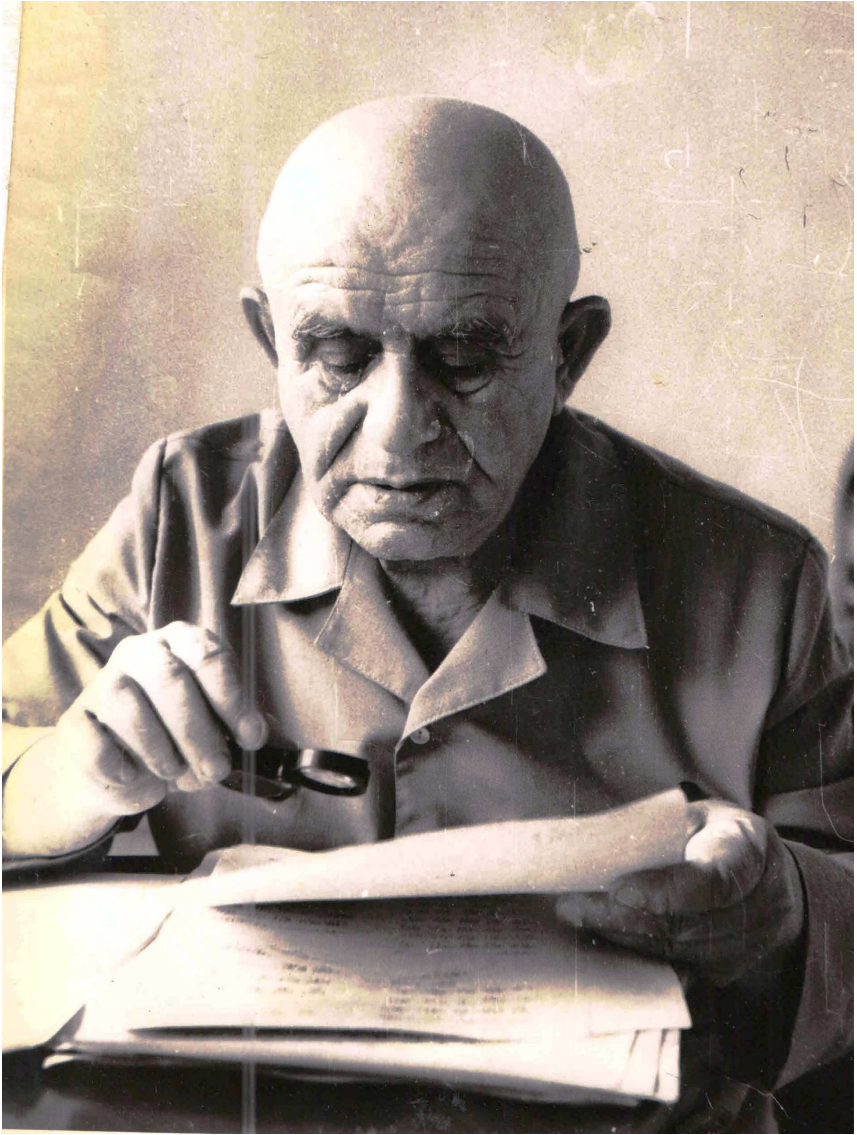
A brief overview of scientific-pedagogical and public activities, basic dates and Jikia's works are in four languages (Georgian, Turkish, English, and Russian).

შემდგენლები: ია დუდუჩავა, ანა ტივაძე
რედაქტორები: ირაკლი ღარიბაშვილი, მარიკა ჯიქია
ბიბლიოგრაფიული რედაქტორი – მარიკა ჟორჯოლიანი
დამკაზადონებელი – ნათია დვალი
გარეკანის დიზაინი: ნინო ხოსრუაშვილი

Compilers: **Ia Duduchava, Ana Tivadze**
Editors: **Irakli Gharibashvili, Marika Jikia**
Bibliographic editor – **Marika Zhorzholiani**
Prepress: **Natia Dvali**
Cover Design: **Nino Khosruashvili**

ISBN

ISSN: 2298-0059

სარჩევი

აკადემიკოსი სერგი ჯიქია (სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა)	9
Akademik Sergi Cikia (Bilimsel-Pedagojik ve Sosyal Faaliyetlerine Genel Bakış).....	24
Academician Sergi Jikia (A brief review of his scholarly, educational and public activities)	37
Академик Сергей Симонович Джикия (Краткий обзор научно-педагогической и общественной деятельности).....	50
ს. ჯიქიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები.....	62
S. S. Cikia'nın Hayatının ve Faaliyetlerinin Temel Tarihleri.....	65
Basic Dates of Life and Creative Activity of S. Jikia	67
Основные даты жизни и деятельности С. С. Джикия.....	70
სერგი ჯიქიას შრომები	73
Sergi Cikia'nın Çalışmaları.....	73
Sergi Jikia's Works.....	73
Труды Сергея Джикия.....	73
სერგი ჯიქიას თარგმანები	169
Sergi Cikia Tarafından Yapılan Çeviriler	169
Translations by S. Jikia.....	169
Переводы Сергея Джикия.....	169
სერგი ჯიქიას რედაქციით გამოცემული შრომები	170
Sergi Cikia'nın Redaksiyonunda Yayımlanan Çalışmalar	170
Works Edited by Sergi Jikia.....	170
Труды изданные под редакцией Сергея Джикия	170
სერგი ჯიქია – სარედაქციო კოლეგიებისა და სხვადასხვა კომისიის წევრი.....	177
Sergi Cikia –Yayın Kurulu ve Komisyonu Üyesi.....	177
Sergi Jikia – Member of the Editorial Boards and Various Commissions	177

Сергей Джикია – Член редакционных коллегий и других комиссий	177
ლიტერატურა სერგი ჯიქიას შესახებ.....	189
Sergi Cikia Hakkında Literatür	189
Publications about Sergi Jikia	189
Литература о Сергей Джикия	189
საიუბილეო თარიღები	228
S. Cikia'nın Yıldönümü Tarihleri	228
Jubilee Dates	228
Юбилейные Даты	228
მასალები გარდაცვალების შესახებ.....	239
Ölüme İlişkin Materyaller	239
Materials About Death.....	239
Кончина	239
სახელთა საძიებელი.....	240
İsimlerin Dizini	240
Name of Indexes	240
Указатель Имен.....	240
გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი.....	248
Coğrafi Ad Dizini	248
Geographical Indexes	248
Указатель Географических Имен	248
ფოტოარქივი.....	251
Fotoğraflar	251
Photo Archive	251
Фотоархив	251

აკადემიკოსი სერგი ჯიქია

(სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა)

მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, აკადემიკოსი სერგი ჯიქია არის თურქული ფილოლოგიისა და დიპლომატიკა-პალეოგრაფიის პრობლემური და კერძო საკითხების, ახლო აღმოსავლეთისა და კავკასიის ხალხების ისტორიულ-კულტურულ ურთიერთობათა საქვეყნოდ აღიარებული მკვლევარი.

კლასიკურმა ორიენტალისტიურმა განათლებამ, არა ერთი და ორი მნიშვნელოვანი საკითხის დასმამ და სათანადო მეცნიერულ დონეზე დამუშავებამ, დიდმა პედაგოგიურმა ნიჭმა და თბილმა ადამიანურმა თვისებებმა სერგი ჯიქიას, უაღრესად მოკრძალებულ პიროვნებას, დიდი ავტორიტეტი და სიყვარული მოუპოვა როგორც საბჭოთა, ისე საზღვარგარეთელ სპეციალისტებს შორის.

სერგი ჯიქია დაიბადა 1898 წლის 20 ოქტომბერს მარტვილის რაიონის სოფ. ონოღიაში, გლეხის ოჯახში. დაწყებითი განათლება მიიღო სოფ. ონოღიის სამრევლო სკოლაში, 1913 წელს კი სწავლა გააგრძელა თბილისის სასულიერო სასწავლებლის მესამე კლასში. სასწავლებლის 4 კლასის დამთავრების შემდეგ გადაიყვანეს სასულიერო სემინარიაში, რომელიც 1917 წელს თბილისის ვაჟთა მერვე გიმნაზიად გადაკეთდა.

სემინარია-გიმნაზიაში ს. ჯიქიას ასწავლიდნენ ვასილ ბარნოვი, იპოლიტე ვართაგავა, თედო სახოკია. 1919 წელს, გიმნაზიის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ, იგი ჩაირიცხა თბილისის უნივერსიტეტის სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტზე ჯერ ისტორიის, მეორე კურსიდან კი ენათმეცნიერების განხრაზე. უნივერსიტეტში მან მოისმინა ქართული, ქართველური და არაბული ენები აკაკი შანიძესთან, ფონეტიკა და ზოგადი ენათმეცნიერება – გიორგი ახვლედიანთან, საქართველოს ისტორია – ივანე ჯავახიშვილთან, ქართული მწერლობის ისტორია – კორნელი კეკელიძესთან. სტუდენტობის წლებში (1921-1923 წწ.) მუშაობდა ქართული დივიზიის ნივთსაწყობის მოანგარიშედ. 1923 წელს მუშაობა დაიწყო „თბილისის უნივერსიტეტის მოამბის“ რედაქციაში კორექტორად. უნივერსიტეტი დაასრულა 1924 წელს.

1926 წელს აკ. შანიძის წარდგინებით ს. ჯიქია დატოვეს თურქულ ფილოლოგიაში „პროფესორობისათვის მოსამზადებლად“. 1927 წელს კვლავ აკ. შანიძის თაოსნობით იგი მიავილინეს სტამბოლის უნივერსიტეტში თურქული ენისა და ლიტერატურის შესასწავლად. იქ ორი წელი ინტენსიურად მუშაობდა და ისმენდა ცნობილი მეცნიერების მ. ფ. ქოფრულუს, რ. ჰულუსის, ა. ექრემის, ა. რეფიკისა და სხვათა ლექციებს; სტამბოლის სიძველეთსაცავებში ამუშავებდა ოსმალურ-საენათმეცნიერო და საისტორიო წყაროებს. ამავე დროს აკვირდებოდა სტამბოლში მცხოვრები ლაზების მეტყველებას და იწერდა მათ მონათხრობს.

ფუად ქოფრულუს სემინარებზე მუშაობის დროს დაუახლოვდა შემდეგში ცნობილ მწერალსა და მეცნიერს ორჰან შაიქ გიოქაის (Orhan Şaik Gökyay).

სტამბოლში ჩასვლისთანავე ქართულ კათოლიკურ ეკლესიაში შეხვდა ფრანგ ენათმეცნიერს ჟ. დიუმეზილს, რომელიც ლაზების მეტყველებას აკვირდებოდა. ბატონი სერგი დაუახლოვდა პროფ. დიუმეზილის ლაზ ინფორმატორებს. იწერდა მათი მეტყველების ნიმუშებს. სტამბოლში ჩაწერილი ტექსტები 1936 წელს დაიბეჭდა არნ. ჩიქობავას წიგნში „ქანურის გრამატიკული ანალიზი ტექსტებითურთ“. ლაზურის მიმართ მეცნიერული ინტერესი ს. ჯიქიას სიცოცხლის ბოლომდე გაჰყვა.

ს. ჯიქიას თურქოლოგიურ განათლებას რუსულ ორიენტალისტურ სკოლაში სრულყოფის ბედნიერებაც ხვდა წილად.

იგი თურქეთიდან დაბრუნებისთანავე გაიგზავნა ლენინგრადში, სადაც საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიის ენისა და აზროვნების ინსტიტუტის ასპირანტად ჩაირიცხა. ასპირანტურის წლებში მას მეცნიერულ ხელმძღვანელობას უწევდა აკად. ა. სამოილოვიჩი. მუშაობდა ვ. ბარტოლდის, ნ. მარისა და ი. მემჩანინოვის სემინარებში. ასპირანტურის წლებშივე (1930 წ.) მიიწვიეს თურქული ენის დოცენტად (დოცენტის წოდება მინიჭებული ჰქონდა სსრკ ცენტრალური საატესტაციო კომიტეტის დადგენილებით) ჯერ ლენინგრადის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, 1931 წელს კი ლენინგრადის ცოცხალ აღმოსავლურ ენათა სახელმწიფო ინსტიტუტშიც. 1932 წელს დაასრულა ასპირანტურის კურსი და დაიწყო მუშაობა პირველი თანრიგის მეცნიერ-მუშაკის თანამდებობაზე ენისა და აზროვნების ინსტიტუტში. პარალელურად აგრძელებდა ლექციების კითხვას უნივერსიტეტში და

ხელმძღვანელობდა თურქული ენის შემსწავლელთა წრეს ლენინგრადის მეცნიერთა სახლში. თბილისს დაუბრუნდა 1936 წელს. ჩამოსვლისთანავე დაინიშნა უნივერსიტეტის ჯერ აღმოსავლურ ენათა, 1945 წლიდან კი თურქოლოგიის კათედრის გამგედ. იგი იყო თურქოლოგიის კათედრის დამაარსებელი და პირველი გამგე (1973 წლამდე), აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის შექმნის თავკაცთაგანი და მისი პირველი დეკანი (1945-1952 წწ.). ს. ჯიქია ამასთანავე მუშაობდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის მახლობელი აღმოსავლეთის ენების განყოფილების უფროს მეცნიერ-თანამშრომლად.

1946 წელს დაიცვა ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი და მეორედ მიენიჭა დოცენტის წოდება. 1956 წელს დაიცვა ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი და მაშინვე მიენიჭა პროფესორის წოდება.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის შექმნის დღიდან (1960 წ.) ს. ჯიქია ხელმძღვანელობდა თურქოლოგიის განყოფილებას. იყო საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროების კომისიის თურქულენოვანი სერიის რედაქტორი, საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებულ თურქოლოგთა საბჭოთა კომიტეტის, ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის მთავარი სარედაქციო კოლეგიის, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის, მეცნიერებათა აკადემიის გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობისა და ვ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტების სამეცნიერო საბჭოს, ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატისა და ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მიმნიჭებელი ორი საბჭოს წევრი.

სერგი ჯიქიას გამოქვეყნებული აქვს 200-მდე სამეცნიერო შრომა.

ქართულ-აზერბაიჯანული, ქართულ-თურქული ენობრივი და ისტორიულ-ლიტერატურული ურთიერთობანი, აზერბაიჯანულისა და ანატოლიური თურქულის აღმოსავლური დიალექტები, ოსმალური ენის ისტორიის საკითხები, ქართულ-თურქული და თურქულ-ქართული ლექსიკონების, ქრესტომათიებისა და სახელმძღვანელოების შედგენა, ლაზური ტექსტების გამოქვეყნება და თურქულ-ლაზური ენობრივი კონტაქტების დადგენა, განსაკუთრებით კი საქართველოსა და საერთოდ კავკასიის შესახებ ისტორიული ცნობების შემ-

ცველი ოსმალური საარქივო მასალების – ისტორიული დოკუმენტებისა და ნარატიული წყაროების პუბლიკაცია-კომენტირება, ოსმალური პალეოგრაფიისა და დიპლომატიკის მნიშვნელოვანი საკითხების კვლევა, საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია და ტოპონიმო-კა წარმოადგენდა აკად. სერგი ჯიქიას სამეცნიერო მოღვაწეობის ძირითად სფეროს.

ს. ჯიქიას პირველი მეცნიერული ნაშრომი ეხებოდა X-XI სს. ფსალმუნს. ეს იყო სადიპლომო შრომა სათაურით „წრფელობითი ბრუნვის ხმარება „დავითნის“ უძველეს ხელნაწერში“.

სამხრეთ საქართველო XVI ს-ში ოსმალებმა დაიპყრეს და დამპყრობელთა ძალმომრეობის გამო მოსახლეობის ერთი ნაწილი გამაჰმადიანებასთან ერთად ენობრივადც გათურქდა. ს. ჯიქია 1926-27 წლებში სწავლობდა მესხეთის ქართული მოსახლეობის თურქულ მეტყველებას, იწერდა ტექსტებსა და ავლენდა მათ ენობრივ თავისებურებებს. ს. ჯიქიას მიერ ადგილზე შეგროვილი ენობრივი მასალა და მისი ანალიზი უკვე ისტორიული მნიშვნელობისაა. მესხეთის ქართველი მოსახლეობის თურქული მეტყველება იყო სერგი ჯიქიას საკანდიდატო დისერტაციის თემა. სამცხე-ჯავახეთიდან აყრილი მოსახლეობა გაფანტეს ყაზახეთსა და შუა აზიის რესპუბლიკებში. მათი შთამომავლები დღესდღეობით თურქეთის რესპუბლიკაშიც ცხოვრობენ და თავიანთ თავს შეცდომით ახალციხელ თურქებს უწოდებენ. სინამდვილეში ისინი მაჰმადიანი ქართველები არიან. სერგი ჯიქიას დაკვირვებების გაუთვალისწინებლად დღეს შეუძლებელია ახალციხიდან გადასახლებული თურქულენოვანი მაჰმადიანი ქართველების მეტყველების სწორი ანალიზი. ამის დასტურია ჯერ კიდევ 1978 წელს ფ. ფ. Алиев-ის მიერ გამოცემული ნაშრომი: “Очерки по лексике языка турок (sic!) Казахстана” (Алма-Ата).

ქართველმა აღმოსავლეთმცოდნეებმა იმთავითვე ორი გზით წარმართეს მუშაობა: 1) საკუთრივ აღმოსავლური ენების, ლიტერატურისა და ისტორიის საკითხების დამუშავება და 2) ქართველ და აღმოსავლეთის ხალხებს შორის არსებული ისტორიულ-კულტურული ურთიერთობების გამოვლენა-შესწავლა. აკად. ს. ჯიქიამ ქართულ-თურქული ენობრივი მასალისა და ოსმალური დოკუმენტური თუ ნარატიული წყაროების საფუძველზე დაადგინა და სკრუპულოზურად შეისწავლა ეს კონტაქტები. მან გამოავლინა, ერთი მხრივ, აღმოსავლური წარმოშობის სიტყვების ქართულში შემოსვლის გზები

და დრო, მეორე მხრივ, ქართული ენობრივი სუბსტრატის ფაქტები დაადასტურა აღმოსავლეთ ანატოლიის თურქულ დიალექტებში. ს. ჯიქიას სტატიებით – „კოლექტიური შრომის ერთი ქართული ტერმინისათვის თურქულ ენებში“, „ლაზუტ“ სიტყვის წარმოშობისათვის“, „შენიშვნები „სიმინდ-სემიდალის“ შესახებ“, „О грузино-азербайджанских языковых взаимоотношениях“, „აღმოსავლური წარმოშობის სიტყვათა ისტორიიდან“ (I და II წერილი), „აღმოსავლური წარმოშობის ზოგიერთი სიტყვის განმარტება“ და სხვა. გაირკვა, რომ თურქულსა და აზერბაიჯანულში ქართულიდან შესულია ძირითადად სოფლის მეურნეობასთან დაკავშირებული ტერმინები, როგორცაა გუთანა, მოდგამი, თოხი, მარგილი, ჭაჭა, ტლავარი, მელისკუდი, ჭინჭარი, ჭალა და ა.შ. თურქული „ლაზუტ“ (ლაზური მცენარე) სიტყვის ეტიმოლოგიის საფუძველზე ს. ჯიქიამ აჩვენა, რომ ანატოლიის თურქებს სიმინდის კულტურა ქართველური ტომისაგან, ლაზებისაგან, გადაუღიათ.

აზერბაიჯანულიდან და თურქულიდან ქართულში მეტწილად შემოსულა მეცხოველეობასთან, მეთევზეობასა და კულინარიასთან დაკავშირებული ტერმინები. ამგვარად იკვეთება მეურნეობის ის დარგები, რომლებიც ისტორიულად ერთს უფრო განვითარებული და სრულყოფილი ჰქონდა, ვიდრე მეორეს.

ს. ჯიქიამ საგანგებოდ შეისწავლა XVII ს-ის ცნობილი თურქი მოგზაური ისტორიკოსის, ევლია ჩელების, ცნობები მეგრულისა და ქართლის, ლაზებისა და ლაზურის შესახებ. აქ სხვა საკითხებთან ერთად ყურადღება გაამახვილა მეტად მნიშვნელოვან ფაქტზე – ქართული მჟღერი ხმულები თურქულში გადმოიცემა სათანადო რიგის ყრუ თანხმოვნებით, რაც იმის დამადასტურებელია, რომ ქართული მჟღერი ხმულები დაბალი ხარისხის მჟღერობის არიან.

ამ ნაშრომებში გამოწვლილვითაა შესწავლილი და ზუსტად დადგენილი ქართული და თურქული ენების ბგერობრივი შესატყვისობების კანონზომიერებანი.

ქართული ისტორიული გეოგრაფია დიდად არის დავალებული აკად. ს. ჯიქიას გამოკვლევებითა და შენიშვნებით. მან ახსნა უამრავი ტოპონიმი სამხრეთ საქართველოს რეგიონიდან, მოახდინა მათი ლოკალიზაცია და იდენტიფიკაცია.

ს. ჯიქიას მეცნიერული ინტერესების სფეროში მუდამ იყო კავკასიის სხვადასხვა ხალხების კულტურისა და ისტორიის საკითხები.

მან შეისწავლა თურქული ლექსემების შემცველი სომხური გვარები. სპეციალური სტატია მიუძღვნა 1897 წელს შედგენილ რუსულ-ყარაჩაულ ლექსიკონს. (“Об одном рукописном русско-карачаевском словаре”), წარმოაჩინა ძეგლის მნიშვნელობა ყარაჩაული ენის, ისტორიისა და ეთნოგრაფიის საკითხების მეცნიერულ შესწავლაში.

ს. ჯიქიას თანამშრომლობითა და რედაქციით ორჯერ გამოიცა ქართულ-თურქული და თურქულ-ქართული მოკლე ლექსიკონები. მისი ინიციატივით, აკად. გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის თურქოლოგიის განყოფილების თანამშრომლებმა დაიწყეს ვრცელი თურქულ-ქართული ლექსიკონის შედგენაზე მუშაობა, რომელიც ღია ჩლაიძის რედაქტორობით ორ ტომად გამოიცა 2001 წელს და მიეძღვნა აკად. სერგი ჯიქიას ხსოვნას.

როგორც უნგრელი თურქოლოგი გ. ხაზაი წერდა, „ს. ჯიქიას სამეცნიერო მოღვაწეობამ ჩვენი ცოდნა თურქოლოგიის მრავალ დარგში განავრცო და გააღრმავა. მეცნიერება მას უნდა უმადლოდეს, სხვა თემებთან ერთად, ქართული ტრანსკრიპციით გადმოცემული თურქული ტექსტების აღმოჩენას და მის შესწავლაში პირველი ნაბიჯის გადადგმას“. საქმე ეხება XVIII საუკუნეში შედგენილ ქართულ-თურქულ სასწავლო წიგნს. ძეგლი თანაბრად საინტერესოა როგორც ქართული, ისე თურქული ენის ისტორიული ფონეტიკის, მორფოლოგიისა და ლექსიკის შესასწავლად. შეიცავს მეტად საყურადღებო მასალას ორივე ენის ისტორიული დიალექტოლოგიისათვის. ს. ჯიქიამ ნათელყო, რომ „თურქულისათვის უფრო მოხერხებული ანბანით (ჩვენს შემთხვევაში – ქართულით) ტრანსკრიბირებული თურქული ტექსტები მეტად საყურადღებო და სანდო მასალას იძლევა ისტორიული ფონეტიკის მრავალი შეუსწავლელი საკითხის გასაშუქებლად“.

ქართველური ენებისა და ზოგადი ენათმეცნიერების თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია მეცნიერის შრომები თურქულ-ლაზურ ენობრივ ურთიერთობათა შესახებ. XVI ს-დან ლაზური მოსწყდა ქართულს, სვანურსა და ზანურის მეგრულ დიალექტს. ლაზები კარგა ხანია ორენოვნები გახდნენ. ბუნებრივია, ლაზურში ბევრი თურქიზმია. თურქულის გავლენა რამდენადმე გრამატიკულ წყობაშიც შეინიშნება. ს. ჯიქიამ საგანგებოდ შეისწავლა თურქული ლექსიკური და სინტაქსური კალკები ლაზურში, გამოავლინა თურქული ლექსიკა, დაადგინა თურქული ბგერების რეფლექსები ლაზურში და საერთო

სათაურით „თურქულ-ლაზური ენობრივი ურთიერთობიდან“ სხვადასხვა დროს დაბეჭდა შრომები.

მნიშვნელოვანია ს. ჯიქიას ერთი ზეპირი დაკვირვება: ცნობილია, რომ ქართულ /ვრ/-ს მეგრულში /რვ/ შეესაბამება: ქართული *გრილი* – მეგრული *რგილი*, ხოლო ქართულისეულ /ვ/ ხმოვანს მეგრულში /ა/ ენაცვლება: ქართული *ერთი* – მეგრული *ართი*. აქედან გამომდინარე, ქართულ *ეგრ*- ძირს მეგრული *არგ*- შეეფარდება. ძველ ქართულში ხმოვნით დაწყებული ტოპონიმების შემთხვევაში წარმომავლობის აღსანიშნავად გამოიყენებოდა *მ-ელ*- ცირკუმფიქსი: აწყურის მკვიდრი *მ-აწყვერ-ელ-ი* იყო, აჩაბის ბინადარი კი – *მ-აჩაბ-ელ-ი*. ამდენად, *ეგრ*-(ის)ში მცხოვრების სახელწოდება *მ-ეგრ-ელ-ი* მეგრულადაც კანონზომიერი წარმოებაა: *მ-არგ-ალ-ი*. ბერძნული მორფოტაქტიკის კვალობაზე, ის, ვინც კოსმოსისკენ ილტვის, კოსმონავტი, ვინც ვარსკლავეთში გაემგზავრება – ასტრონავტი, ვინც წყლის ფენომენს იკვლევს – აკვანავტი. ვინც ოქროს საწმისს ეძიებს და ამ მიზნით არგების ქვეყანაში მიემართება, *Αργοναυτες* არგონავტი გამოდის. კოლხების სამკვიდრებელი ადგილის სახელს *Αργα-*ს ემატება *ναυτες*. ეს ვარაუდი იმთავითვე გაიზიარეს აკად. შ. ნუცუბიძემ, პროფ. ა. ურუშაძემ, აკად. თ. გამყრელიძემ.

ს. ჯიქია ჯერ კიდევ სტამბოლში ყოფნისას ეძიებდა და ამუშავებდა საქართველოს შესახებ ცნობების შემცველ ოსმალურ ქრონიკებსა და გეოგრაფიულ თხზულებებს. მათი პუბლიკაცია მოგვიანებით, 40-იან წლებში, დაიწყო ცალკეული სტატიების სახით – „იბრაჰიმ ფეჩევი საქართველოს შესახებ“, „ცნობა დიდი მოურავის უკანასკნელი დღეების შესახებ ოსმალეთში“, „ხონთქრის მიერ დიდი მოურავისადმი გაცემული სიგელი“, „ეპიზოდი XVI ს. საქართველოს ისტორიიდან“, „ქართულ-თურქული ისტორიული ურთიერთობიდან 1588-1590 წლებში“, „ეპიზოდი ოდიშის პოლიტიკური ისტორიიდან“ და სხვ. ჩამოთვლილმა ნაშრომებმა ობიექტური ცნობებით გაამდიდრეს ჩვენი ისტორიოგრაფია XVI-XVIII სს. საქართველოს პოლიტიკური, ეკონომიკური და სოციალური ისტორიის შესასწავლად, სიმონ ქართლის მეფის, გიორგი სააკაძის, ლევან და ვამეყ დადიანების, ალექსანდრე და სოლომონ იმერთა მეფეების და სხვათა პოლიტიკური და სახელმწიფოებრივი მოღვაწეობის დასადგენად.

1960 წელს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმთან შეიქმნა საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების

კომისია, რომელიც 1970 წლიდან გაფართოვდა და საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიად გადაკეთდა. ს. ჯიქია იყო თურქულენოვანი წყაროების სერიის რედაქტორი. ამ სერიაში გამოიცა 1964 წ. მეცნიერის ნაშრომი „იბრაჰიმ ფეჩევის ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ“. წიგნში დაწვრილებითაა აღწერილი ოსმალთაგან სამხრეთ-აღმოსავლეთ საქართველოს ცალკეული პროვინციების დაპყრობის ისტორია, თბილისში ოსმალთა გარნიზონის ჩაყენება. თურქულ ტექსტს ახლავს ქართული თარგმანი შესავლითა და შენიშვნებით. ნაშრომის გამოქვეყნებით ქართული ისტორიოგრაფიის განკარგულებაში აღმოჩნდა უცნობი ფაქტების შემცველი მდიდარი მასალა შუა საუკუნეების საქართველოს პოლიტიკური ისტორიიდან. წიგნს მაღალი შეფასება მისცეს როგორც საბჭოთა, ისე ევროპელმა ორიენტალისტებმა.

თურქული ნარატიული თხზულებები და ისტორიული დოკუმენტები პირველხარისხოვანი წყაროა ოსმალეთის იმპერიის მიერ დროებით თუ ხანგრძლივად დაპყრობილი ხალხების ისტორიისათვის. მაგრამ ბევრი მათგანი შესრულებულია დივანისა და სიაკათის, ამოსაკითხავად მეტად რთული, კრიპტოგრაფიული ხელით. ცნობილი მედიევისტი ანა ტვერიტინოვა წერდა: „თურქული დოკუმენტების წაკითხვა და თარგმნა წარმოადგენს სამუშაოს ყველაზე რთულ ნაწილს, რაც, როგორც ცნობილია, ბევრ ისტორიკოსს აფრთხობს“. ს. ჯიქიას წყალობით კი ქართული ისტორიოგრაფიის განკარგულებაშია უამრავი ოსმალური საარქივო მასალა და წერილობითი ძეგლი, გაშიფრული ფილიგრანული ხელოვნებით, დიდძალი დოკუმენტური, ისტორიულ-ლიტერატურული და ფოლკლორული მასალის მოხმობით. ს. ჯიქია ზედმიწევნით ზუსტ თარგმანს ურთავდა ვრცელ კომენტარებს. კომენტარები არ იფარგლება ისტორიული პირებისა და მოვლენების, ტოპონიმებისა და სოციალურ-ეკონომიკური ტერმინების ახსნა-განმარტებით. იგი იძლევა წყაროს სრულ პალეოგრაფიულ და დიპლომატიკურ ანალიზს, განსაზღვრავს მის ენობრივ თავისებურებებს.

ს. ჯიქია წლების მანძილზე ამუშავებდა და აწესრიგებდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ხელნაწერთა ინსტიტუტსა (ყოფილი საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა განყოფილება. ახლა – ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი) და საქართველოს ეროვნულ არქივში დაცულ ოსმალურ დოკუმენტურ მასალას. მან აღ-

წერა სხვადასხვა ფორმულარის 700-ზე მეტი თურქულენოვანი დოკუმენტი, განსაზღვრა რაობა და შეადგინა კატალოგი. მას ეკუთვნის ჩვენს სიძველეთსაცავებში შემონახული ოსმალთა სულთნებისა და ფაშების მიერ საქართველოს მეფე-დიდებულებისადმი გაცემული ფირმანების, ბერათებისა და ბუიურულთუების (ბრძანებების) პირველი მეცნიერული პუბლიკაცია (იხ. „მე-18 საუკუნის თურქული დოკუმენტი ოქროს ციხის შესახებ“, „XVIII საუკუნის ორი თურქული დოკუმენტი“, „ერთი თურქული საბუთი ცხინვალის შესახებ“, „სულთან აჰმედ III-ის ფირმანი ბაქარ ბაგრატიონს“, „მაწევანი და ატენი თურქულ საბუთებში“). ეს დოკუმენტები საუკეთესო წყაროა ოსმალური სამხედრო ლენური სისტემის საკითხების შესასწავლად, თურქეთ-საქართველოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური დამოკიდებულების დასადგენად, ირან-ოსმალეთის ურთიერთობის დასაზუსტებლად, ამ ურთიერთობის ფონზე, „საქართველოს საკითხის“ გამოსაყოფად.

ქართული სამართლის ისტორიის მნიშვნელოვანი პირველწყაროა ს. ჯიქიას მიერ გამოცემული ოსმალური ჰუჯათები (ამონაწერები სასამართლოს გადაწყვეტილებათა დავთრებიდან). მეცნიერის კვლევის არეში მოექცა თურქული ეპიგრაფიკული ძეგლებიც. მან ამოიკითხა ოლთისის მეჩეთის ქტიტორული წარწერები ასლან ფაშისა (1666, 1659 და 1670 წლები), გამოაქვეყნა 1739 წლის ბაგრატის ტაძრის ეზოში ნაპოვნი ლაპიდარული წარწერა.

სტატიაში, სხვა საკითხებთან ერთად, დადგენილია გრაფ კუტაისოვების, ეკატერინე II-ის, პავლე I-ის ფავორიტების გენეალოგია (მათი წარმომავლობა ენციკლოპედიებში დღემდე არასწორადაა წარმოდგენილი).

ფუნდამენტური ნაშრომი, რომელმაც ს. ჯიქიას საერთაშორისო მასშტაბით მოუპოვა „უმაღლესი რეპუტაციის თურქოლოგის სახელი“ (მ. გუბოგლუ), არის XVI ს-ში ოსმალთა მოხელეების მიერ ფისკალური მიზნით შედგენილი დოკუმენტის – „გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთრის“ პუბლიკაცია და მეცნიერული ანალიზი. 1941 წელს გამოვიდა „დავთრის“ ქართული თარგმანი – წიგნი II, 6 წლის დაგვიანებით – დავთრის თურქული ტექსტი, წიგნი I, 1958 წელს კი წიგნი III – გამოკვლევა: 1. ხელნაწერი აღწერილობა; 2. შენიშვნები ტექსტის გეოგრაფიისა და ტოპონიმიკისათვის. დღემდე გამოუქვეყნებელია მეოთხე წიგნი (ტერმინთა განმარტებები). ძეგლი შედგენი-

ლია 1595 წელს; დაწვრილებითაა აღწერილი თურქთაგან დაპყრობილი და გურჯისტანის ვილაიეთად სახელდებული მესხეთი, ჯავახეთი, არტაანი, ჩილდირი/ჩრდილი, კოლა და ტაოს ნაწილი. დოკუმენტი უტყუარი წყაროა ამ მხარის ეკონომიკის (აღნიშნულია თითოეულ სოფელზე გაწერილი გადასახადის საერთო რაოდენობა, ჩამოთვლილია გადასახადის სახეობები, სოფლის მეურნეობის პროდუქტების სახელები და რაოდენობა, ღირებულება, სარწყავი სისტემით სარგებლობის წესები), ისტორიული გეოგრაფიის (დასახელებულია ყველა სოფელი, ნასოფლარი, ეკლესია, ციხე, ტბა, მდინარე თუ საყანე), ონომასტიკისა და ეთნიკური შედგენილობის (დასახელებულია გადასახადის გადამხდელ პირთა და ოჯახის უფროსთა სახელი, მამის ან ძმის სახელი, მამის სახელს ხშირად ცვლის ხელობის აღნიშვნა), ოსმალეთის იმპერიის სოციალურ-ეკონომიკური სტრუქტურის, ოსმალური დიპლომატიკისა და პალეოგრაფიის ძირითადი საკითხების შესასწავლად. სიაკათის ხელით დაწერილი ტექსტის გაშიფვრა მოითხოვდა ზედმიწევნით ზუსტსა და მრავალმხრივ ცოდნას, მდიდარ გამოცდილებასა და უტყუარ მეცნიერულ აღღოს. ამ სირთულის გამო იყო, რომ საადრიცხვო დავთრებიდან სცემდნენ ფრაგმენტებს, ნებისმიერად შერჩეული მონაკვეთის მხოლოდ თარგმანებს (შდრ. A. Szilady, Fr. Steltzer, A. Veilics). სერგი ჯიქია პირველი თურქოლოგია, რომელმაც გამოაქვეყნა „დავთრის“ როგორც თურქული ტექსტი, ისე თარგმანი მთლიანად. „ამის გამო – წერდა ცნობილი თურქოლოგი ლაიოშ ფეკეტე – ს. ჯიქიას გამოცემა ყველას შრომაზე მაღლა დგას“. (Acta Orientalia Hungaricae. VII, 1, ბუდაპეშტი, 1957, გვ. 2), იმავეს შენიშნავდა ჰაზიმ შაბანოვიჩი (იუგოსლავია) – „ეს არის თურქული საკადასტრო წიგნის პირველი კომპლექსური გამოცემა თარგმანთან ერთად“. თურქული დავთრების პუბლიკაციასა და დამუშავებაში ს. ჯიქიას პრიორიტეტს ხაზს უსვამენ აკადემიკოსები ა. კონონოვი და თ. გამყრელიძე – „ს. ჯიქიამდე ვერავინ ბედავდა ვრცელი დავთრის ამოკითხვასა და მეცნიერულ გამოცემას. ადრე არსებობდა ანალოგიური დოკუმენტების მხოლოდ თარგმანები, ორიგინალის კრიტიკული ტექსტის პუბლიკაციის გარეშე. მოგვიანებითაც კი, სერგი ჯიქიას მიერ „გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთრის“ გამოცემის შემდეგ, გამოქვეყნდა დავთრების მხოლოდ თარგმანები, სიაკათის ხელით დაწერილი თურქული ტექსტის წაკითხვისა და პუბლიკაციის გარეშე“ (Советская тюркология, 1978, № 5, გვ. 109).

ს. ჯიქიას მიერ გამოცემული „დავთარი“ გახდა სანიმუშო წიგნი „დავთარებზე“ მუშაობის მოსურნე თურქი თუ ევროპელი სპეციალისტებისათვის. აკაკი შანიძე და გიორგი წერეთელი ს. ჯიქიას შრომების შეფასებისას წერდნენ: „ს. ჯიქიას გამოცემა გოცებას იწვევს და მიზამვის სურვილს აღძრავს“.

აკადემიურად გამართულ ტექსტსა და მის ზუსტ „კომპეტენტურ თარგმანს“ ს. ჯიქიამ დაურთო მრავალპლანიანი გამოკვლევა, რომელიც სპეციალისტებმა „სინიდიისის წვეთებით დაწერილ შრომად“ აღიარეს. მასში უპირველესად ამომწურავადაა ძეგლი შესწავლილი კოდიკოლოგიური თვალსაზრისით, შემდეგ კი დეტალურადაა განხილული 1400-ზე მეტი ტოპონიმი. აღდგენილია სამხრეთ საქართველოს გეოგრაფიული ნომენკლატურის თავდაპირველი ქართული სახე, დროთა მსვლელობაში შერყვნილი და გადასხვაფერებული. დადგენილია იმ გეოგრაფიული პუნქტების მდებარეობა, რომლებიც ავბედიითი ისტორიული ვითარების გამო დღეს აღარ არსებობენ. საისტორიო წყაროების, ხალხური სიტყვიერებისა და თქმულებების, დიდძალი საარქივო მასალის, გეოგრაფიული რუკების, მოგზაურთა ჩანაწერებისა და ექსპედიციების დროს ადგილზე ჩაწერილი მონაცემების ფრთხილი მეცნიერული ანალიზის შედეგად „დავთარში“ ფიქსირებული გეოგრაფიული პუნქტები იდენტიფიცირებულია ამჟამად ცნობილ ან ახლა არარსებულ, მაგრამ ისტორიულად დადასტურებულ სოფელთან თუ ნასოფლართან. მოცემულია თითოეული გეოგრაფიული პუნქტის ისტორია და სახელის ეტიმოლოგია. „ასეთი გამოკვლევა საისტორიო გეოგრაფიის დარგში საერთოდ ძალიან ცოტა მოიპოვება და იგი შეიძლება V. Minorski-ს ცნობილი შრომის Hudud - al-Alam-ის (ლონდონი, 1937) გვერდით მოთავსდესო“ – წერდა გ. წერეთელი (აღმოსავლური ფილოლოგია, ტ. III, თბ, 1973, გვ. 11). გამოკვლევის მეორე ნაწილში ასევე დაწვრილებით არის განხილული „დავთარის“ ონომასტიკა და დადგენილია სამხრეთ საქართველოს ეთნიკური შედგენილობა, ფილოლოგიურ-ისტორიული თვალსაზრისით არის გარჩეული სოციალურ-ეკონომიკური და დიპლომატიკური ტერმინები. შესწავლილია ძეგლის პალეოგრაფიული თავისებურებანი, დადგენილია ის კანონზომიერებანი, რომლითაც ქართული საკუთარი სახელები არის გადმოცემული თურქულ ტრანსკრიფციაში, სრულადაა გამოვლენილი ქართული და თურქული ენების ბგერობრივი ურთიერთმიმართება. შენიშნულია თურქული ენის ის-

ტორიის თვალსაზრისით არა ერთი საყურადღებო ფაქტი მორფოლოგიიდან და ლექსიკიდან. ლ. ფეკეტეს აზრით „თავისი მნიშვნელობით ს. ჯიქიას შრომა სცილდება საკუთრივ საქართველოს ფარგლებს. თურქული „თაჰრირი“ (აღწერა), რომელიც საქართველოს ეხება, შეიძლება სახელდობრ შედარებულ იქნეს ახლა უნგრეთის პროვინციის ნებისმიერ „თაჰრირთან“, რის წყალობითაც კვლევა თურქეთის იმპერიის ან მისი ერთმანეთისგან დაშორებული პროვინციების ისტორიისათვის განკარგულებაში მიიღებს ფასეულ პარალელებსა და დამატებით მასალას“.

„გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთრის“ სამი წიგნი საეტაპო ნაშრომი გახდა ოსმანისტიკაში, საქართველო-თურქეთის სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურულ-ისტორიული ურთიერთობათა საკითხების კვლევაში. იგი საფუძვლად დაედო უამრავ ნაშრომს მეცნიერების სხვადასხვა დარგში. „დავთარში“ აღბეჭდილი ტერმინთა და ცნებათა განმარტებები ცალკეულ პუბლიკაციებში შევიდა. მათ გამოქვეყნებას ს. ჯიქია მეოთხე წიგნად ვარაუდობდა.

აქტიური ცხოვრების ბოლო 15 წელი ს. ჯიქიამ იმუშავა ოსმალთა მოხელეთა მიერ 1728 წელს შედგენილ თბილისის ვილაიეთის დიდი დავთრის 1046 გვერდზე შედგენილი ტექსტის დადგენასა და ქართულად თარგმნაზე. ამოუკითხავი დარჩა ე.წ. „სინორები“, საყანე, სავენახე ადგილების სახელები, ანუ მიკროტოპონიმები. მათ დადგენას ადგილზე მისვლის გარეშე შეუძლებლად თვლიდა.

2009-2010 წლებში პროფ. ნოდარ შენგელიამ ორ ტომად გამოსცა „1728 წლის თბილისის ვილაიეთის დიდი დავთარი“, თავფურცელზე წერია: „ოსმალური ტექსტი ქართული თარგმანით, შესავლით, გამოკვლევითა და ფაქსიმილეებით გამოსაცემად მოამზადეს აკად. სერგი ჯიქიამ და პროფ. ნოდარ შენგელიამ“. ამ პუბლიკაციაში ოსმალური ტექსტის მხოლოდ ფაქსიმილეა, ს. ჯიქიას მიერ ამოკითხული და დადგენილი ტექსტის გამოქვეყნება ვერ მოხერხდა, მაგრამ თარგმანში სრულად არის გათვალისწინებული მეცნიერის ღვაწლი.

გასული საუკუნის 60-იან წლებში, ს. ჯიქიას განკარგულებაში აღმოჩნდა მუსტაფა ალის „ნუსრეთ-ნამეს“ ვენური ნუსხა. ბატონმა სერგიმ გამართა ვენური ხელნაწერის ოსმალური ტექსტი და თარგმნა ქართულად. ნაშრომი ისე შევიდა სამეცნიერო მიმოქცევაში, რომ დღემდე დაუბეჭდავია. ინახება მის პირად არქივში, რომელიც დაცულია გ. წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტში, საქმე № 7.

თურქოლოგია, როგორც სამეცნიერო დისციპლინა, ჩვენში ს. ჯიქიამ შექმნა. მან საქართველოში გადმოიტანა პეტერბურგის ცნობილი ორიენტალისტური სკოლის სახელოვანი ტრადიციები. მუშაობა, როგორც იტყვიან, სრულიად „ცარიელ ადგილზე“ დაიწყო, მაგრამ ორი ათეული წლის შემდეგ მრავალი სპეციალისტი მოამზადა თურქოლოგიის ყველა დარგში. ს. ჯიქიას მიჰყავდა საუნივერსიტეტო კურსი თურქულ, აზერბაიჯანულ და ყუმუხურ ენებში; თურქულ ლიტერატურაში, დიალექტოლოგიასა და ფოლკლორში. თურქული ენების შესწავლის შესავალსა და თურქულ ენათა შედარებით გრამატიკაში, ოსმალურ დიპლომატიკასა და პალეოგრაფიაში. ავარჯიშებდა სტუდენტებს ოსმალური ტექსტების ამოკითხვასა და ქართულად თარგმნაში; უვითარებდა სამეცნიერო კვლევის ჩვევებს. აქ ყურადღება განსაკუთრებით მახვილდებოდა ქართულ-თურქული ენობრივი და ისტორიულ-კულტურული ურთიერთობების საკითხებზე. ამასთანავე, მისი ხელმძღვანელობით საკანდიდატო დისერტაცია დაიცვა 20-მა და სადოქტორო – 8 თურქოლოგმა; ოფიციალური ოპონენტობა გაუწია 22 პირს, ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა კუთხიდან. ს. ჯიქია იყო საქართველოში დამუშავებული ყველა თურქოლოგიური ნაშრომის ხელმძღვანელი და რედაქტორი, ამავე დროს, საბჭოეთის თურქულენოვანი რესპუბლიკების ცხოვრებაში არ არსებობდა მეტნაკლებად მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელსაც ს. ჯიქია არ გამოხმაურებოდა ღრმადმეცნიერული წერილებითა თუ პოპულარული საჯარო გამოსვლებით.

ს. ჯიქიამ მოხსენებები წაიკითხა აღმოსავლეთმცოდნეთა პირველ საკავშირო კონფერენციაზე ტამკენტში, თურქოლოგთა საკავშირო სესიებზე ბაქოსა და თბილისში; ორიენტალისტთა 25-ე მსოფლიო კონგრესზე მოსკოვში. 1959 წელს პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიისა და ვარშავის უნივერსიტეტის მიწვევით აკად. გ. წერეთელთან ერთად კითხულობდა მოხსენებებს პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტში, პოლონეთის ორიენტალისტთა ასოციაციაში, ვარშავისა და კრაკოვის უნივერსიტეტებში.

აკადემიკოს ს. ჯიქიას იწვევდნენ თურქოლოგთა და ალთაისტთა ყველა საკავშირო და საერთაშორისო შეკრებაზე; ბატონი სერგი იშვიათად ტოვებდა თავის სამუშაო მაგიდას, მაგრამ ინტენსიური მიმოწერა ჰქონდა მსოფლიოს სხვადასხვა ორიენტალისტურ კერებში მომუშავე კოლეგებთან. ასაკოვანი მეცნიერი ახალგაზრდული სილა-

ლით უნაწილებდა ყველას თავის ენერგიასა და საზოგადოებრივი თუ სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობით ისედაც გადატვირთულ დროს.

ს. ჯიქია სანიმუშო პასუხისმგებლობით ეკიდებოდა პედაგოგიურ საქმიანობას. არ არსებობდა მიზეზი, რის გამოც მას ლექცია გაეცდინა. უბრალოდ და ნათლად გასცემდა დიდ ცოდნას. აჩვენებდა სტუდენტს სპეციალობაში აზროვნებას. ამასთანავე ს. ჯიქიას პიროვნება ყველა მისი მოწაფისათვის იყო მაღალი მოქალაქეობის, ჭეშმარიტი მეცნიერისა და საუკეთესო პედაგოგის თვალსაჩინო მაგალითი.

ს. ჯიქია პედაგოგის საპატიო მოვალეობად სახელმძღვანელობის შედგენას მიიჩნევდა. ჯერ კიდევ 1935 წელს ჰ. წოვიკიანის, ჰ. ჯევედეთაძესა და ა. კონონოვის თანაავტორობით შეადგინა თურქული ქრესტომათია ლენინგრადის აღმოსავლურ ენათა ინსტიტუტის მესამე და მეოთხე კურსელთათვის, საქართველოში კი ორჯერ გამოიცა ს. ჯიქიას მიერ შედგენილი თურქული ქრესტომათია, პირველად 1965 წელს – ორ ნაკვეთად, მეორედ – 1971 წელს. მეცნიერმა შესაბამის სპეციალისტებთან თანამშრომლობით ქართული ენის სახელმძღვანელოები შეადგინა საქართველოში არსებული აზერბაიჯანული სკოლებისათვის. ამ სახელმძღვანელოებს მანვე დაურთო ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონები.

ს. ჯიქია დიდი პატივისცემითა და ყურადღებით ეკიდებოდა მასწავლებლებისა და კოლეგების მეცნიერულ მემკვიდრეობას. ამის დადასტურებაა სტატიები: „აღმოსავლეთმცოდნეობა საქართველოში“ (გ. წერეთლის თანაავტორობით), „პროფ. ლეონ მელიქსეთბეგის ცხოვრება და მოღვაწეობა“ (დაბადების 70 და სამეცნიერო პედაგოგიური მოღვაწეობის 50 წლისთავის გამო), “Из истории польского востоковедения” (к 60-летию со дня рождения акад. А. А. Зайончковского), “Об ученых трудах ираниста” (о научной деятельности В. С. Пугуридзе), „მეგობრის ხსოვნას“ (აკად. გ. წერეთლის გარდაცვალების გამო), „აკაკი შანიძის ცხოვრება და მოღვაწეობა“ (დაბადების 80 წლისთავის გამო), „აკადემიკოს ანანიამ ზაიონჩკოვსკის (1903-1970) გახსენება“, “О диалектологической работе по тюркским языкам в Грузинской ССР”, „თურქული ენებისა და ლიტერატურის შესწავლის მდგომარეობა საქართველოში“ და სხვა. მათში დადგენილია აღმოსავლეთმცოდნეთა ადგილი და მნიშვნელობა ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა განვითარებაში და წარმოჩენილია თანამშრომელთა მიღწევები.

ინტენსიური სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის პირობებში ს. ჯიქია დროდადრო თარგმნიდა და აქვეყნებდა თურქული ხალხური სიტყვიერებისა და სიტყვაკაზმული მწერლობის ნიმუშებსაც.

სერგი ჯიქიას შრომებს დრომ ვერაფერი დააკლო. ჩვენი ქვეყნის საგარეო და საშინაო მდგომარეობა ისე წარიმართა, რომ მისი ყველა ნაშრომი კვლავ აქტიურად ეხმიანება ეპოქის მნიშვნელოვან გამოწვევებს.

ბატონი სერგის მოწაფეები და მოწაფეთა მოწაფეები იღვწიან თბილისის, ქუთაისის, ბათუმის, ახალციხის, გორის, თელავის უნივერსიტეტებსა და ინსტიტუტებში; სამეცნიერო-კვლევით სამუშაოებს ეწევიან მუზეუმებსა და არქივებში; ჩართული არიან ქვეყნის პოლიტიკური და ეკონომიკური მართვის პროცესებში.

მადლიერმა შთამომავლობამ დიდი სიყვარულითა და პატივისცემით აღნიშნა აკად. სერგი ჯიქიას დაბადებიდან 75, 80, 85, 90, 95, 100, 110 და 120 წელი.

პროფ. ცისანა აბულაძე

Akademik Sergi Cikia

(Bilimsel-Pedagojik ve Sosyal Faaliyetlerine Genel Bakış)

Sovyet Dönemi Gürcistan'ı Bilimler Akademisi üyelerinden S. S. Cikia Türk Filolojisi, Osmanlı diplomasisi, paleografi, Yakın Doğu ve Kafkasya halklarının tarihi ve kültürel ilişkileri alanında uzmanlığıyla öne çıkmıştır.

Onun büyük şevki, üstün araştırma kabiliyeti, pedagojik ve insanlık düzeyi Sergi Cikia'ya büyük bir otoritenin yanısıra Sovyet ve yabancı bilim dünyasının sempatisini kazandırmıştır.

Çarlık rejiminde dünyaya gelen Sergi Cikia hayatının büyük çoğunluğunu Sovyet rejiminde geçirmiş ve bağımsız Gürcistan'ın ilk yıllarına da tanık olmuştur. 20 Ekim 1898'de Gürcistan'ın Martvili ilçesinin Onoğia köyünde çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş ve 1993 yılında başkent Tiflis'te yaşamını yitirmiştir. Öğrenimine Onoğia köyündeki iki yıllık dini okulda başlayan Cikia, 15 yaşına geldiğinde Tiflis'teki Tiflis İlahiyat Okulu'nun üçüncü sınıfına yazılmıştır. Dördüncü sınıftan sonra, 1917'de Sekizinci Erkek Gimnazyumu'na çevrilecek olan Tiflis İlahiyat Semineri (alan okulu)'ne katılmıştır. Cikia, 1919 yılında Gimnazyumu altın madalya ile bitirdikten sonra Tiflis Üniversitesi'nin Beşeri Bilimler Fakültesi'nin önce tarih bölümünde öğrenimine başlamış ikinci sınıftan itibaren de dilbilim bölümüne geçmiştir. Üniversite yıllarında A. G. Şanidze'nin verdiği Arap dili, Gürcü dilleri, Gürcüce derslerine, G. S. Ahvlediani'nin sesbilim, genel dilbilim derslerine katılmış, İ. A. Cavahişvili'den tarih okumuş, K. S. Kekelidze'nin yürüttüğü Gürcü edebiyatı derslerini izlemiştir. 1921-23 yıllarını kapsayan üniversite yıllarında Gürcü Bölümü'nün eşya deposunda sayman olarak çalışmıştır. 1923 yılında "Tiflis Üniversitesi Haberleri" adlı bilimsel dergide düzeltmen olarak çalışmaya başlamış, aynı yıl Gürcistan Dilbilim Derneği'ne üye seçilmiştir. 1924 yılında üniversiteden mezun olmuştur.

Türk filolojisi alanında yetiştirilmek amacıyla hocası A. G. Şanidze'nin desteğiyle 1926 yılında üniversitede araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. 1927 yılında Şanidze'nin inisiyatif ve desteğiyle Türkoloji alanında uzmanlığını geliştirmek amacıyla İstanbul Üniversitesi'nin Edebiyat Fakültesi'ndeki Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne gönderilmiştir. İstanbul'da kaldığı iki yıl boyunca M.F.Köprülü, R. Hulusi, A.

Ekrem, A. Refik vb. ünlü hocalardan dersler almış ve Osmanlı dilbilim ve tarihi kaynakları üzerinde kapsamlı çalışmalar yürütmüştür. İstanbul'a gelişinde İstanbul'daki Gürcü Katolik Kilisesi'nde Lazca üzerine çalışan dilbilimci G. Dumezil ile karşılaşmıştır¹ İstanbul'daki Lazların konuşma biçimlerini gözlemleyerek bunları kayıt altına almıştır.

Sergi Cikia, Türkiye'den döner dönmez Leningrad'a gönderilerek Sovyet Bilimler Akademisi'nde doktora başlamıştır. Tez çalışmasını A. N. Samoyloviç'in denetiminde sürdürmüş, V. V. Barthold, N. Y. Marr ve İ. Meşcaninov gibi dönemin önde gelen Türkologların seminerlerine katılmıştır. Doktora yıllarında (1929) Leningrad Devlet Üniversitesi'ne davet edilmiş, ertesi yıl (1931) Leningrad Üniversitesi'nde Yaşayan Doğu Dilleri Enstitüsü'ndeki Türk Dili Kürsüsüne doçent (doçentlik unvanı Sovyet Birliği Merkez Seçim Komitesi'nin Kurumlar ve Öğrenim Bölümü Uzmanlık Komisyon Komitesi tarafından verilmiştir) olarak atanmıştır. 1932 yılında doktorasını tamamlayan S. Cikia Felsefe ve Dil Enstitüsü'ne birinci dereceli araştırma görevlisi olarak atanmıştır. Aynı dönemde üniversitede Türkçe dersleri vermiş ve Leningrad Araştırmacıları Evi'nde Türkçe Öğrenenler Derneği'nin yöneticiliğini sürdürmüştür. 1936'da Tiflis'e döndükten sonra Tiflis Üniversitesi Doğul Dilleri Kürsüsü'ne başkan olarak atanmıştır. Tiflis'e dönmesinde İvane Cavahişvili'nin kendisine yazdığı cevabî mektupta belirttiği, "...Tiflis'e dönseniz memnuniyetim daha bir artacaktır" ifadesi etkili olmuştur.² 1945'te, kendisinin kurucusu olduğu Türkoloji'nin başına getirilmiş ve 1973 yılına kadar bu görevi sürdürmüştür. Tiflis Üniversitesi'ndeki Doğu Bilimleri Fakültesinin kurucuları arasında yer alan Cikia, 1945'ten 1952'ye kadar söz konusu fakültenin dekanlığını yapmıştır. Aynı zamanda Gürcistan Bilimler Akademisi Yakın Doğu Dilleri Bölümü'nde kıdemli araştırmacı olarak çalışmalar yürütmüştür.

S. Cikia, 1946 yılında kandidat (doktora) tezini savunmuş ve kendisine ikinci kez doçent unvanı verilmiştir. 1956 yılında doktorluk (profesörlük) tezini savundu ve kısa bir süre sonra profesör olmuştur.

¹ Tsisana Abuladze (1999). "Akademik Sergi Cikia'nın Anısına", İ. Cavahişvili Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Enatmetsnierebis Sakithebi (Dilbilim Sorunları) I, Tbilisi, s. 125-140.

² Abuladze (1999), s. 127.

Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Giorgi Tsereteli Doğu Bilimleri Enstitüsü'nün 1960 yılındaki kurulduğu ilk günden beri buradaki Türkoloji Bölümü'nü yönetmiştir. Sovyet dönemi Gürcistan Bilimler Akademisi bünyesindeki Gürcistan Tarihinin Yabancı Kaynakları Komisyonu'nun üyeliğinde bulunmuş, aynı dönemde Gürcistan Bilimler Akademisi bünyesindeki Sovyet Türkologları Komitesi'nin üyeleri arasında yer almıştır. Sovyet Gürcü Ansiklopedisi ana redaksiyon heyetinde üyelik, Tiflis Devlet Üniversitesi Bilim Kurulları üyeliği, G. Tsereteli Doğubilimleri Enstitüsü, Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi K. Kekelidze Elyazmaları Enstitüsü, ayrıca Filoloji Bilimleri Profesörlük ve Doktorluk Unvanı Verme Kurullarının üyeliklerindeki görevlerini başarıyla yerine getirmiştir.

S. Cikia, Sovyet Üst Komisyonu tarafından devlet nişanlarına, madalyalara layık görülmüş olup 190'den fazla bilimsel çalışmaya imza atmıştır. S. Cikia'nın ilk bilimsel çalışması sayılan diploma tezi "Davud'un Psaltırındaki Şekillenmemiş İsim Hali" başlığını taşımaktadır.

Cikia'nın bilimsel ilgi alanına Gürcü-Azeri dilleri, Gürcü-Türk dilleri tarihî-edebî ilişkiler, Türk dillerinin lehçebilimi (Doğu Anadolu ve Azerbaycan), Osmanlı Türkçesinin tarihî sorunları...vb. girmiştir. Cikia, Gürcüce-Türkçe; Türkçe-Gürcüce sözlükler, ders kitapları, metinler, Lazca metinlerin basılması çalışmalarını yürütmüş, Kafkasya'yı ve Gürcistan'ı genel olarak ilgilendiren Osmanlıca tarihi metinleri ve anlatı kaynaklarını yayımlamıştır. Türk dilinin tarihi, Türkçe-Lazcanın ilişkilerini ele almış, Osmanlı Paleografi-diplomasinin, Gürcü yerbilimi ve tarihi coğrafyasının önemli sorunlarını çalışmalarında işlemiştir.

S. Cikia, 1926-1927 ve 1931-1936 yılları arasında Meskheti'deki Gürcü ahalisinin Türk konuşmaları üzerine çalışmalar yapmıştır (16. yüzyılda Osmanlı'nın Güney Gürcistan'ı ele geçirmesiyle, burada İslam'ın kabulüyle beraber ahalinin bir kısmı dil değişimine uğramıştır). Cikia'nın burada toplamış olduğu dilsel materyaller ve bunların analizi büyük bilimsel önemi haizdir. Meskheti'deki Gürcü ahalinin Türkçe konuşmaları diğer ülkelerdeki, başta Orta Asya olmak üzere, Türkologların akademik ilgi alanına girmiştir. S. Cikia'nın söz konusu diyalekt üzerine yaptığı çalışmalar dikkate alınmadan bu alanda somut sonuçlara ulaşmanın olanaksızlığı (F. F. Aliyev'in 1978'de Almata'da basılan "*Kazak Türklerinin Sözlükbilimi Üzerine Çalışmaları*" adlı çalışmasını örnek olarak vermek yeterlidir) değişik çalışmalarda kendini ortaya koymaktadır.

Gürcü doğubilimciler işin başından itibaren çalışmalarını iki yönde yoğunlaştırmışlardır: 1. Doğu dillerinin, edebiyatlarının ve tarihinin sorunlarını özel olarak incelemek, 2. Gürcü halkıyla doğu halkları arasındaki kültürel-tarihi ilişkileri ortaya koymak. S. Cikia temelde Gürcü-Türk dillerinde kaleme alınan materyallere, Osmanlı belgelerine ve anlatı kaynaklarına dayanarak bu ilişkileri yetkin bir şekilde incelemiştir. Gürcü dilindeki doğu kökenli sözcükleri ortaya çıkarmış ve bu sözcüklerin Gürcüce'ye giriş zaman ve yollarını tespit etmiştir. Ayrıca, Türk dilinin Doğu Anadolu lehçelerindeki Gürcüce olgulara, Gürcüce substratlara (alt tabakaya) tanıklık etmiştir.

“Türk Dillerindeki Kolektif Emekle İlgili Gürcüce Bir Kavrama Dair”, “Lazut Sözcüğünün Kökenine Dair”, “Simindi-Semidali Üzerine Notlar”, “Gürcü-Azeri Edebiyatı İlişkilerine Dair”, “Doğu Kökenli Sözcüklerin Tarihi”, “Doğu Kökenli Bazı Sözcükler Üzerine Açıklama”...vb. Çalışmalarında Gürcü dilindeki Azerice-Türkçe, Farsça-Arapça sözcük birimleri; diğer taraftan da Türkçe ve Azerice'deki Gürcüce leksikolojik birimleri ortaya çıkarmıştır. Türkçe ve Azericeye giren Gürcüce ifadelerin genel olarak tarımla ilgili ifadeler olduğu tespit edilmiştir. Gürcü diline genel olarak Türkçe ve Azericeden hayvancılık, balıkçılık ve mutfak kültürüyle ilgili ifadeler girmiştir. Haliyle, dilsel ödünçlemeler, komşu ülkelerde tarım veya her hangi bir sektörün gelişmişliğini yansıtan olgular olmuşlardır.

S. S. Cikia, meşhur 17. yüzyıl Türk gezgini ve tarihçi Evliya Çelebi'nin Megrelce, Lazca ve Gürcüce'ye dair izlenimlerini ayrıntılı olarak analiz etmiştir. Gürcü dili için oldukça önemli olan, Gürcücedeki patlamalı ötümlüler Türkçe'de aynı sıranın sessiz ünsüzleriyle karşılanmakta olduğu gerçeğine dikkati çekmiştir. Türkçe ve Gürcücedeki ses uyumlarını ayrıntılı olarak “Gürcüce ve Türkçe'deki Ses Uyumlarının Yasaları” adlı çalışmasında ele almıştır.

Gürcü tarihî coğrafyasının S. Cikia'nın çalışmalarına çokşey borçlu olduğu bir gerçektir. O, Güney Gürcistan bölgesindeki bir çok yer ismini tanıtır kılmış, yerelleştirmiş ve tanımlamıştır.

Cikia'nın bilimsel ilgi alanı değişik Kafkas halklarının kültür, tarih sorunlarını da içermiştir. 1897'de hazırlanan Rusça-Karaçayca sözlüğü bağımsız bir makalede ele almış ve sözlüğü Karaçay bölgesinin etnografik ve tarihi sorunlarını bilimsel analizi bağlamında değerlendirmiştir. Cikia, Türk kökenli Ermeni aileleri incelemiş ve Ekmekçıyan, Çörekçıyan,

Demirçiyân, Arabacıyan, Yüzbaşıyan gibi Ermeni soyadlarının kökenleri üzerine çalışmalar yapmıştır.³

Venera Cangidze ile beraber Cikia Gürcüce-Türkçe ve Türkçe-Gürcüce Sözlükler hazırlamışlar ve bu çalışma iki kez basılmıştır. Macar Türkolog G. Hazai, “S. Cikia’nın bilimsel eylemleri Türkolojinin bir çok alanındaki görüşlerimizi geliştirmiştir. Diğer sorunların yanı sıra, bilim, Türkçe metinleri Gürcü transkripsiyonla verilerek ortaya konulmasını ve ilk kez bunların incelenmesini ona borçludur”⁴ demektedir. Burada söz konusu edilen *18. Yüzyılda Oluşturulan Gürcüce-Türkçe Ders Kitabı*’dır. Söz konusu çalışma hem Türk dillerinin hem de Gürcüce’nin tarihî leksikolojik, morfolojik, fonetik özelliklerini inceleme adına önem arz etmektedir. Ders kitabı, her iki dilin tarihî lehçebilim materyallerini içermektedir.

Cikia’nın genel dilbilim ve Gürcü dilleri açısından Türkçe-Lazca’nın etkileşimine atfedilen çalışmaları da haklı bilimsel öneme sahiptirler. Lazca, 16. yüzyıldan sonra Gürcüce’den, Svanca’dan, Megrelce’den kopmuştur. Lazlar çoktan iki dilli hale gelmişlerdir. Bu durum, Lazca’da bir çok Türkçe sözcüğün varlığını doğurmuştur. Lazca dilbilgisi üzerinde bir dereceye kadar Türk dilinin etkisi hissedilmektedir. S. Cikia, Türkçe leksikolojik ve söz dizimsel ifade kalıplarını, Türkçe sözcükbirimleri, Türkçe seslerin yansımalarını Lazca’da tespit etmiş ve mevcut verileri “*Türkçe-Lazca Dil İlişkileri*” adlı çalışma serisini değişik dergilerde yayımlamıştır.

S. S. Cikia’nın bir sözlü gözlemi ilgi çekicidir: Gürcüce’deki /gr/ harflerinin karşılığı Megrelce’de /rg/ harfleridir. Gürcüce *grili* (serin) Megrelce’de “*rgil*”dir, Gürcüce /a/ ünlüsü ise Megrelce’de /e/ ile değişmektedir: Gürc. *erti* (*bir*) – Megrel. “*Arti*” dir. Bundan dolayı Gürcüce *egr* - (Batı Gürcistan’ın Gürcüce adı Egrisi) kökünün karşılığı Megrelce “*arg*” köküdür. Eski Gürcücede insanların nereli olduğunu belirtmek için, ünlü ile başlayan yer adlarının başına ve sonuna bir seçenek olarak m---el “sirkumfiks”i (ön ve son eki) kullanılırdı: Açıba köyünün sakini Gürcücede- /*m-açab-el-il*/, Atskuri yerlisi ise /*m-ac’q’ver-el-il*/’dir. Bu nedenle Egrisi sakini, “*egr*” (is), Gürcüce m-egr-el-i, Megrelce’de ise *m-arg-al-i* şeklindedir.

Yunanca’nın morfolojisine göre, uzaya (kosmos) giden – kosmonavt; yıldızlara seyahat eden – astronavt; su fenomenini inceleyen ise akvana-

³ Abuladze (1999), s. 128.

⁴ G. Hazai, “Ein kyrillischer Transkriptionstext des Osmanisch-Türkischen”. *Восточная филология*, III, Тб., 1973, s. 266.

vt'ır. Altın yapađı postu aramak için Arg ülkesine giden –Αργοναυτες- argonaut (argo gemicisi) olarak çıkmaktadır. Kolhların bulunma yerleri olan -arg- adına ναυτες eklenmektedir. S. Cikia'nın, Yunanca "Argo" ve "Argonavt" sözcüklerinin kökenini eski Kolhid yer adından (egr-is-i/agr-is-i//arg-is-i) aldıklarına iliřkin çıkarımı dikkate deđer tespittir. Böyle tahminde ilk önce akademi yesi ř. Nutsubidze, Prof. A.Uruřadze, akademi yesi T. Gamkrelidze bulunmuřlardır.

Bilindiđi zere, "Milli tarihin öđrenilmesi adına dođu halklarıyla dođrudan sistematik temas dođu kaynaklarının arařtırılmasının gerekliliđini zorunlu kılmıřtır."⁵ Bu amaçla İstanbula'da bulunduđu sıralarda S. S. Cikia Osmanlı kroniklerini ve cođrafya üzerine çalıřmaları incelemiřtir. Cikia, söz konusu çalıřmaların yayınlanması iřine 1940'lı yıllarda giriřmiřtir. Ayrıca, "İbrahim Peçevi Gürcistan'a Dair", "Didi Mouravi/Ulu Hakan (G. Saakadze)'nin Türkiye'deki Yařamına İliřkin Bilgiler", "Türk Sultanından Mouravi'ye Ferman", "16. Yüzyıl Gürcü Tarihinden Bir Epizot", "1588-1590 Yılları Gürcü-Türk İliřkileri Tarihinden", "Odiř'in Politik Tarihinden Bir Epizot" ...vb. alıřmalar da Cikia tarafından kaleme alınmıřtır. Yukarıda belirtilen yayınlar objektif verileriyle 16.-17. yüzyıllara dair Gürcü Tarihbilimini zenginleřtirmiřtir. Bu yayınlarda Gürcü tarihinin sosyal, ekonomik, politik sorunları incelenmiř, Kartlı Kralı Simon, Georgi Saakadze, Levan ve Vameh Dadiani, İmereti Kralları Aleksandr ve Solomon ve diđer politik yetkililerin öncelikli faaliyetlerinin ařamaları ortaya konmuřtur.

1960 yılında Sovyet Gürcistan Bilimler Akademisinin başkanlıđında Gürcü Tarihini Yabancı Kaynaklardan İnceleme Komisyonu kurulmuřtur, bu komisyon 1974 yılında Gürcü Tarihinin Kaynakları Komisyonu adını almıřtır. S. Cikia, Türkçe kaynaklar serisinin redaktörlüđünü yapmıřtır. 1964 yılında bu kaynaklar serisi arasından S. S. Cikia'nın "*İbrahim Peev'i'nin Gürcistan ve Kafkasya'ya Dair Bilgileri*" adlı yapıtı yayımlanmıřtır. Kitapta Peev'i'nin Gürcistan ve Kafkasya hakkında iki ciltlik 16. Yüzyıl Osmanlı Tarihi'nden veriler toplanmıřtır. Güney Gürcistan ilçelerinin Osmanlı tarafından fethi detaylı olarak açıklanmıřtır. Türkçe metne, Gürcüce eviri nsz ve açıklamalar eřliđinde eklenmiřtir. Ortaçađ Gürcistan'ın

⁵ Б. И. Заходер (1958). "Изучение в Советском Союзе восточных источников по истории стран Восточной и Центральной Европы" (Merkezi ve Dođu Avrupa Tarihine Dair Sovyet Birliđi'ndeki Dođu Kaynaklarının İncelenmesi), "Советское востоковедение", № 1.

politik tarihinde aydınlığa kavuşmamış olguları içeren bu çalışmasıyla S. S. Cikia Gürcü tarihbilimini zenginleştirmiştir. Sovyet ve Avrupalı oryantalistler söz konusu çalışmanın yetkinliğini dile getirmişlerdir.

Türk anlatı kaynakları ve tarihi belgeler Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerlerdeki halkların tarihine ilişkin birinci dereceden önem arz eden kaynaklar durumundadır. Bunlardan bir çoğu Siakat hatlı olup Divan'dan çıkan zorlu yazımları, kodlarının çözülmesindeki güçlüklerle dikkati çekmektedir. Sovyet ortaçağ uzmanı A. S. Tveritina bu olguya, “Osmanlıca dokümanların çevirisi ve okunması çalışmanın en zor tarafını oluşturduğundan bir çok tarihçiyi korkutmaktadır”⁶ ifadesiyle dikkat çekmektedir. Gürcü tarihbilimi, S. S. Cikia sayesinde folklor, tarihî-edebî belge niteliğindeki materyaller yardımıyla filigran⁷ kesinliğiyle çözümlenmiş yazılı belgelere, Osmanlı arşiv materyallerine sahiptir. Cikia Osmanlı Sultanları, paşaları, seraskerleri ve kadınları hakkında ilk bilimsel çalışmayı yapan bilim insanıdır.⁸ Cikia, ayrıntılı yorumlarıyla çevirileri donatmıştır. Yorumlarında tarihî şahsiyetleri, yer isimlerini, sosyo-ekonomik kavramları ve olayları tanımlamak ve yorumlamakla sınırlı kalmayıp bunların diplomatik, paleografik açıdan ayrıca kapsamlı analizlerini vermekte ve dilsel özelliklerini ortaya koymaktadır.

S. S. Cikia birkaç yıl boyunca Gürcistan Merkezi Tarih Arşivi ve Gürcistan Bilimler Akademisi Elyazmaları Enstitüsü'ndeki Türkçe-Azerice tarihi kaynaklar üzerinde çalışmış ve bunların düzenlenmesi üzerinde durmuştur. Cikia, değişik yapıdaki 700'den fazla Türkçe dokümanın okuma işini yapmış ve bunların kataloğunu oluşturmuştur. Gürcistan arşivinde Osmanlı fermanlarının ve okunaksız yazılmış, “Okros-Tsixe (Altın Kale) Üzerine 18. Yüzyıl Osmanlı Belgesi”, “18. Yüzyılda İki Osmanlı Dokümanı”, “Tskhinvali'ye Dair Osmanlı Dokümanı”, “Osmanlı Dokümanlarında Ateni ve Matsevani”, “III. Ahmet'in Fermanı” gibi birinci elden çalışmalar S. S. Cikia'nın kaleminden çıkmıştır. Bu belgeler, İran-Osmanlı ilişkileri ışığında “Gürcistan Sorunu” ve Türk-Gürcü politik-ekonomik ilişkileri gibi bağımsız sorunların ortaya çıkarılması ve Osmanlı toprak sisteminin incelenmesi adına önemli kaynaklardır.

⁶ A.C. Тверитинова, Новые турецкие документы XVI в. Письменные памятники Востока (16. Yüzyılın Yeni Türkçe Belgeleri, Doğunun Yazılı Eserleri). 1972, M., 1977, c. 30-31.

⁷ Bazı kâğıtların dokusunda bulunan ve ancak aydınlığa tutulunca görülen çizgi, resim ve yazı gibi biçimler (ç.n.).

⁸ Abuladze (1999), s. 129.

S. S. Cikia tarafından yayınlanan Osmanlı Hücetleri (Yargı Defterlerinden Kesitler) Gürcü yargı sisteminin tarihine ilişkin önemli birincil kaynaklardır.

S. S. Cikia'nın akademik etkinlik alanına Türk epigrafik eserler de girmiştir. O, Oltu Mescidindeki Aslan Paşa (Müslüman Jakeli)'nın 1659, 1666, 1670 tarihlerine ait kitabelerini çözümlemiştir.⁹ Kutaisi şehrindeki 1739 yılına ait bir kitabeyi yayımlamıştır.

S. S. Cikia'ya dünya çapındaki ününü kazandıran esaslı çalışması 16. yüzyıl Osmanlı memurları tarafından düzenlenen *Defter-i Mufassal Vilayet-i Gürcistan* adlı çalışmanın analizi ve yayımlanması olmuştur. Dokümanın Osmanlıcası ve Gürcüce çevirisi 1939 yılında baskıya hazır olmasına rağmen "Defter" ancak 1941 yılında (kitap II) basılmıştır. 6 yıl sonra Osmanlıca metin – kitap I; ise araştırma-kitap III, basılmıştır.

1595 yılında oluşturulmuş eserde Tao, Kola, Çıldır, Ardağan, Çavaheti, Samtskhe'nin Osmanlı tarafından kuşatılışı ayrıntılı olarak verilmektedir. Bölge ekonomisinin (vergi çeşitleri, tarım ürünleri ve miktarları, ürün fiyatları, sulama sistemleri, her köyün sahip olduğu vergilerin genel yekunu), tarihi coğrafyanın önemli sorunlarının (bütün köy adları, kiliseler, kaleler, göller, ırmaklar, yaylalar, hatta lehim işleri), onomastikler/özel adlar ve bölgenin etnik yapısının incelenmesi (isimler, soy isimler, ailelerin reisleri, vergi mesulleri, bunun yanı sıra baba adları genellikle zanaatla değiştirilmiştir) ve Osmanlı İmparatorluğunun sosyo-ekonomik yapısı, Osmanlı diplomasisi ve paleografisi, Türk dilinin tarihi gelişimi, Türk-Gürcü dil ilişkilerinin tarihi gelişimin incelenmesi adına eşsiz bir kaynaktır. Bunun yanı sıra eser, Gürcüce ve Türkçe seslerin münasebetlerinin tespiti adına hacimli materyale sahiptir.

Siakat kriptolojisiyle yazılan Tahrir Defterlerinin çözülmesi büyük zorluk oluşturmuştur. S. S. Cikia, eserin Osmanlıca metni ve onun Gürcüce çevirisini yayımlayan ilk Türkolog'dur. "Bundan dolayı, Ünlü Macar Türkolog Layoş Fekete, "S. S. Cikia'nın yayını benzeri çalışmaları aşmaktadır" ifadesini kullanmıştır. Hazım Şabanoviç¹⁰ da, "Bu çalışma, çevirisiyle beraber, Osmanlı vergi defterinin ilk kapsamlı yayınıdır" demektedir. S. S. Cikia'nın Tahrir Defterlerinin analiz ve yayımlanmasındaki

⁹ Abuladze (1999), s. 129.

¹⁰ Krajište İsa-bega İshakoviča zbirni kadastarski Popiz iz 1455 godine. Sarajevo 1964, s. XXV.

önceliğini Prof. A. N. Kononov ve T. V. Gamkrelidze de belirtmektedir; “Cikia’dan önce hiç kimse “Defteri Mufassal”ın okuma ve yayın işine cesaret edemedi. Daha önceleri Defteri Mufassal’ın belli kısımları yorumsuz ve Osmanlıca metinsiz çevirileri mevcuttu”¹¹ S. S. Cikia’nın iki ciltlik Türkçe metni ve metnin tercümesi çok katmanlı yorum ve araştırmalarla donatılmıştır. İncelemede eser ayrıntılı olarak öncelikle deşifre açısından incelenmiş, sonra da yaklaşık 1400 yer ismi analiz edilmiştir. Güney Gürcistan’ın coğrafya terimlerinin ilk Gürcüce yazımları ikame edilmiştir. Tarihi kaynaklar, halk edebiyatı ürünleri, zengin arşiv kaynakları, coğrafya haritaları, seyyahların notları, yazarın kendisinin söz konusu yerlere yapmış olduğu bilimsel gezilerde tuttuğu kayıtlar, bugün mevcut olanlar ile mevcut olmayan fakat eski köyler ve yerleşim yerleriyle doğrulanan “Defter”de kayıtlı coğrafi noktalar ayrıntılı bilimsel analiz neticesinde tespit edilmiştir. Her coğrafi noktanın tarihi ve her coğrafi ismin dilbilimsel analizi yapılmıştır. Akad. G.V. Tsereteli’ göre, “S. S. Cikia’nın çalışması tarihi coğrafyanın sorunlarının derinlemesine analizinin ender örneklerinden birisidir. Denilebilir ki, S. S. Cikia’nın Güney Gürcistan için yaptığı bu çalışmanın bir benzeri Gürcistan’ın diğer bölgeleri için yapılmamıştır. Dahası, tarihi coğrafya alanında bu tür çalışmalar nadirattandır, haliyle Cikia’nın bu çalışması V. Minorsky’nin 1937’de Londra’da basılan meşhur yapıtı *Hudûl al ‘Âlam*’a benzetilebilir.”¹²

İncelemenin ikinci bölümünde “Defter”in adbilimleri ele alınmış, Güney Gürcistan’ın etnik yapısı tespit edilmiş, Defter’de kayıtlı sosyo-ekonomik ve diplomatik terimler analiz edilmiş, eserin paleografik özellikleri üzerinde durulmuş, Gürcü özel isimlerin Türkçe’ye transkribe edilmesinin fonetik yasaları ortaya konulmuştur.

Üç ciltlik *Defter-i Mufassal Vilayet-i Gürcistan* Osmanlı sahasında, özellikle de Türk-Gürcü tarihî-kültürel, sosyo-ekonomik ilişkilerin sorunlarının incelenmesinde aşamalı bir çalışmanın ürünü olmuştur. L. Fekete’ye göre Cikia’nın çalışması değeri itibarıyla Gürcü tarihinin sosyo-ekonomik tarihinin sınırlarını aşmaktadır; Gürcistan’a ait Tahrir, Osmanlı İmparatorluk tarihini araştıranların, İmparatorluğun diğer ilçeleriyle paralellik kurarak ek materyaller için kendi kullanımlarına aldıkları maddi

¹¹ Советская тюркология (Sovyet Türkolojisi), Сергей Симонович Джикия, Баку, 1978, № 5, с. 109.

¹² Ağmosavluri pilologia (Doğu filolojisi), c. III, 1973, s. 11.

vergiler sayesinde diđer Osmanlı ilçeleri için yayınlanmış benzer tarihi dokümanlarla karşılaştırma yapmaları mümkündür”.

G. V. Tsereteli ve A. G. Şanidze S. S. Cikia'nın çalışmalarını değerlendirirken şunları söylemişlerdir: “Cikia'nın yaptığı hem Osmanlıca metnin (Mufassal'ın) eleştirel basımı, hem de Gürcüce çevirisi ve hacimli yorumlar hayret uyandıracak ve öykünecek seviyede yetkindir”.

Polonyalı oryantalist Aleksandr Dubinskiy S. S. Cikia'yı, “Gürcü Türkoloji'sinin Nestor”u olarak nitelendirmiştir ve gerçekten S. S. Cikia bilimsel bir disiplin olarak Gürcistan'da Türkoloji'nin temel korucusu olmuştur. Cikia, Leningrad Oryantalist Okul'un meşhur geleneğini Gürcistan'a taşımıştır. Çalışmalarını “kuraklıkta” başlatmıştır. Cikia üniversitedeki Türkçe, Azerice, Kumukça, Türk edebiyat tarihi, folklor ve lehçebilim, Türkî dillerinin incelenmesine giriş, Osmanlı diplomasisi ve paleografi derslerini uzun yıllar tek başına götürmüştür. Öğrencilere salt Osmanlıca metinlerinin okutulmasını ve onların Gürcüce'ye çevirilerini öğretmekle kalmamış ayrıca onların bilimsel yetilerini de geliştirmiştir.

Türkoloji alanında doğrudan S. S. Cikia'nın yönetiminde 20 doktora, 8 profesörlük çalışması yazılmıştır ve sık sık doktora ve profesörlük tezlerinin savunmalarında eleştirmenliklerde bulunmuştur.

Cikia, kendi döneminde Gürcistan'da Türkoloji alanında çalışılan bütün konuların yöneticisi veya redaktörü olmuştur. Türkçe konuşan Sovyet Cumhuriyetlerindeki küçük büyük akademik çalışmaların genelinde S. S. Cikia'ya sözlü veya yazılı atıflar yapılmıştır.

S. S. Cikia, Taşkent'teki Bütün Sovyet Cumhuriyetleri I. Doğubilimciler Konferansına, Bakü ve Tiflis'teki Bütün Sovyet Cumhuriyetleri Türkologlar Oturumu'na, Moskova'daki 25. Dünya Oryantalistleri Kongresi'ne katılmıştır.

1959 yılında Polonya Bilimler Akademisi ve Varşova Üniversitesinin davetlisi olarak Akad. G. V. Tsereteli ile Polonya Bilimler Akademisi Doğubilimleri Enstitüsü'nde, Polonya Oryantalistler Derneğinde, Varşova ve Krakov Üniversitelerinde birkaç bildiri sunmuştur.

Prof. S. S. Cikia, kendi çalışma mekanını sık sık terk etme alışkanlığı olmamasına rağmen genelde, Bütün Sovyet Cumhuriyetleri ve Uluslararası Türkologlar ve Altay Uzmanlarının Sempozyumlarına davet edilmekteydi. Cikia, dünyanın değişik doğubilim merkezlerindeki alandaşları ve meslektaşları ile yoğun bir yazışma geleneği kurmuştur. Tecrübelerini

öğrencilerine usanmadan ve kolayca aktarmayı ihmal etmemiştir. S. S. Cikia'nın şahsiyeti kendi ardılları olan öğrencileri için tutkulu bilişsellik, insanlığın ve vatandaşlığın somut örneği olmuştur.

S. S. Cikia, ders kitapları hazırlamayı kendisine şerefli bir vazife bilmiştir. Henüz 1935 yılında H. Cevdetzade, H. Tsovikyan ve A. N. Kononov ile ortaklaşa Leningrad Doğu Dilleri Enstitüsü'nün 3. ve 4. sınıfları için Türkçe okuma kitapları hazırlamıştır. S. S. Cikia'nın hazırlamış olduğu ders kitapları Gürcistan'da iki kez (1965 ve 1971) basılmıştır.

S. S. Cikia, diğer yazarlarla işbirliği içinde Sovyet Gürcistan'ındaki Azeriler için Gürcüce- Azerice Sözlük ve Gürcüce Öğretim Kitapları hazırlamıştır.

S. S. Cikia, kendi seleflerinin ve çalışma arkadaşlarının bilimsel miraslarını büyük bir saygı ve dikkatle sürdürmüştür. G. V. Tsereteli ile ortak hazırladıkları "Gürcistan'da Doğubilimleri", "Prof. Leon Melikset Bek'in Yaşamı ve Sanat Faaliyeti" (doğumunun 70. yılı ve bilimsel-pedagojik yaşamının 50. yılı münasebetiyle), "Polonya Doğubilimleri Tarihinden" (A. A. Zayonçkovski'nin 60. Doğum Yıl Dönümü münasebetiyle), "Bir İranistin Bilimsel Çalışmalarına Dair" (Prof. V. L. Puturidze'nin bilimsel faaliyetleri), "Dostun Anıları" (G. V. Tsereteli'nin ölümü üzerine), "Akaki Şanidze'nin Yaşamı ve Bilimsel Faaliyetleri" (80. Doğum Yıldönümü üzerine), "Prof. Ananiaş Zayonçkovski'ye Dair Hatıralar" (1903-1970), "Sovyet Gürcistanında Türk Dilleri Lehçebilim Çalışması Üzerine", "Gürcistan'da Türk Dilleri ve Edebiyatlarının Araştırılma Aşamalarına Dair"...vb. bunun kanıtı olabilecek çalışmalardır. Söz konusu çalışmalarda her konu büyük bilimsel vicdanla ve insanî duyarlılıkla ele alınmış, araştırma metodları tasvir edilmiş, yazarların erişimleri değerlendirilmiştir. Bu çalışmalardan her birinin beşerî bilimlerin gelişimindeki rol ve konumları tespit edilmiştir.

S. S. Cikia'nın yoğun bilimsel-pedagojik faaliyetleri Türk edebiyatından çevirilerle ilgilenmesine engel olmamıştır. Viyana Milli Kütüphanesi'nin kayıtlarına göre S. S. Cikia, Osmanlı tarihçisi Mustafa Ali (1541-1600)'nin *Nusretname* adlı eserinin Türkçe metninin tespit edicisidir ve bu kitabın Gürcüce'ye çevirmenidir. Cikia, söz konusu eserin anlam dünyası üzerine çalışmalarını yürütmektedir. S. S. Cikia'nın bu çalışması henüz basılmasa da Gürcistan'ın politik sorunlarının tarihiyle ilgilenen bir çok araştırmacı söz konusu çalışmaya şimdiden atıflar yapmaya başlamışlardır.

Bugün itibariyle (1984, ç.n.) S. S. Cikia Bulgaristan ve Gürcistan arşivlerinde korunan değişik yapıdaki Osmanlı dokümanları üzerine çalışmaktadır. S. S. Cikia, Tiflisli Yusuf'un *Vaqiât-i Mir Veys ve Şah Hüseyin* adlı eserini Gürcüce'ye çevirmiş ve çözümlemiştir.

Bizler burada Prof. S. S. Cikia'nın akademik çalışmalarının ve yaşamının temel olgularına değindik, zira bilginin bilimsel ve pedagojik faaliyetlerini özetlemek henüz erkendir, onun ülke ve dünya bilimi adına ortaya koyacağı daha çok şey bulunmaktadır.¹³

Sergi Cikia yaşamının son 10 yılını bin sayfalık Kartli (Tiflis) Vilayeti'nin Büyük Günlükleri'ni okuyarak geçirmiştir. *Defter-i Mufassal Vilayet-i Tiflis* (Siakat hattıyla yazılan, orijinalinin İstanbul'da Bakanlar Kurulu Arşivi'nde korunduğu kaynak) yayına hazırlamaktaydı. Bu çalışmada bazı yerleri (mikrotoponimler) yerinde görme imkanı olmadığı için okumadan bırakmıştır.¹⁴

Sergi Cikia adıyla ilintili bütün çalışmalar titiz ve özellikle de eskiden çözümlenmemiş geniş tabanlı kaynaklara dayanmıştır. Bundan dolayıdır ki onun çalışmaları zamanı aşma yetisi göstermiştir.

Onun hocalığını aksatma olasılığı ancak ciddi hastalıklarla açıklanabilecek bir durumdur. Öyle ki, onun dersine verdiği önemi şu örnek çok iyi açıklayacaktır. Yüksek Kurul İdaresi'nden bir telefon almış ve kendisine uygun görülen Lenin Nişanı'nı saat 14'te almaya gelmesi istenmekteydi. Sergi Bey telefondaki şahsa "Maalesef o saatte gelemem tam da saat iki de son sınıf öğrencilerimle dersim var" yanıtını vermiştir.

Sergi Bey disiplini ve yüksek ahlakî değerlere verdiği önem, alçak gönüllülüğü, hassasiyeti, hoşgörüsü, birliktelik düşüncesiyle öğrencilerinin haklı sempatisini kazanmış seçkin bir kişilikti. Bir çokları onun kışları açık renkli palto giydiklerini hatırlayacaktır. "Kış paltosu oldukça ağır" derdi. Onun evrak çantasını taşımak da özel gayret gerektirmekteydi. O her zaman yanında başkaları için de defterler, kitaplar taşırdı, kısıtlı imkanlarıyla öğrencileri için kitaplara ve gerekli sözlüklere abone olurdu. "Sözlükler herkes için oldukça önemlidir" derdi.

¹³ Metnin buraya kadar olan kısmı büyük oranda Biyo-Bibliyografya'nın içinde T. Abuladze'nin S. S. Cikia hayatta iken 1984'te yazdığı tanıtım yazısından oluşmaktadır. Metnin bundan sonraki kısmı Ts. Abuladze'nin S. Cikia'nın ölümünün hemen ardından (1993) ve S. Cikia'nın 100. doğum yıldönümü münasebetiyle (1998) değişik zamanlarda kaleme aldığı yazılardan yapılan derlemelerden oluşmaktadır. Söz konusu derlemenin Ts. Abuladze'nin hangi çalışmasından alındığı alıntılarda gösterilmiştir.

¹⁴ Abuladze (1999), s.131.

Aklına gelen akademik araştırma konularına “el koymaz”, “en iyisi benim ortaya koyduklarımdır, şeklindeki iddialar ondan hiçbir zaman duyulmazdı. En önemlisi yakınındakilerin mutluluk ve başarılarıyla mutlu olan bir kişilikti. Akademik çalışmalardaki intihallere hoşgörülü davranmaz, yapılan çalışmalarda bunları hemen sezerdi. Akademik ve kişisel tartışmalarında kullandığı yumuşak ton rakiplerini bile yumuşatırdı. Bilimsel kurul veya komisyon üyeliklerinde hiçbir zaman formaliteden üye olmamıştır. Kendi editörlüğünde çıkacak çalışmalardaki hatalar ona büyük acılar verirdi. Zira, ele aldığı, kritik ettiği çalışmaların başında saatlerini geçirdiğine biz öğrencileri tanıkızlar.

Evinin kapısı herkese açık bir akademisyen neşeli, oldukça cömert bir insandı. Yaşamının son yıllarında bilimsel, pedagojik çalışmalara katılmamasına karşın insanlara karşı sıcak tutumunda azalma olmamış, yakınları ve arkadaşlarıyla her buluşması sanki bütün gece onlar düşüncesindeymişlercesine sıcak bir atmosferde geçmiştir. 95 yıllık yaşam umut ve yaşama karşı inançla doluydu. Bununla beraber başkalarına karşı her daim müteşekkirdi.

Sergi Cikia'nın çalışmaları geçen zamana rağmen önemini korumaktadır. Ülkemizin iç ve dış durumu öyle bir hal aldı ki, Cikia'nın çalışmaları, dönemin önemli zorluklarına yeniden aktif olarak cevap vermektedir.

Sergi Cikia'nın öğrencileri ve öğrencilerinin öğrencileri Tiflis, Kutaisi, Batum, Akaltsihe, Telavi gibi farklı şehirlerde, ülkenin dört yanında üniversite ve enstitülerde, çalışmaktalar; bilimsel araştırma nitelikli çalışmalarla müze ve arşivleri ziyaret etmekte, ülkenin siyasi ve ekonomik süreçlerine dahil olmaktadırlar.

Vefalı nesiller, Sergi Cikia'nın doğumunun 75., 80., 85., 90., 95., 100., 110. Ve 120. doğum yıldönümlerini büyük bir sevgi ve saygı ile kutladılar.

Onun son sözü “TEŞEKKÜRLER!” oldu.¹⁵

Toprağın bol olsun!

Prof. Dr. Tsisana Abuladze
Çevirmen İlyas Üstünyer

¹⁵Abuladze (1999), s. 131-133.

Academician Sergi Jikia

(A brief review of his scholarly, educational and public activities)

Professor Sergi Jikia, Honored Scholar of the Georgian SSR and Member of the Georgian Academy of Sciences, was a universally acknowledged student of general and special problems of Turkish philology, diplomatics and paleography; his strictly objective judgment of the historical and cultural relations of the peoples of the Near East and the Caucasus has made him a genuine Nestor of Georgian Turcology.

His profound erudition, classical education in Oriental Studies, statement and study of many important problems, his outstanding qualities of a teacher and unique human traits and in general, his high culture of citizenship, have earned the modest personality of Sergi Jikia great authority and affection among both Soviet and foreign scholars.

Jikia was born into a peasant family on the 20th of October 1898, in the village of Onoghia, Martvili district.

He received his primary education in the two-year parish school of Onoghia. In 1913 he continued to study at the Tbilisi Theological School, being admitted in the third form. On completing the four forms of the school he went to the Theological Seminary, which was transformed in 1917 into the Tbilisi Eighth Gymnasium for Boys. His teachers at the gymnasium were Vasil Barnov, Ipolite Vartagava, and Tedo Sakhokia.

On finishing the gymnasium with honours in 1919, he enrolled at the Faculty of Philosophy of Tbilisi University – first at the department of history, and a year later at the linguistics department. His lecturers at the university were: Akaki Shanidze in Georgian, Kartvelian and Arabic languages; Giorgi Akhvlediani in phonetics and general linguistics; Ivane Javakhishvili in Georgian history; Korneli Kekelidze in the history of Georgian literature; in 1923 he began to work as a proofreader at the editorial office of the “Proceedings of Tbilisi University”. He graduated from the university in 1924.

In 1926, under A. Shanidze’s leadership, Jikia was retained at the university “for professorship”, in 1927, again on A. Shanidze’s recommendation, Jikia was sent to the University of Istanbul to study the Turkish language and literature. He spent two years in Istanbul, working hard and attending the

lectures of the well-known scholars: F. Köprülü, R. Hulusi, A. Ekrem, A. Refik, and others. In the archives of Istanbul, Jikia studied Turkish linguistics and historical sources; at the same time he observed and recorded the speech of the Lazes living in Istanbul.

While working on Fuad Köprülü seminars, he was on good terms with a famous writer and scholar Orhan Şaik Gökyay.

Upon arrival in Istanbul, he met a French linguist Georges Dumézil in the Georgian Catholic Church. He observed the speech of the Lazes. Mr. Sergi got closer to the Lazi and recorded their samples of speech. The texts recorded in Istanbul were printed in 1936 in Arnold Chikobava's book "Grammatical Analysis of Chanian with Texts". S. Jikia's scientific interest in a Laz language lasted until the end of his life.

Sergi Jikia's Turkish education was improved at the Russian oriental school.

Soon after his return from Turkey, Jikia was sent to Leningrad, where he enrolled as a postgraduate at the Institute of Language and Thinking of the All-Union Academy of Sciences. Jikia's postgraduate course was directed by Acad. A. Samoilovich. He took part in the seminars of V. Barthold, N. Marr, and I. Meshchaninov. During his postgraduate years (in 1930) Jikia was invited as docent of the Turkish language (the title of docent was conferred on him by a decree of the USSR Central Executive Committee) – first at Leningrad University, and in 1931 at the Leningrad State Institute of Living Oriental Languages, in 1932 he completed his postgraduate course and was appointed first-degree research worker at the Institute of Language and Thinking. At the same time he continued to lecture at the University and directed the circle of Turkish language learners at the House of Scientists and Scholars.

Upon his return to Tbilisi in 1936 Jikia was appointed the head of the department of Oriental languages, and later (in 1945) of the Turcology department of Tbilisi State University. He was not only the founder and first chief (till 1973) of the Turcology department, but one of the sponsors of the creation of the Department of Oriental Studies and its first Dean (1945-1952). At the same time, he was a senior research worker at the Department of Near Eastern languages of the Linguistics Institute of the Georgian SSR Academy of Sciences.

In 1946 Jikia defended his candidate's degree in philology, and the title of docent was for the second time conferred on him.

In 1956 he defended his doctoral thesis in philology, and the title of professor was immediately conferred on him.

Since the foundation of the G. Tsereteli Institute of Oriental Studies at the Georgian Academy of Sciences in 1960, Jikia has been in charge of the Turcology department. He was the editor of the Turkish Series of the Commission on Foreign Sources of Georgian History, member of the Soviet Committee of Turcologists at the USSR Academy of Sciences, member of the main editorial board of the Georgian Soviet Encyclopedia, member of the academic councils of the Oriental department of Tbilisi State University, the G. Tsereteli Institute of Oriental Studies, (Acad. Sci. GSSR), the K. Kekelidze Institute of Manuscripts (Acad. Sci. GSSR), and member of two councils charged with conferring the degrees of candidate and doctor of philology.

Jikia is a recipient of Governmental awards and Diplomas of the USSR Supreme Soviet.

The list of S. Jikia's publications numbers over 190 studies and papers. The following topics form the main sphere of Acad. S. Jikia's scholarly interests: Georgian-Azerbaijani and Georgian-Turkish linguistic and historical-literary relations, Eastern-Anatolian and Azerbaijani dialects, problems of the history of the Turkish language, compilation of Georgian-Turkish, and Turkish-Georgian dictionaries, chrestomathies and manuals, publication of Laz texts and study of Turkish-Laz linguistic contacts, in particular, commented publication of Turkish archival materials—historical documents and narrative sources – that contain evidence on Georgia, and in general on the Caucasus, research into important problems of Turkish palaeography and diplomatics, as well as historical geography and toponymy of Georgia.

Jikia's first scholarly work dealt with the 10th-11th centuries Psalms. That was his graduation paper entitled "The Use of the Affixless Case in the Oldest (Georgian) MS of the Psalms".

In the 1926-27 and 1931-36 periods Jikia' studied the Turkish speech of the Georgian population of Meskheta (in the 16th century Southern Georgia was conquered by the Turks and, apart from being forcefully Islamized, a part of the population became Turkish speaking)

S. Jikia's linguistic material and its analysis are of historic importance. Turcologists of other republics—Central Asia, in particular—became interested in the Turkish speech of the Georgian population of Meskheta, as they were spread in Kazakhstan and Central Asian republics. Their descendants live in the Republic of Turkey and mistakenly call themselves Turks from Akhaltsikhe. In reality they are Muslim Georgians. No exact linguistic analysis of this dialect can be made without S. Jikia's observations. This is confirmed by the work published by Aliev: "Essays on the vocabulary of the Turkish language (sic!) of Kazakhstan" (Alma-Ata).

In 1946 Jikia defended his candidate's degree in philology, and the title of docent was for the second time conferred on him.

In 1956 he defended his doctoral thesis in philology, and the title of professor was immediately conferred on him.

From the beginning, Georgian Oriental Studies embarked on two lines of research: 1) study of problems of Oriental Languages, literature, and history and 2) bringing to light and study of the historical and cultural relations between the Georgian and Eastern peoples. Jikia has traced and scrupulously studied these contacts on the basis of Turkish linguistic evidence and Ottoman documentary and narrative sources. He identified words of Oriental origin in Georgian and ascertained the paths and the time of their penetration: he also found facts of a Georgian linguistic substrate in Eastern Anatolian Turkish dialects. In his papers "Concerning a Georgian term designating collective work in Turkic languages", "Concerning the origin of the word *lazut*", "Notes on *simind-semida*", "On Georgian-Azerbaijani lingual relations", "From the history of words of Oriental origin", "Explanation of some words of Oriental origin", etc., Jikia identified Georgian lexical units in Turkish and Azerbaijani, and Azerbaijani-Turkish and Persian-Arabic lexemes in Georgian. This refers to terms largely connected with farming. It was found out that in the Turkish and Azerbaijani languages have borrowed the Georgian agricultural terminologies, such as a plow, spud, chacha, nettle, and bottomland, etc. Based on the etymology of the Turkish "Lazut" (Lazi Plant) word, Jikia showed that the Anatolian Turks removed the maize culture from the Kartvelian Lazi tribe.

From Azerbaijani and Turkish, the Georgian language chiefly borrowed terms connected with animal breeding, fishing, and cooking. This

highlights those branches of the economy that historically one country had at a higher level of development than the other.

Jikia made a special study of the evidence of Evliya Chelebi, a well-known 17th-century Turkish traveller and historian, on Megrelian and Georgian, as well as on the Laz people and the Laz language. He focused attention on a fact that is very important for Georgian phonetics and for establishing Georgian-Turkish phonetic correspondence: Georgian occlusive consonants are rendered in Turkish by voiceless consonants of a corresponding series.

The sound correspondences of the Georgian and Turkish languages are studied more thoroughly and definitively established in Jikia's work "Regularities of Sound Correspondences of the Georgian and Turkish Languages".

Georgian historical geography is greatly indebted to Jikia's studies and commentaries. He has identified, localized, and explained numerous place names from the South-Georgian region.

Problems of the culture and history of various peoples of the Caucasus have invariably been in the field of Jikia's scholarly interests. He studied Armenian surnames of Turkish origin, and devoted a special article to the "Russian-Karachai Dictionary" compiled in 1897.

Turkish-Georgian and Georgian-Turkish short dictionaries have been published twice with his co-authorship and editorship. On his initiative, the staff of the Turkish Department at the G. Tsereteli Institute of Oriental Studies started to work on the compilation of an extensive Turkish-Georgian dictionary. It was published in two volumes in 2001. Editor Lia Chlaidze, devoted to academican Sergi Jikia's memory.

As stated by the Hungarian Turcologist G. Hazai: "Die wissenschaftliche Tätigkeit von Prof. Dr. S. S. Dshikiya hat unsere Kenntnisse in vielen Bereichen der Turkologie erweitert und bereichert. Die Wissenschaft verdankt ihm unter anderem auch die Entdeckung der türkischen Transkriptionstexte in georgischer Schrift und der ersten Schritt in ihrer Bearbeitung" ("Aghmosavluri Philologia", Tbilisi, 1973, p. 266). This refers to a Georgian-Turkish handbook compiled in the 18th century. The document is equally interesting for the study of both Georgian and Turkish historical phonetics, morphology and vocabulary. It also contains noteworthy material for the historical dialectology of both languages. S Jikia revealed that "Turkish texts transcribed more easily in Turkish (in our case - Georgian) are more important and reliable material to cover many issues of historical phonetics".

Jikia's studies of Turkish-Laz linguistic contacts are valuable from the standpoint of Kartvelian languages and general linguistics. From the 16th century the Laz lost contact with Georgian, Svanian, and the Megrelian dialect of Zan. The Lazes have long since become bilingual. Hence there is a large number of Turkism in Laz. Turkish influence is observable in several grammatical constructions as well. Jikia made a special study of Turkish lexical and syntactic loans in Laz; he identified Turkish lexemes, established reflexes of Turkish sounds in Laz, and published the findings under the general title "From Turkish-Laz Linguistic Contacts".

Jikia's one oral observation is of considerable significance – It is known that the Megrelian /rg/ corresponds to the Georgian /gr/: Georgian "grili" [cool] - Megrelian "rgili", and the Georgian vowel /e/ is replaced by /a/ in Megrelian: Georgian "erti" [one] – Megrelian "arti". Hence, the Georgian root "egr-" corresponds to Megrelian root "arg-". In Old Georgian in the case of toponyms, which started with vowels, for denoting the origin, were used circumfixes "m- el-" and "m- al-": a inhabitant of Atskuri was "m-atskver-el-i", and a resident of Achaba – "m-achab-el-i". So, the name of a person, who lived in Egr-(is)i – "m-egr-el-i" in Megrelian is also formed in a regular manner: "m-arg-al-i". According to Greek morphotactic, the one, who aspires to the cosmos, is a cosmonaut, who goes to stars, is an astronaut, and the other, who observes the phenomenon of water, is an aquanaut. Who seeks Golden Fleece and for this purpose heads to the land of Args, shall be the Ἀργοναύτες Argonauts. To Ἀργῶ, – the name of the place, where the Kolkhs live – is added ναύτες. This assumption was shared by acad. Sh. Nutsubidze, prof. A. Urushadze, acad. T. Gamkrelidze at once.

While in Istanbul, Jikia studied Ottoman chronicles and geographical treatises in the city archives. He began their publication in the 1940s first as separate papers: "Ibrahim Pechevi's evidence on Georgia", "Evidence on the last days of the Didi Mouravi Giorgi Saakadze in Turkey", "The Firman granted to Didi Mouravi (G. Saakadze) by the Sultan", "An episode from the history of 16th century Georgia", "From Georgian-Turkish historical relations in 1588-1590", "An episode from the political history of Odishi", etc. The studies just listed enriched Georgian historiography of the 16th-18th centuries with objective evidence towards the study of Georgia's political, economic and social history, and towards the ascertainment of the political and state activities of Simon, King of Kartli, Giorgi Saakadze, Levan and Vamekh Da-

diani, Kings Alexander and Solomon of Imereti, and of other politicians and statesmen.

In 1960 a Commission on Foreign Sources on Georgia was set up at the Presidium of the Georgian Academy of Sciences. From 1970 the Commission was enlarged and reconstituted into the Commission on the Sources of Georgian History. Jikia is the editor and director of the Turkish Sources Series. In 1964 Jikia's study "Ibrahim Pechevi's Evidence on Georgia and the Caucasus" was published in this series. A detailed description of the history of the conquest by the Turks of separate provinces of southeastern Georgia and the stationing of a Turkish garrison in Tbilisi is given in the book. The Turkish text is accompanied by a Georgian translation and commentaries. Jikia ordinarily compares the evidence of one author with the information supplied by other Turkish historians. The publication of the work made available to Georgian historiography rich material containing hitherto unknown facts on the political history of mediaeval Georgia. The book was highly appraised by both Soviet and Western Orientalists.

Turkish narrative sources and historical documents constitute first-rate material for the history of the peoples that came under the sway of the Ottoman Empire for a short or long period. However, many of these documents are written in the hard-to-read cryptographic hand of *divan* and *siyaqat*. As the well-known medievalist, Anna Tveritina wrote: "The reading and translation of Turkish documents constitute the most difficult part of the work, which, as is well known, scares many historians". (A. S. Tveritina, *New Turkish Documents of the 16th century: Written Sources of the East* 1972, Moscow, 1977, pp. 30-31). Thanks to Jikia, however, numerous Turkish archival materials and written documents – deciphered with filigree skill and substantiated by reference to a plentiful documentary, historical-literary and folklore evidence – are now available to Georgian historiography. Jikia furnishes a very exact translation with extensive commentaries. His commentaries are not limited to a mere explanation of historical personages, events, place names, and socioeconomic terms. He gives a complete palaeographic and diplomatic analysis of the source and determines its linguistic peculiarities.

For a number of years, Jikia had been processed and ordered the Turkish documentary materials preserved at the Institute of Manuscripts (the former Department of MSS of the State Museum of Georgia) of the

Georgian SSR Academy of Sciences and Georgia's Central Historical Archives. He has described over 700 Turkish-language documents on various subjects and compiled a catalog.

Jikia is credited with the first scholarly publication of the firmans, berats, and buyuruldus (orders) issued by Ottoman sultans and pashas to Georgian kings and nobles. See his: "Concerning an 18th century Turkish document on the Golden Fortress", "Two 18th century Turkish documents", "One Turkish document on Tskhinvali", "Sultan Ahmed III's firman to Bakar Bagrationi", "Matse-vani and Ateni in Turkish documents". These documents constitute excellent sources for the study of the Ottoman military fief system, Turkish-Georgian political and economic relationship, Irano-Turkish relationship, and for isolating the "Georgian question" against this background.

The Ottoman hujjets (excerpts from court defters), published by Jikia, are valuable primary sources of the history of Georgian law.

Turkish epigraphic monuments have also come within the scope of Jikia's research. He deciphered the donor inscriptions of Asian Pasha on the Oltisi mosque (dating from 1666, 1659 and 1670); as well as the lapidary inscription of 1739 found in the premises of Bagrat's cathedral.

Apart from other issues, the genealogies of Count Kutaisov, Ekaterina II, Pavel I are defined in the article (Their origins are still incorrect in the encyclopedia).

The publication and scholarly analysis of "The Great Defter of the Gurjistan Vilayet" (Defter-i mufassal vilayet-i Gurjistan), compiled for fiscal purposes by Turkish officials in the 16th century, is Jikia's basic work that has won him the "name of a Turcologist of the highest repute" (M. Guboglu). The Turkish text and Georgian translation were ready for publication as far back as in 1949. The Georgian translation (Book II) of the Defter came out in 1941; the Turkish text (Book II) appeared six years later, and Part One of the study (Book III) came out in 1958.

The "Defter" in question was compiled in 1595; it contains a detailed description of Meskhети, Javakheti, Artaani, Childir, Kola, and a part of Tao—all conquered by the Turks and renamed the "Gurjistan vilayet", (a) It is a reliable source for the study of the basic problems of the economy (the total tax levied on each village is indicated, the types of tax, the names, quantity and price of farming produce are listed and the rules of use of the

irrigation system are laid down); (b) historical geography (all the villages, former village sites, churches, fortresses, lakes, rivers, and croplands are listed); (c) place names and ethnic composition (the names and patronymics of the taxpayers and heads of the families; designation of one's craft is often substituted for the patronymic); (d) the social and economic structure of the Ottoman Empire; (e) Turkish diplomatics and palaeography; (f) the historical development of the Turkish language.

The reading of the Tahrir defters, compiled for the purpose of levying the conquered lands is attended by considerable difficulties because they were written in Siyaqat. Hence, as a rule, only fragments or translations of randomly selected passages were published (cf. A. Szilady, Fr. Steltzer, A. Velics). Jikia is the first Turcologist to have published both the Turkish text and the translation in full of the Defter.

The well-known Turcologist Layosz Fekete wrote: "Die Quellenveroffentlichung Dshikija's steht infolgedessen über allen diesen anderen Arbeiten" (*Acta Orientalia Hung.*, tomus VII, fasc. 1, Budapest, 1957, p. 2). The same observation was made by Hazim Sabanovic (Yugoslavia): "To je prvo kompletno izdanje jedne turske katastarske, knjige u prevodu" (*KjajiSte Isa-bega Isha-kovića Zbirni katastarski popis iz 1455 godine, Sarajevo, 1964, p. XXV.*) S. Jikia's priority in the publication and study of Turkish defters is stressed by Academicians A. Kononov and Th. Gamkrelidze: "Prior to S. Jikia no one dared the decipherment and scholarly publication of an extensive defter. Formerly only translations of analogous documents appeared, without publication of the critically edited original text. Even later, after the publication by S. S. Jikia of the "Great Defter" of the Gürcistan Vilayet' in 1941, only translations of D e f t e r s have been published, without decipherment and publication of the Turkish text written in "s i y a q a t" (*Sovetskaya tyurkologiya, 1978, N. 5, p. 109.*)

Jikia's publication has become a model for specialists – both Turkish and Western–wishing to work on Defters. Academicians Akaki Shanidze and Giorgi Tsereteli observed that "S. Jikia's edition evokes astonishment and a desire to imitate".

The academic edited text and its exact or "competent translation" was supplemented by Jikia with a multi-aspectual study that was acknowledged by specialists as a work written with 'drops of conscience'. In it the document is definitively studied mainly from the codical point of view,

followed by a thorough study of over 1400 place names. The original geographical nomenclature of southern Georgia—distorted and altered in the course of time—is reconstructed. The location of those geographical points is determined which no longer exist owing to unfavorable historical circumstances. As a result of a careful scholarly analysis of historical sources, folklore and legends, extensive archival material, geographical maps, travelers' notes and records made during expeditions the geographical points referred to in the Defter were identified with presently existing or no longer existing but historically attested villages or former village sites. The history and etymology of every geographical point are given. "It may be asserted that for the historical geography of no other part of Georgia is there available such a thorough and competent study as S. Jikia has furnished for the provinces of southern Georgia. Furthermore, such studies are very scarce in the field of historical geography, and it can be placed alongside V. Minorski's well-known work *Hudud-al-'Alam* (London, 1937)", wrote Acad. G. Tsereteli ("*Aghmosavluri philologia*", III, Tbilisi, 1973, p. 11).

In Part Two of the study we find the same scrupulous consideration of the place names occurring in the Defter; the ethnic composition of south Georgia is determined, and the socioeconomic and diplomatic terms are discussed from the philological-historical point of view; the palaeographical specificities of the document are investigated; the regularities with which Georgian proper names are conveyed in Turkish transcription are ascertained; the sound interrelationship of Georgian and Turkish is fully brought to light, thus providing the basis for the explanation of the phonetic changes suffered by words of Turkish provenance in Georgian, and vice versa; many noteworthy facts of morphology and vocabulary – interesting from the standpoint of the history of the Turkish language—are observed. In L. Fekete's view: "Die drei Arbeiten haben aber auch eine über den lokalen Rahmen der Grusinischen Geschichte hinausreichende Bedeutung. Das Grusien berührende türkische *tahrir* kann nämlich schon jetzt z. B. mit dem *tahrir* jedes beliebigen türkischen Bezirkes von Ungarn verglichen werden, womit der Forschung wertvolle Parallelen und Ergänzungen zur Geschichte des türkischen Reiches oder einer anderen fernen Provinz dieses Reiches geliefert werden(A c t a O r i e n t. Hung., t. VII, fasc. 1, p. 9).

The three books of the Great Defter of the Gurjistan Vilayet constitute an epochal work in Ottoman studies, facilitating research into questions of

Georgian-Turkish socioeconomic, cultural and historical relations. The work formed the basis of numerous studies in various fields.

Explanations of the terms and concepts found in “The Defter” entered into separate publications. S. Jikia supposed to publish them as the fourth book.

For the last 15 years of active life, Jikia had been working on the establishment and translation into Georgian of the text on the page 1046 of “A Great Defter of Tbilisi Vilayet”, compiled in 1728 by the Ottoman Employees. The following words were left unread: “Sinorebi” (boundaries), the names of croplands and vineyards, known as microtoponyms. He thought it impossible to identify all those names without visiting the spot.

In 2009-2010 prof. Nodar Shengelia published two volumes of “A Great Defter of Tbilisi Vilayat in 1728”; there are the only facsimile and the Georgian translation, however, the title-page says: “Ottoman text with the Georgian translation, introduction, examination, and facsimile were prepared for publication by Acad. Sergi Jikia and Prof. Nodar Shengelia”. In fact, it is only a facsimile of the Ottoman text and not the text read and established by Sergi Jikia. But in translation, the scholar's contribution is fully taken into account.

In the 60s of the last century, a list of Mustafa Ali's “Nusretname” (“The Book of Victory”) was at Jikia's disposal. Sergi Jikia improved and translated into Georgian the Ottoman text of the Viennese manuscript. The work entered scientific circles, but still remains unpublished. It is kept in his personal archive, which is protected at the G. Tsereteli Institute of Oriental Studies, Case № 7.

As a scholarly discipline, Turcology was established in Georgia by Jikia. He introduced into this country the distinguished traditions of the well-known Leningrad Oriental School. He started on “a blank space”, as it were; however, within two decades, he had trained many specialists in all branches of Turcology. S Jikia was giving lectures at the university in Turkish, Azeri and Kumyk languages; Turkish literature, dialectology, and folklore; introduction of the Turkish language learning and comparative grammar in Turkish languages, Ottoman diplomacy, and paleography. He trained students to read the Ottoman texts and translate into Georgian; He also developed habits of scientific research. All attention focused on the issues of Georgian-Turkish language and historical-cultural relations. Twenty can-

didates and eight doctor's degrees have been defended by Turcologists under Jikia's guidance; he has served as the official opponent to 22 persons. Jikia was the head and editor of all the Turkish theses in Georgia, while at the same time there was no more significant event in the life of the Soviet-Turkish republics of the Soviet Union to which Jikia did not react with his scholarly articles or popular public speeches.

Jikia presented papers at the First All-Union Conference of Orientalists in Tashkent, at the All-Union sessions of Turcologists in Baku and Tbilisi, at the 25th World Congress of Orientalists in Moscow. In 1959, at the invitation of the Polish Academy of Sciences and Warsaw University, Jikia, together with Acad. G. Tsereteli, read papers at the Institute of Oriental Studies of the Polish Academy of Sciences, the Association of Polish Orientalists, and at Warsaw and Cracow universities.

Acad. S. Jikia received invitations to all All-Union and international meetings of Turcologists and Altaists—be it in Ankara or Michigan, Istanbul or Madrid, Sarajevo or Hamburg, Naples or Strasbourg. He, however, seldom left his writing-desk, but kept up the intensive correspondence with young as well as well-known scholars and colleagues working at various Orientalist centres of the world. Sergi Jikia, in his advanced age, spent his youthful energy and time with all, though he was always busy with his scholarly and educational works.

Professor S. Jikia's attitude toward educational activity is a model of high responsibility. Under no circumstances would he miss his lecture, presenting his great erudition in a simple and clear style, imperceptibly, he cultivated the students thinking in his specialty. To his students, Jikia's personality was a model of a true citizen, genuine scholar, and humaneness.

Jikia considered compilation of textbooks an honorary duty of an educationalist. As far back as 1935, in co-authorship with H. Tsovikyan, H. Cevdet-zade and A. Kononov, he compiled a Turkish Chrestomathy for the third and fourth-year students of the Leningrad Institute of Oriental Languages. The chrestomathy compiled by Jikia was published twice in Georgia in two parts in 1965, and reprinted in 1971. The subject matter in the chrestomathy is presented in a way that facilitates the learner's orientation in the fundamentals of the Turkish language, his familiarization with the mode of life in the country, its culture and history. It contains texts

of all genres which the student may later encounter in his use of the language for scholarly or practical purposes.

In collaboration with various scholars, Jikia compiled Georgian textbooks for the Azerbaijanian schools in the Georgian SSR. The textbooks were supplied with Georgian-Azerbaijani vocabularies.

Jikia had great respect and consideration for the scholarly heritage of his teachers and colleagues. This is attested by his papers "Oriental Studies in Georgian" (in co-authorship with G. Tsereteli), "The Life and Activities of Professor Leon Melikset-Beg (on the occasion of his 70th birthday and 50 years of scholarly and educational activities)", "From the History of Polish Oriental Studies (on 40 the 60th anniversary of the birth of Acad. A. A. Zajoncowski)", "On the Scholarly Works of an Iranist (on the scholarly activities of V. S. Puturidze)", "In Memory of a Friend" (on the occasion of the death of Acad. G. Tsereteli)¹¹, "The Life and Activities of Akaki Shanidze (on the occasion of his 80th birthday)", "In Memory of Academician Ananias Zajoncowski (1903-1970)", "Concerning the Dialectological Work in Turkic Languages in the Georgian SSR", "The Status of Research into the Turkish Language and Literature in Georgia" and others. In the cited papers each work is analyzed with high scholarly conscientiousness, the reviewed author's discovery or achievement highlighted, and the place and significance of each work in the development of the humanities are ascertained.

Alongside his intensive scholarly and educational work, Jikia occasionally translated Turkish folkloristic and literary pieces.

Notwithstanding the course of time, Sergi Jikia's works still remain significant. Due to the internal and external situations of our country, all his works still actively reflect the important challenges of the epoch.

The disciples of the disciples of Sergi Jikia work at universities and institutions in Tbilisi, Kutaisi, Batumi, Akhaltsikhe, Gori, Telavi; They conduct scientific-research activities in museums and archives and are engaged in the political and economic management processes of the country.

Grateful descendants of Sergi Jikia celebrated with love and great respect the 75th, 80th, 85th, 90th, 95th, 100th, 110th and 120th anniversary of Sergi Jikia's birth.

Prof. Tsisana Abuladze
Translator Inga Narindoshvili

Академик Сергей Симонович Джикия

(Краткий обзор научно-педагогической и общественной деятельности)

Академик АН ГССР, заслуженный деятель науки ГССР, доктор филологических наук Сергей Симонович Джикия являлся крупным специалистом в области турецкой филологии, османской дипломатики и палеографии и историко-культурных связей народов Ближнего Востока и Кавказа.

Большая эрудиция, талант исследователя, мастерство педагога и высокие качества человека и гражданина снискали Сергею Симоновичу авторитет и признание советской и зарубежной научной общественности.

С. С. Джикия родился 20 октября 1898 года в селе Оногия Гегечкорского района, в семье крестьянина. Начальное образование получил в церковно-приходской школе села Оногия. В 1913 году поступил в третий класс Тбилисского духовного училища. После 4-го класса его перевели в Тбилисскую Духовную семинарию, которая в 1917 году была преобразована в восьмью мужскую гимназию. В 1919 году он с отличием окончил гимназию и был зачислен на философский факультет Тбилисского университета, сначала на историческое, а со второго курса – на языковедческое отделение. В университете он слушал лекции по грузинскому, арабскому и картвельским языкам у А. Г. Шанидзе, по фонетике и общему языкознанию – у Г. С. Ахвледиани, по истории Грузии – у И. А. Джавахишвили, по истории грузинской литературы – у К. С. Кекелидзе. В годы учебы в университете, 1921-23 гг., С. С. Джикия работал счетоводом на вещевом складе грузинской дивизии, в 1923 году он начал работать корректором в редакции “Вестника Тбилисского университета”. В 1923 году С. С. Джикия был избран членом Грузинского языковедческого общества. В 1924 году он окончил университет.

В 1926 г. по ходатайству акад. А. Г. Шанидзе С. С. Джикия оставили в университете для подготовки к профессорской деятельности по турецкой филологии. В 1927 году опять-таки по инициативе А. Г. Шанидзе он был направлен в Стамбульский университет для повышения квалификации в области тюркологии. В течение двух лет С. С. Джикия

слушал лекции известных ученых: М.Ф. Кепрюлю, Р. Хулусы, Али Экрема, А.Рефика и др., усиленно работал над османскими языковедческими и историческими источниками, записывал лазские тексты в Стамбуле.

Сразу же после возвращения из Турции он был направлен в Ленинград и зачислен в аспирантуру при Институте языка и мышления АН СССР. Его научным руководителем был акад. А. Н. Самойлович. С. С. Джикия принимал также участие в семинарах В. В. Бартольда, Н. Я. Марра и И. И. Мещанинова. Уже в годы учебы в аспирантуре он был приглашен сначала в Ленинградский государственный университет (1929 г.), а затем – в Ленинградский государственный институт живых восточных языков (1931 г.) на должность доцента (звание доцента было присвоено ему Квалификационной комиссией комитета по заведыванию учеными и учебными учреждениями ЦИК Союза ССР) кафедры турецкого языка. В 1932 году С. С. Джикия окончил курс аспирантуры и начал работать в Институте языка и мышления в должности научного сотрудника первого разряда. Параллельно он продолжал читать лекции в университете и руководить кружком по изучению турецкого языка в ленинградском Доме ученых. В 1936 году С. С. Джикия вернулся в Тбилиси и сразу же был назначен заведующим кафедрой восточных языков Тбилисского университета. В 1945 году он возглавил основанную им кафедру тюркологии, где проработал до 1973 года. С. С. Джикия принимал также деятельное участие в создании в университете востоковедческого факультета, деканом которого он был с 1945 по 1952 гг. Параллельно работал старшим научным сотрудником отдела языков Ближнего Востока Института языкознания АН ГССР. С.С. Джикия беспрерывно руководил в нем Отдел тюркологии. Он являлся членом комиссии по зарубежным источникам истории Грузии при Президиуме АН ГССР, членом Советского комитета тюркологов при АН СССР, членом главной редакционной коллегии Грузинской Советской Энциклопедии, научных советов Тбилисского государственного университета, факультета востоковедения, Института востоковедения им. акад. Г. В. Церетели и Института рукописей им. акад. К. С. Кекелидзе АН ГССР, а также членом двух советов по присуждению ученой степени кандидата доктора филологических наук.

С. С. Джикия имел правительственные награды, ордена, медали и грамоты Верховного Совета СССР.

С. С. Джикия – автор более 190 научных трудов.

Первым научным трудом С. С. Джикия была его дипломная работа “Неоформленный падеж псалтыря Давида”.

Научная деятельность акад. С. С. Джикия охватывает область грузино-азербайджанских и грузино-турецких языковых и историко-литературных связей, диалектологию тюркских языков (Восточной Анатолии и Азербайджана), вопросы истории османского языка. Им составлены грузино-турецкие и турецко-грузинские словари и хрестоматии, созданы учебники, опубликованы лазские тексты и турецкие исторические документы и нарративные источники, касающиеся Грузии и Кавказа в целом, изучена история турецкого языка и турецко-грузинских и турецко-лазских языковых контактов, исследованы важные вопросы османской палеографии и дипломатики, исторической географии и топонимики Грузии.

В 1926-1927 и 1931-1936 гг. С.С. Джикия изучал турецкую речь грузинского населения Месхети (после завоевания османами в XVI веке Южной Грузии часть населения, наряду с исламизацией, подверглась и отуречиванию). Языковой материал, собранный С.С. Джикия на месте, и его анализ имеют большое научное значение. Турецкая речь грузинского населения Месхети попала в сферу научного интереса тюркологов других республик, в частности - Средней Азии, и без учета наблюдений С.С. Джикия уже невозможно дать точный лингвистический анализ этого диалекта.

Грузинские востоковеды с самого начала вели работы в двух направлениях: 1) изучение вопросов собственно восточных языков, литературы и истории и 2) выявление-изучение историко-культурных взаимосвязей между грузинским народом и народами Востока.

Основываясь на грузино-турецком языковом материале, османских документах и нарративных источниках, С.С. Джикия скрупулезно изучил эти взаимосвязи. Он выявил в грузинском языке слова восточного происхождения, установил время и пути их проникновения, а с другой стороны, засвидетельствовал грузинские языковые факты, грузинский субстрат в восточноанатолийских диалектах турецкого языка.

В работах “Об одном грузинском термине, связанном с коллективным трудом, в тюркских языках”, “К происхождению слова *lazut*”, “Заметки о симинд-семидали”, “О грузино-азербайджанских языковых взаимоотношениях”, “Из истории слов восточного происхождения (I, II)”, “Пояснение некоторых слов восточного происхождения”, “Материалы к истории слова *gutun*”. С. С. Джикия выделил азербайджано-турецкие и персидско-арабские лексемы в грузинском и грузинские лексические единицы в диалектах турецкого и азербайджанского языках. Было установлено, что в турецкий и азербайджанский языки вошли в основном грузинские термины, связанные с сельским хозяйством. Из азербайджанского и турецкого в грузинский язык проникли в основном термины, связанные с животноводством, рыболовством и кулинарией. Таким образом, языковые заимствования отражали степень развитости той или иной отрасли хозяйства в сопредельных странах.

С. С. Джикия досконально изучил сведения известного турецкого путешественника и историка XVII века Эвлии Челеби о мингрельском, грузинском и лазском языках. Он обратил внимание на весьма значительный для фонетики грузинского языка факт – грузинские звонкие смычные в турецком передаются глухими согласными соответствующего ряда. Звуковые соответствия грузинского и турецкого языков детально исследованы в труде “Закономерности звуковых соответствий грузинского и турецкого языков”.

Грузинская историческая география также многим обязана исследованиям и наблюдениям акад. С. С. Джикия. Он объяснил, локализовал и идентифицировал многие топонимы из региона Южной Грузии.

Сфера научных интересов С. С. Джикия включает вопросы истории и культуры разных народов Кавказа. Он изучил армянские фамилии, в основе которых лексемы турецкого происхождения, посвятил специальную статью составленному в 1897 году русско-карачаевскому словарю, определив в ней значение словаря для научного изучения вопросов истории и этнографии Карачаевского края.

При участии и под редакцией С. С. Джикия дважды издавались грузинско-турецкий и турецко-грузинский краткие словари. Завершена редакция грузинско-турецкого словаря на 45000 слов.

“Научная деятельность С. С. Джикия, как пишет венгерский тюрколог Г. Хазаи, развила и углубила наши знания во многих областях

тюркологии. Наряду с другими вопросами, наука обязана ему выявлением турецких текстов, переданных в грузинской транскрипции, и первыми шагами по их изучению” (G. Hazai, Ein kyrillischer Transkriptionstext des Osmanisch-Türkischen. Восточнаяфилология, III,Тб., 1973, с. 266). Речь идет о грузинско-турецкой учебной книге, составленной в XVIII веке. Памятник одинаково интересен для изучения исторической фонетики, морфологии и лексики как грузинского, так и турецкого языков. Он содержит значительный материал по исторической диалектологии обоих языков.

Большое научное значение имеют труды ученого, посвященные турецко-лазским языковым взаимоотношениям с точки зрения изучения картвельских языков и языковых контактов. С XVI века лазский язык оторвался от грузинского, сванского и мегрельского языков. Лазы давно стали двуязычным народом. Это обусловило наличие в лазском языке большого количества туркизмов. Влияние турецкого языка в некоторой степени ощущается и в грамматическом строе лазского языка. С. С. Джикия изучил турецкие лексические и синтаксические кальки, выявил турецкие лексемы, установил рефлексы турецких звуков в лазском и опубликовал полученные данные в различных сборниках под общим названием “Из турецко-лазских языковых взаимоотношений”.

Примечательно одно устное наблюдение С. С. Джикия: известно, что грузинскому /gr/ в мегрельском соответствует /rg/. Груз. *grili* – мегрел. *rgili* (прохладный), а грузинский гласный /a/ в мегрельском чередуется с /e/: груз. *erti* – мегрел. *arti* (один). Исходя из этого, грузинскому корню *egr-* (грузинское название Западной Грузии Эгриси) соответствует мегрельский корень *arg-*. В древне- грузинском языке в случае с топонимами, начинающимися на гласный, для обозначения происхождения жителя из того или иного места, одним из вариантов являлось использование циркумфикса *m-el* и *m-al*: житель деревни Ачаба по-грузински – *m-achab-el-i*. Таким образом, название жителя Эгриси, *egr-(is)*, по-грузински *m-egr-el-i*, в мегрельском закономерно имеет форму *m-arg-al-i*. В соответствии с морфотактикой греческого языка, стремящийся в космос – космонавт, путешествующий к звездам – астронавт, тот, кто изучает феномен воды, акванавт. Отправляющийся в поисках золотого руна в страну аргов, Αργοναύτης, выходит аргонавтом. К названию места обитания колхов прибавляется ναύτης. Этим предположением с самого

начала поделались акад. Ш. Нуцубидзе, проф. А. Урушадзе, акад. Т. Гамкрелидзе.

Известно, что “Непосредственное, систематическое соприкосновение с народами Востока предопределило необходимость изучения восточных источников для познания собственной отечественной истории” (Б. И. Заходер. “Изучение в Советском Союзе восточных источников по истории стран Восточной и Центральной Европы”, “Советское востоковедение”, 1958, № 1). С этой целью, будучи в Стамбуле, С. С. Джикия изучал османские хроники и географические сочинения. К их публикации он приступил в 40-х годах. Им были опубликованы: “Ибрагим Печеви о Грузии”, “Сведения о жизнедеятельности Диди Моурави (Г. Саакадзе) в Турции”, “Фирман турецкого султана к Моурави (Г. Саакадзе)”, “Эпизод из истории Грузии XVI в.”, “Из истории грузинско-турецких взаимоотношений в 1588-1590 гг.”, “Эпизод из политической истории Одиши” и др. Названные публикации обогатили грузинскую историографию о периоде XVI-XVIII вв. объективными данными. В них изучены вопросы политической, экономической и социальной истории Грузии, установлены основные этапы деятельности Симона царя Картлийского, Георгия Саакадзе, Левана и Вамеха Дадиани, имеретинских царей Александра и Соломона, а также других политических и государственных деятелей.

В 1960 году при Президиуме АН ГССР была создана комиссия по зарубежным источникам истории Грузии, которая с 1974 года была реорганизована в Комиссию по источникам истории Грузии. С. С. Джикия является редактором серии турецких источников. В 1964 году в этой серии был издан труд С. С. Джикия “Сведения Ибрагима Печеви о Грузии и Кавказе”. В книге представлены данные о Грузии и Кавказе, отобранные из двухтомной истории Ибрагима Печеви – турецкого историка XVIII века. Подробно описана история завоевания османами отдельных провинций Юго-Восточной Грузии. К турецкому тексту приложен грузинский перевод с предисловием и примечаниями. Этим трудом С. С. Джикия обогатил грузинскую историографию обширным материалом, содержащим неизвестные факты из политической истории средневековой Грузии. Высокую оценку книге дали советские и европейские ориенталисты.

Турецкие-нарративные памятники и исторические документы являются источником первостепенной важности для истории народов покоренных Османской империей. Многие из них исполнены очень сложным для расшифровки почерком дивана и сияката. Советский медиевист А. С. Тверитинова отмечала, что “чтение и перевод турецких документов представляют едва ли не самую трудную часть работы, которая, как известно, отпугивает многих историков” (А. С. Тверитинова. Новые турецкие документы XVI в., Письменные памятники Востока, 1972, М., 1977, с 30-31). Грузинская же историография, благодаря С. С. Джикия, располагает богатым османским архивным материалом и письменными памятниками, расшифрованными с филигранной точностью, при помощи документального, историко-литературного и фольклорного материала. С. С. Джикия снабжает перевод подробными комментариями. В комментариях он не ограничивается идентификацией и толкованием исторических лиц и явлений, топонимов и социально-экономических терминов, а дает полный анализ памятника с точки зрения палеографии и дипломатики, определяет его языковые особенности.

С. С. Джикия на протяжении ряда лет обрабатывал и приводил в порядок турецкие и азербайджанские исторические документы, хранящиеся в Институте рукописей АН ГССР и в Центральном историческом архиве Грузии. Он описал более 700 тюркских документов различного формуляра и составил каталог. С. С. Джикия принадлежит первая научная публикация находящихся в наших древлехранилищах османских грамот и указов: “Турецкий документ XVIIвека об Окрос-Цихе”, “Два грузинских документа XVII века”, “Эпизод из взаимоотношений Соломона с Османским государством”, “Турецкий документ относительно Цхинвали”, “Мацевани и Атени в турецких документах”. Эти документы являются ценным источником для изучения османской ленной системы, для выяснения отдельных вопросов турецко-грузинских политико-экономических взаимосвязей и “грузинского вопроса” в свете ирано-османских взаимоотношений.

Важным первоисточником по истории грузинского правосудия являются османские хюджеты (выписки из судебных давтаров), изданные С. С. Джикия.

Сфера научных интересов С. С. Джикия включала и турецкие эпиграфические памятники. Ученый расшифровал надписи Аслана Паши из Олтинской мечети (1666, 1659 и 1670 годы), опубликовал лапидарную надпись 1739 года из г. Кутаиси.

Фундаментальным трудом, принесшим С. С. Джикия мировую известность, стала публикация и научный анализ “Пространного реестра гюрджистанского вилайета”, составленного в XVI веке османскими чиновниками. Турецкий текст и грузинский перевод документа были готовы к изданию еще в 1939 году, однако грузинский перевод “Реестра” увидел свет только в 1941 г. (книга II). Через 6 лет был опубликован турецкий текст – книга I, а в 1958 году – книга III – первая часть исследования.

Памятник составлен в 1595 году, в нем дается подробное описание захваченных турками Самцхе, Джавахети, Артаани, Чилдири/Чрдили, Кола и Тао. Документ является достоверным источником для изучения экономики края (в нем перечислены виды налогов, названия и объем продукции сельского хозяйства, цены на продукты, правила пользования оросительной системой, приводится общий размер налога, которым облагалась каждая деревня), важных вопросов исторической географии (названы все деревни, церкви, крепости, озера, реки, пастбища, даже пашни), ономастики и этнического состава этого региона (названы имя и отчество главы семьи и плательщиков налогов, при этом отчество часто заменено указанием ремесла), социально-экономической структуры Османской империи, османской дипломатики и палеографии, исторического развития турецкого языка и грузино-турецких языковых взаимоотношений; памятник содержит огромный материал для установления соотношений грузинских и турецких звуков.

Расшифровка *tahrir defter*-ов, написанных почерком *siyakat*, связана с большими трудностями. С. С. Джикия – первый тюрколог, который опубликовал как турецкий текст, так и его полный перевод. “Поэтому, – писал известный венгерский тюрколог Лайош Фекете, – публикация С. С. Джикия превосходит многие аналогичные работы”. “Это первое комплексное издание турецкой налоговой книги вместе с переводом”, – отмечал Хазим Шабанович (*Kjajište Isa-bega Ishakovča zbirni kadastarski Popis iz 1455 godine. Sarajevo 1964, стр. XXV*).

Приоритет С. С. Джикия в деле обработки и публикации турецких *tahrir*-ов подчеркивают академики А. Н. Кононов и Т. В. Гамкрелидзе: – “до С. С. Джикия никто не отваживался на прочтение и научное издание “Пространного реестра”. Ранее существовали лишь переводы “Реестров”, без воспроизведения и публикации турецкого текста” (Советская тюркология, *Personalia*, Сергей Симонович Джикия, Баку, 1978, № 5, с. 109). – Турецкий текст и его перевод С. С. Джикия сопровождал многогранным исследованием в двух томах. В исследовании памятник досконально изучен прежде всего с точки зрения кодикологии, а затем детально проанализированы более 1400 топонимов. Восстановлено первоначальное грузинское написание географической номенклатуры Южной Грузии. В результате детального научного анализа исторических источников, произведений народной словесности, богатого архивного материала, географических карт, записей путешественников и данных, записанных на местах во время экспедиций самим автором, зафиксированные в “Реестре” географические пункты идентифицированы в настоящее время с существующими или уже несуществующими, но исторически подтвержденными деревнями или селами. Приведена история каждого географического пункта и лингвистический анализ каждого географического названия. По словам акад. Г. В. Церетели, работа С. С. Джикия являет собой редкий образец глубокого исследования вопросов исторической географии. Можно сказать, что не существует такого детального и компетентного исследования ни одного края Грузии, как дал С. С. Джикия для южных провинций Грузии. Более того, таких исследований в области исторической географии вообще мало..., оно может быть поставлено вряд с известным трудом В. Минорского *Hudūd al 'Ālam*, London, 1937 (Восточная филология, т. III, 1978, с. 11).

Во второй части исследования рассмотрена ономастика “Реестра”, установлен этнический состав Южной Грузии, проанализированы социально-экономические и дипломатические термины, зафиксированные в “Реестре”, изучены палеографические особенности памятника, выявлены фонетические закономерности передачи грузинских собственных имен в турецкой транскрипции.

Три тома “Пространного реестра гюрджистанского вилайета” стали этапным трудом в османистике, в частности, в исследовании вопросов

грузино-турецких социально-экономических и историко-культурных взаимоотношений. По мнению Л. Фекете, “по своему значению труд С. С. Джикия выходит за рамки социально-экономической истории Грузии; относящийся к Грузии *tahrir* можно сопоставить с аналогичными историческими документами, изданными для других турецких провинций благодаря чему исследователи истории турецкой империи и ее отдельных провинций получают в свое распоряжение ценные данные для проведения параллелей и дополнительный материал” (*Acta Orientalia Hungaricae*, t-VII, N-1, fasc-1, Budapest, 1957, с. 2).

Г. В. Церетели и А. Г. Шанидзе, оценивая научные труды С. С. Джикия, писали: “Как критическое издание турецкого текста (“Реестра”), так и перевод и обширные комментарии, выполнены им на высоком уровне, достойном удивления и подражания”.

Александр Дубинский – польский ориенталист – назвал С. С. Джикия “Нестором грузинской тюркологии” (*Przeglad Oriental-listyczny*, № 4, 1971), и действительно, С. С. Джикия стал основоположником в Грузии тюркологии как научной дисциплины. Ученый перенес в Грузию славные традиции известной ленинградской ориенталистической школы. Свою работу он начал на “пустом месте”. В течение многих лет С. С. Джикия один, вел университетские курсы турецкого, азербайджанского и кумыкского языков, истории турецкой литературы, диалектологии и фольклора, введения в изучение тюркских языков, османской дипломатики и палеографии. Он не только обучал студентов чтению османских текстов и переводу их на грузинский язык, но и развивал у них навыки научного исследования.

Под непосредственным руководством С. С. Джикия было написано 20 кандидатских и 8 докторских диссертаций по тюркологии. Он часто бывал официальным оппонентом на защите кандидатских и докторских диссертаций.

С. С. Джикия являлся редактором и руководителем всех разработанных в Грузии тем по тюркологии. Нет ни одного сколько-нибудь значительного события в жизни советских тюркоязычных республик, на которое С. С. Джикия не откликнулся бы научными статьями или публичными выступлениями.

С. С. Джикия принимал участие во Всесоюзной конференции востоковедов в Ташкенте, во всесоюзных сессиях тюркологов в Баку и Тбилиси, в работе 25-го Всемирного конгресса ориенталистов в Москве.

В 1959 году, по приглашению польской АН и Варшавского университета, он вместе с акад. Г. В. Церетели прочел ряд докладов в Институте востоковедения АН ПНР, в Польской ассоциации ориенталистов, в Варшавском и Краковском университетах.

Академика С. С. Джикия, как правило, приглашали на все все-союзные и международные симпозиумы тюркологов и алтаистов, хотя он редко покидал свой рабочий кабинет. С. С. Джикия вел интенсивную переписку с коллегами, работающими в различных востоковедческих центрах мира. Ученый охотно делился своими знаниями и опытом, всемерно способствуя развитию любимой науки.

Педагогическая деятельность С. С. Джикия является ярким примером проявления профессионального долга и высокой ответственности. Не существует причины, которая могла бы заставить его пропустить лекцию. Просто и доходчиво передавал он студентам свои обширные знания. Сама личность С. С. Джикия являлась для всех его учеников образцом высокой гражданственности, истинной учености и гуманизма.

Почетным долгом педагога С. С. Джикия считал составление учебников. Еще в 1935 году в соавторстве с Х. Цовикяном, Х. Джевдетзаде и А. Н. Кононовым он составил турецкую хрестоматию для студентов II и III курсов Ленинградского института восточных языков. В Грузии дважды (в 1965 и в 1971 гг.) издавалась составленная С. С. Джикия турецкая хрестоматия.

В сотруничестве с другими авторами С. С. Джикия составил учебники грузинского языка для азербайджанских школ Грузинской ССР, снабдив их грузинско-азербайджанским словарем.

С. С. Джикия с большим уважением и вниманием относился к научному наследию своих наставников и коллег. Подтверждением этого являются его статьи “Востоковедение в Грузии” (в соавторстве с Г. В. Церетели), “Жизнь и деятельность проф. Леона Меликсет-Бека” (к 70-летию со дня рождения и 50-летию научно-педагогической деятельности), “Из истории польского востоковедения” (к 60-летию со дня рождения акад. А. Д. Зайончковского), “Об ученых трудах ираниста” (о научной деятельности проф. В. С. Путуридзе), “Памяти друга” (в связи с кончиной Г. В. Церетели), “Жизнь и деятельность Акакия Шанидзе” (в связи с 80-летием со дня рождения), “Воспоминания об академике Ананиаше Зайончковском (1903-1970)”, “О диалектологической работе по

тюркским языкам в Грузинской ССР”, “О положении в изучении тюркских языков и литературы в Грузии” и другие. В них с большой научной добросовестностью и человеческой теплотой проанализирован каждый труд, описаны методы исследования и оценены достижения авторов. Установлены место и роль каждого из них в развитии гуманитарной науки.

В условиях интенсивной научно-педагогической деятельности С. Джикия время от времени также занимался переводом и публикацией образцов турецкой народной словесности и художественной литературы.

Время не смогло приуменьшить значение трудов Сергея Джикия. Внешнее и внутреннее состояние нашей страны обернулось таким образом, что все его работы вновь активно откликаются на важные вызовы эпохи.

Ученики и ученики учеников Сергея Джикия трудятся в университетах и институтах в разных городах по всей стране: в Тбилиси, Кутаиси, Батуми, Ахалцихе, Гори, Телави; с научно-исследовательскими работами посещают музеи и архивы; включены в процессы политического и экономического управления страны.

Благодарные потомки с большой любовью и уважением отметили юбилейные 75, 80, 85, 90, 95, 100, 110 и 120-летие со дня рождения Сергея Джикия.

Проф. Цисана Абуладзе

ს. ჯიქიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები

- 1898 წ. 20 ოქტომბერს დაიბადა მარტვილის რაიონის (ყოფილი ახალსენაკის მაზრის) სოფ. ონოლიაში.
- 1906 წ. შევიდა ონოლის სამრევლო სკოლაში.
- 1913 წ. სწავლა გააგრძელა თბილისის სასულიერო სასწავლებლის მესამე კლასში. 1915 წელს გადაყვანილი იქნა თბილისის სასულიერო სემინარიაში. სემინარია 1917 წ. გადაკეთდა თბილისის ვაჟთა მერვე გიმნაზიად, რომელიც დაამთავრა 1919 წელს.
- 1919 წ. შევიდა თბილისის უნივერსიტეტში სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტზე ჯერ ისტორიის, ხოლო მეორე კურსიდან ენათმეცნიერების განხრახე.
- 1923 წ. არჩეულ იქნა „ქართული საენათმეცნიერო საზოგადოების“ წევრად.
- 1923-1926 წწ. მუშაობდა კორექტორად ჟურნ. „თბილისის უნივერსიტეტის მოამბეში“.
- 1924 წ. დაამთავრა ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.
- 1926-1929 წწ. ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტია.
- 1927-1929 წწ. მივლინებული იყო თურქეთში (ქ. სტამბოლის უნივერსიტეტში) თურქული ენისა და ლიტერატურის შესასწავლად.
- 1929-1932 წწ. სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნ. მარის სახ. ენისა და აზროვნების ინსტიტუტის ასპირანტია (თურქული ფილოლოგიის განხრით). ქ. ლენინგრადი.
- 1930-1936 წწ. მუშაობდა დოცენტის თანამდებობაზე ლენინგრადის უნივერსიტეტში.
- 1931 წ. სსრკ ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის საატესტაციო კომისიის დადგენილებით მიენიჭა დოცენტის წოდება.
- 1931-1936 წწ. მიწვეული იყო ცოცხალ აღმოსავლურ ენათა ინსტიტუტში თურქულ ენაში ლექციების წასაკითხად.
- 1934 წ. ლენინგრადის აღმოსავლურ ენათა ინსტიტუტმა მიანიჭა დამკვრელის საპატიო წოდება.

- 1934-1936 წწ. სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნ. მარის სახ. ენისა და აზროვნების ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელია.
- 1936-1945 წწ. თბილისის უნივერსიტეტის აღმოსავლურ ენათა კათედრის გამგეა.
- 1936-1960 წწ. მუშაობდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ენათმეცნიერების ინსტიტუტში.
- 1945-1952 წწ. თბილისის უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის დეკანია.
- 1945-1973 წწ. თბილისის უნივერსიტეტის თურქოლოგიის კათედრის გამგეა.
- 1946 წ. დაჯილდოვდა მედლით „მამაცური შრომისათვის 1941-1945 წწ. დიდ სამამულო ომში“.
- მიენიჭა ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხი.
- 1954 წ. თურქმენეთის სსრ-ში ჩატარებული ლინგვისტთა II ყრილობის დელეგატია.
- 1956 წ. მიენიჭა ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი.
- 1957 წ. მიენიჭა პროფესორის წოდება.
- 1959 წ. აკად. გ. წერეთელთან ერთად მიწვეული იქნა პოლონეთში, პოლონეთის მეცნ. აკადემიისა და ვარშავის უნივერსიტეტის მიერ, მოხსენებების წასაკითხად.
- 1960 წლიდან გარდაცვალებამდე იყო საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის თურქოლოგიის განყოფილების გამგე.
- მოხსენება წაიკითხა ორიენტალისტთა 25-ე საერთაშორისო კონგრესზე მოსკოვში.
- 1961 წ. მიენიჭა საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება.
- 1966 წ. დაჯილდოვდა მედლით „შრომითი მამაცობისათვის“.
- 1967 წ. ქ. თბილისის კალინინის რაიონის მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს დეპუტატია.
- 1968 წ. დაჯილდოვდა საიუბილეო მედლით „თბილისის უნივერსიტეტის დაარსების 50-ე წლისთავის აღსანიშნავად“.

- 1969 წ. აირჩიეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად.
– მივლინებული იყო პოლონეთში (ქ. პოზნანში) პოზნანის უნივერსიტეტის 50 წლისთავის იუბილეზე.
- 1970 წ. დაჯილდოვდა საიუბილეო მედლით „მამაცური შრომისათვის ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავის აღსანიშნავად“.
- 1973 წლიდან გარდაცვალებამდე იყო თურქოლოგიის საბჭოთა კომიტეტის წევრი.
- 1975-1987 წწ. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის მთავარი სარედაქციო კოლეგიის წევრია.
- 1975 წ. დაჯილდოვდა „ივანე ჯავახიშვილის“ მედლით.
– დაჯილდოვდა მედლით „დიდ სამამულო ომში გამარჯვების 30 წელი“.
- 1978 წ. დაჯილდოვდა შრომის წითელი დროშის ორდენით.
– დაჯილდოვდა საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს საპატიო სიგელით.
- 1980 წ. აირჩიეს ზარზმის სახალხო უნივერსიტეტის რექტორად.
- 1981 წ. დაჯილდოვდა „სსრკ უმაღლესი სკოლის“ მედლით.
- 1987 წ. დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით.
- 1993 წ. 6 დეკემბერს გარდაიცვალა. დაკრძალულია დიდუბის მწერალთა და საზოგადო მოღვაწეთა პანთეონში.
- 1994 წ. ს. ჯიქიას სახელი მიენიჭა ყოფილ ზანდუკელის ქუჩას (კახეთის გზატკეცილი, ნავთლული).

S. S. Cikia'nın Hayatının ve Faaliyetlerinin Temel Tarihleri

- 1898 – 30 Ekim Marttveli İlçesinin Onoğia Köyü'nde dünyaya geldi.
- 1906 – Onoğia Dini İlimler Okulu'na girdi.
- 1913 – Üçüncü sınıftan itibaren Tiflis İlahiyat Koleji'ne devam etti. 1915 yılında Tiflis İlahiyat Seminerine geçti. 1917 yılında seminer 8. Erkek Gimnazyumuna dönüştürüldü, Gimnazyumunu 1919'da bitirdi.
- 1919 – Tiflis Devlet Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nin Tarih Bölümüne girdi. İkinci sınıftan itibaren Dilbilim bölümüne geçti.
- 1923 – Gürcü Dilbilim Topluluğu'na üye olarak seçildi.
- 1923-1926 – Tiflis Üniversitesi Haberleri dergisinde düzeltmenlik yaptı.
- 1924 – Tiflis Üniversitesini bitirdi.
- 1926-1929 – Tiflis Üniversitesinde doktora öğrencisi.
- 1927-1929 – Tiflis Üniversitesi tarafından Türk dili ve Edebiyatı okuması için İstanbul Üniversitesine gönderildi.
- 1929-1932 – Sovyet Bilimler Akademisi N. Ya. Marr Düşünce ve Dil Enstitüsü'nde doktora öğrencisi (Uzmanlık alanı – Türk filolojisi).
- 1930-1936 – Leningrad Üniversitesi'nde doçent olarak çalıştı.
- 1931 – Sovyet Bilimler Akademisi Merkez Seçim Komitesi'nin Öğretim ve Bilimsel Kurumları Yönetim Komitesi'nin Uzmanlık Komisyonu tarafından doçent unvanı verildi.
- 1931-1936 – Leningrad Üniversitesi Yaşayan Doğu Dilleri Enstitüsü'ne Türkçe dersi vermek üzere davet edildi.
- 1934 – Leningrad Doğu Enstitüsü tarafından Yüksek Kabiliyet unvanı verildi.
- 1934-1936 – Sovyet Bilimler Akademisi N. Y. Marr Düşünce ve Dil Enstitüsünde uzman öğretim görevlisi.
- 1936-1945 – Tiflis Üniversitesinde Doğu Dilleri Kürsüsü Başkanı.
- 1936-1960 – Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Dilbilim Enstitüsü'nde çalıştı.
- 1945-1952 – Tiflis Üniversitesi Doğubilimleri Fakültesi Dekanı.
- 1945-1973 – Tiflis Üniversitesi Türkoloji Bölüm Başkanı.
- 1946 – Büyük Kurtuluş Savaşı (1941-45)'ndeki Kahramanca Emeğinden dolayı madalya ile ödüllendirildi.– Filoloji Bilimleri Doktorluğu unvanının verilmesi.
- 1954 – Sovyet Türkmenistanı'nda Dilbilimciler 2.Kongresinde delege.

- 1956 – Filoloji bilimleri doktoru unvanı verildi.
- 1957 – Profesörlük unvanı verildi.
- 1959 – G. V. Tsereteli ile birlikte Polonya Bilimler Akademisi ve Varşova Üniversitesi tarafından bildiri için davet edildi.
- 1960 – Halen (1984, ç.n.) Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Türkoloji Bölüm Başkanı. - Moskova'daki 25. Oryantalistler Kongresinde bildiri sundu.
- 1961 – Sovyet Gürcistanı Biliminin Haklı Emektarı Unvanı verildi.
- 1966 – “Emek Kahramanlığı” madalyasıyla ödüllendirildi.
- 1967 – Tiflis Şehri Kalinin Bölgesinin Emektar Vekiller Kurulu'nun Vekili seçildi.
- 1968 – Tiflis Üniversitesinin 50. Kuruluş Yıldönümü adına yuvarlak tarih (Yubile) madalyası verildi.
- 1969 – Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi birincil üyeliğe seçildi.
– Polonya Poznan Üniversitesi'nin 50. Kuruluş Yıldönümünü Kutlanmasına katılım için görevlendirildi.
- 1970 – V. İ. Lenin'in Doğumunun 100. Yıldönümünde Emek Kahramanlığı Madalyası.
- 1973 -1984 – Sovyet Türkoloji Komitesi Üyesi.
- 1975-1987 – Gürcü Sovyet Ansiklopedisinin Ana Redaksiyon Ekibi üyesi.
- 1975 – “İv. Cavahışvili” Madalyası ile ödüllendirildi.
– Büyük Vatan Savaşı'nın 30. Yıldönümü madalyası ile ödüllendirildi.
- 1978 – Kırmızı Sancak Emekçi Rozeti ile ödüllendirildi.
– Yüksek ve Orta Dereceli Özel Eğitim Bakanlığı Saygın Madalyası ile ödüllendirildi.
- 1980 – Zazma Halk Üniversitesi Rektörü olarak seçildi.
- 1981 – “SSCB Yüksek Okulu” madalyası ile ödüllendirildi.
- 1987 – Lenin nişanı ile ödüllendirildi.
- 1993 6 Aralık tarihinde vefat edip Tiflisteki Didube Yazar ve Toplum adamları Anıt Mezarlığına defnedilmiştir.
- 1994 – Sergi Cikia'nın adı Tiflis'teki bir sokağa verilmiştir (eski Zandukeli sokağı).

Basic Dates of Life and Creative Activity of S. Jikia

- October 20, 1898** – S. Jikia was born in the village of Onoghia Gegechkori (then Akhali Senaki) district.
- 1906** – He entered the parish school of Onoghia.
- 1913** – He continued to study at the Tbilisi Theological School, being admitted in the third form. On completing the four forms of the school he went to the Theological Seminary, which was transformed in 1917 into the Tbilisi Eighth Gymnasium for Boys. He graduated from the above-mentioned gymnasium in 1919.
- 1919** – Upon finishing the gymnasium with honours in 1919, he enrolled at the Faculty of Philosophy of Tbilisi University – first at the department of history, and a year later at the linguistics department.
- 1923** – Jikia was elected a member of the Georgian Society of Linguistics.
- 1923-1926** – He worked as a proofreader at the “Tbilisi University Moambe”.
- 1924** – Jikia graduated from Tiflis State University.
- 1926-1929** – He was a Postgraduate student at the Tiflis State University.
- 1927-1929** – He was sent to Turkey (Istanbul University) to study the Turkish language and literature.
- 1929-1932** – Jikia was a postgraduate student at the N. Marr Institute of Language and Thinking (Turkish Philology) at the Academy of Sciences of the USSR.
- 1930-1936** – He worked as an assistant professor at the Leningrad University.
- 1931** – He was bestowed the title of assistant professor according to the resolution of the Certification Commission of the USSR Central Executive Committee.
- 1931-1936** – He was invited to the Institute of Living Oriental Languages to deliver lectures in Turkish.
- 1934** – The Leningrad Institute of Oriental Languages awarded him the Honorary Title of the Shock-worker of Communist Labour.
- 1934-1936** – Jikia was a Senior Research Fellow at the N. Marr Institute of Language and Thinking at the Academy of Sciences of the USSR.
- 1936-1945** – He was a head of the Department of Oriental Languages at Tbilisi State University.

- 1936-1960 – He worked at the Institute of Linguistics of the Georgian Academy of Sciences, the Georgian Soviet Socialist Republic.
- 1945-1952 – He was a Dean of the Faculty of Oriental Studies at Tbilisi University.
- 1945-1973 – He was a head of the Department of Turkish University, Tbilisi.
- 1946 – He was awarded “the Medal for Valiant Labour in the Great Patriotic War 1941–1945”.
- He was awarded the degree of a candidate of philological sciences.
- 1954 – Jikia was a delegate of the 2nd Congress of linguists held in the Turkmen Soviet Socialist Republic.
- 1956 – He was awarded the degree of a Doctor of philological sciences.
- 1957 – He was awarded the title of professor.
- 1959 – He was invited by the Polish Academy of Sciences and the University of Warsaw to Poland with academician G. Tsereteli, to give lectures.
- From 1960 until his death**, he was a head of the Department of Turkology at the Institute of Oriental Studies at the Academy of Sciences of the Georgian SSR.
- He delivered a speech at the 25th International Congress of Orientalists in Moscow.
- 1961 – Sergi Jikia was awarded the title of an Honored Person of the Georgian SSR.
- 1966 – He was awarded a medal for “Labor Bravery”.
- 1967 – Jikia was a delegate to the Council of Workers in Kalinin District, Tbilisi.
- 1968 – He was awarded the 50th Anniversary Commemoration Medal of the establishment of Tbilisi University.
- 1969 – Sergi Jikia was elected a real member of the Academy of Sciences of the Georgian SSR.
- He was sent to the Poznan University on the 50th anniversary in Poland (in Poznan).
- 1970 – He was awarded a jubilee medal for “Labor Bravery” to mark the 100th anniversary of Lenin's birthday”.
- From 1973 until the death** he was a member of the Soviet Committee of Turkology.
- 1975-1987 – He was a member of the main editorial board of the Georgian

Soviet Encyclopedia.

- 1975 – Jikia was awarded the “Ivane Javakhishvili” medal.
 - He was awarded “the Medal for 30 Years of Victory in the Great Patriotic War”.
- 1978 – Jikia was awarded the Order of Red Flag.
 - He was awarded the Honorary Charter of the Ministry of Higher and Secondary Special Education of the Georgian SSR.
- 1980 – He was elected a Rector of the People's University of Zarzma.
- 1981 – Jikia was awarded the “Medal of the USSR Higher School”.
- 1987 – He was awarded the Order of Lenin.
- 1993 – He died on December 6. He was buried in the Didube Pantheon of Writers and Public Figures.
- 1994 – The former Zandukeli street was named after S. Jikia (Kakheti highway, Navtlughi).

Основные даты жизни и деятельности С. С. Джикия

- 1898 г. – 20-го октября родился в селе Оногия Гегечкорского района (бывш. Новосенакский уезд).
- 1906 г. – Поступил в Оногийскую церковно-приходскую школу.
- 1913 г. – С третьего класса продолжил учебу в Тбилисском духовном училище. В 1915 г. был переведен в Тбилисскую духовную семинарию. В 1917 году семинария была преобразована в восьмью мужскую гимназию, которую он окончил в 1919 году.
- 1919 г. – Поступил в Тбилисский ун-т на историческое отделение философского факультета, со второго курса перешел на отделение языкознания.
- 1923 г. – Избирается членом “Грузинского лингвистического общества”.
- 1923-1926 гг. – Работал корректором в журн. : “Известия Тбил. ун-та”.
- 1924 г. – Окончил Тбилисский ун-т.
- 1926-1929 гг. – Аспирант Тбилисского ун-та.
- 1927-1929 гг. – Был командирован в Турцию (в Стамбульский ун-т) Тбилиским ун-том для изучения турецкого языка и лит-ры.
- 1929-1932 гг. – Аспирант Института языка и мышления АН СССР им. Н. Я. Марра (по специальности — турецкая филология).
- 1930-1936 гг. – Работал в должности доцента в Ленинградском ун-те.
- 1931 г. – Присвоено звание доцента Квалификационной Комиссией Комитета по заведыванию учеными и учебными учреждениями ЦИК Союза ССР.
- 1931-1936 гг. – Был приглашен в Ленинградский ин-т живых восточных языков для чтения лекций по турецкому языку.
- 1934 г. – Ленинградским Восточным ин-том присуждено высокое звание ударника.
- 1934-1936 гг. – Старший научный сотрудник Ин-та языка и мышления АН СССР им. Н. Я. Марра.
- 1936-1945 гг. – Заведующий кафедрой восточных языков Тбилисского ун-та.
- 1936-1960 гг. – Работал в Институте языкознания АН Груз-ССР.
- 1945-1952 гг. – Декан факультета востоковедения Тбилисско-го ун-та.

- 1945-1973 гг. – Заведующий кафедрой тюркологии Тбилисского ун-та.
- 1946 г. – Награжден медалью “За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг”.
- Присуждена ученая степень кандидата филологических наук.
- 1954 г. – Был делегатом II съезда лингвистов в Туркменской ССР.
- 1956 г. – Присуждена ученая степень доктора филологических наук.
- 1957 г. – Присуждено звание профессора.
- 1959 г. – Вместе с акад. Г. В. Церетели был приглашен Польской АН и Варшавским ун-том для чтения докладов.
- 1960-1993 г. – Заведующий отделением тюркологии Ин-та востоковедения АН Груз. ССР.
- Выступил с докладом на 25-ом международном конгрессе ориенталистов в Москве.
- 1961 г. – Присвоено звание заслуженного деятеля науки Груз. ССР.
- 1966 г. – Награжден медалью “За трудовую доблесть”.
- 1967 г. – Был избран депутатом Совета депутатов трудящихся района им. Калинина г. Тбилиси.
- 1968 г. – Награжден юбилейной медалью “50-летию со дня основания Тбилисского университета”.
- 1969 г. – Избирается действительным членом АН Груз. ССР.
- Командирован в Польшу (в г. Познань) для участия в 50-летнем юбилее Познанского ун-та.
- 1970 г. – Награжден юбилейной медалью “За доблестный труд в ознаменование 100-летия со дня рождения Владимира Ильича Ленина”.
- 1973 -1993 г. – Член Советского комитета тюркологов.
- 1975-78 г. – Член главной редакционной коллегии Грузинской советской энциклопедии.
- 1975 г. – Награжден медалью им. “Ив. Джавахишвили”.
- Награжден медалью “30 лет победы в Великой Отечественной войне”.
- 1978 г. – Награжден Орденом Трудового Красного Знамени.
- Награжден Почетной грамотой Министерства высшего и среднего специального образования.
- 1980 г. – Избран ректором Зарзмского народного ун-та.

- 1981 г. – Награжден медалью “Высшая школа СССР”.
- 1987 г. – Награжден орденом Ленина.
- 1993 г. – 6 декабря скончался. Похоронен с Дидубийском пантеоне писателей и общественных деятелей.
- 1994 г. – Имя С. Джикия присвоено бывшей улице Зандукели.

სერგი ჯიქიას შრომები
Sergi Cikia'nın Çalışmaları
Sergi Jikia's Works
Труды Сергея Джикия

1915

1. დაბა სოფელი. სოფ. ონოღია (სამეგრელო) // სამშობლო. – 1915. – 24 ივლ., № 137. – გვ. 3. – ხელმოწერა: ჭიჭე კოტორი.

Onoğia Köyü (Megreliya) // Samşoblo. – 1915. – 24 Temmuz, № 137. – S. 3. – İmza: Çiçe Kotori.

Settlement Village. Village of Onoghia (Samegrelo Region) // Samshoblo. – 1915. – 24 July, № 137. – P. 3. – Signature : Chiche Kotori.

Сел. Оногия (Менгрелия) // Самшобло. – 1915. – 24 июля, №137. – С. 3. – Подпись : Чиче Котори.

2. პროვინციის ცხოვრება. ლეხაინდრავო-ონოღიის საზოგადოება // თანამედროვე აზრი. – 1915. – 8 სექტ., № 155. – გვ. 4. – ხელმოწერა: სერგი ბანძელი.

İlçenin Yaşamı. Lekhaindravo-Onoğia Köyü Derneği // Tanamedrove Azri. – 1915. – 8 Eylül, № 155. – S. 4. – İmza: Sergi Bandzeli.

Life in Province. Lekhaindravo-Onoghia Society // Tanamedrove Azri. – 1915. – 8 september, № 155. – P. 4. – Signature : Sergi Bandzeli.

Жизнь провинции. Лехаиндраво-Оногийское сельское общество // Танамедрове азри. – 1915. – 8 сент., № 155. – С. 4. – Подпись: Серги Бандзели.

1916

3. პროვინციის ცხოვრება: სამეგრელო. [ყაჩაღთა თარეშის გამო სენაკის მაზრის სოფ. ონოლიაში] // თანამედროვე აზრი. – 1916. – 18 ოქტ., № 231. – გვ. 4. – ხელმოწერა: სანჯანელი.

İlçenin Yaşamı : Megreliya (Senaki İlçesinin Onoğia Köyünde Eşkıyaların Bozgununa Dair) // Tanamedrove Azri. – 1916. – 18 Ekim, № 231. – S. 4. – İmza: Sancaneli.

Life in Province : Samegrelo // Tanamedrove Azri. – 1916. – 18 october, № 231. – P. 4. – Signature : Sanjaneli.

Жизнь провинции : Менгрелия. [О разгуле разбойников в селе Оногия Сенакского уезда] // Танамедрове азри. – 1916. – 18 окт., № 231. – С. 4. – Подпись: Санджанели.

4. პროვინციის ცხოვრება: ყაჩაღთა თარეში სენაკის მაზრაში // თანამედროვე აზრი. – 1916. – 6 სექტ., №198. – გვ. 4. – ხელმოწერა : სანჯანელი.

İlçenin Yaşamı : Senaki İlçesindeki Eşkıyaların Bozgunu // Tanamedrove Azri. – 1916. – 6 Eylül, № 198. – S. 4. – İmza: Sancaneli.

Life in Provice : Life of the Outlaws // Tanamedrove Azri. – 1916. – 6 september, № 198. – P. 4. – Signature : Sanjaneli.

Жизнь провинции : Разгул разбойников в Сенакском уезде. // Танамедрове азри. – 1916. – 6 сент., №198. – С. 4.– Подпись: Санджанели.

1917

5. სოციალ-დემოკრატიულ პარტიაში : ს. ონოლია [რსდმპ ადგილობრივ წევრთა კრება სოფ. ონოლიაში] // ერთობა. – 1917. – 5 აგვ., № 115. – გვ. 4. – ხელმოწერა: სანჯანელი.

Onoğia Köyünün Sosyal Demokrat Partisi : (Onoğia Köyünün RS DMP Yerel Üyelerinin Toplantısı) // Ertoba. – 1917. – 5 ağustos, № 115. – S. 4. – İmza: Sancaneli.

In Social-Democratic Party : V. Onoghia // Ertoba. – 1917. – 5 august, № 115. – P. 4. – Signature : Sanjaneli.

В социал-демократической партии : С. Оногия [Собрание местных членов РСДРП в селе Оногия] // Эртоба. – 1917. – 5 авг., № 115. – С. 4. – Подпись: Санджанели.

1935

6. Турецкая хрестоматия для III и IV курсов [Ленинградского восточного института]. – Л., 1935. – 514 с. (Научно-исследовательская ассоциация при Ленинградском восточном ин-те). На правах рукописи. [Стеклография].
Соавт.: Х. Джевдет-заде, Х. М. Цовикян, А. Н. Кононов.

3. ve 4. Sınıflar İçin Türkçe Ders Kitabı [Leningrad Doğu Enstitüsü]. – L., 1935. – 514 s. (Leningrad Doğu Enstitüsü Bünyesindeki Bilmisel-Araştırma Derneği). Bütün Hakları Mahfuzdur. [Steklografiya].

Ortak yazarlar : Kh. Cevdet-zade, Kh. M. Tsovikyan ve A. N. Kononov.

Reader in Turkish for III and IV Year Students. – L., 1935. – 514 p.
Co-authors : Kh. Jevdet-Zade, Kh. Tsovikyan, A. Kononov.

1936

7. ლაზური ტექსტები // წგ-ში: ჩიქობავა, არნ. ჭანურის გრამატიკული ანალიზი (ტექსტებითურთ). – ტფ.: სსრკ მეცნ. აკად. საქართველოს ფილიალის გამ-ბა, 1936. – გვ. 118-138.

Lazca Metinler // Arnold Çikobava'nın Kitabında. Çan (Laz) dilinin dilbilim analizi (metinli). – Tiflis : Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Yay., 1936. – S. 118-138.

Texts in the Lazian Language // In: Chikobava, Arn. Grammatical Analysis of the Texts in the Chanian Language. – Tiflis, 1936. – P. 118-138.

Лазские тексты // В кн. : Чикобава, Арн. Грамматический анализ чанского (лазского) диалекта (с текстом). – Тифлис, Изд-во Груз. Филиала АН СССР. – 1936. – С. 118-138.

8. Н. Я. Марр и турецкие языки // В сб.: Язык и мышление : Т. 8. – Л., 1936. – С. 243-253.

N. Y. Marr ve Türkî Diller // Dil ve Düşünce Seçkisinde : Cilt 8. – Leningrad, 1936. – S. 243-253.

Nicholas Marr and Turkic Languages // In: Yazik i Mishlenye : V. 8. – L., 1936. – P. 243-253.

9. Эвлия Челеби о мингрельском и грузинском языках // В сб.: Советское языкознание: Т. 2. – Л., 1936. – С. 109-128.

Evliya Çelebi'nin Gürcüce ve Megrelce Üzerine Düşünceleri // Sovyet Dilbilimi Antolojisi : Cilt 2. – Leningrad, 1936. – S. 109-128.

Evliya Chelebi on Megrelian and Georgian Languages // In: Sovetskoye Yazikoznaniye : V. 2. – L., 1936. – P. 109-128.

1937

10. Об одном морфологическом явлении в ахалцихском наречии анатолийско-турецкого языка // Труды Тбил. ун-та. – Т. 6. – 1937. – С. 115-122.

Anadolu Türkçesinin Akhaltsikhe Lehçesindeki Bir Biçimbilimsel Olguya Dair // Tiflis Üniversitesi Çalışmaları. – Cilt 6. – 1937. – S. 115-122.

On a Morphological Peculiarity of the Akhaltsikhe Dialect of the Anatolian Version of the Turkish Language // Tbilisi University Papers. – V.6. – 1937. – P. 115-122.

1938

11. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი. – თბ.: სახელგამი, 1938. – 128 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okullarındaki 2. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1938. – 128 s.
Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR:II Class; First Year of Teaching – Tbilisi: Sakhelgami, 1938. – 128 p.
Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. Школ Груз. СССР : II класс; Первый год обучения. – Тб. : Госиздат ГССР, 1938. – 128 с.
Соавт. Кл. Тевзадзе.

1939

12. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში: ქორქაშვილი, ლ. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ არაქართული სკოლებისათვის; სწავლების მეორე წელი / ლ. ქორქაშვილი, ვ. მუშკუდიანი. – თბ.: სახელგამი, 1939. – გვ. 76-83.

Gürcüce-Azerice Sözlük // L. Korkeşvili, V. Muşkudiani'nin Gürcü Dili adlı kitabının içinde; GSSC'de Gürcüce Olmayan Okullar İçin Gürcüce Ders Kitabı; İkinci Öğretim Yılı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1939. – S. 76-83.

Georgian-Azeri Dictionary // In: L. Korkashvili, V. Mushkudiani. Georgian Language. Textbook for Non-Georgian Schools of Georgian SSR: Second Year of Teaching – Tbilisi: Sakhelgami, 1939. – P. 76-83.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн.: Коркашвили, Л. Грузинский язык. Учебник для негрузинских школ Грузинской ССР; Второй год обучения / Л. Коркашвили, В. Мушкудиани. – Тб.: Госиздат ГССР, 1939. – С. 76-83.

13. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-2 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1939. – 104 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okullarındaki 2. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; İkinci Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1939. –104 s.

Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First Year of Teaching; 2nd Edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1939. – 104 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайджанских школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 2-е. –Тб.: Госиздат ГССР, 1939. – 104 с.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

14. Русско-азербайджанский словарь // В кн.: Авалишвили, В. Г. Русский язык. Учебник для VII-го класса неполной средней и средней азербайджанской школы / В. Г. Авалишвили, Т. Г. Гиоргобиани, С. М. Вачнадзе. – Тб.: Госиздат Грузии, 1939. – С. 160-171.

Соавт. Н. Шахтактинская.

Ruşça-Azerice Sözlük // V. G. Avalişvili, T. G. Giorgobiani ve S. M. Vaçnadze'nin Rus Dili adlı kitabının içinde; Azeri Okullarının Orta ve Tam Orta Olmayan 7. Sınıfları İçin Ders Kitabı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1939. – S. 160-171.

Ortak Yazar N. Şahtakhtinskaya.

Russian-Azeri Dictionary // In: V. Avalishvili, T. Giorgobiani, S. Vachnadze. Russian Language. – Tbilisi: Gosizdat, 1939. – P. 160-171.

Co-author N. Shakhtakhtinskaya.

15. Русско-азербайджанский словарь // В кн.: Пурцеладзе, С. Русский язык. Учебник для VI класса неполной средней и средней азербайджанской школы. – Тб.: Госиздат ГССР, 1939. – С. 152-169.

Соавт. Н. Шахтактинская.

Ruşça-Azerice Sözlük. S. Purtseladze'nin Rus Dili aldı kitabının içinde; İlk ve Orta Dereceli Azeri Okulunun 6. Sınıfları İçin Ders Kitabı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1939. – S. 152-169.

Ortak Yazar N. Şahtakhtinskaya.

Russian-Azeri Dictionary // In: Purtseladze, S. Russian Language. Textbook for VI Class of Azerbaijani Incomplete Secondary and Secondary School – Tbilisi: Gosizdat, 1939. – P. 152-169.

Co-author N. Shakhtakhtinskaya.

16. Русско-азербайджанский словарь // В кн.: Цулукидзе, П. Русский язык. Учебник для III-го класса азербайджанских начальных школ.(Первый год обучения русскому языку) / П. Цулукидзе, М. Кипиани. – Тб.: Госиздат ГССР, 1939. – С. 107-120.

Ruşça-Azerice Sözlük // P. Tsulukidze ve M. Kipyani'nin Rus Dili aldı kitabının içinde; İlk ve Orta Dereceli Azeri Okulunun 3. Sınıfları İçin Ders Kitabı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1939. – S. 107-120.

Russian-Azeri Dictionary // In: P. Tsulukidze, M. Kipiani. Russian Language. Textbook for III Class of Azerbaijani Primary Schools (First Year of Teaching of Russian Language) – Tbilisi: Gosizdat, 1939. – P. 107-120.

17. Турецкий язык // Литературная энциклопедия : Т. XI. – М., 1939. – С. 439.

Türk Dili // Edebiyat Ansiklopedisi : Cilt XI. – Moskova, 1939. – S. 439.

Turkish Language // Literary Encyclopaedia : V. XI. – Moscow, 1939. – P. 439.

1940

18. იბრაჰიმ ფეჩევი საქართველოს შესახებ // ენიმკის მოამბე [ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის მოამბე]. – ტ. 5-6. – 1940. – გვ. 369-389.

İbrahim Peçevi'nin Gürcistan Düşünceleri // Akademik N. Ya. Marr Dil, Tarih ve Maddî Kültür Enstitüsü Haberleri. – Cilt 5-6. – 1940. – S. 369-389.

Ibrahim Pechevi about Georgia // ENIMKA Bulletin [Moambe of Institute of Language, History and Material Culture]. – V. 5-6. – 1940. – P. 369-389.

Ибрагим Печевии о Грузии // Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры им. Акад. Н. Я. Марра. – Т. 5-6. – 1940. – С. 369-389.

19. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში: რურუა, ფ. ქართული ენა. სახელმძღვ. არაქართული სკოლებისათვის; სწავლების მესამე წელი : 1-ლი გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1940. – გვ. 119-152.

Gürcüce-Azerice Sözlük // F. İ. Rurua'nın Gürcü Dili adlı kitabının içinde; Gürcü Olmayanlar İçin Gürcüce Ders Kitabı; Üçüncü Öğretim Yılı : Birinci Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1940. – S. 119-152.

Georgian-Azeri Dictionary // In: Rurua, P. Georgian Language. Textbook for Non-Georgian Schools; Third Year of Teaching: First Edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1940. – P. 119-152.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн.: Рурья, Ф. Грузинский язык. Учебник для негрузинских школ; Третий год обучения : Изд. 1-е. – Тб. : Госиздат ГССР, 1940. – С. 119-152.

20. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში: ქორქაშვილი, ლ. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ არაქართული სკოლებისათვის; სწავლების მეორე წელი / ლ. ქორქაშვილი, ვ. მუშკუდიანი. – თბ.: სახელგამი, 1940. – გვ. 78-92.

Gürcüce-Azerice Sözlük // L. Korkaşvili, V. Muşkudiani'nin Gürcü Dili adlı kitabının içinde; GSSC'de Gürcü Olmayanlar İçin Gürcüce Ders Kitabı; İkinci Öğretim Yılı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1940. – S. 78-92.

Georgian-Azeri Dictionary // L. Korkashvili, V. Mushkudiani. Georgian Language. Textbook for Non-Georgian Schools of Georgian SSR: Second Year of Teaching – Tbilisi: Sakhelgami, 1940. – P. 78-92.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн.: Коркашвили, Л. Грузинский язык. Учебник для негрузинских школ Груз ССР; Второй год обучения / Л. Коркашвили, В. Мушкудиани. – Тб.: Госиздат ГССР, 1940. – С. 78-92.

21. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-3 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1940. – 107 გვ.: ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okulları 2. Sınıfları İçin; Birinci Öğretim Yılı; Üçüncü Baskı. - Tiflis : Gosizdat GSSC, 1940. - 107 s. Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First Year of Teaching; 3rd Edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1940. – 107 p. : Ill. Coauthor Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайджанских школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 3-е – Тб.: Госиздат ГССР, 1940. – 107 с. : С илл. Соавт. Кл. Тевзадзе.

22. Русско-азербайджанский словарь // В кн.: Авалишвили, В. Г. Русский язык. Учебник для VII-го класса неполной средней и средней груз. школы / В. Г. Авалишвили, Т. Г. Гиоргобиани, С. М. Вачнадзе – Тб.: Госиздат Грузии, 1940. – С. 169-180. Соавт. Н. Шахтактинская.

Rusça-Azerice Sözlük // V. G. Avalişvili, T. G. Giorgobiani ve S. M. Vaçnadze. Rus Dili adlı kitabının içinde; Tam Orta Altı Ve Tam Orta Gürcü Okullarının VII Sınıfları İçin Ders Kitabı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1940. – S. 169-180. Ortak Yazar N. Şahtahtinskaya.

Russian-Azeri Dictionary // In: V. Avalishvili, T. Giorgobiani, S. Vachnadze. Russian Language. Textbook for VII Class of Azerbaijani Incomplete Secondary and Secondary Georgian School –Tbilisi: Gosizdat, 1940. – P. 169-180. Co-author N. Shakhtakhtinskaya.

23. Русско-азербайджанский словарь // В кн.: Пурцеладзе, С. Русский язык. Учебник для IV класса начальных азербайдж. школ Грузинской ССР. – Тб.: Госиздат, 1940. – С. 93-111. Соавт. Н. Шахтактинская.

Ruşça-Azerice Sözlük // S. Purtseladze'nin Rus Dili adlı kitabının içinde; Sovyet Gürcistanı Azeri İlk Okullarının 4. Sınıfları İçin Ders Kitabı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1940. – S. 93-111.
Ortak Yazar N. Şahtahtinskaya.

Russian-Azeri Dictionary // In: Purtseladze, S. Russian Language. Textbook for IV Class of Azerbaijani Primary Schools of Georgian SSR.– Tbilisi: Gosizdat, 1940. – P. 93-111.
Co-author N. Shakhtakhtinskaya.

24. Русско-азербайджанский словарь // В кн.: Пурцеладзе, С. Русский язык. Учебник V класса (третий год обучения русскому языку) неполных средних и средних груз. школ. – Тб.: Госиздат, 1940. – С. 129-148.
Соавт. Н. Шахтаhtинская.

Ruşça-Azerice Sözlük // S. Purtseladze'nin Rus Dili adlı kitabının içinde; Gürcistan'da Orta Okulların 5. Sınıfları İçin Ders Kitabı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1940. – S. 129-148.
Ortak Yazar N. Şahtahtinskaya.

Russian-Azeri Dictionary // In: Purtseladze, S. Russian Language. Textbook of V class (Third year of teaching of Russian language) for Incomplete Secondary and Secondary Georgian schools – Tbilisi: Gosizdat, 1940. – P.129-148.
Co-author N. Shakhtakhtinskaya.

25. Турецкая рукопись Музея Грузии “Пространный реестр Вилайэта Гюрджистан” // Сообщения Груз. филиала АН СССР. – 1940. – Т. 1, № 6. – С. 483-487.

Gürcistan Müzesi El Yazması *Defter-i Mufassal-ı Vilayet-i Gürcistan* // Sovyet Bilimler Akademisi Gürcistan Şubesi Haberleri. – 1940. – Cilt 1, № 6. – S. 483-487.

A Turkish Manuscript in the Collection of the Georgian State Museum "The Detailed Register of the Gurjistan Vilayet" // Reports of the Georgian Branch of the Academy of Sciences of the USSR. – 1940. – V. 1, № 6. – P. 483-487.

1941

26. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი. თურქული ტექსტი გამოსცა, თარგმანი, გამოკვლევა და კომენტარები დაურთო ს. ჯიქიამ : წ. 2. თარგმანი; რედ. გ. წერეთელი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1941. – XV, 503 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. ნ. მარის სახელობისენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტი).
რეც.: კ. ს-ს. [კაკაბაძე ს.] // მნათობი. – 1941. – № 9. – გვ. 159-160.

Defter-I Mufassal Vilayet-i Gürcistan. Türkçe Metin, Yayınlayan, çeviren, inceleyen ve yorum ekleyen S. S. Cikia : Kitap 2. Çeviri; redaksiyon G. V. Tsereteli. – Tiflis : Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Yay., SSCB, 1941. – XV, 503 s. (Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi. Akademik N. Ya. Marr Dil, Tarih ve Maddî Kültür Enstitüsü).

Eleştirilen : K. S-S. [Kakabadze S.] // Mnatobi. – 1941. – № 9. – S. 159-160.

The Detailed Register of the Gurjistan Vilayet. Turkish Text Published, Translated, Studied and Commented by S. Jikia : B. 2. Translation; Ed.: G. Tsereteli. – Tbilisi, 1941. – XV, 503 p.
Review : Sargis Kakabadze // Mnatobi. – 1941. – № 9. – P. 159-160.

Пространный реестр Гюрджистанского вилайета. Турецкий текст издал, перевел, исследованием и комментариями снабдил С. С. Джикия : Кн. 2. Перевод; Ред. Г. В. Церетели. – Тб. : Изд-во Акад. Наук Груз ССР, 1941. – XV, 503 с. (Академия наук Груз. ССР. Ин-т языка, истории и материальной культуры им. Акад. Н. Я. Марра).

Рец.: К. С-С. [Какабадзе С.] // Мнатоби. – 1941. – № 9. – С. 159-160.

27. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში: რურუა, ფ. ქართული ენა. სახელმძღვ. არაქართული სკოლებისათვის; სწავლების მე-3 წელი; მე-2 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1941. – გვ. 115-154.

Gürcüce-Azerice Sözlük // F. İ. Rurua'nın Gürcü Dili adlı kitabının içinde; Gürcü Okulları Dışındaki Okullar İçin Gürcü Dili; Üçüncü Öğretim Yılı; İkinci Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1941. – S. 115-154.

Georgian-Azeri Dictionary // In: Rurua, P. Georgian Language. Textbook for Non-Georgian Schools; Third year of teaching; Second edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1941. – P. 115-154.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн.: Пуруа, Ф. Грузинский язык. Учебник для негрузинских школ; Третий год обучения; Изд. 2-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1941. – С. 115-154.

28. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში: ქორქაშვილი, ლ. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ არაქართული სკოლებისათვის; სწავლების მეორე წელი / ლ. ქორქაშვილი, ვ. მუშკუდიანი – თბ.: სახელგამი, 1941. – გვ. 85-100.

Gürcüce-Azerice Sözlük // L. Korkaşvili, V. Muşkudiani'nin Gürcü Dili adlı kitabının içinde; GSSC'de Gürcü Olmayanlar İçin Gürcüce Ders Kitabı; İkinci Öğretim Yılı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1941. – S. 85-100.

Georgian-Azeri Dictionary // In: L. Korkashvili, V. Mushkudiani. Georgian Language. Textbook for Non-Georgian Schools of Georgian SSR; Second Year of Teaching – Tbilisi: Sakhelgami, 1941. – P. 85-100.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн. Коркашвили Л. Грузинский язык. Учебник для негрузинских школ Груз. ССР; Второй год обучения / Л. Коркашвили, В. Мушкудиани. –Тб.: Госиздат ГССР, 1941. – С. 85-100.

29. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-4 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1941. – 112 გვ.

თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı'n daki Azeri Okulları İçin Ders Kitabı 2. Sınıfları İçin; Birinci Öğretim Yılı; Dördüncü Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1941. – 112 s.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First Year of Teaching; 4th Edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1941. – 112 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 4-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1941. – 112 с.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1942

30. ცნობა დიდი მოურავის უკანასკნელი დღეების შესახებ ოსმალეთში // ენიმკის მოამბე [ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის მოამბე]. – 1942. – ტ. 13. – გვ. 207-217.

Didi Mouravi (G. Saakadze)'nin Türkiye'deki Yaşamının Son Günlerine İlişkin Bilgiler // Akademik N. Ya. Marr Dil, Tarih ve Maddî Kültür Enstitüsü Haberleri. – 1942. – C. 13. – S. 207-217.

Report on the Final Days of Giorgi Saakadze (Didi Mouravi) in the Ottoman Empire // ENIMKA Bulletin [Moambe of Institute of Language, History and Material Culture]. – 1942. – V. 13. – P. 207-217.

Сведения о жизнедеятельности Диди Моурави (Г. Саакадзе) в Турции // Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры им. акад. Н. Я. Марра. – 1942. – Т. 13. – С. 207-217.

31. ხონთქრის მიერ დიდი მოურავისადმი გაცემული სიგელი // ენიმკის მოამბე [ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის მოამბე]. – 1942. – ტ. 13. – გვ. 233-242.

არის ცალკე ამონაბეჭდი.

Türk Sultan'dan Mouravi (G. Saakadzi)'ye Ferman // Akademik N. Ya. Marr Dil, Tarih ve Maddî Kültür Enstitüsü Haberleri. – 1942. – Cilt 13. – S. 233-242.

Çıktısı ayrıca mevcuttur.

Letter of Commendation Conferred by an Ottoman Pasha to Giorgi Saakadze (“Didi Mouravi”) // ENIMKA Bulletin [Moambe of Institute of Language, History and Material Culture]. – 1942. – V. 13. – P. 233-242.

There is separate printout.

Фирман турецкого султана к Моурави (Г. Саакадзе) в Турции // Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры им. Акад. Н. Я. Марра. – 1942. – Т. 13. – С. 233-242.

Имеется отд. отт.

1944

32. ბრძანებითი კილოს წარმოებისათვის აღმოსავლეთ ანატოლიის თურქულ დიალექტებში // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1944. – ტ. 5, № 8. – გვ. 831- 839. – რეზ. რუს.

არის ცალკე ამონაბეჭდი.

Doğu Anadolu Türk Lehçelerinde Emir Kipinin Oluşumu Üzerine // Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi haberleri. – 1944. – Cilt 5, № 8. – S. 831- 839. – Rusça özet.

Çıktısı ayrıca mevcuttur.

On Formation of the Imperative Mood in the Turkish Dialects of Eastern Anatolia // Bulletin of the Georgian Academy of Sciences. – 1944. – V. 5, № 8. – P. 831-839. – Res. Rus.

There is separate printout.

К образованию повелительного наклонения в турецких диалектах Восточной Анатолии // Сообщения Акад. Наук Груз. ССР. – 1944. – Т. 5, № 8. – С. 831-839. – Рез. рус.

Имеется отд. отт.

33. „ლაზუტ“ სიტყვის წარმოშობისათვის // სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1944. – ტ. 5, № 2. – გვ. 227-236. – რეზ. რუს.

“Lazut” Sözcüğünün Kökeni Üzerine // Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi haberleri. – 1944. – Cilt 5, № 2. – S. 227-236. – Rusça Özet.

On the Origins of the Word “Lazut” // Bulletin of the Georgian Academy of Sciences. – 1944. – V. 5, № 2. – P. 227-236. – Res. Rus.

К происхождению слова “lazut” // Сообщения Акад. Наук Груз. ССР. – 1944. – Т. 5, № 2. – С. 227-236. – Рез. рус.

1945

34. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში: ქორქაშვილი, ლ. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ არაქართული სკოლებისათვის; სწავლების მეორე წელი / ლ. ქორქაშვილი, ვ. მუშკუდიანი, შ. თაბუკაშვილი. – თბ.: სახელგამი, 1945. – გვ. 102-117.

Gürcüce-Azerice Sözlük // L. Korkaçvili, V. Muşkudiani, Ş Tabukaşvili'nin Gürcü Dili adlı kitabının içinde; GSSC'de Gürcü Olmayanlar İçin Gürcüce Ders Kitabı; İkinci Öğretim Yılı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1945. – S. 102-117.

Georgian-Azeri Dictionary // In: L. Korkashvili, V. Mushkudiani, Sh. Tabukashvili. Georgian Language. Textbook for Non-Georgian Schools of Georgian SSR; Second year of teaching – Tbilisi: Sakhelgami, 1945. – P. 102-117.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн. Коркашвили, Л. Грузинский язык. Учебник для негрузинских школ Груз. ССР; Второй год обучения / Л. Коркашвили, В. Мушкудиани. – Тб.: Госиздат ГССР, 1945. – С. 102-117.

35. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში: რურუა, ფ. ქართული ენა. სახელმძღვ. არაქართული სკოლებისათვის : V კლასი; მე-3 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1945. – გვ. 137-190.

Gürcüce-Azerice Sözlük // F. İ. Rurua'nın Gürcü Dili adlı kitabının içinde; Gürcü Olmayanlar İçin Gürcüce Ders Kitabı; V. Sınıflar; Üçüncü Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1945. – S. 137-190.

Georgian-Azeri Dictionary // In: Rurua, P. Georgian Language. Textbook for Non-Georgian Schools: V Class; Third Edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1945. – P. 137-190.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн.: Руруа, Ф. Грузинский язык. Учебник для негрузинских школ : V класс; Изд. 3-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1945. – С. 137-190.

36. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში : რურუა, ფ. ქართული ენა. არაქართული სკოლების VI კლასის სახელმძღვანელო; მე-2 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1945. – გვ. 158-201.

Gürcüce-Azerice Sözlük // F. İ. Rurua'nın Gürcü Dili; Gürcüce Olmayan Okulların VI. Sınıfları İçin Ders Kitabı; İkinci Baskı. – Tiflis: Gosizdat GSSC, 1945. – S. 158-201.

Georgian-Azeri Dictionary // In: Rurua, P. Georgian Language. Textbook VI Class of Non-Georgian Schools; 2nd Edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1945. – P. 158-201.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн.: Руруа, Ф. Грузинский язык. Учебник VI класса для негрузинских школ; Изд. 2-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1945. – С. 158-201.

37. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-5 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1945. – 120 გვ.

თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanının Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : II Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Beşinci Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1945. – 120 s.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First Year of Teaching; 5th Edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1945. – 120 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школы Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 5-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1945. – 120 с.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1946

38. თურქების მიერ მიტაცებული ქართველთა მკვიდრი მიწა-წყლის შესახებ // კომუნისტი. – 1946. – 29 იანვ. – გვ. 3; საბჭოთა აჭარა. – 1946. – 31 იანვ. – გვ. 3; Заря Востока. – 1946. – 29 янв. – С. 3.

Türkler Tarafından Elegeçirilen Gürcü Topraklarına Dair // Komünist. – 1946. – 29 Ocak. – S. 3; Sabçota Acara. – 1946. – 31 Ocak. – S. 3; Doğunun Şafağı. – 1946. – 29 Ocak. – S. 3.

On the Georgian Territories Invaded by Turkey // Communist Newspaper. – 1946. – 29 January. – P. 3; Soviet Adjara. – 1946. – 31 January. – P. 3; Zarya Vostoka. – 1946. – 29 January. – P. 3.

Об отторгнутых турками коренных грузинских землях // Коммунисти. – 1946. – 29 янв. – С. 3; Сабчота Аджара. – 1946. – 31 янв. – С. 3; Заря Востока. – 1946. – 29 янв. – С. 3.

39. კოლექტიური შრომის ერთი ქართული ტერმინისათვის თურქულ ენებში // იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება. – 1946. – ტ. I. – გვ. 393-398.
არის ცალკე ამონაბეჭდი.

Türk Diller deki Kolektif Emeğe İlişkin Gürcüce Bir Kavram // İber-Kafkas Dilbilimi. – 1946. – Cilt I. – S. 393-398.
Çıktısı ayrıca mevcuttur.

The Georgian Term for Collective Labor in the Turkic Languages // The Iberian-Caucasian Linguistics. – 1946. – V. I. – P. 393-398.
There is separate printout.

Грузинский термин коллективного труда в тюркских языках // Иберийско-кавказское языкознание. – 1946. – Т. I. – С. 393-398.
Имеется отд. отт.

40. მესხეთის ქართული მოსახლეობის თურქული მეტყველების ზოგიერთი თავისებურება: ფილოლოგ. მეცნ. კანდ. სამეცნ. ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი სადისერტაციო შრომის თეზისები. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. – 4 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. აკად. ნ. მარის სახ. ენის ინ-ტი).

Meskheti Gürcü Halkının Türkçe Konuşmalarındaki Bazı Özellikler: Filoloji Bilimleri Adaylığı (doktora) Bilimsel Derecesi İçin Sunulan Tez Çalışmasının Savları. – Tiflis : Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Yay., 1946. – 4 s. (Akademik N. Ya. Marr Dil Enstitüsü).

Some Peculiarities of the Turkish Language Spoken by the Georgians of Meskheta Region: Theses of the Dissertation Work, presented for obtaining the scientific degree of Candidate of Philo-

logical Sciences. – Tbilisi: Publishing house of Academy of Sciences of Georgian SSR, 1946. – 4 p.

Некоторые особенности турецкой речи грузинского населения Месхети: Тезисы диссертационной работы, представленной на соискание ученой степени кандидата филологических наук. – Тб.: Изд-во Акад. Наук. Груз. ССР, 1946. – 4 с. (Академия наук Груз. ССР. Ин-т языка им. акад. Н. Я. Марра).

41. სოფ. დღივის ლოკალიზებისათვის ჯავახეთში // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1946. – ტ. 7, № 3. – გვ. 149-152.
ჟურნალის პარალ. გამოც. რუს.

Cavaheti'nin Dlıvi Köyündeki Lokalizasyon Sorunu Üzerine // Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Haberleri. – 1946. – Cilt 7, № 3. – S. 149-152.

Rusça bakışlı metin.

On Localizing the Village of Dlıvi in Javakheti Region // Bulletin of the Academy of Sciences of Georgia. – 1946. – V. 7, № 3. – P. 149-152.

Paral. ed. of journal in Russian.

К вопросу о локализации сел. Дливи в Джавахети // Сообщения АН Груз. ССР. – 1946. – Т. 7, № 3. – С. 149 - 152.

Журн. парал. изд. рус.

42. К вопросу о локализации сел. Дливи в Джавахети // Сообщения АН Груз. ССР. – 1946. – Т. 7, № 3. – С. 157 - 160.

Журн. парал. изд. груз.

Cavaheti'nin Dlıvi Köyündeki Lokalizasyon Sorunu Üzerine. // Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Haberleri. – 1946. – Cilt 7, № 3. – S. 157-160.

Rusça bakışlı metin.

On Localizing the Village of Dlivi in Javakheti Region // Bulletin of the Academy of Sciences of Georgia. – 1946. – V. 7, № 3. – P. 157-160.

Paral. ed. of journal in Russian.

43. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში : რურუა, ფ. ქართული ენა. სახელმძღვ. არაქართული სკოლებისათვის : V კლასი; მე-4 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1946. – გვ. 131-171.

Gürcüce-Azerice Sözlük // F. İ. Rurua'nın Gürcü Dili adlı kitabının içinde Gürcüce Olmayan Okulların V. Sınıfları İçin Ders Kitabı; Dördüncü Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1946. – S. 131-171.

Georgian-Azeri Dictionary // In: Rurua, P. Georgian Language. Textbook for Non-Georgian Schools: V class; 4th edition.– Tbilisi: Sakhelgami, 1946. – P. 131-171.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн.: Руруа, Ф. Грузинский язык. Учебник для негрузинских школ : V класс; Изд. 4-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1946. – С. 131-171.

44. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი // წგ-ში: რურუა, ფ. ქართული ენა. არაქართული სკოლების VI კლასის სახელმძღვანელო; მე-3 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1946. – გვ. 150-194.

Gürcüce-Azerice Sözlük // F. İ. Rurua'nın Gürcü Dili; Gürcüce Olmayan Okulların VI. Sınıfları İçin Ders Kitabı; Dördüncü Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1946. – S. 150-194.

Georgian-Azeri Dictionary // In: Rurua, P. Georgian Language. Textbook of VI class of Non-Georgian Schools; 3rd edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1946. – P. 150-194.

Грузинско-азербайджанский словарь // В кн.: Руруа, Ф. Грузинский язык. Учебник VI класса для негрузинских школ; Изд. 3-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1946. – С. 150-194.

45. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-6 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1946. – 119 გვ.: ილ.

თანაავტ. კლ. თევზაძე.

რეც.: იმერლიშვილი, ვ. გავაუმჯობესოთ ქართული ანბანის სახელმძღვანელოები საქართველოს სსრ არაქართული სკოლებისათვის // სახალხო განათლება. – 1947. – 24 ივლ. – გვ. 4.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : II. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Altıncı Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1946. – 119 s.: – Resimli.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Eleştirilen: V. İmerlişvili. Sovyet Gürcistanı Gürcü Olmayan Okulları İçin Gürcüce Ders Kitapları Düzeltilim // Sahalho Ganatleba. – 1947. – 24 Temmuz. – S. 4.

Georgian language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgia: II Class; First year of teaching; 6th edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1946. – 119 p. : Ill.

Co-author Kl. Tevzadze

Review : Imerlishvili, V. Let's Improve the Textbooks of Georgian Alphabet for Georgian SSR Non-Georgian Schools // Sakhalkho Ganatleba. – 1947. – Jul. 24. – P. 4.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школы Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 6-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1946. – 119 с.: С илл.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

Рец.: Имерлишвили, В. Улучшим учебники грузинского языка для негрузинских школ Груз. ССР // Сахалхо ганатлеба. – 1947. – 24 июля. – С. 4.

1947

46. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი: თურქული ტექსტი გამოსცა, თარგმანი, გამოკვლევა და კომენტარები დაურთო

ს. ჯიქიამ : წ. 1. ტექსტი; რედ. გ. წერეთელი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1947. – XX, 17, 516 გვ.: 16 ფ. ტაბ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. აკად. ნ. მაროს სახ. ენის ინ-ტი).

რეც.: Fekete, L. Arbeiten der grusinischen Orientalistik auf dem Gebiete der türkischen und persischen Paläographie und die Frage der Formel sözüümüz // Acta Orientalia Hungaricae. – 1957. – T. 7, Fasc. 1. – P. 1-6.

Defter-i Mufassal Vilayet-i Gürcistan : Türkçe Metin. S. S. Cikia yayınladı, çevirdi ve inceleyip yorumladı : Kitap 1. Metin; Redaksiyon G. V. Tsereteli. – Tiflis : Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Yay., 1947. – XX, 17, 516 s. (Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi. Akademik N. Ya. Marr, Dil, Tarih ve Maddî Kültür Enstitüsü).

Eleştirmen: Fekete, L. Arbeiten der grusinischen Orientalistik auf dem Gebiete der türkischen und persischen Paläographie und die Frage der Formel sözüümüz // Acta Orientalia Hungaricae. – 1957. – T. 7, Fasc. 1. – P. 1-6.

The Detailed Register of the Gurjistan Vilayet : The Turkish Text Published, Translated, Studied and Commented by S. Jikia : B. 1. Text; Ed. G. Tsereteli. – Tbilisi., 1947. – XX, 17, 516 p. : 16 ph. tab.

Review: Fekete, L. Arbeiten der grusinischen Orientalistik auf dem Gebiete der türkischen und persischen Paläographie und die Frage der Formel sözüümüz // Acta Orientalia Hungaricae. – 1957. – T. 7, Fasc. 1. – P. 1-6.

Пространный реестр Гюрджистанского вилайета : Турецкий текст издал, перевел, исследованием и комментариями снабдил С. С. Джикия : Кн. 1. Текст; Ред. Г. В. Церетели. – Тб.: Изд-во Акад. Наук Груз. ССР, 1947. – XX, 17, 516 с.: 16 л. табл. (Академия наук Груз. ССР. Ин-тязыкаим акад. Н. Я. Марра).

Рец.: Fekete, L. Arbeiten der grusinischen Orientalistik auf den Gebiete der türkischen und Persischen Paläographie un die Frage der Formel sozüümüz // Acta Orientalia Hungaricae. – 1957. – T. 7, Fasc. 1. – P. 1-6.

47. შენიშვნები „სიმინდ-სემიდალის“ შესახებ // თბილ. უნ-ტის შრომები. – 1947. – ტ. 30b - 31b. – გვ. 437-446.

“Simindi-Semidali” Hakkında Notlar // Tiflis Üniversitesi Çalışmaları. – 1947. – Cilt 30b-31b. – S. 437-446.

Remarks on “Simind-Semidal” // Tbilisi University Papers. – 1947. – V. 30b-31b. – S. 437-446.

Заметки по поводу “Симинд-семидали” // Труды Тбил. ун-та. – 1947. – Т. 30b-31b. – С. 437-446.

48. Коллекция турецких документов (научное описание) // В кн.: Центральный государственный исторический архив : Путеводитель. – Тб.: Изд-во Архив. Упр.-ния МВД ГССР. – 1947. – С. 51-52.

Türkçe Dokumanlar Koleksiyonu (Bilimsel tanımlama) // Merkezî Devlet Tarih Arşivi : Elkitabı. – Tiflis : Arşiv Yay., Sovyet Gürcistanı İç İşleri İdaresi. – 1947. – S. 51-52.

Collection of the Turkish Documents (Scholarly Description) // In: Central State Historical Archive : Guidebook. – Tbilisi, 1947. – P. 51-52.

1948

49. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-7 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1948. – 120 გვ.: ილ. თანაჯტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : II. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Yedinci Baskı. – Tiflis: Gosizdat GSSC, 1948. – 120 s. : Resimli.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First year of teaching; 7th edition – Tbilisi: Sakhelgami, 1948. – 120 p. : Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 7-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1948. – 120 с.: С илл.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

50. “Пространиый реестр Гюрджистанского вилайета“ и его значение для науки: Тезисы доклада // თბილ. სახელმწ. უნ-ტის სამეცნიერო სესია (1948 წ. 31 მაისი - 5 ივნისი) : მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1948. – გვ. 45-48.

“Defter-i Mufassal Vilayet-i Gürcistan” ve Onun Bilimsel Önemi : Bildiri Tezleri // Tiflis Devlet Üniversitesi Bilimsel Oturumu (31 Mayıs - 5 Haziran 1948 г.) : Sunumların tez ve iş planı. – Tiflis : Tiflis Devlet Üniversitesi Yay., 1948. – S. 45-48.

“The Detailed Registry of the Gurcistan Vilayet” and It’s Scientific Significance : Report Theses // The Tbilisi State University Conference (31 May - 5 June 1948) : Work Plan and the Theses of the Reports. – Tbilisi, 1948. – P. 45-48.

“Пространный реестр Гюрджистанского вилайета” и его значение для науки : Тезисы доклада // Научная сессия Тбил. гос. ун-та (31 мая – 5 июня 1948 г.) : План работы и тезисы докладов. – Тб. : Изд-во Тбил. ун-та, 1948. – С. 45- 48.

1949

51. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-8 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1949. – 120 გვ.: ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanın Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : II. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Sekizinci Baskı. – Tiflis: Gosizdat GSSC, 1949. – 120 s.: Resimli.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First year of teaching; 8th edition.– Tbilisi: Sakhelgami, 1949. – 120 p. : Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 8-е. – Тб. : Госиздат ГССР, 1949. – 120 с.: С илл.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1950

52. სამცხე-საათაბაგოს ტოპონიმიკისა და ისტორიული გეოგრაფიის ზოგიერთი საკითხი // თბილ. უნ-ტის შრომები. – 1950. – ტ. 41. – გვ. 185-201. – რეზ. რუს.

Samtske-Saatabago'nun Tarihi Coğrafyasıve Toponimlerinin Bazı Sorunları // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları. – 1950. – Cilt 41. – S. 185-201. – Rusça Özet.

Some Issues of the Samtskhe-Saatabago Toponyms and Historical Geography // The TSU Papers. – 1950. – V. 41. – P. 185-201. – Res. Rus.

Некоторые вопросы топонимики и исторической географии Самцхе-Саатабаго // Труды Тбил. ун-та. – 1950. – Т. 41. – С. 185-201. – Рез. рус.

53. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-9 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1950. – 120 გვ.: ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanının Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : 2. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Dokuzuncu Baskı. – Tiflis: Gosizdat GSSC, 1950. – 120 s.: Resimli.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

The Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First year of teaching; 9th edition. – Tbilisi: Sakhelgami, 1950. – 120 p. : Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 9-е. – Тб. : Госиздат ГССР, 1950. – 120 с.: С илл.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1951

54. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-10 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1951. – 120 გვ.: ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanının Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : 2. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Onuncu Baskı. – Tiflis: Gosizdat GSSC, 1951. – 120 s.: Resimli.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First year of teaching; 10th edition. – Tbilisi: Sakhelgami, 1951. – 120 p. : Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 10-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1951. – 120 с.: С илл.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1952

55. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი. – თბ.: სახელგამი, 1952. – 132 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanının Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : 2. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1952. – 132 s.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First year of teaching. – Tbilisi: Sakhelgami, 1952. – 132 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР: II класс; Первый год обучения. – Тб.: Госиздат ГСГР, 1952. – 132 с.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1953

56. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-2 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1953. – 132 გვ.: ილ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanının Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : 2. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; İkinci Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1953. – 132 s.: Resimli.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First year of teaching; 2nd edition. – Tbilisi: Sakhelgami, 1953. – 132 p.: Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 2-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1953. – 132 с.: С илл.
Соавт. Кл. Тевзадзе.

57. Вотчина Уолл-стрита [г. Анкара] // Заря Востока. – 1953. – 28 янв. – С. 3.

Wall-Street Malikanesi [Ankara] // Doğu Şafağı. – 1953. – 28 Ocak. – S. 3.

The Wall Street Domain [Ankara] // Zarya Vostoka Newspaper. – 1953. – 28 January. – P. 3.

1954

58. ევლია ჩელები ლაზებისა და ლაზურის შესახებ // იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება. – 1954. – ტ. 6. – გვ. 243-256. – რეზ. რუს.

Evliya Çelebi'nin Lazlar ve Lazca Üzerine Düşünceleri // İber-Kafkas Dilbilimi. – 1954. – Cilt 6. – S. 243-256. – Rusça Özet.

Evliya Chelebi on the Lasians and the Lazian Language // Iberian-Caucasian Linguistics. – 1954. – V. 6. – P. 243-256. – Res. Rus.

Эвлия Челеби о лазах и лазском языке // Иберийско-кавказское языковедение. – 1954. – Т. 6. – С. 243-256. – Рез. рус.

59. ეპიზოდი XVI საუკუნის საქართველოს ისტორიიდან: (ნაიმას ერთი ცნობის განმარტება) // მასალები საქართველოს და კავკასიის ისტორიისათვის. – 1954. – ნაკვ. 31. – გვ. 53-58.

16. Yüzyıl Gürcistanının Tarihinden Bir Kesit : (Naimâ Bilgisinin Bir Açıklaması) // Kafkasya ve Gürcistan Tarihi Üzerine Materyaller. – 1954. – Sayı 31. – S. 53-58.

An Episode from the XVI c. History of Georgia : (Interpretation of a Report by Naima) // Historical Materials on Georgia and the Caucasus. – 1954. – V. 31. – P. 53-58.

Эпизод из истории Грузии XVI века : (Разъяснение одного сведения Наима) // Материалы по истории Грузии и Кавказа. – 1954. – Вып. 31. – С. 53-58.

60. XVIII საუკუნეში შედგენილი ქართულ-თურქული სასწავლო წიგნი : (წინასწარი შენიშვნები) // ენათმეცნიერების ინ-ტის შრომები : აღმოსავლურ ენათა სერია. – 1954. – ტ. I. – გვ. 187-207. – რეზ. რუს.

Gürcüce-Türkçe 18. Yüzyıl “Ders Kitabı” : (İlk Bilgiler) // Dilbilim Enstitüsü Çalışmaları : Doğu Dilleri Serisi. – 1954. – Cilt I. – S. 187-207. – Rusça özet.

A Georgia-Turkish Text-Book of the XVIII c. : (Introductory Notes) // Papers of the Institutes of Linguistics : Oriental Languages Series. – 1954. – V. I. – P. 187-207. – Res. Rus.

Грузинско-турецкая Учебная книга XVIII века : (Предварительные сведения) // Труды Ин-та языкознания : серия восточных языков. – 1954. – Т. I. – С. 187-207. – Рез. рус.

61. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : II კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-3 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1954. – 137 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanının Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : 2. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Üçüncü Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1954. – 137 s.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: II Class; First year of teaching; 3rd edition. – Tbilisi: Sakhelgami, 1954. – 137 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : II класс; Первый год обучения; Изд. 3-е. – Тб.: Госиздат ГССР. – 1954. – 137 с.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1955

62. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : V კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-4 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1955. – 153 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanının Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : 5. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Dördüncü Baskı. – Tiflis : Gosizdat GSSC, 1955. – 153 s.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: V Class; First year of teaching; 4th edition.– Tbilisi: Sakhelgami, 1955. – 153 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : V класс; Первый год обучения; Изд. 4-е. – Тб.: Госиздат ГССР, 1955. – 153 с.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1956

63. Пространный реестр вилайэта Гюрджистан // Автореферат дисс., представл. на соискание учен. степени д-ра филолог. наук. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1956. – 20 с. – На правах рукописи.

Defler-i Mufassal Vilayet-i Gürcistan // Filoloji Bilimleri Doktorluğu Bilim Derecesine Sunulan Tezin Özeti. – Tiflis : Tiflis Devlet Üniversitesi, 1956. – 20 s. – Her hakkı mahfuzdur.

The Detailed Registry of the Gurjistan Vilayet // Abstract from the PHD Thesis in Philology. – Tbilisi, 1956. – 20 p.

1957

64. О грузинско-азербайджанских языковых взаимоотношениях // Труды Ин-та языкознания : серия восточных языков. – 1957. – Т. 2. – С. 207-218.

Gürcüce-Azerice Dil İlişkileri Üzerine // Dilbilim Enstitüsü Çalışmaları : Doğu Dilleri Serisi. – 1957. – Cilt 2. – S. 207-218.

Linguistics Correlations of the Georgian-Azeri Languages // Papers of the Institute of Linguistics : Oriental Languages Series. – 1957. – V.2. – P. 207-218.

65. Состояние и задачи востоковедения в Грузинской ССР : Тезисы доклада // Первая всесоюзная конференция востоковедов : Тезисы докладов и сообщений. – Ташкент: Изд-во Акад. наук УзССР, 1957. – С. 27-28.
Соавт. Г. В. Церетели.

Sovyet Gürcistanı'nda Türkolojinin Durumu ve Amaçları, Bildiri Özetleri // Sovyet Doğubilimcilerinin Birinci Konferansı : Bildiri Özetleri ve Haberler. – Taşkent : Sovyet Özbekistanı Bilimler Akademisi Yayınları, 1957. – S. 27-28.

Ortak yazar G. V. Tsereteli.

The Status and Challenges of the Oriental Studies in Soviet Georgia : Report Theses // First All-Union Conference of Orientalists: Abstracts of Reports and Papers. – Tashkent, 1957. – P. 27-28.

Co-author G.V. Tsereteli.

66. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი : წ. 3. გამოკვლევა.
 1. ხელნაწერის აღწერილობა. 2. შენიშვნები ტექსტის გეოგრაფიისა და ტოპონიმიკისათვის; რედ. გ. წერეთელი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1958. – 016, 660 გვ. (საქართველოს სსრ მეცნ. აკად. ენათმეცნიერების ინ-ტი).
 რეც.: ზედგინიძე, გ. თურქული „დავთარის“ ცნობები ბორჯომის ხეობის შესახებ // კომუნიზმის დროშით (ბორჯომი). – 1959. – 24 ივნ. – გვ. 4.
 რეც.: ლომსაძე, შ. XVI საუკუნის საქართველოს ისტორიის უნიკალური ძეგლი // ცისკარი. – 1960. – № 3. – გვ. 126-128.
 რეც.: მაისურაძე, ი. თურქული საისტორიო წყარო საქართველოს შესახებ // მნათობი. – 1959. – № 4. – გვ. 179-184.
 რეც.: სიხარულიძე ი. საბჭოთა მეცნიერების დიდი შენაძენი // ლიტ. აჭარა. – 1959. – № 4. – გვ. 90-92.
 Rev.: Abuladze, C. // Acta Ethnographica: Academiae Scientiarum Hungaricae. – 1960. – T. 9, Fasc. 3-4. – S. 441-443.

Defler-i Mufassal Vilayet-i Gürcistan: Kitap 3. Araştırmalar. 1. Elyazmanın tasviri. 2. Metnin toponimi ve coğrafyası üzerine notlar; Editör G. V. Tsereteli. – Tiflis : Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi, 1958. – 016, 660 s. (Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisinin Dilbilim Enstitüsü).

Eleştirme: Zedgenidze, G. Türkçe “Defter”de Borcomi Vadisine Dair Bilgiler // Kominizmis Droşit (Borcomi). – 1959. – 24 Haziran. – S. 4.

Eleştirme: Lomsadze, Ş. XVI Yüzyıl Gürcistanı'nın Harika Bir Eseri // Tsiskari. – 1960. – № 3. – S. 126-128.

Eleştirme: Maysuradze, İ. Gürcü Tarihi Hakkında Türkçe Tarihi Kaynak // Mnatobi. – 1959. – № 4. – S. 179-184.

Eleştirme: Sikharulidze, Yu. Sovyet Biliminin Büyük Kazanımı // Acara Edebiyatı. – 1959. – № 4. – № 90-92.

Eleştirme: Abuladze, Ts. // Etnografya Zabıtları : Macaristan Bilimler Akademisi. – 1960. – Cilt 9, Fasikül 3-4. – S. 441-443.

The Detailed Register of the Gurjistan Vilayet: Year 3. Research. 1. Description of the Manuscript. 2. Notes for Text Geography and Toponymy; Ed. G. Tsereteli. – Tbilisi, 1958. – 016, 660 p.

Rev.: Zedginidze, G. Turkish "Daftar" Information on Borjomi Gorge // Under the Flag of Communism (Borjomi). – 1959. – 24 Jan. – P. 4.
 Rev.: Lomsadze, Sh. The Unique Monument of Georgian History of XVI Century // Tsiskari. – 1960. – № 3. – P. 126-128.
 Rev.: Maisuradze, I. Turkish Historical source about Georgia // Mnatobi. – 1959. – № 4. – P. 179-184.
 Rev.: Sikharulidze, I. Great Acquisition of Soviet Science // Lit. Adjara. – 1959. – № 4. – P. 90-92.
 Rev.: Abuladze, C. // Acta Ethnographica: Academiae Scientiarum Hungaricae. – 1960. – T. 9, Fasc. 3-4. – S. 441-443.

Пространный реестр вилайэта Гюрджистан : Кн. 3. Исследование. 1. Описание рукописи. 2. Заметки по географии и топонимике текста; Ред. Г. В. Церетели. – Тб.: Изд-во Акад. Наук Груз. ССР, 1958. – 016, 660 с. (Акад. Наук Груз. ССР. Ин-т языкознания).

Рец.: Зедгенидзе, Г. Сведения Турецкого “дафтара” о Боржомском ущелье // Комунизмис დროშიტ (Боржомი). – 1959. – 24 ივნია. – С. 4.

Рец.: Ломсадзе, Ш. Уникальный памятник истории Грузии XVI века // Цискари. – 1960. – № 3. – С. 126-128.

Рец.: Майсурадзе, И. Турецкий исторический источник об истории Грузии // Мнатоби. – 1959. – № 4. – С. 179-184.

Рец.: Сихарулидзе, Ю. Большое приобретение советской науки // Лит. Аджара. – 1959. – № 4. – С. 90-92.

Рец.: Abuladze, C. // Acta Ethnographica: Academiae Scientiarum Hungaricae. – 1960. – T. 9, Fasc. 3-4. – S. 441-443.

67. შევჯობოჭოთ აგრესორებს ხელეობი! აღკვეთოთ ინტერვენტოთა თარეში არაბულ აღმოსავლეთში! // თბილისი. – 1958. – 23 ივლ. – გვ. 1.

Saldırganların Ellerini Bağlayalım! Arap Doğusundaki Saldırganların Sefahatını Önlüyoruz! // Tiflis. – 1958. – 23 Temmuz. – S. 1.

Deter the Aggressors in the Arab World! // Tbilisi. – 1958. – 23 July. – P. 1.

Свяжем руки агрессорам! Пресечем разгул интервентов на Арабском Востоке! // Тбилиси. – 1958. – 23 июля. – С. 1.

68. О диалектологической работе по тюркским языкам в Грузинской ССР: [Доклад на Координационном совещании по вопросам диалектологии тюркских языков. Дек. 1956 г.] // Труды Ин-та лит-ры и языка им. Низами АН АзССР. – 1958. – Т. 12. – С. 107-110.

Sovyet Gürcistanında Türk Dillerin Lehçebilimi Çalışması Üzerine : [Türk Diller Lehçebiliminin Sorunlarının Koordinasyon Toplantısı'nda Sunulan Bildiri. Aralık 1956] // Sovyet Azerbaycan'ı Nizami Bilimler Akademisi dil ve Edebiyat Enstitüsü Çalışmaları. – 1958. – С. 12. – S. 107-110.

Studies in the Dialects of the Turkic Languages in the Soviet Georgia // Papers of the Institute of Literature and Language, Academy of Sciences of the Soviet Republic of Azerbaijan. – 1958. – V.12. – P. 107-110.

69. Халг шаири [Народный поэт : К 400-летию со дня смерти М. Физули] // Коммунист (Баку). – 1958. – 10 дек. – С. 3.

Halk Şairi [M. Fuzuli'nin Ölümünün 400 Yıldönümüne] // Komünist (Bakü). – 1958. – 10 Aralık. – S. 3.

Khalg Shairi [National Poet: For 400th Anniversary from the Death of M. Fizuli] // Communist Newspaper (Baku). – 1958. – 10 December. – P. 3.

1959

70. აღმოსავლეთმცოდნეობა საქართველოში // თბილ. უნ-ტის შრომები : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია. – 1959. – ტ. 73, №1. – გვ. 1-15.
თანავტ. გ. წერეთელი.

Gürcistan'da Doğubilimleri // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları : Doğubilimleri Serisi. – 1959. – Cilt 73, №1. – S. 1-15.

Ortak yazar G. V. Tsereteli.

The Oriental Studies in Georgia // The Tbilisi State University Papers : Oriental Studies Series. – 1959. – V. 73, №1. – P. 1-15.

Co-author G. V. Tsereteli.

Востоковедение в Грузии // Труды Тбил. ун-та: серия востоковедения. – 1959. – Т. 73, №1. – С. 1-15.

Соавт. Г. В. Церетели.

71. Об одном рукописном „Русско-карачаевском словаре“ : [Составленном Н. И. Кирпиченко 1897 г.]. (Предварительные сведения) // Сборник трудов Карачаево-Черкесского гос. педагогического ин-та. – 1959. – Вып. 2. – С. 323-330.

Rusça-Karaçayca Sözlük'ün Bir Elyazması Üstüne : [1897'de N. İ. Kırpıçenko derlemesi].(İlk Bilgiler) // Karaçay- Çerkez Devlet Pedagoji Üniversitesi Çalışmalarının Kitabı. – 1959. – İkinci baskı. – S. 323-330.

About one handwritten “Russian-Karachay dictionary”: [Compiled in 1897 by N.E. Kirpichenko]. (Introductory Notes) // Papers of the Teachers' Training State Institute of the Karachai-Cherkess Autonomous Republic. – 1959. – Edition 2. – P. 323-330.

1960

72. აღმოსავლური წარმოშობის სიტყვათა ისტორიიდან, I. // ენათმეცნიერების ინ-ტის შრომები : აღმოსავლურ ენათა სერია. – 1960. – ტ. III. – გვ. 1-13. – რეზ. რუს.

Doğu Kökenli Sözcükler Tarihinden : I. // Dilbilimleri Enstitüsü Çalışmaları : Doğu Dilleri Serisi. – 1960. – Cilt III. – S. 1-13. – Rusça Özet.

On the History of the Words of Oriental Origin : I. // Papers of the Institute of Linguistics : Oriental Languages Series – 1960. – V. III. – P. 1-13. – Res. Rus.

Из истории слов восточного происхождения : I // Труды Ин-та языкознания : серия восточных языков. – 1960. – Т. III. – С. 1-13. – Рез. рус.

73. დავიცვათ ჩვენი მშობლიური ტოპონიმები. [გამომხატველობა გაზ. „ახალგაზრდა კომუნისტის“ 1960 წლის 21 მაისის ნომერში გამოქვეყნებულ სტატიაზე : „ნუ წავშლით ჩვენი ერის ცოცხალ მატრიანებს“] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1960. – 28 ივნ. – გვ. 3.

Öz Toponimlerimizi Koruyalım [Akhalgarzda Komunisti gazetesinde yayımlanan “Halkımızın Canlı Kitabelerini Koruyalım” adlı makaleye eleştiri, 21 Mayıs 1960] // Akhalgarzda Komunisti. – 1960. – 28 Haziran. – S. 3.

Champion Our Toponyms // Young Communist Newspaper. – 1960. – 28 June. – P. 3.

Защитим нашу родную топонимику. [Отзыв на статью : “Сохраним живую летопись нашего народа”, помещенную в газете “Ахалгазрда комунисти” 21 мая 1960 года] // Ахалгазрда комунисти. – 1960. – 28 июня. – С. 3.

74. XVIII საუკუნის თურქული დოკუმენტი ოქროს-ციხის შესახებ // თბილ. უნ-ტის შრომები : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია. – 1960. – ტ. 91, №2. – გვ. 161-185. : 2 ჩართ. ფურც. – რეზ. რუს.

Okros Tsikhe (Altun Kale) Hakkında 18. Yüzyıl Türkçe Dokümanı // Tiflis Devlet Üniversitesi Yayınları : Doğubilimleri Serisi. – 1960. – Cilt 91, №2. – S. 161-185. : 2 ilgili liste. – Rusça Özet.

The XVIII c. Turkish Document on the Okrostsikhe (Golden Fortress) // The TSU Papers : Oriental Studies Series. – 1960. – V. 91, №2. – P. 161-185. – Res. Rus.

Турецкий документ XVIII века об Окрос-Цихе (Золотая крепость) // Труды Тбил. ун-та : серия востоковедения. – 1960. – Т. 91, №2. – С. 161-185. : 2 вкл. л. – Рез. рус.

75. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : V კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-5 გამოც. – თბ.: ცოდნა, 1960. – 148 გვ.: ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanının Azeri Okulları İçin Ders Kitabı : 5. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Beşinci Baskı. – Tiflis : Tsodna, 1960. – 148 s. : Resimli.
Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: IV Class; First year of teaching; 5th edition. – Tbilisi: Tsodna, 1960. – 148 p. : Ill.
Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз ССР : V класс; Первый год обучения; Изд. 5-е. – Тб.: Цодна, 1960. – 148 с. : С илл.
Соавт. Кл. Тевзадзе.

76. Большая жизнь: К 70-летию со дня рождения и 50-летию науч. – пед. деятельности проф. Л. М. Меликсет-бега // Заря Востока. – 1960. – 27 ноября. – С. 4: с портр.
Соавт. С. М. Жгенти.

Büyük Yaşam : L. M. Melikset Beg'in Doğumunun 70. ve Bilimsel Yaşamının 50. Yıldönümüne // Zarya Vostoka. – 1960. – 27 Kasım. – S. 4 : Resimli.
Ortak yazar S. M. Jgenti.

The Great Life : Prof. L. M. Melikset-Beg the 70 Birthday and 50 Years of Scholarly Activities // Zarya Vostoka Newspaper. – 1960. – 27 November. – P. 4. : Ill.
Co-author S. M. Zhgenti.

77. К изучению армянских фамильных имен. Тезисы доклада // Третья объединенная научная сессия Тбилисского, Азербайджанского и Ереванского университетов, посвященная 40-летию установления Советской власти в Армении: (Тезисы докладов). – Ереван: Изд-во Ереванского ун-та, 1960. – С. 118-119.

Ermeni Soy İsimlerinin İncelenmesi. Bildiri Özetleri // Sovyet Rejiminin Ermenistanda Yerleşiminin 40. Yılı Anısına Tiflis, Azerbaycan, Ermenistan Üniversitelerinin Birleştirilmiş Üçüncü Bilimsel Oturumu : (Bildiri Özetleri). – Erivan : Erivan Devlet Üniversitesi Yayınları, 1960. – S. 118-119.

On the Armenian Surnames. Report Theses // The third joint scientific session of the Tbilisi, Azerbaijan and Yerevan universities dedicated to the 40th anniversary of the establishment of Soviet power in Armenia: (Abstracts). – Erevan, 1960. – P. 118-119.

78. [Рецензия на статью А. Ахундова “Этимология слова „Кура“, опубликованную на азербайджанском языке в “Ученых записках Азербайдж. Ун-та“. – 1956. – №10. – С. 51-56] // Труды Тбил. Ун-та: серия востоковедения. – 1960. – Т. 91, №2. – С. 143-449.

[Azerbajan Üniversitesi Bilim Adamlarının Notlarında Azerice Yayınlanan A. Ahundov'un “Kura” Sözcüğünün Etimolojisi” adlı makalesinin analizi üzerine eleştiri yazısı. – 1956. – №10. – S. 51-56] // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları : Doğubilimleri Serisi. – 1960. – Cilt 91, №2. – S. 143-449.

[Review of the Article by A. Akhundov : “Etymology of the Word “Kura”, Publication in the Azeri Language, Papers of the University of Azerbaijan. – 1956. – №10. – P. 51-56] // Paper of the Tbilisi

Institute of the Oriental Studies : Oriental Studies Series. – 1960. – V. 91, №2. – P. 143-449.

79. Пространный реестр вилайэта Гюрджюстан. – М.: Изд-во восточной лит-ры. – 1960. – 8 с.: (XXV Международный конгресс востоковедов. Доклады делегации СССР).

Defler-i Mufassal-ı Vilayet-i Gürcistan. – Moskova : Doğu Edebiyatı Yayınları. – 1960. – 8 s.: (XXV Uluslararası Doğubilimcileri Kongresi. Sovyet Delegasyonu Bildirileri).

The Detailed Registry of the Gurcistan Vilayet. – Moscow, 1960. – P. 8. : (XXV International Congress of Orientalists. Reports of the Soviet Delegation).

80. Ausführliches Register des Wilajets GÜRĞÜSTAN. – M.: Verlag für orientalische Literatur. – 1960. – 14 p.: (XXV Internationaler Orientalisten-Kongress. Vorträge der Delegation der UdSSR).

Defler-i Mufassal-ı Vilayet-i Gürcistan. – Moskova : Doğu Edebiyatı Yayınları. – 1960. – 14 s.: (XXV Uluslar arası Doğubilimcileri Kongresi. Sovyet Delegasyonu Bildirileri). (Almanca).

The Detailed Register of the Gurjistan Vilayet – M.: Publishing house of the Oriental literature. – 1960. – 14 p. : (XXV International Congress of Orientalists. Reports of the delegation of the USSR). (In German).

Пространный реестр вилайэта Гюрджистан. – М.: Изд-во восточнойлит-ры.–М.: Изд-во восточной лит-ры. – 1960. – 14 с.: (XXV Международный конгресс востоковедов. Доклады делегации СССР). (На немецком языке).

1961

81. აღმოსავლეთმცოდნეობა // წგ-ში: მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში 40 წლის მანძილზე. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამბა, 1961. – გვ. 585-595.
თანაავტ. გ. წერეთელი.

Doğubilimleri // Son 40 Yılda Sovyet Gürcistanında Bilim adlı kitabın içinde. – Tiflis : Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Yayınları, 1961. – S. 585-595.

Ortak yazar G. V. Tsereteli.

Oriental Studies // In : Science in the Soviet Georgia over 40 Years. – Tbilisi, 1961. – P. 585-595.

Co-author G. Tsereteli.

Востоковедение // В кн.: Наука в Советской Грузии за 40 лет. – Тб.: Изд-во Акад. наук Груз. ССР, 1961. – С. 585-595.

Соавт. Г. В. Церетели.

82. ბორჯომის სახელწოდებისათვის : [გამოხმაურება გაზ. „ახალ-გაზრდა კომუნისტის“ 1961 წლის 3 ივნისის ნომერში გამოქვეყნებულ გ. ლეონიძის წერილზე „მცირე შენიშვნა ბორჯომისათვის“] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 7 სექტ. – გვ. 3.

Borcomi Tanımlamasına Dair : [G. Leonidze'nin 3 temmuz 1961'de Akhalgarzda Komunisti gazetesinde yayımlanan "Borcomi Kelimesi Üzerine Kısa Not" adlı makaleyi eleştirme yazısı] // Akhalgarzda Komunisti. – 1961. – 7 Eylül. – S. 3.

On the Name Borjomi // Young Communist Newspaper. – 1961. – 7 September. – P. 3.

К названию Боржоми : [Отзыв на статью Г. Леонидзе “Краткое замечание [к топонимике] Боржоми”, помещенное в газете “Ахалгазрда комунисти” от 3 июня 1961 г.] // Ахалгазрда комунисти. – 1961. – 7 сент. – С. 3.

83. საყურადღებო ნაშრომი : [რეც. წგ-ზე : ავალიანი, ა. მიწის-მფლობელობის ფორმები აჭარაში (თურქეთის ბატონობისაგან განთავისუფლების წინ, XIX ს. 40-70-იან წლებში). – ბათუმი: აჭარის სახელგამი, 1960. – 143 გვ.] // მნათობი. – 1961. – № 10. – გვ. 186-189.

İlginç Bir Çalışma : [Avaliani, A. Acara'da Toprak Edinme Şekilleri (Türk Boyunduruğundan Kurtulmasından Önce, XIX Yüzyılın 40-70 Yılları). – Batum : Sovyet Acarası Devlet Yay., 1960. – 143 s. İnceleme] // Mnatobi. – 1961. – № 10. – S. 186-189.

Significant Study : [Review on the book: Avaliani, A. Forms of Land Ownership in Adjara (Prior to the liberation of Turkey in the 40-70s of the 19th century). – Batumi, 1960. – 143 p.] // Mnatobi Journal. – 1961. – № 10. – P. 186-189.

Примечательный труд : [Рец. на кн.: Авалиани, А. Формы землевладения в Аджарии (перед освобождением от турецкого ига, 40-70 гг. XIX века). – Батуми : Госиздат Аджар. АССР, 1960. – 143 с.] // Мнатоби. – 1961. – №10. – С. 186-189.

1962

84. აღმოსავლური წარმოშობის ზოგიერთი სიტყვის განმარტება // წგ-ში: ტლაშაძე, ი. ბაკარიანი. გამოსაცემად მოამზადა ს. ყუბანეიშვილმა. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – გვ. 74.

Doğru Kökenli Bazı Sözcüklerin Açıklamaları // Tlaşadze, İ. Bakariani'nin kitabında. S. İ. Kubaneyşivili yayınladı. – Tiflis : Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Yayınları, 1962. – S. 74.

Interpretation of Some of the Words of the Oriental Origin // In: Tlashadze, I. Barkariani. Published by S. Kubaneishvili. – Tbilisi, 1962. – P. 74.

Разъяснения некоторых слов восточного происхождения // В кн.: Тлашадзе, И. Бакариани. Издал С. И. Кубанеишвили. – Тб.: Изд-во Акад. наук Груз. ССР, 1962. – С. 74.

85. XVIII საუკუნის ორი თურქული დოკუმენტი : [პუბლიკაცია] // თბილ. უნ-ტის შრომები : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია. – 1962. – ტ. 99, №3. – გვ. 153-172. : 3 ჩართული ფურცელი. – რეზ. რუს.

18. Yüzyıla Ait İki Türkçe Belge : [Yayın] // Tiflis Üniversitesi Yayınları : Doğubilimleri Serisi. – 1962. – Cilt 99, № 3. – S. 153-172. : Rusça özet.

The XVIII c. Two Turkish Documents [Publication] // The TSU Papers : Oriental Studies Series. – 1962. – V. 99, №3. – P. 153-172. – Res. Rus.

Два турецких документа XVIII века : [Публикация] // Труды Тбил. ун-та : серия востоковедения. – 1962. – Т. 99, № 3. – С. 153-172. : 3 вкл. л. – Рез. рус.

86. პროფ. ლეონ მელიქსეთ-ბეგის ცხოვრება და მოღვაწეობა: (დაბადების 70 და სამეცნ.-პედ. მოღვაწეობის 50 წლისთავის გამო) // თბილ უნ-ტის შრომები : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია. – 1962. – ტ. 99, №3. – გვ. 9-16.

Prof. Leon Melikset Beg'in Yaşamı ve Sanatı : (Bilimsel Yaşamının 50. ve Doğumunun 70. Yıldönümüne) // Tiflis Devlet Üniversitesi Yayınları : Doğubilimleri Serisi. – 1962. – Cilt 99, № 3. – S. 9-16.

Life and Work of Prof. Leon Melikset-Beg : (Dedicated to the 70th Anniversary of Birth and of 50th Anniversary of Scientific and Pedagogical Work) // The TSU Papers : Oriental Studies Series. – 1962. – V. 99, №3. – P. 9-16.

Жизнь и деятельность проф. Леона Меликсет-бега : (К 70-летию со дня рождения и 50-летию науч-пед. деятельности) // Труды Тбил. ун-та : серия востоковедения. – 1962. – Т. 99, № 3. – С. 9-16.

87. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის : V კლასი; სწავლების პირველი წელი; მე-6 გამოც. – თბ.: ცოდნა, 1962. – 148 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okullarının : 5. Sınıfları İçin; Birinci Öğretim Yılı; Altıncı Baskı. – Tiflis : Tsodna, 1962. – 148 s.

Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: V Class; First year of teaching; 6th edition. – Tbilisi: Tsodna, 1962. – 148 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для азербайдж. школ Груз. ССР : V класс; Первый год обучения; Изд. 6-е. – Тб.: Цодна, 1962. – 148 с. Соавт. Кл. Тевзадзе.

1963

88. ოსმალეთთან სოლომონ მეორის ურთიერთობის ერთი ეპიზოდი // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე : საზოგადოებრივ მეცნიერებათა გან-ბა. – 1963, № 3. – გვ. 186-195.
თანაავტ. ნ. შენგელია.

II. Solomon'un Osmanlı Devleti ile İlişkilerinden Bir Kesit // Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Yayınları : Sosyal Bilimler Bölümü. – 1963, № 3. – S. 186-195.

Ortak yazar N. Şengelia.

An Episode from the Georgian King Solomon II Relationships with the Ottoman Empire // Bulletin of the Academy of Sciences of the Soviet Republic of Georgia. – 1963, №3. – P. 186-195.

Co-author N. Shengelia.

Эпизод из взаимоотношений Соломона II с Османским государством // Известия Акад. наук Груз. ССР : Отд-ние общественных наук. – 1963, № 3. – С. 186-195.

Соавт. Н. Н. Шенгелия.

89. Пространный реестр вилайэта Гюрджистан // Труды двадцать пятого международного конгресса востоковедов. Москва 3-16 августа. 1960 г.: Т. 2; Заседания секций VI-IX, XII. – М.: Изд-во восточной лит-ры, 1963. – С. 467-471.

Defler-i Mufassal-ı Vilayet-i Gürcistan // 25. Uluslar arası Doğubilimciler Kongresi Çalışmaları. Moskova 3-16 Ağustos. 1960: Cilt 2; VI-IX. XII. Oturumlar. – M.: Doğu Edebiyatı Yayınevi, 1963. – S. 467-471.

The Detailed Registry of the Gurcistan Vilayet // Papers of XXV International Congress of Orientalists. Moscow 3-16 August. 1960: V. 2; Sessions of VI-IX, XII. – M., 1963. – P. 467-471.

1964

90. იბრაჰიმ ფეჩევის ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ. ტექსტი ქართული თარგმანიტურთ გამოსცა, შესავალი და შენიშვნები დაურთო ს. ჯიქიამ. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 137 გვ. : (საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია. უცხოური წყაროები საქართველოს შესახებ).

რეც.: არაბული, მ. გამომცემლობა „მეცნიერების“ ახალი პუბლიკაცია // თბილისი. – 1964. – 3 ნომბ. – გვ. 3.

რეც.: სვანიძე, მ. საყურადღებო წყარო საქართველოსა და კავკასიის ისტორიისათვის // მაცნე (საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზოგადოებრივ მეცნ. გან-ბა). – 1965. – № 3. – გვ. 286-291.

რეც.: შენგელია, ნ. საქართველოს ისტორიის ძვირფასი წყარო // ლიტ. საქართველო. – 1965. – 26 მარტი. – გვ. 3.

რეც.: Guboglu, M. // *Studia et acta orientalia*. – 1967. – V. 5-6. – P. 443-444.

გამომაურება: Renseignemerts d'Ibrahim Petchevi sur la Georgie et la Transcaucasie // *Bedi Kartlisa: Revue de Kartvelologie*. – 1965. – V. 19-20. – P. 229.

İbrahim Peçevi'nin Kafkasya ve Gürcistan'a İlişkin Bilgileri. Türkçe metni Gürcüce çevirisiyle, giriş ve notlarla yayına S. S. Cikia h-

azırladı. – Tiflis : Metsniereba, 1964. – 137 s. : (Gürcistana Dair Yabancı Kaynakları Yayınlama Komisyonu. Gürcistana Dair Yabancı Kaynaklar).

Eleştirmen: Arabuli, M. Metsniereba Yayınlarının Yeni Yayınları // Tiflis. – 1964. – 3 Kasım. – S. 3.

Eleştirmen: Svanidze, M. Kafkasya ve Gürcistan Tarihine Dair Özel Kaynak // Matsne [Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Sosyal Bilimler Bölümü]. – 1965. – № 3. – 286-291.

Eleştirmen: Şengelia, N. N. Gürcü Tarihine Dair Mühim Bir Kaynak // Literatürüli Sakartvelo. – 1965. – 26 Mart. – S. 3.

Eleştirmen: Güboğlu, M. // Studia et acta orientalia. – 1967. – V. 5-6. – 443-444.

Değerlendirme: Renseignemerts d'Ibrahim Petchevi sur la Georgie et la Transcaucasie // Bedi Kartlisa : Revue de Kartvelologie. – 1965. – V. 19-20. – P. 229.

Ibrahim Pechevi on Georgia and the Caucasus. The text with Georgian translations is published and accompanied with introduction and notes by S. Jikia. – Tbilisi: Metsniereba, 1964. –137 p.: (Commission of Existing Foreign Sources about Georgia. Foreign Sources about Georgia).

Review: Arabuli, M. New publication of publishing house "Science" // Tbilisi. - 1964. – November 3. – P. 3.

Review: Svanidze, M. Interesting Source for the History of Georgia and the Caucasus // Matsne (Department of Social Sciences of Academy of Sciences of Georgian SSR). – 1965. – No. 3. – P. 286-291.

Review: Shengelia, N. The Precious Source of Georgian History // Lit. Georgia. – 1965. – March 26. – P. 3.

Review: Guboglu, M. // Studia and acta orientalia. – 1967. – V. 5-6. – P. 443-444.

Comment: Renseignemerts d'Ibrahim Petchevi sur la Georgie et la Transcaucasie // Bedi Kartlisa: Revue de Kartvelologie. – 1965. – V. 19-20. – P. 229.

Сведения Ибрахима Печеви о Грузии и Кавказе. Турецкий текст с грузинским переводом издал, введением и примечаниями

снабдил С. С. Джикия. – Тб.: Мецниереба, 1964. – 137 с. (Комиссия по публикации иностранных источников о Грузии. Иностранные источники о Грузии).

Рец.: Арабули, М. Новые публикации издательства “Мецниереба” // Тбилиси. – 1964. – 3 ноября. – С. 3.

Рец.: Сванидзе, М. Примечательный источник истории Грузии и Кавказа // Мацне (Отд-ние обществ, наук Акад. наук Груз. ССР). – 1965. – № 3. – С. 286-291.

Рец.: Шенгелия, Н. Н. Драгоценный источник истории Грузии. // Литератури Сакартвело. – 1965. – 26 марта. – С. 3.

Рец.: Guboglu, M. // *Studia et acta orientalia*. – 1967. – V. 5-6. – P. 443-444.

Отзыв: Renseignemerts d'Ibrahim Petchevi sur la Georgie et la Transcaucasiei // *Bedi Kartlisa: Revue de Kartvelologie*. – 1965. – V. 19-20. – P. 229.

91. თურქულ-ლაზური ენობრივი ურთიერთობიდან : თურქული ლექსიკური კალკები ლაზურში // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 108 : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია 4. – 1964. – გვ. 253-269. – რეზ. რუს.

Türkçe-Lazca Dil İlişkilerinden : Lazcadaki Türkçe Leksikolojik Kalıpları // *Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları*. – Cilt 108 : *Doğubilimleri Serisi 4*. – 1964. – S. 253-269. – Rusça özet.

On the Turkish-Lazian Linguistic Ties : Turkish Calques in the Lasian Language // *The TSU Papers*. – V. 108 : *Oriental Studies Series 4*. – 1964. – P. 253-269. – Res. Rus.

Из турецко-лазских языковых взаимоотношений : Турецкие лексические кальки в лазском // *Труды Тбил. ун-та*. – Т. 108 : серия востоковедения 4. – 1964. – С. 253—269. – Рез. рус.

92. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის V კლასისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-7 გამოც. – თბ.: ცოდნა, 1964. – 147 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okulları 5. Sınıfları İçin; Birinci Öğretim Yılı; Yedinci Baskı. – Tiflis : Tsodna, 1964. – 147 s.
Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for Azerbaijani Schools of Georgian SSR: V Class; First year of teaching; 7th edition. – Tbilisi: Tsodna, 1964. – 147 p.
Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для V класса азербайдж. школ Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 7-е. – Тб.: Цодна, 1964. – 147 с.: С илл.
Соавт. Кл. Тевзадзе.

93. Из истории польского востоковедения: [К 60-летию со дня рождения акад. А. А. Зайончковского] // Мацне (Отд-ние общест-вен. наук Акад. наук Груз. ССР). – 1964. – № 6. – С. 156-160.
Соавт. Г. В. Церетели.

Polonya Doğubilimleri Tarihinden : [Akademik A. A. Zaionçkovski'nin Doğumunun 60. Yıl Dönümü Üzerine] // Matsne (Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Sosyal Bilimler Bölümü). – 1964. – № 6. – № 156-160.
Ortak Yazar G. V. Tsereteli.

From the History of the Oriental Studies in Poland : [Dedicated to the 60 Anniversary of Acad. A.A. Zaionchkovsky] // Matsne. – 1964. – №6. – P. 156-160.
Co-author G. V. Tsereteli.

1965

94. ერთი თურქული საბუთი ცხინვალის შესახებ // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 116 : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია 5. – 1965. – გვ. 243-247. – რეზ. რუს.

Tshinvali Üzerine Bir Türkçe Belge // Tiflis Üniversitesi Çalışmaları.
– Cilt 116 : Doğubilimler Serisi 5. – 1965. – S. 243-247. – Rusça özet.

A Turkish Document about Tskhinvali // The TSU Papers. – V. 116 :
Oriental Studies Series 5. – 1965. – P. 243-247. – Res. Rus.

Турецкий документ относительно Цхинвали // Труды Тбил. ун-та.
– Т. 116 : серия востоковедения 5. – 1965. – С. 243-247. – Рез. рус.

95. თურქული ქრესტომათია : ნაკვ. 1. დამხმარე სახელმძღვ. სახ.
უნ-ტის სტუდენტებისათვის. – თბ.: განათლება, 1965. – 176 გვ.
: (თბილისის სახ. უნ-ტი. თურქოლოგიის კათედრა).
რეც.: აბულაძე, ც. თურქული ქრესტომათია // მნათობი. – 1966.
– №1. – გვ. 191-192.
რეც.: გოცირიძე, ი. „თურქული ქრესტომათია“ // ლიტ.
საქართველო. – 1965. – 15 ოქტ. – გვ. 2.

Türkçe Okuma Kitabı : Baskı 1. Tiflis Devlet Üniversitesi Öğren-
cileri İçin Yardımcı Kitap. – Tiflis : Ganatleba, 1965. – 176 s. :(Tiflis
Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümü).

Eleştirmen: Abuladze, Ts. A. Türkçe Okuma Kitabı // Mnatobi. –
1966. – № 1. – S. 191-192.

Eleştirmen: Gotsiridze, İ. “Türkçe Okuma Kitabı” // Edebî Gürcistan.
– 1965. – 15 Ekim. – S. 2.

The Turkish Reader : Section 1. Subsidiary Textbook for The State
University Students. – Tbilisi: Ganatleba, 1965. – 176 p. : (Tbilisi Sta-
te University, Department of Turkish Studies).

Reviewer: Abuladze, Ts. Turkish Fiction Reader // Mnatobi. – 1966.
– №1. – P. 191-192.

Reviewer: Gotsiridze, I. "Turkish Fiction Reader" // Lit. Sakartvelo. –
1965. – Oct. 15. – P. 2.

Турецкая хрестоматия : Вып. 1. Учебн. пособие для студентов
гос. ун-та. – Тб.: Ганатлеба, 1965. – 176 с.: (Тбил. гос. ун-та.
Кафедра туркологии).

Рец.: Абуладзе, Ц. А. Турецкая хрестоматия // Мнатоби. – 1966. – №1. – С. 191-192.

Рец.: Гоциридзе, И. Сп. “Турецкая хрестоматия” // Литературиლი საქართველო. – 1965. – 15 окт. – С. 2.

96. თურქული ქრესტომათია : ნაკვ. 2. დამხმარე სახელმძღვ. სახ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის. – თბ.: განათლება, 1965. – 356 გვ. : (თბილისის სახ. უნ-ტი. თურქოლოგიის კათედრა).
რეც.: გოცირიძე, ი. „თურქული ქრესტომათია“ // ლიტ. საქართველო. – 1965. – 15 ოქტ. – გვ. 2.

Türkçe Okuma Kitabı : Baskı 2. Tiflis Devlet Üniversitesi Öğrencileri İçin Yardımcı Kitap. – Tiflis : Ganatleba, 1965. – 356 s. : (Tiflis Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümü).

Eleştirmen: Gotsiridze, İ. “Türkçe Okuma Kitabı” // Edebî Gürcistan. – 1965. – 15 Ekim. – S. 2.

The Turkish Reader : Section 2. Supplementary Text-Book. – Tbilisi, 1965. – 356 p.: (Tbilisi State University, Department of Turkish Studies).

Reviewer: Gotsiridze, I. "Turkish Fiction Reader" // Lit. Sakartvelo. – 1965. – Oct. 15. – P. 2.

Турецкая хрестоматия : Вып. 2. Учеб, пособие для студентов гос. ун-та. – Тб.: Ганатлеба, 1965. – 356 с. : (Тбил. гос. ун-т. Кафедра туркологии).

Рец.: Гоциридзе, И. “Турецкая хрестоматия” // Литературиლი საქართველო. – 1965. – 15 окт. – С. 2.

1966

97. საქართველო-თურქეთის ურთიერთობის ისტორიიდან 1588-1590 წწ. // მაცნე : (საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზოგადოებრივ მეცნ. გან-ბა). – 1966. – № 6. – გვ. 223-236. – რეზ. რუს. თანაავტ. მ. სვანიძე.

1588-1590 Yılları Gürcü-Türk İlişkiler Tarihinden // Matsne : (Sovyet Gürcistanı Bilimler Akademisi Yayınları, Sosyal Bilimler Bölümü). – 1966. – № 6. – S. 223-236. – Rusça özet.

Ortak yazar M. Svanidze.

On the History of the Georgian-Turkish Relationships in 1588-1590 // Matsne. – 1966. – № 6. – P. 223-236. – Res. Rus.

Co-author M. Svanidze.

Из истории грузино-турецких взаимоотношений 1588- 1590 гг. // Мацне : (Отд-ния Обществ. наук Акад. наук Груз ССР). – 1966. – № 6. – С. 223-236. – Рез. рус.

Соавт. М. Х. Сванидзе.

98. ეპიზოდი ოდიშის პოლიტიკური ისტორიიდან // კრ-ში: კავკასიის ხალხთა ისტორიის საკითხები. – თბ.: მეცნიერება, 1966. – გვ. 294-298.

Odiş'in Politik Tarihinden Bir Kesit // Dergide: Kafkas Halklarının Tarih Sorunları. – Tiflis : Metsniereba, 1966. – S. 294-298.

An Episode from Political History of Odishi // In: History of the Caucasian Nations. – Tbilisi: Metsniereba, 1966. – P. 294-298.

Эпизод из политической истории Одиши // В сб.: Вопросы истории народов Кавказа. – Тб.: Мецниереба, 1966. – С. 294-298.

99. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის V კლასისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-8 გამოც. – თბ.: განათლება, 1966. – 148 გვ. : ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azeri Okullarının 5. Sınıfları İçin Ders Kitabı; Birinci Öğretim Yılı; Sekizinci Baskı. – Tiflis : Ganatleba, 1966. – 148 s. : Resimli.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for V class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR: First year of teaching; 8th edition. – Tbilisi: Ganatleba, 1966. – 148 p.: Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для V класса азербайдж. школ Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 8-е. – Тб.: Ганатлеба, 1966. – 148 с.: С илл.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

100. Ausführliches Register des Wilajets Gürğüstan : Vortrag gehalten von Prof. S. Dschikija auf dem 25. Orientalisten Kongress in Moskau – Kongress in Moskau, 1960 // Bedi Kartlisa : Revue de kartvelologie. – 1966. – V. 21-22. – P. 169-173.

Prof. S. Cikia'nın “Defter-i Mufassal Vilayet-i Gürcistanı: 25. Uluslararası Doğubilimciler – Kongresi Çalışmaları, Moskova, 1960 // Bedi Kartlisa : Revue de kartvelologie. – 1966. – C. 21-22. – S. 169-173. (Almanca).

The Detailed Register of the Gurjistan Vilayet. – M. : Publishing house of the Oriental literature. – 1960. – 8 p. : (XXV International Congress of Orientalists. Reports of the delegation of the USSR). (In German) // BediKartlisa: Revue de kartvelologie. – 1966. – V. 21-22. –169-173.

Пространный реестр вилайэта Гюрджистан.– М.: Изд-во восточной лит-ры. – 1960. – 8 с.: (XXV Международный конгресс востоковедов. Доклады делегации СССР). На немецком языке // Bedi Kartlisa: Revue de kartvelologie. – 1966. –V. 21-22. – P. 169-173.

1967

101. აკაკი შანიძის ცხოვრება და მოღვაწეობა : [დაბადების 80 წლისთავის გამო] // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 118 : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია 6. – 1967. – გვ. 11-25.

A. Şanidze'nin Yaşamı ve Sanatı : [Doğumunun 80. Yıldönümü] // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları. – Cilt 118 : Doğubilimleri Serisi 6. – 1967. – S. 11-25.

Life and Work of Acad. Akaki Shanidze : [Dedicated to the 80th Anniversary] // The TSU Papers. – V. 118 : Oriental Studies Series 6. – 1967. – P. 11-25.

Жизнь и деятельность А. Г. Шанидзе : [По поводу 80-летия со дня рождения] // Труды Тбил. ун-та. – Т. 118: серия востоковедения 6. – 1967. – С. 11-25.

102. თურქულ-ლაზური ენობრივი ურთიერთობიდან : 2. თურქული სინტაქსური კალკები ლაზურში // კრ-ში: ორიონი : აკაკი შანიძეს. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1967. – გვ. 367-377.

Türkçe-Lazca Dil İlişkilerinden : 2. Lazcadaki Türkçe Sözdizimsel Kalıplar // A. Şanidze'nin Kitabında. – Tiflis: Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları, 1967. – S. 367-377.

On the Turkish-Lasian Linguistic Ties : 2. The Turkish Syntactic Calques in the Lasian Language // In: Orioni : To Acad. Akaki Shanidze. – Tbilisi, 1967. – P. 367-377.

Из турецко-лазских языковых взаимоотношений : 2. Турецкие синтаксические кальки в лазском // В сб.: Орион : Акакию Шанидзе. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1967. – С. 367-377.

103. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის V კლასისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-8 გამოც. – თბ.: განათლება, 1967. – 147 გვ.: ილ. თანავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okulları 5. Sınıflar İçin; Birinci Öğretim Yılı; Sekizinci Baskı. – Tiflis : Ganatleba, 1967. – 147 s.: Resimli.

Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for V Class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR: First year of teaching; 8th edition – Tbilisi: Ganatleba, 1967. – 147 p. : Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для V класса азербайдж. школ Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 8-е. – Тб.: Ганатлеба, 1967. – 147 с. : С илл.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

104. ჩვენი სასიქადულო მასწავლებელი : [გ. ახვლედიანის დაბადების 80 წლისთავის გამო] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1967. – 5 ივნ. – გვ. 1.

Mümtaz Hocamız : [Doğumunun 80. Yıl Dönümünde G. C. Ahvlediani] // Tiflis Üniversitesi Yayınları. – 1967. – 5 Haziran. – S. 1.

Our Prominent Teacher: [The 80th Anniversary of prof. Giorgi Akhvlediani] // Tbilisi Universiteti – 1967. – 5 June. – P. 1.

Наш славный учитель : [К 80-летию со дня рождения Г. С. Ахвледiani] // Тбилисис университети. – 1967. – 5 июня. – С. 1.

105. Рецензия на книгу: Р. Рүстəмов. Азербайчан дили диалект вə шивəлəриндə ф'ел. – Баку. – 1965. (Рустамов, Р. А. Глагол в диалектах и говорах азербайджанского языка. – Баку : Изд-во АН Азербайдж. ССР, 1965. – 320 с.) // Труды Тбил. ун-та. – Т. 121 : Серия востоковедения 7. – 1967. – С. 335-340.

Kitap İncelemesi : R. A. Rüstamov. Azərbaycan Dilinin Lehçe ve Ağzlarında Fiil. Sovyet Bilimler Akademisi Yayınları. – Bakü. – 1965. 320 sayfa) // Tiflis Devlet Üniversitesi Yayınları : Doğubilimleri Serisi 7, 1967. – S. 335-340.

Review on “The Verb in the Dialects of the Azeri Language” by R.A. Rustamov. – Baku. – 1965. (Rustamov, R. A. Verb in Dialects and

Lingoes of the Azerbaijani Language. – Baku, 1965. – 320 p.) // Papers of the Tbilisi University. – V. 121 : Oriental Studies Series 7. – 1967. – P. 335-340.

106. Состояние и задачи востоковедения в Грузинской ССР. – Программа первой Всесоюзной конференции востоковедов. – Ташкент : Изд-во АН Узбекской ССР, 1967. – С. 31.
Соавт. Г. В. Церетели.

Sovyet Gürcistanı'nda Doğubilimlerin Durumu ve Hedefleri. – Sovyetler Arası Türkologlar Konferansının İlk Programı. – Taşkent : Sovyet Özbekistanı Bilimler Akademisi Yayınları, 1967. – S. 31.
Ortak yazar G. V. Tsereteli.

The Status and Challenges of the Oriental Studies in the Soviet Republic of Georgia. – Programm of I Soviet Conference of Orientalists. – Tashkent, 1967. – P. 31.
Co-author G.V. Tsereteli.

1969

107. ინტერვიუ ახლადარჩეულ აკადემიკოსებთან : სერგი ჯიქია // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1969. – 31 დეკ. – გვ. 3.: სურ-ით.

Yeni Seçilen Bilimler Akademisi Üyeleriyle Mülakat : Sergi Cikia // Tiflis Üniversitesi. – 1969. – 31 Aralık. – S. 3. : Resimli.

Interview with Academician-elect : S. Jikia // The Tbilisi University. – 1969. – 31 December. – P. 3. : With a Photo.

Интервью с новоизбранными академиками : Сергей Джикия // Тбилисис университети. – 1969. – 31 дек. – С. 3. : С портр.

108. ოსმალური იურიდიული დოკუმენტები XVIII საუკუნის პირველი ნახევრის ქართლში // კრ-ში: აღმოსავლური ფილოლოგია : ტ. I. – თბ.: მეცნიერება, 1969. – გვ. 165-188.: 7 ფ. ტაბ. – რეზ. რუს.

18. Yüzyılın İlk Yarısında Gürcistan'da (Kartli'de) Osmanlı Hukuk Dokümanları // Doğu Filolojisi adlı kitapta. – Cilt I. –Tiflis: Metsniereba, 1969. – S. 165-188. : 7 sayfa tablo. – Rusça özet.

The Ottoman Legal Documents in the Early XVIII c. Kartli // In: Oriental Philology : V.1. – Tbilisi: Metsniereba, 1969. – P. 165-188. : 7 ph. tab. – Res. Rus.

Османские юридические документы в картли первой половины XVIII века // В сб.: Восточная филология : Т. I. – Тб.: Мецниереба, 1969. – С. 165-188.: 7 л. табл. – Рез. рус.

109. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის V კლასისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-9 გამოც. – თბ.: განათლება, 1969. – 144 გვ.: ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okullarının 5. Sınıfları İçin; Birinci Öğretim Yılı; Dokuzuncu Baskı. – Tiflis : Ganatleba, 1969. – 144 s. : Resimli. Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for V Class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR; First year of teaching; 9th edition – Tbilisi: Ganatleba, 1969. – 144 p.: Ill. Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для V класса азербайдж. школ Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 9-е. – Тб.: Ганатлеба. – 1969. – 144 с.: С илл. Соавт. Кл. Тевзадзе.

1970

110. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის V კლასისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-10 გამოც. – თბ.: განათლება, 1970. – 144 გვ.: ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Гүрцү Дили. Совет Гүрцистаны Азербайжан Окullары 5. Сınıflар İçин; Birinci Öğretim Yılı; Onuncu Baskı. – Tiflis : Ganatleba, 1970. – 144 s. : Resimli.

Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for V Class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR; First year of teaching; 10th edition. – Tbilisi: Ganatleba, 1970. – 144 p. : Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для V класса азербайдж. школ Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 10-е. – Тб.: Ганатлеба, 1970. – 144 с. : С илл.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1971

111. თურქული ქრესტომათია : რედ. ე. სარიშვილი; მეორე შევს. გამოც. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1971. – XII, 164 გვ. : (თბილ. შრომის წითელი დროშის ორდენოსანი სახ. უნ-ტი. თურქოლოგიის კათედრა).

Türkçe Okuma Kitabı: E. R. Sarişvili redaktörlüğünde; Tamamlanmış ikinci baskı. – Tiflis : Tiflis Devlet Üniversitesi Yayınları, 1971. – XII, 164 s.: (Tiflis Kırmızı Sancak Emek Nisanı Devlet Üniversitesi. Türkoloji Bölümü).

Turkish Reader: Ed. E. Sarishvili; Second enlarged edition. – Tbilisi, 1971. – XII, 164 p.

Турецкая хрестоматия : Ред. Э. Р. Сарашвили; 2-е допол. издание. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1971. – XII, 164 с. : (Тбил. Ордена трудового Красного Знамени Гос. ун-та. Кафедра тюркологии).

112. კოლხები კოლხეთის შესახებ // საქართველოს ბუნება.– 1971. – №9. – გვ. 21.

Kolheti Hakkında Kolhililer // Sakartvelos Buneba. – 1971. – № 9. – S. 21.

The Colchis on Colchis // The Georgian Nature (Magazine). – 1971. – №9. – P. 21.

Колхи о колхиде // Сакартвелос бунеба. – 1971. – № 9. – С. 21.

113. სულთან აჰმედ III-ის ფირმანი ბაქარ ბაგრატიონს // კრ-ში: ქართული წყაროთმცოდნეობა: 3. – 1971. – გვ. 278-282.: 1 ფ. სურ. – რეზ. რუს.

Sultan III. Ahmet'in Bakar Bagration'a Fermanı // Gürcü Kaynak-bilim adlı kitapta: 3. – 1971. – S. 278-282.: 1 s. çizim. – Rusça özet.

A Firman, Royal Mandate Conferred by Sultan Ahmet III to Bakar Bagrationi // The Georgian Historical Sources (Journal): 3. – 1971. – P. 278-282.: 1 photo – Res. Rus.

Фирман султана Ахмеда III Бакару Багратиони // В сб.: Грузинское источниковедение : 3. – 1971. – С. 278-282. : 1 л. илл. – Рез. рус.

114. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის მე-5 კლასისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-11 გამოც. – თბ.: განათლება, 1971. – 144 გვ.: ილ. თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okulları 5. Sınıfları İçin; Birinci Öğretim Yılı; Onbirinci Baskı. – Tiflis : Ganatleba, 1971. – 144 s.: Resimli.

Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for V Class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR; First year of teaching; 11th edition. – Tbilisi: Ganatleba, 1971. – 144 p.: Ill.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для 5-го класса азербайдж. школ Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 11-е. – Тб.: Ганатлеба, 1971. – 144 с. : С илл.
Соавт. Кл. Тевзадзе.

115. К названию месяцев в месхетском диалекте турецкого языка // В сб.: Вопросы тюркологии : К шестидесятилетию акад. АН Азерб. ССР М. Ш. Ширалиева. – Баку : ЭЛИМ, 1971. – С. 116-122.

Türk Dilinin Meskheta/Ahıska Lehçesindeki Ay İsimlerine Dair // Türkolojinin Sorunları adlı kitapta : Sovyet Azerbaycan'ı Bilimler Akademisi Üyesi Olan M. Ş. Şiraliyev'in 60. Doğum Yıldönümüne. – Bakü : ELM, 1971. – S. 116-122.

Names of the Months in the Meskhetian Dialect of the Turkish Language // In: Studies of Turkic Languages (Journal) : The 60th-Anniversary of M. Sh. Shiraliyev, Academician of the Academy of Sciences of the Soviet Republic of Azerbaijan. – Baku: ELM, 1971. – P. 116-122.

1972

116. მაწევანი და ატენი თურქულ საბუთებში // კრ-ში: აღმოსავლური ფილოლოგია : 2. – თბ.: მეცნიერება, 1972. – გვ. 210-216.

Türk Belgelerinde Matsevani ve Ateni // Doğu Filolojisi adlı kitapta : 2. – Tiflis : Metsniereba, 1972. – S. 210-216.

The Villages of Matsevani and Ateni in the Turkish Documents // In: Oriental Philology : 2. – Tbilisi: Metsniereba, 1972. – P. 210-216.

Мацевани и Атени в турецких документах // В сб.: Восточная филология : 2. – Тб.: Мецниереба, 1972. – С. 210-216.

117. Об ученых трудах ираниста : [О научной деятельности В. С. Путуридзе] // В сб.: Восточная филология: 2. – Тб.: Мецниереба, 1972. – С. 10-16.

Bir İranistin Bilimsel Çalışmalarına Dair : [V. S. Puturidze'nin Bilimsel Faaliyetlerine Dair] // Doğu Filolojisi adlı kitapta : 2. – Tiflis : Metsniereba, 1972. – S. 10-16.

On Works of an Expert of the Iranian Studies : [V.S. Puturidze] // Oriental Philology : 2. – Tbilisi, 1972. – P. 10-16.

118. Турецкий судебный документ XVIII в. // В сб.: Письменные памятники Востока : Историко-филологические исследования. Ежегодник : 1969. – М.: Наука, 1972. – С. 142-144 : (АН СССР. Ин-т востоковедения).

18. Yüzyıl Türkçe Hukuk Belgesi // Dergide: Doğunun Yazılı Eserleri : Tarihi-Filolojik Araştırmalar. Yıllık : 1969. – Moskova : Nauka, 1972. – S. 142-144 : (Sovyet Bilimler Akademisi. Doğubilimleri Enstitüsü).

An XVIII c. Turkish Judicial Document // In : Oriental Writings : Studies in History and Philology. Yearbook : 1969. – Moscow: Nauka, 1972. – P. 142-144. : (Academy of Sciences of The USSR. Institute of Oriental Studies).

1973

119. მეგობრის ხსოვნას : [აკად. გიორგი წერეთლის ხსოვნას] // მაცნე : ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1973. – № 4. – გვ. 211-212.

Bir Dostun Anısına : [Prof. Giorgi Tsereteli] // Matsne : Edebiyat ve Dil Serisi. – 1973. – № 4. – S. 211-212.

In Memoriam of Acad. G. Tsereteli // Bulletin : Language and Literature Series. – 1973. – № 4. – P. 211-212.

Памяти друга : [акад. Георгия Церетели] // Мაცნე : Серия языка и лит-ры. – 1973. – № 4. – С. 211-212.

120. [რეცენზია კინოფილმ „მთვარის მოტაცებაზე“] : მთვარის მოტაცება. ახალი ქართული მხატვრული ფილმი. – თბ. – 1973. – გვ. 12 : (საქართველოს კინემატოგრაფისტთა კავშირი).

[Ay'ın Kaçırılması Filmi Üzerine Eleştiri Yazısı] : Ayın Kaçırılması. Yeni Gürcü Sanat Filmi. – Tiflis. – 1973. – S. 12 : (Gürcü Sinemacılar Birliği).

[Review on “Abduction of the Moon” Feature Film]. – Tbilisi. – 1973. – P. 12 : (Association of Cinematographers of Georgia).

[Рецензия на кинофильм “Похищение луны”] : Похищение луны. Новый груз. художественный фильм. – Тб. – 1973. – С. 12 : (Союз кинематографистов Грузии).

121. ქართულ-თურქული და თურქულ-ქართული მოკლე ლექსიკონი. ო. გიგინეიშვილის წინასიტყვ. / უცხოეთში მცხ. თანამემამულეებთან კულტურული კავშირის საქართველოს საზ-ბა. – თბ., 1973. – 281 გვ.
თანაავტ. ვ. ჯანგიძე.

Gürcüce-Türkçe ve Türkçe-Gürcüce Muhtasar Sözlük. O. İ. Giginеşvili'nin Önsözüyle / Yurt Dışındaki Gürcülere Yönelik Gürcü Kültürü Derneği. – Tiflis, 1973. – 281 S.
Ortak yazar V. Cangidze.

Concise Georgian-Turkish and Turkish-Georgian Dictionary. O. Giginеishvili's preface / Georgian Society of Cultural Union with Compatriots Residing Abroad. – Tbilisi, 1973. – 281 p.
Co-author V. Jangidze.

Грузинско-турецкий и турецко-грузинский краткий словарь. Предисл. О. И. Гигинеишвили / О-во Грузии по культ, связям с соотечественниками за рубежом. – Тб., 1973. – 281 с.
Соавт. В. Т. Джангидзе.

122. Создатель научной школы : Памяти Георгия Церетели // Вечерний Тбилиси. – 1973. – 13 сент. – С. 4. : С портр.

Bilim Okulu Kurucusu : Giorgi Tsereteli Anısına // Tiflis Geceleri. – 1973. – 13 Eylül. – S. 4. : Resimli.

Founder of a Scientific School : In Memoriam of Prof. G. Tsereteli // Vecherniy Tbilisi Newspaper. – 1973. – 13 September. – P. 4. : With a Portrait.

1974

123. თურქულ-აზერბაიჯანული ეპოსის – „ქერემი და ასლის“ შესახებ // კრ-ში: საიუბილეო კრებული: ეძღვნება საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის აკად. ალექსანდრე გიორგის ძე ბარამიძეს დაბადების სამოცდაათი და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის ორმოცდაათ წლისთავზე. – თბ.: მეცნიერება, 1974. – გვ. 299-303.

Türk-Azeri Destanı “Kerem İle Aslı’ya Dair // Yıldönümü Kitabı’nda : Sovyet Gürcitanı Bilimler Akademisi Üyesi Aleksandr Baramidze’nin 70. Doğum ve Bilimsel-Pedagojik Faaliyetlerinin 50. Yıldönümüne Atfedilmektedir. – Tiflis : Metsniereba, 1974. – S. 299-303.

On “Kerem and Asli” the Turkish-Azeri Epic Poem in Jubilee Collection // In: Jubilee Collection/Festschrift: Dedicated to the Seventieth Anniversary of Birth and Fiftieth Anniversary of Scientific and Pedagogic Work of Alexander George Baramidze, Academician of Academy of Sciences of Georgian SSR. – Tbilisi: Metsniereba, 1974. – P. 299-303.

О турецко-азербайджанском эпосе – “Керем и Асли” // В сб. : “Юбилейный сборник” : Посвящается семидесятилетию со дня рождения и пятидесятилетию научно-педагогической деятельности академика Акад. наук Груз. ССР Александра Георгиевича Барамидзе. – Тб.: Мецниереба, 1974. – С. 299-303.

124. თურქულ-ლაზური ენობრივი ურთიერთობიდან: 3. თურქულ ბგერათა გადმოცემისათვის ლაზურში // თბილ. უნ-ტის შრომები. – B 8-9 (155-156): ჰუმანიტარული მეცნიერებანი. – 1974. – გვ. 115-128. – რეზ. რუს.

Türkçe-Lazca Dil İlişkilerinden : 3. Türkçe Sesbirimlerin Lazcaya Aktarımı // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları. – B. 8-9 (155-156) : Beşerî Bilimler. – 1974. – S. 115-128. – Rusça Özet.

On the Turkish-Lazian Linguistic Ties: 3. For Expressing of Turkish Sounds in Laz Language // The TSU Papers. – V. 8-9 (155-156) : The Humanities. – 1974. – P. 115-128. – Res. Rus.

Из турецко-лазских языковых взаимоотношений: 3. К передаче турецких звуков в лазском // Труды Тбил. ун-та. – B 8-9 (155-156) : Гуманитарные науки. – 1974. – С. 115-128. – Рез. рус.

125. მეცნიერული კამათი თუ ცილისწამება: [აკად. გ. წერეთლის მიმართ აკ. გაწერელას წიგნში: „ვეფხისტყაოსნის პოეტიკის ზოგიერთი საკითხი. ქართული და ზოგადი ვერსიფიკაციის კვლევის მეთოდოლოგიისათვის“. – თბ.: განათლება, 1974. – 236 გვ.] // ლიტ. საქართველო. – 1974. – 18 ოქტ. – გვ. 2.
თანაავტ.: ს. ყაუხჩიშვილი, თ. გამყრელიძე, კ. წერეთელი.

Bilimsel Tartışma veya İftira : [A. K. Gatsrelia'nın “Kaplan Postlu Şövalyenin Bazı Poetik Sorunları. Gürcü ve Genel Versifikasyon Metodunun Analizine Dair” Kitabında G. V. Tsereteli Hakkında. – Tiflis : Ganatleba, 1974. – 236 s.] // Literaturlu Sakartvelo (Edebî Gürcistan). – 1974. – 18 Ekim. – S. 2.

Ortak yazarlar : S. G. Kaukhçivili, T. V. Gamkrelidze, K. G. Tsereteli.

A Scholarly Dispute or a Slander : [In the Book of Ak. Gatsrelia to Acad. G. Tsereteli: "Some Issues of Poetics of the “Knight in the Panther’ Skin”. For the Methodology of Research of Georgian and

General Versification "- Tbilisi: Ganatleba, 1974. – 236 p.] // Literaturuli Sakartvelo. – 1974. – 18 Oct. – p. 2.
Co-authors.: S. Kaukhchishvili, T. Gamkrelidze, K. Tsereteli.

Научный спор или клевета : [Об акад. Г. В. Церетели в книге А. К. Гацерелия : “Некоторые вопросы поэтики “Витязя в тигровой шкуре”. Об исследовании методики грузинской и общей версификации”. – Тб.: Ганатлеба, 1974. – 236 с.] // Литературули Сакартвелო. – 1974. – 18 окт. – С. 2.

Соавт.: С. Г. Каухчишвили, Т. В. Гамквелидзе и К. Г. Церетели.

1975

126. ალთაური ენა // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. I. – თბ., 1975. – გვ. 306.

Altay Dili // Gürcü Sovyet Ansiklopedisi. – Cilt I. – Tiflis, 1975. – S. 306.

The Altay Language // The Soviet Georgian Encyclopedia. – V. I. – Tbilisi, 1975. – P. 306.

Алтайский язык // Грузинская Советская энциклопедия. – Т. I. – Тб., 1975. – С. 306.

127. ალთაური ენები // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. I. – თბ., 1975. – გვ. 306-307.

Altay Dilleri // Gürcü Sovyet Ansiklopedisi. – Cilt I. – Tiflis, 1975. – S. 306-307.

The Altay Language // The Soviet Georgian Encyclopedia. – V. I. – Tbilisi, 1975. – P. 306-307.

Алтайские языки // Грузинская Советская энциклопедия. – Т. I. – Тб., 1975. – С. 306-307.

128. თურქულ-ლაზური ენობრივი ურთიერთობიდან : 4. თურქული ლექსიკური ელემენტებისათვის ლაზურში // თბილ. უნტის შრომები. – ტ. 164 : ენათმეცნიერება. – 1975. – გვ. 59-72. – რეზ. რუს., ინგლ.

Türkçe-Lazca Dil İlişkilerinden : 4. Lazcadaki Türkçe Leksikolojik Unsurlar // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları. – Cilt 164 : Dilbilim. – 1975. – S. 59-72. – Özet Rusça, İngilizce.

On the Turkish-Lazian Linguistic Ties : 4. On Turkish Lexical Components in the Lazian Language // The TSU Papers. – V. 164 : Linguistics. – 1975. – P. 59-72. – Res. Rus., Eng.

Из турецко-лазских языковых взаимоотношений : 4. О турецких лексических элементах в лазском // Труды Тбил. ун-та. – Т. 164 : Языкознание. – 1975. – С. 59-72. – Рез. рус., англ.

129. სახელმძღვანელო მეცნიერი : სიმონ ყაუხჩიშვილის დაბადების 80 წლისთავი // ლიტ. საქართველო. – 1975. – 26 დეკ. – გვ. 2. : სურ-ით.
თანავტ. ვ. გაბაშვილი.

Meşhur Alim : Doğumunun 80. Yıldönümünde S. Kauhçişvili. // Literatüruli Sakartvelo. – 1975. – 26 Aralık. – S. 2. : Resimli.
Ortak yazar V. N. Gabaşvili.

The Distinguished Scholar: 80th Anniverssary of Prof. Simon Kaukhchishvili // Literatüruli Sakartvelo. – 1975. – 26 December. – P. 2. : With Photo.
Co-author V. Gabashvili.

Прославленный ученый : 80 лет со дня рождения С. Каухчишвили // Литератури Сакартвело. – 1975. – 26 дек. – С. 2. : С портр.
Соавт. В. Н. Габашвили.

1976

130. აკადემიკოს ანანიაშ ზაიონჩკოვსკის (1903-1970) გახსენება // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 180 : აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1976. – გვ. 167-170.

Akademik Ananyaş Zayonçkovski'nin (1903-1970) Anısına // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları. – Cilt 180 : Doğubilimleri. – 1976. – S. 167-170.

In Memoriam of Acad. A. Zayonchkovsky (1903-1970) // The TSU Papers. – V. 180 : Oriental Studies. – 1976. – P. 167-170.

Памяти акад. Ананяша Зайончковского (1903-1970) // Труды Тбил. ун-та. – Т. 180 : Востоковедение. – 1976. – С. 167-170.

131. დიდი ღვაწლი: პროფ. დ. კობიძის დაბადების 70 წლისთავის გამო // კომუნისტი. – 1976. – 10 დეკ. – გვ. 4. : სურ-ით.
თანაავტ.: ელ. მეტრეველი, ვ. კოტეტიშვილი.

Üstün Yararlılık : D. İ. Kobidze'nin Doğumunun 70. Yıl Dönümünün Anısına // Komünisti. – 1976. – 10 Aralık. – S. 4. : Resimli.
Ortak yazarlar : E. P. Metreveli, V. V. Kotetişvili.

Great Contribution: 70th Anniversary of Prof. D. Kobidze // Communist Newspaper. – 1976. – 10 December. – P. 4.: With Photo.
Co-authors : El. Metreveli, V. Kotetishvili .

Большая заслуга : К 70-летию со дня рождения проф. Д. И. Кобидзе // Коммунисти. – 1976. – 10 дек. – С. 4. : С портр.
Соавт.: Е. П. Метревели, В. В. Котетишвили.

132. „ვტყუა მრავლისაგან მცირედი ესრეთ...“ : მცირე მოგონება [ივ. ჯავახიშვილზე] // ლიტ. საქართველო. – 1976. – 19 ნოემბ. – გვ. 4.

Çoğun Azını Söylemek : Birkaç Hatıra [İ. Cavakhişvili'ye Dair] // Literatüruli Sakartvelo. – 1976. – 19 Kasım. – S. 4.

“I’ll Say a Bit from a Lot ...”: Remembrance of Acad. Iv. Javakhishvili // *Literaturuli Sakartvelo*. – 1976. – 19 November. – P. 4.

“Сказать немного из многого...”: Небольшое воспоминание [О Ив. Джавахишвили] // *Литератури Сакартвело*. – 1976. – 19 ноября. – С. 4.

133. XVIII საუკუნის თურქული წარწერა ქუთაისიდან // კრ-ში: ივ. ჯავახიშვილის დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო კრებული. – თბ.: მეცნიერება, 1976. – გვ. 380-389. არის ცალკე ამონაბეჭდი.

Kutaisi Şehrinden 18. Yüzyıl Kitabesi // İ. Cavahışvili'nin Doğumunun 100. Yıldönümüne Atfedilen Jübile Kitabı. – Tiflis : Metsniereba, 1976. – S. 380-389.

Başka basımı da mevcuttur.

An XVIII c. Turkish Inscription from Kutaisi // In: a Jubilee Collection Dedicated to Centenary of Acad. Iv. Javakhishvili. – Tbilisi: Metsniereba, 1976. – P. 380-389.

There is separate printout.

Турецкая надпись XVIII в. из Кутаиси // В сб.: Юбилейный сборник, посвященный 100-летию со дня рождения Ив. Джавахишвили. – Тб.: Мецниереба, 1976. – С. 380-389.

Имеется отд. отт.

134. ოსმალური იურიდიული დოკუმენტები // კრ-ში: აღმოსავლური ფილოლოგია : 4. – თბ.: მეცნიერება, 1976. – გვ. 271-279. – რეზ. რუს.

Osmanlı Hukuk Dokümanları // Doğu Filolojisi adlı kitapta : 4. – Tiflis : Metsniereba, 1976. – S. 271-279. – Rusça özet.

The Ottoman Legal Documents // In : Oriental Philology : 4. – Tbilisi: Metsniereba, 1976. – P. 271-279. – Res. Rus.

Османские юридические документы // В сб.: Восточная филология : 4. – Тб.: Мецниереба, 1976. – С. 271-279. – Рез. рус.

135. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის მე-5 კლასისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-12 გამოც. – თბ.: განათლება, 1976. – 144 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azerbaycan Okulları 5. Sınıfları İçin; Birinci Öğretim Yılı; Onikinci Baskı. – Tiflis : Ganatleba, 1976. – 144 s.
Ortak Yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for V Class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR; First year of teaching; 12th edition. – Tbilisi: Ganatleba, 1976. – 144 p.
Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для 5-го класса азербайдж. школ Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 12-е. – Тб. Ганатлеба, 1976. – 144 с.
Соавт. Кл. Тевзадзе.

1977

136. მასწავლებელთა მასწავლებელი : [აკად. ავ. შანიძის დაბადების 90 წლისთავი] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1977. – 20 მაისი. – გვ. 3.

Hocaların Hocası : [Doğumunun 90. Yılında Akademik. A. Şanidze] // Tiflis Üniversitesi. – 1977. – 20 Mayıs. – S. 3.

A Great Teacher : [90-Anniverssary of Acad. Ak. Shanidze] // Tbilisis Universiteti. – 1977. – 20 May. – P. 3.

Учитель учителей : [К 90-летию со дня рождения акад. А. Шанидзе] // Тбилисис университети. – 1977. – 20 мая. – С. 3.

137. მცირე მოგონება : [ი. ვეკუას დაბადების 70 წლისთავის გამო] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1977. – 22 აპრ. – გვ. 4.

Kısa Hatıra: [Doğumunun 70. Yılında İ. N. Vekua] // Tiflis Üniversitesi. – 1977. – 22 Nisan. – S. 4.

Remembrance: [70-Anniverssary of Acad. I. Vekua] // Tbilisis Üniversitesi. – 1977. – 22 April. – P. 4.

Маленькое воспоминание : [К 70-летию со дня рождения И. Н. Векуа] // Тбилисис университети. – 1977. – 22 апр. – С. 4.

138. ქართული მეცნიერების რაინდი : [აკ. შანიძის დაბადების 90 წლისთავის გამო] // წინსვლა (სამტრედია). – 1977. – 4 ივნ. – გვ. 2-3.

Gürcü Biliminin Şövalyesi: [Doğumunun 90. Yılında A. Şanidze] // Tsinsvla (Samtredia). – 1977. – 4 Haziran. – S. 2-3.

Рыцарь грузинской науки : [К 90-летию со дня рождения А. Шанидзе] // Цинсвла (Самтрედия). – 1977. – 4 июня. – С. 2-3.

The Knight of the Georgian Science : [90-Anniversary of Acad. Akaki Shanidze] // Tsinsvla (Samtredia). – 1977. – 4 June. – P. 2-3.

139. თურქული ენებისა და ლიტერატურის შესწავლის მდგომარეობა საქართველოში დიდი ოქტომბრის რევოლუციის 60 წლისთავზე: დიდი ოქტომბერი და თურქეთი: სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 60 წლისთავისადმი. თბილისი, 1977 წლის 25-27 მაისი : სხდომათა პროგრამა. – თბ.: მეცნიერება, 1977. – გვ. 6. პარალ. გამოც. რუს.

Büyük Ekim Devrimi'nin 60. Yıldönümünde Türk Dilleri ve Edebiyatlarının Araştırılma Durumu : Büyük Ekim ve Türkiye : Büyük

Sosyalist Ekim Devrimi'nin 60. Yılına Atfedilen Bilimsel Oturum. Tiflis, 25-27 Mayıs 1977 : Oturumlar Programı. – Tiflis : Metsniereba, 1977. – S. 6.

Rusça paralel basım.

The Status of the Turkic Studies in Georgia by the 60 Anniversary of the Communist Rule in Georgia : Great October and Turkey: Scientific session, dedicated to the 60th anniversary of Great October Socialist Revolution. Tbilisi, 25-27 May 1977 : Program of Sessions. – Tbilisi: Metsniereba, 1977. – P. 6.

Paral. ed. In Russian.

Состояние изучения тюркских языков и литературы к 60-летию Великой Октябрьской Революции : Великий Октябрь и Турция : Научная сессия посвященная 60-летию Великой Октябрьской Социалистической Революций. Тбилиси, 25-27 мая 1977 г. : Программа заседания. – Тб.: Мецниереба, 1977. – С. 6.

Парал. изд. рус.

140. Развитие тюркологии в Грузии // Советская тюркология. – 1977. – № 6. – С. 30-39.

Gürcistan'da Türkolojinin Gelişimi // Sovyet Türkolojisi. – 1977. – № 6. – S. 30-39.

Evolution of the Turkic Studies in Georgia // The Soviet Turkic Studies Journal. – 1977. – №6. – P. 30-39.

141. Состояние изучения тюркских языков и литературы к 60-летию Великой Октябрьской Революции : Великий Октябрь и Турция: Научная сессия посвященная 60-летию Великой Октябрьской Социалистической Революций. Тбилиси, 25-27 мая 1977 г.: Программа заседания. – Тб.: Мецниереба, 1977. – С. 6.

Парал. изд. на груз.

Büyük Ekim Devrimi'nin 60. Yıldönümünde Türk Dilleri ve Edebiyatlarının Araştırılma Durumu : Büyük Ekim ve Türkiye : Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 60. Yılına Atfedilen Bilimsel Oturum. Tiflis, 25-27 Mayıs 1977 : Oturumlar Programı. – Tiflis : Metsniereba, 1977. – S. 6.

Gürcüce paralel basım.

The state of the study of Turkic languages and literature for the 60th anniversary of the Great October Revolution: Great October and Turkey: Scientific session dedicated to the 60th anniversary of the Great October Socialist Revolution. Tbilisi, May 25-27, 1977: Program of the meeting. – Tbilisi: Metsniereba, 1977. – P. 6.
Paral. ed. In Georgian.

142. Труд, равный подвигу : [К 90-летию со дня рождения А. Г. Шанидзе] // Заря Востока. – 1977. – 22 мая. – С. 3.

Kahramanlığa Özdeş Emek : [Doğumunun 90. Yıldönümünde A. G. Şanidze] // Zarya Vostoka. – 1977. – 22 Mayıs. – S. 3.

The Outstanding Accomplishment : [90-Anniversary of Acad. Akaki Shanidze] // Zarya Vostoka Newspaper. – 1977. – 22 May. – P. 3.

1978

143. აკადემიკოსი განმარტავს. სიტყვათა სამყაროში : [სიტყვა „ოღუზს“. საუბარი ჩაიწერა ჭ. ზაქარიადემ] // თბილისი. – 1978. – 16 თებ. – გვ. 3.

Akademik'in Açıklamaları. Sözcükler Dünyasında : [“Oğuz” Sözcüğüne Dair. Sohbeti Ç. Zakariadze Kaydetti] // Tiflis. – 1978. – 16 Şubat. – S. 3.

The Explications of an Academician. The World of the Words : [Word “Oğuz”. Interviewer : Ch. Zakariadze] // Tbilisi. – 1978. – 16 February. – P. 3.

Объясняет академик. В мире слов : [Слово "Огузи". Беседа записана Ч. Закариадзе] // Тбилиси. – 1978. – 16 февр. – С. 3.

144. ერთი ფონეტიკური კანონზომიერებისათვის ქართულში // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 186 : აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1978. – გვ. 5-12.

Gürcü Dilindeki Bir Fonetik Kurala Dair // Tiflis Devlet Üniversitesi Yayınları. – Cilt 186: Doğubilimleri. – 1978. – S. 5-12.

On a Phonetic Pattern in Georgian // The TSU Papers. – V. 186 : Oriental Studies. – 1978. – P. 5-12.

Об одной фонетической закономерности в грузинском // Труды Тбил. ун-та. – Т. 186: Востоковедение. – 1978. – С. 5-12.

145. თურქული ენებისა და ლიტერატურის შესწავლის მდგომარეობა საქართველოში ოქტომბრის რევოლუციის 60 წლისთავზე // მაცნე : ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1978. – №1. – გვ. 1-17.

Ekim Devriminin 60. Yılında Gürcistan'da Türk Dilleri ve Edebiyatlarının İncelenme Durumu // Matsne : Dil ve Edebiyat Serisi. – 1978. – № 1. – 1-17.

The Status of the Turkic Studies in Georgia by the 60 Anniversary of the Communist Rule in Georgia // Matsne: Language and Literature Series. – 1978. – №1. – P. 1-17.

Состояние изучения тюркских языков и литературы в Грузии к 60-летию Октябрьской революции // Мацне : Серия языка и литературы. – 1978. – № 1. – С. 1-17.

146. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის მე-5 კლასისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-13 გამოც. – თბ.: განათლება, 1978. – 144 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azeri Okullarının 5. Sınıfları İçin Ders Kitabı; Birinci Öğretim Yılı; Onüçüncü Baskı. – Tiflis : Ganatleba, 1978. – 144 s.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for V Class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR; First year of teaching; 13th edition. – Tbilisi: Ganatleba, 1978. – 144 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для 5-го класса азербайдж. школ Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 13-е. – Тб.: Ганатлеба, 1978. – 144 с.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1979

147. ვეფიკ-ფაშა // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – თბ., 1979. – ტ. 4. – გვ. 386.

Vefik Paşa // Gürcü Sovyet Ansiklopedisi. – Tiflis, 1979. – Cilt 4. – S. 386.

Vefik-Pasha // The Georgian Soviet Encyclopedia. – Tbilisi, 1979. – V. 4. – P. 386.

Вефик-Паша // Грузинская Советская энциклопедия. – Тб., 1979. – Т. 4. – С. 386.

148. [რეცენზია წიგნზე: სვანიძე, მ. საქართველო-ოსმალეთის ურთიერთობის ისტორიიდან XVI-XVII სს. – თბ., 1971. – 361 გვ.] // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 206: აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1979. – გვ. 162-166.

[Kitap İncelemesi : M. Kh. Svanidze. 16.-17. Yüzyıllar Osmanlı-Gürcü İlişkileri. – Tiflis, 1971. – 361 s.] // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları. – Cilt 206 : Doğubilimleri. – 1979. – S. 162-166.

[Book Review“On Some Aspects of the Georgian Ottoman Relationships in XVI-XVIII cc.” by M. Svanidze. – Tbilisi, 1971. – 361 p.]
// The TSU Papers. – V. 206 : Oriental Studies. – 1979. – P. 162-166.

[Рецензия на книгу: Сванидзе, М. Х. Из истории грузино-турецких отношений в XVI-XVII вв. – Тб., 1971. – 361 с.] // Труды Тбил. ун-та. – Т. 206 : Востоковедение. – 1979. – С. 162-166.

149. საქართველოს ისტორიის ლექსიკონი : [რეც. წგ.-ზე: საქართველოს ისტორია : ლექსიკონი. – წგ. 1. ა-ვ; შემდგ.: რ. მეტრეველი. – თბ.: განათლება, 1979. – 351 გვ.] // ლიტ. საქართველო. – 1979. – 16 ნომ. – გვ. 4.

თანაავტ.: ვ. ბერიძე, გ. მელიქიშვილი და გ. ჩიტაია.

Gürcistan Tarihi Sözlüğü : [Rev. On: Gürcistan Tarihi : Sözlük. – Kitap 1. A-V; Derleyen : R. V. Metreveli. – Tiflis : Ganatleba, 1979, 351 s.] // Literaturuli Sakartvelo. – 1979. – 16 Kasım. – S. 4.

Ortak yazarlar : V. Beridze, G. Melikeşvili ve G. Çिताia.

Dictionary : The History of Georgia : [Rev. On: The History of Georgia : Dictionary. – B. 1. A-V.; Compiled by R. Metreveli. – Tbilisi: Ganatleba, 1979. – 351 p.] // Literaturuli Sakartvelo. – 1979. – 16 November. – P. 4.

Co-authors: V. Beridze, G. Melikishvili and G. Chिताia.

Словарь истории Грузии : [Рец. на кн.: История Грузии: Словарь. – Кн. 1. А-В; Сост.: Р. В. Метревели. – Тб.: Ганатлеба, 1979. – 351 с.] // Литературули Сакартвелო. – 1979. – 16 ноября. – С. 4.

Соавт.: В. В. Беридзе, Г. А. Меликишвилн и Г. С. Чिताия.

150. ქართულ-თურქული და თურქულ-ქართული მოკლე ლექსიკონი: მე-2 გამოც. – თბ., 1979. – 286 გვ.: (უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებთან კულტურული კავშირის საქართველოს საზ-ბა).

თანაავტ. ვ. ჯანგიძე.

Gürcüce-Türkçe ve Türkçe-Gürcüce Muhtasar Sözlük : İkinci Baskı.
– Tiflis., 1979. – 286 s. : (Yurt Dışındaki Gürcülere Yönelik Gürcü
Kültürü Derneği).

Ortak yazar V. T. Cangidze.

Georgian-Turkish and Turkish-Georgian Comcise Dictionary : The
2nd Ed. – Tbilisi, 1979. – 286 p.

Co-author V. Jangidze.

Грузинско-турецкий и турецко-грузинский краткий словарь :
Изд. 2-е. – Тб., 1979. – 286 с. : (О-во Грузин по культ. связям с
соотечественниками за рубежом).

Соавт. В. Т. Джангидзе.

151. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანულ-
ლი სკოლის მე-5 კლასისათვის; სწავლების 1-ლი წელი; მე-14
გამოც. – თბ.: განათლება, 1979. – 144 გვ.
თანაავტ. კლ. თევზაძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azeri Okullarının 5. Sınıfları İçin
Ders Kitabı; Birinci Öğretim Yılı; Ondördüncü Baskı. –Tiflis :
Ganatleba, 1979. – 144 s.

Ortak yazar Kl. Tevzadze.

Georgian Language. Textbook for V Class of Azerbaijani Schools of
Georgian SSR; First year of teaching; 14th edition. – Tbilisi:
Ganatleba, 1979. – 144 p.

Co-author Kl. Tevzadze.

Грузинский язык. Учебник для 5-го класса азербайдж. школ
Груз. ССР; Первый год обучения; Изд. 14-е. – Тб. : Ганатлеба,
1979. – 144 с.

Соавт. Кл. Тевзадзе.

1980

152. დიდი მეცნიერი: (ს. ყაუხჩიშვილის დაბადების 85 წლისთავის
გამო) // სამშობლო. – 1980. – №23, ნოემბერი. – გვ. 6.

Büyük Bilim Adamı: (S. G. Kauhçişvili'nin Doğumunun 75. Yıldönümü Anısına) // Samşoblo. –1980. – № 23, Kasım. – S. 6.

The Prominent Scholar: (The 85 Anniversary of Prof. Simon kaukhchishvili) // Samshoblo Newspaper. – 1980. – №23, November. – P. 6.

Большой ученый: (К 85-летию со дня рождения С. Г. Каухчишвили) // Самшобло. – 1980. – № 23, Ноябрь. – С. 6.

153. ერთი საქმის იწილო-ბიწილო : [ეზოს კეთილმოწყობაზე] // თბილისი. – 1980. – 20 სექტ., №217. – გვ. 2.
თანაავტ. ი. მეგრელიძე.

Tek bir şeyle uğraşmak: [bahçenin gelişmesi için] // Tiflis. - 1980. - 20 Eylül, 217. - S. 2.
Ortak yazar I. Megrelidze.

Hassle about one thing: [for the improvement of the yard] // Tbilisi. - 1980. - September 20, № 217. - P. 2.

Co-author I. Megrelidze.

Хлопоты по поводу одного дела : [по благоустройству двора] // Тбилиси. – 1980. – 20 сент., №217. – С. 2.

Соавт. И. Мегрелидзе.

154. თურქული ენა // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 5. – თბ., 1980. – გვ. 27.

Türk Dili // Gürcü Sovyet Ansiklopedisi. – Cilt 5. – Tiflis, 1980. – S. 27.

The Turkish Language // The Soviet Encyclopedia. – V. 5. – Tbilisi, 1980. – P. 27.

Турецкий язык // Грузинская Советская энциклопедия. – Т. 5. – Тб., 1980. – С. 27.

155. შემოქმედს, მეგობარს!: [ა. გაწერელიას დაბადების 70 წლის-
თავის გამო] // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1980. – 26 იანვ. –
გვ. 3.

Yaratıcı Dosta! : [A. K. Gatsrelia'nın 70. Doğum Yıldönümü Anı-
sına] // Şromis Droşa (Gegeşkori). – 1980. – 26 Ocak. – S. 3.

To the Scholar and a Friend! : [The 70 Anniversary of Prof. A. Gat-
serelia] // Shromis Drosha (The Town of Gegechkori). – 1980. – 26
January. – P. 3.

Творцу, другу! : [К 70-летию со дня рождения А. К. Гацерелия]
// Шромис дроша (Гегечкори). – 1980. – 26 янв. – С. 3.

156. Османские судебные документы XVIII в. // В сб.: Средневеко-
вый Восток : История. Культура. Источниковедение. – М. : Нау-
ка, 1980. – С. 139-143.

18. Yüzyıl Osmanlı Hukuk Belgeleri // Ortaçağda Doğu : Tarih. Kül-
tür ve Kaynakbilim. – Moskova : Nauka, 1980. – S. 139-143.

The Ottoman Judicial Documents of XVIII c. // In: The Medieval
East : History. Culture. Source Study. – Moscow, 1980. – P. 139-143.

1981

157. გამოჩენილი სემიტოლოგი : (კ. წერეთელი) // სამშობლო. –
1981. – № 4, თებერვალი. – გვ. 6.
თანავტ. მ. ანდრონიკაშვილი.

Ünlü Semitolog : (K. G. Tsereteli) // Samşoblo. – 1981. – № 4, Şubat. – S. 6.
Ortak yazar M. K. Andronikaşvili.

The Outstanding Semitologist : (K. Tsereteli) // Samshoblo News-
paper. – 1981. – № 4, February. – P. 6.
Co-author M. Andronikashvili.

Выдающийся семитолог : (К Г. Церетели) // Самшобло. – 1981. – № 4, февраль. – С. 6.

Соавт. М. К. Андроникашвили.

158. მეცნიერი და მამულიშვილი : ვალერიან გაბაშვილის დაბადების 60 წლისთავი // სამშობლო. – 1981. – №10, მაისი. – გვ. 8. თანაავტ. რ. კიკნაძე.

Bilim Adamı ve Vatansever: Doğumunun 60. Yıldönümünde V. N. Gabaşvili // Samşoblo. – 1981. – № 10, Mayıs. – S. 8.

Ortak yazar R. Kiknadze.

A Scholar and a patriot: 60 Anniversary of V. Gabashvili // Samshoblo Newspaper. – 1981. – №10, May. – P. 8.

Co-author R. Kiknadze.

Учений и патриот : 60-летие со дня рождения В. Н. Габашили // Самшобло. – 1981. – № 10, май. – С. 8.

Соавт. Р. Кикнадзе.

159. В служении науке, народу: Памяти выдающегося ученого [С. Г. Каухчишвили] // Вечерний Тбилиси. – 1981. – 16 Мая. – С. 2.

Bilimin ve Halkın Hizmetinde: Mümtaz ilim Adamı [S. G. Kauhçivili Anısına] // Veçerniy Tbilisi (Tiflis Akşamları). – 1981. – 16 Mayıs. – S. 2.

Serving the Science and People : In memoriam of prof. S.G. Kaukhchishvili // Vecherny Tbilisi. – 1981. – 16 May. – P. 2.

160. Проникая в тайны картвелологии : [К 70-летию со дня рождения Ш. В. Дзидзигури] // Заря Востока. – 1981. – 17 сент. – С. 3.

Kartveloloji'nin Sırlarına Dalarken : [Doğumunun 70. Yıldönümünde Ş. V. Dzidziguri] // Zarya Vostoka (Doğu Şafağı). – 1981. – 17 Eylül. – S. 3.

Deciphering the Secrets of Kartvelian Languages : [the 70 Anniversary Sh.V. Dzidziguri] // Zarya Vostoka Newspaper. – 1981. – 17 September. – P. 3.

1982

161. ლექსიკონი (ლაზურ-მეგრულ-ქართულ-თურქული) // წგ-ში : ლაზური პარამითეფე (ლაზური ფოლკლორი); წიგნი შეადგინა და ლიტერატურული რედაქცია გაუკეთა ნ. ქუთელიამ. – თბ., 1982. – გვ. 37-103.

თანაავტ. ნ. ქუთელია.

Sözlük (Lazca-Megrelce-Gürcüce-Türkçe) // Laz Folkloru Kitabında; N. S. Kutelia'nın Metin ve Kaynak İncelemesi. – Tiflis, 1982. – S. 37-103.

Ortak yazar N. Kutelia.

The Lazian-Megrelian-Georgian-Turkish Dictionary // In: Lazian Paramyths (Lazian Folclore); Compiled and Edited by Prof. N. Kutelia. – Tbilisi, 1982. – P. 37-103.

Co-author N. Kutelia.

Словарь (Лазско-мегрельско-грузинско-турецкий) // В кн.: Лазский фольклор; Текст и литературная обработка Н. Кутелия. – Тб., 1982. – С. 37-103.

Соавт. Н. Кутелия.

162. ქართული ენა. სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლის IV კლასისათვის. – თბ.: განათლება, 1982. – 111 გვ. თანაავტ. ვ. ჯანგიძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı Azeri Okullarının 4. Sınıfları İçin Ders Kitabı. – Tiflis : Ganatleba, 1982. – 111 s.

Ortak yazar V. Cangidze.

Georgian Language. Textbook for IV Class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR. – Tbilisi: Ganatleba, 1982. – 111 p.

Co-author V. Jangidze.

Грузинский язык. Учебник для IV класса азербайдж. шк. Груз. ССР. – Тб.: Ганатлеба, 1982. – 111 с.
Соавт. В. Т. Джангидзе.

163. [მილოცვა გაზ. „შრომის დროშას“ დაარსების 50 წლისთავის გამო] // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1982. – 28 მაისი. – გვ. 1.

[Şromis Droşa Gazetesinin Kuruluşunun 50. Yıldönümü Tebriği] // Şromis Droşa (Gegeçkori). – 1982. – 28 Mayıs. – S. 1.

[Congratulations on 50 Anniversary of “Shromis Droshta”] // Shromis Droshta Newspaper (The Town of Gegechkori). – 1982. – 28 May. – P. 1.

[Поздравление к 50-летию со дня основания газ. “Шромис дроша”] // Шромис дроша (Гегечкори). – 1982. – 28 мая. – С. 1.

164. ქართველოლოგიის მამამთავარი : [ა. შანიძის დაბადების 95 წლისთავის გამო] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1982. – 27 თებ. – გვ. 3.
თანაავტ. კ. დანელია.

Kartveloloji'nin (Gürcoloji) Temel Kurucusu: [A. Şanidze'nin Doğumunun 95. Yıldönümü Anısına] // Akhalgazrda Komunisti. – 1982. – 27 Şubat. – S. 3.
Ortak yazar K. Danelia.

The Founder of Kartvelian Studies : [The 95th Anniversary of Acad. Akaki Shanidze] // Young Communist Newspaper. – 1982. – 27 February. – P. 3.
Co-author K. Danelia.

Родоначальник картвелологии : [К 95-летию со дня рождения А. Шанидзе] // Ахалгазрда комунисти. – 1982. – 27 февр. – С. 3.
Соавт. К. Дanelия.

165. Учёный, воспитатель : [70-летие со дня рождения А. А. Глonti] // Вечерний Тбилиси. – 1982. – 15 июня. – С. 2.
Соавт. М. Чхаидзе.

Bilim Adamı, Eğitimci : [A.A. Glonti'nin 70. Doğum Yıldönümü] // Veçerney Tbilisi. – 1982. – 15 Haziran. – S. 2.
Ortak yazar M. Çkhaidze.

A Scholar and an Instructor: [The 70th Anniversary of A.A. Glonti] // Vecherny Tbilisi Newspaper. – 1982. – 15 July. – P. 2.
Co-author M. Chkhaidze.

1983

166. სულთნის ფირმანი იონა მეუნარგიას ოსმალეთის ორდენით დაჯილდოების შესახებ // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 241 : აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1983. – გვ. 290-294. – რეზ. რუს.

İona Meunargia'nın Osmanlı Nişanıyla Ödüllendirilmesine İlişkin Sultan Fermanı // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları. – Cilt 241: Doğubilimleri. – 1983. – S. 290-294. – Rusça özet.

The Sultan's Firman on Awarding Iona Meunargia the Ottoman Order // The TSU Papers. – V. 241 : Oriental Studies. – 1983. – P. 290-294. – Res. Rus.

Султанский фирман о награждении Ионы Меунаргия турецким орденом // Труды Тбил. ун-та. – Т. 241 : Востоковедение. – 1983. – С. 290-294. – Рез. рус.

167. К изучению армянских фамильных имён тюркского происхождения // Ближневосточный сборник. – Тб.: Мецниереба, 1983. – С. 142-156.

Türk Kökenli Ermeni Soy İsimlerinin İncelenmesi // Yakındoğu Derlemesi. – Tiflis : Metsniereba, 1983. – S. 142-156.

On the Armenian Surnames of the Turkish Origin // Middle Eastern Collection of Articles. – Tbilisi, 1983. – P. 142-156.

1984

168. აღმოსავლური წარმოშობის სიტყვათა ისტორიიდან. II // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე: ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1984. – № 4. – გვ.172-176. – რეზ. რუს.

Doğu Kökenli Sözcükler Tarihinden. II // Matsne : Dil ve Edebiyat Serisi. – 1984. – № 4. – s. 172-176. – Rusça özet.

From the History of Words of Oriental Origin. II // Matsne: Language and Literature Series. – 1984. – №4. – P. 172-176. – Res. Rus.

Из истории слов восточного происхождения. II // Мацне : серия языка и литературы. – 1984. – № 4. – С.172-176. – Рез. рус.

169. გახსენება: [დ. კობიძის შესახებ] // სამშობლო. – 1984. – № 1. – გვ. 6.

Anılar :[D. Kobidze hakkında] // Samşoblo. – 1984. – № 1. – S. 6.

Remembrance: [D. Kobidze] // Samshoblo Newspaper. – 1984. – №1. – P. 6.

Воспоминание: [О Д. Кобидзе] // Самшобло. – 1984. – № 1. – С. 6.

170. დიდი მამულიშვილი, ღვაწლმოსილი მეცნიერი : [აკადემიკოს გ. წერეთლის დაბადების 80 წლისთავის გამო] // სამშობლო. – 1984. – 10 ნომბ. – გვ. 6.

Büyük vatansever, saygıdeğer bilim adamı : [G. Tsereteli'nin doğumunun 80. yılına] // Samşoblo. – 1984. – 10 kasım. – S. 6.

Great Son of His Homeland, Honored Scientist: [Dedicated to the 80th Anniversary of Academician G. Tsereteli's]// Samshoblo. –1984. – November 10. – P. 6.

Большой патриот, заслуженный учёный [К 80-летию со дня рождения Г. Церетели] // Самшобло. – 1984. – 10 ноябр. – С. 6.

171. ქართული ენა. საქ. სსრ აზერბ. სკოლის IV კლასის სახელმძღვ.; [მხატვ. ნ. სულემენაშვილი]; მე-2 გამოც. – თბ.: განათლება, 1984. – 113 გვ.
თანაავტ. ვ. ჯანგიძე.

Gürcü Dili. Sovyet Gürcistanı'nın Azeri Okulları IV Sınıflar İçin Ders Kitabı; [Ressam N. Sulemenaşvili]; İkinci Baskı. – Tiflis: Ganatleba, 1984. – 113 s.
Ortak yazar V. Cangidze.

Georgian Language. Textbook for IV Class of Azerbaijani Schools of Georgian SSR; [Painter N. Sulemenashvili]; 2nd edition. – Tbilisi, 1984. – 113 p.
Co-author V. Jangidze.

Грузинский язык. Учебник для IV класса азербайдж. школ Груз. ССР; [Худ. Н. Сулеменашвили]; Изд. 2-е. – Тб.: Ганатлеба, 1984. – 113 с.
Соавт. В. Т. Джангидзе.

172. Документы об одном эпизоде из жизни османского гарнизона в Сухуми // В сб.: Грузия и Восток. – Тб.: Мецниереба, 1984. – С. 211-223.

Suhumi'deki Osmanlı Gazrnizonu'nun Yaşamından Bir Kesite Dair Dökümanlar // Gürcistan ve Doğu adlı kitapta. – Tiflis : Metsniereba, 1984. – S. 211-223.

Documents on the Scenes of Life of the Ottoman Garrison in Sokhumi // In: Georgia and the East. – Tbilisi, 1984. – P. 211-223.

173. Turkish Documents on Turkish-Georgian Historical Interrelations // Journal of Turkish Studies. Orhan Saik Gökyay Armağanı. – V. 7. – Harvard University, 1984. –P. 273-276.

Türk-Gürcü Tarihi İlişkileri Üzerine Türkçe Belgeler // Journal of Turkish Studies. – Sayı 7. – 1984. Orhan Şaik Gökyay Armağanı. – Harvard Üniversitesi, 1984. – S. 273-276. (İngilizce).

Турецкие документы о турецко-грузинских исторических взаимоотношениях // Тюркология. – Том 7. Посвящается Орхану Шаику Гёкяй. – Гарвардский университет, 1984. – С. 273-276. (На английском языке).

1985

174. მასალები "გუთან" სიტყვის ისტორიისათვის // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის : ხელეურო. – 1985. – ტ. 22. – გვ. 255-262.

“Gutan” (Pulluk) Sözcüğünün Tarihi İçin Materyaller // Gürcistan Etnografyası İçin Materyaller: Heleuri. – 1985. – T. 22. – S. 255-262.

Materials for the History of the Word “gutan” // Materials for the Ethnography of Georgia : Kheleuri. – 1985. – V. 22. – P. 255-262.

Материалы для истории слова “гутани”(плуг) // Материалы для этнографии Грузии : Хелеури. – 1985. – Т. 22. – С. 255-262.

175. მეცნიერების დიდ აღმართებზე : [ენათმეცნიერ მ. ჩხაიძის დაბადების 80 წლისთავის გამო] // თბილისი. – 1985. – 17 ივნ. – გვ. 2.

Bilimin Büyük Zirvelerinde: [Dilbilimci M.Çhaidze'nin 80. Yıldönümü Onuruna] // Tiflis. – 1985. – 17 Haziran. – S. 2.

On the Big Ascents of the Science : [In Connection with the 80th Anniversary of the Linguist M. Chkhaidze] // Tbilisi. – 1985. – 17 June. – P. 2.

На великих подъемах науки: [В честь 80-летия М. Чхаидзе] // Тбилиси. – 1985. – 17 июн. – С. 2.

1987

176. აღმოსავლური წარმოშობის სიტყვათა ისტორიიდან. II // თბილ. უნ-ტის შრომები: აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1987. – ტ. 273. – გვ. 6-8. – რეზ. რუს., ინგლ.

Doğu Kökenli Sözcükler Tarihinden. II // Tiflis Devlet Üniversitesi Çalışmaları: Doğubilimleri. – 1987. – Cilt 273. – S. 6-8. – Rusça ve İngilizce özet.

From the History of Words of Oriental Origin. II // Proceedings of Tbilisi University: Oriental Studies. – 1987. – V. 273. – P. 6-8. – Res. Rus., Eng.

Из истории слов восточного происхождения. II // Труды Тбил. ун-та. – 1987. – Т. 273. С. 6-8. – Рез. рус., англ.

177. გამოკვლევა მარტივი წინადადების სწავლებაზე : [რეც. წგ-ზე: სორდია, ჟ. ქართული მარტივი წინადადების სწავლება რვა-წლიან სკოლაში. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1987. – 363 გვ.] // საბჭოთა ოსეთი (ცხინვალი). – 1987. – 4 ნოემბ. – გვ. 4. თანავტ. ჯ. სილაგაძე.

Basit Cümlelerin Öğretimi Üzerine Araştırma: [Kitabın önsözü: Sordia, J.A. Sekiz Yıllık Okullarda Gürcüce Basit Cümlelerin Öğretimi. – Tiflis: Tiflis Üniversitesi yayınları, 1987. – 363 s.] // Sabçota Oseti (Tshinvali). – 1987. – 4. Kasım. – S. 4.

Ortak yazar C. Silagadze

Study about Teaching of a Simple Sentence: [Review on a book: Sordia, Zh. Teaching of Georgian Simple Sentence in Eight Year School – Tbilisi: Tbilisi University Publishing house, 1987. – 363 p.] // Soviet Ossetia (Tskhinvali). – 1987. – November 4. – P. 4.

Co-author J.Silagadze

Исследование об обучении простому предложению: [Рец. на книгу : Сордиа, Ж. А. Обучение грузинскому простому предложе-

нию в восьмилетней школе. – Тб.: Изд-во тбил. ун-та, 1987. – 363 с.] // Сабчота Осети (Цхинвали). – 1987. – 4-е ноябр. – С. 4.
Соавт. Дж. Силагадзе.

178. დიდი მოძღვარი: [აკაკი შანიძის დაბადების 100 წლის გამო] // კომუნისტი. – 1987. – 26 თებ. – გვ. 3.
თანაავტ. ალ. ლლონტი.

Büyük Üstad: [Ak. Şanidze'nin 100. Yıl dönümüne] // Kommunisti. – 1987. – 26. Şubat. – S. 3.
Ortak yazar Al. Glonti.

Great Teacher: [Dedicated to Akaki Shanidze's 100 Years Anniversary] // Communisti. – 1987. – Feb. 26. – P. 3.
Co-author Al. Glonti.

Великий наставник: [по поводу 100-летия со дня рождения Ак. Шанидзе] // Комунисти. – 1987. – 26-е фев. – С. 3.
Соавт. Ал. Глonti.

179. მონოგრაფიული გამოკვლევა მარტივი წინადადების სწავლებაზე : [რეც. წგ-ზე: სორდია, ჟ. ქართული მარტივი წინადადების სწავლება რვაწლიან სკოლაში. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1987. – 363 გვ.] // სკოლა და ცხოვრება. – 1987. – №11. – გვ. 69-71.
თანაავტ. ჯ. სილაგაძე.

Basit Cümlelerin Öğretimi Üzerine Monografik Araştırma: [Kit. Önsözü: Sordia, J.A. Sekiz Yıllık Okullarda Gürcüce Basit Cümlelerin Öğretimi – Tf.: Tiflis Üniversitesi yayınları, 1987. – 363 c.] // Okul ve Yaşam. – 1987. – №11. – S. 69-71.
Ortak yazar J. Silagadze

Monographic Research on Teaching of Simple Sentences: [Review on the book: Sordia, Zh. Teaching of Georgian Simple Sentence in

Eight Year School. – Tbilisi: Tbilisi University Publishing house, 1987. – P. 363.] // Skola da Tskhovreba. – 1987. – N11. – P. 69-71.
Co-author J. Silagadze.

Монографическое исследование об обучении простому предложению: [Рец. на кн-гу : Сордиа, Ж. А. Обучение грузинскому простому предложению в восьмилетней школе. – Тб.: Изд-во тбил. ун-та, 1987. – 363 с.] // Skola da Tskhovreba. – 1987. – 1987. – №11. – С. 69-71.

Соавт. Дж. Силагадзе.

1988

180. ეს ზეიმია საქართველოსი: [თბილ. უნ-ტის დაარსების 70 წლისთავი; ესაუბრა მთ. კერესელიძე] // სახალხო განათლება. – 1988. – 2 თებ. – გვ. 3.: სურ-ით.

Bu Gürcistan'ın Bayramı: [Tiflis Üniversitesinin Kuruluşunun 70. Yılına; Sohbet eden Mt.Kereselidze] // Sahalho ganatleba (Halk Eğitimi). – 1988. – 2 Şubat. – S. 3.: Fotoğraflı.

This is the High-day of Georgia: [70th Anniversary of the Establishment of Tbilisi University; Talked about Mt. Kereselidze] // Sakhalkho Ganatleba. – 1988. – Feb. 2. – P. 3.

Это праздник Грузии: [70-летие со дня основания Тбилисского университета; Беседовала Мт. Кереселидзе] // Сахалхо ганатлеба. – 1988. – 2 -е фев. – С. 3.: с фото.

181. მრავალმხრივი მკვლევარი: [ისტორიკოსი, სახალხო ფოლკ-ლორული ანსამბლის მეცნიერ-კონსულტანტი ი. სიხარულიძე] // კომუნიზმის განთიადი (ჩოხატაური). – 1988. – 28 თებ.

Çok Yönlü Araştırmacı: [Tarihçi, bilim adamı, halk oyunları gurubunun danışmanı Yu. Siharulidze] // Komunizmis gantiaidi (Çohatauri). – 1988. – 28. Şubat.

Multilateral Researcher: [Historian, Public Folk Ensemble Scientific Consultant I. Sikharulidze] // Communism's Gantiadi (Chokhatauri). – 1988. – Feb. 28.

Многосторонний исследователь: [Историк, учёный-консультант народного фольклорного ансамбля Ю. Сихарулидзе] // Коммунизмис гантиади (Чохатаური). – 1988. – 28-ე ფებ.

182. ცოდვა-ვაების დავთარი: [საუბარი საქ. მეცნ. აკადემიის აკადემიკოსთან, თურქოლოგ სერგი ჯიქიასთან, მის ცხოვრებასა და შემოქმედებით მოღვაწეობაზე / ესაუბრა კ. კობერიძე] // ჯეჯილი. – 1988. – №1. – გვ.100-111.

Günah ve Acının Sicili: [Gürcistan Bilimler Akademisi Üyesi Türkolog S. Cikia ile hayatı ve yaratıcılığı hakkında yapılan söyleyişi, konuşmayı yapan K. Koberidze] // Cecili. – 1988. – №1. – S. 100-111.

Register of Sins and Sufferings: [Conversation with Academician of the Academy of Sciences of Georgian SSR, Turkologist Sergi Jikia, His Life and Creative Work/ Interviewed by K. Koberidze] // Jejili. – 1988. – № 1. – P.100-111.

Реестр греха и горечи : [Беседа с академиком Академии Наук Грузии, туркологом С. Джикия об его жизненном пути и творческой деятельности. Беседовал К. Коберидзе] // Джеджили. – 1988. - №1. – С. 100-111.

1989

183. მნიშვნელოვანი მეთოდოლოგიური შენაძენი : [რეც. წგ-ზე: სორდია, ჟ. მოსწავლეთა მეტყველების განვითარების საკითხები და გაკვეთილის გეგმა-კონსპექტის ნიმუშები. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1988. – 96 გვ.] // საბჭოთა ოსეთი (ცხინვალი). – 1989. – 23 თებ. – გვ. 3.
თანავტ. თ. სანიკიძე.

Önemli Metodolojik Katkı: [Kitabın Önsözü: Sordia J. Öğrencilerin konuşma gelişimi üzerine sorular ve ders notları plan örnekleri. – Tf.: Tiflis Üniversitesi yayınları, 1988. – 96 s.] // Sabçota Oseti (Tshinvali). – 1989. – 23. şubat. – S. 3.

Ortak yazar T. Sanikidze.

Important Methodical Acquisition: {Review on the book: Sordia, Jh. Issues of students' speech development and samples of the lesson plan-synopsises. Tbilisi University Publishing house, 1988. 96 p.] // Sabchota Oseti (Tskhinvali). – 1989. – Feb. 23. – P.3.

Co-author T. Sanikidze.

Значительный методический вклад : [Рец. на книгу: Сордиа Ж. Вопросы о развитии речи учеников и образцы плана-конспекта урока. – Тб.: Изд. Тбил. ун-та, 1988. – 96 с.] // Сабчота Осети (Цхинвали). – 1989. – 23-е фев. – С. 3.

Соавтор Т. Саникидзе.

1992

184. პატივცემულო ქალბატონებო და ბატონებო! გაზეთ „ხიდის“ მკითხველნო! [ახალი წლის მილოცვა] // ხიდი = Köprü. – 1992. – 30 ოქტ., №10. – გვ. 1: პორტრ.

Sayın Bayan ve Baylar! “Hidi” Gazetesinin Okurları! [Yeni Yıl Tebriği] // Хиди = Köprü. – 1992. – 30. Ekim., №10. – S. 1: s. Portre ile.

Dear Ladies and Gentlemen! Readers of the Newspaper "Bridge" [Congratulations on the New Year] // Bridge = Köprü. – 1992. – Oct. 30, №. 10. – P. 1: the port.

Уважаемые дамы и господа! Читатели газеты «Хиди»(Мост)! [Поздравление с Новым годом] // Хиди = Köprü. – 1992. – 30-е окт., №10. – С. 1: С портретом.

1998

185. სერგი ჯიქიას უცნობი წერილი [სიმონ ჯანაშიასადმი, გამოგზავნილი ლენინგრადიდან 1931 წლის 1 მაისს; დაცულია

ს. ჯანაშიას არქივში; რ. ჯანაშიას მოკლე წინასიტყვაობით] // ბურჯი ეროვნებისა. – 1998. – № 11-12. – გვ. 6.

Sergi Cikia'nın Bilinmeyen Mektubu [1 Mayıs 1931 yılında Sankt-Peterburg'dan Simon Canaşia'ya gönderilmiş, S. Canaşia arşivinde bulunmaktadır; P. Canaşia'nın kısa önsözü ile] // Burdji erovnebis. – 1998. – №11-12. – S. 6.

Unknown letter of Sergi Jikia [To Simon Janashia, sent from Leningrad on May 1, 1931; Is kept in S. Janashia's archive; R. Janashia's brief foreword] // Burji Erovnebis. – 1998. – №11-12. – P. 6.

Неизвестное письмо Сергея Джикия [Отправленное 1931 г. 1-го мая из Ленинграда к Симону Джанашиа; хранимое в архиве С. Джанашиа; с коротким предисловием Р. Джанашиа] // Бурджи эровнебиса. – 1998. – №11-12. – С. 6.

2003

186. თურქების მიერ მიტაცებული ქართველთა მკვიდრი მიწა-წყლის შესახებ // კრ-ში: ერთი იდეოლოგიური კამპანიის ისტორიიდან : (საბჭოთა კავშირის ტერიტორიული პრეტენზიები თურქეთისადმი 1945-1953 წლებში) / მასალები გამოსაც. მოამზადა და შესავ. წერილი დაურთო ჯაბა სამუშიამ; [რედ.: ვახტანგ გურული]. – თბ.: არტანუჯი, 2003. – გვ. 46-52.

Türkler Tarafından Ele Geçirilen Gürcü Toprakları // Derlemede: Bir İdeolojik Kampanyanın Tarihinden: (Sovyet Birliği'nin Türkiye Üzerinde Olan Toprak İddiaları 1945-1953 yy.) / Yayına hazırlayan ve önsöz C. Samuşia; [Editör: Vahtang Guruli]. – Tif.: Artanudji, 2003. – S. 46-52.

About the Native Territory of the Georgians, Captured by the Turks // In the collection: From the History of One Ideological Campaign: (Territorial Claims of Soviet Union to Turkey in 1945-1953) / Materials for editing were prepared and preface was added by Jaba Samushia; [Editor: Vakhtang Guruli]. –Tbilisi : Artanuji, 2003. – P. 46-52.

О захваченной турками коренной территории грузин // В сборнике: Из истории одной идеологической кампании: (Территориальные претензии Советского Союза к Турции в 1945-1953 гг.) / К изданию подготовил и предисловием снабдил Дж. Самушиа; [Ред.: Вахтанг Гурули]. Тб.: Артануджи, 2003. – С. 46-52.

2003-2004

187. Turkish Documents on Turkish-Georgian Historical Interrelations // *ორიენტალისტი* = *Orientalist*. – 2003-2004. – № 2. – P. 16-18.

Türk Gürcü Tarihi İlişkileri Üzerine Türkçe Belgeler // *Doğu bilimci*. – 2003-2004. – № 2. – P. 16-18 (İngilizce).

Турецкие документы о турецко-грузинских исторических взаимоотношениях // *Ориенталисти* = *Orientalist*. – 2003-2004. – № 2. – P. 16-18.

2009

188. 1728 წლის თბილისის ვილაიეთის დიდი დავთარი: წგ. 1 / რედ. მ. მახარაძე; კავკასიისა და აღმოსავლეთის კვლევის ცენტრი; ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ. – თბ.: [ჰოროსი XXI], 2009. – 832 გვ. – რეზ. ინგლ.
თანაავტ. ნ. შენგელია.

Defter-i Mufassal Eyalet-i Tiflis 1728 yıl:1. Kitap / Ed. M. Maharadze; Doğu Ve Kafkasya Araştırmaları Merkezi; İ. Javahışvili Ad. Tiflis Devlet Üniversitesi. – Tf.: [Horosi XXI], 2009. – S. 832 – Özet İngilizce.

Ortak yazar N. Şengelia.

1728 Great Register of Tbilisi Vilayet : Book 1 / Caucasus and Ed. M. Makharadze; Orient Research Center; Ivane Javakhishvili TSU. – Tb. : [Horosi XXI], 2009. – 832 p. – Res. Eng.

Co-author N. Shengelia.

Пространный реестр тбилисского вилайета 1728 года: Кн. 1 / Ред. М. Махарадзе; Центр исследования Кавказа и Востока; ТГУ им. Ив. Джавахишвили. – Тб.: [Горос XXI], 2009. – 832 с. – Рез. англ.

Соавт. Н. Шенгелиа.

189. ძვირფასო ძმაო იოსებ! [სერგი ჯიქიას წერილი იოსებ ჯიქიასადმი] // წგ-ში : ჯიქია, რ. იოსებ ჯიქიას ცხოვრება და შემოქმედებითი გზა. – თბ.: ეგრისი, 2009. – გვ. 137.

Sevgili Kardeşim İosif! [Sergi Cikia'nın İosif Cikia'ya] // Cikia R. Kitap: İosif Cikia'nın Hayatı ve Yaratıcılığı. – Tif.: Egrisi, 2009. – S.137.

Dear Brother Joseph! [Sergi Jikia's letter to Ioseb Jikia] // In the book: Jikia, R. Ioseb Jikia's Life and Creative Way. – Tbilisi: Egrisi, 2009. – P. 137.

Дорогой брат Иосиф! [Письмо Сергея Джикия к Иосифу Джикия] // В книге: Джикия, Р. Жизнь и творческий путь Иосифа Джикия. – Тб.: Эгриси, 2009. – С. 137.

2010

190. 1728 წლის თბილისის ვილაიეთის დიდი დავთარი: წგ. 2 / რედ. მ. მახარაძე; კავკასიისა და აღმოსავლეთის კვლევის ცენტრი; ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ. – თბ.: [ჰოროსი XXI], 2010. – 726 გვ. – რეზ. ინგლ.
თანაავტ. ნ. შენგელია.

Defter-i Mufassal Eyalet-i Tiflis 1728 yıl: 2. Kitap: Ed. M. Maharadze; Doğu ve Kafkasya Araştırmaları Merkezi; İ. Javahışvili Tiflis Devlet Üniversitesi. Tif.: [Horosi XXI], 2010. – 726 s. – Önsöz İng.
Ortak yazar N. Şengelia.

1728 Great Register of Tbilisi Vilayet: Book 2 / Ed. M. Makharadze; Caucasus and Orient Research Center; Ivane Javakhishvili TSU. – Tbilisi : [Horosi XXI], 2010. – 726 p. – Res. Eng.
Co-author N. Shengelia.

Пространный реестр тбилисского вилайета 1728 года: Кн. 2 / Ред. М. Махарадзе; Центр исследования Кавказа и Востока; ТГУ им. Ив. Джавахишвили. –Тб. : [Горос XXI], 2010. – 726 с. –Рез. англ.

Соавт. Н. Шенгелиа.

2011

191. თურქეთის მიერ მიტაცებული ქართველთა მკვიდრი მიწა-წყლის შესახებ // ისტორიანი : ისტორიულ-შემეცნებითი ჟურნალი. – 2011. – სექტ., № 9. – გვ. 24-29.

Türklerin Ele Geçirdiği Gürcistan Toprakları Üzerine // Tarih: Tarih ve Eğitim Dergisi. – 2011. – Eylül., №9. – S. 24-29.

About the Native Territory of the Georgians, Captured by the Turks // Histories: Historical-Cognitive Magazine. – 2011. – Sept., № 9. – P. 24-29.

О захваченной турками коренной территории грузин // История-ни: Историко-познавательный журнал. – 2011. – Сент., №9. – С. 24-29.

192. Gürcistan Vilâyeti Mufassal Defteri // Bizim Ahıska. – 2011. – № 3. – S. 32-35.

The Detailed Register of the Gurjistan Vilayet // Bizim Ahıska (Our Akhıska).– 2011.–№ 3. – P.32-35.

Пространный реестр вилайета Гюрджистан//Бизим Ахиска. – 2011. –№ 3. – С. 32-35.

2012

193. [სერგი ჯიქია – სიმონ ყაუხჩიშვილს : წარწერა წიგნზე - „არმაღანი“] : მემორიალი სიმონ ყაუხჩიშვილისადმი (1895-1981) მიძღვნილი წიგნების წარწერები / მასალა მოამზადა ი.

ბურმგლამ // ქართველოლოგია : სამეცნიერო ჟურნალი. – 2012.
– ნომბერი-დეკემბერი. – [ტ.] 6. – გვ.101-109.

[Sergi Cikia-Simon Kauçhişvili'ye: "Armağan" kitabının yazısı]:
Simon Kauçhişvili'nin anısına (1895-1981). İmzalanmış Kitapların
Yazıları / Hazırlayan: İ.Burdzğa // Kartvelologia: Bilimsel dergi.
2012. – Kasım-Aralık. – [6. c.]. – S. 101-109.

[Sergi Jikia – To Simon Kaukhchishvili: Inscription on the Book –
"Armaghani"]: Memorial Inscriptions of the books dedicated to
Simon Kaukhchishvili (1895-1981) Material was prepared by I.
Burdzğa // Kartvelology: Scientific Journal. – 2012. – November-
December. – [V.] 6. – P.101-109.

[Сергей Джикия – Симону Каухчишвили: Надпись на книге –
“Армагани”] : Мемориал Симону Каучишвили (1895-1981). На-
дписи посвященных книг / Материал подготовил И. Бурдзğa //
Картвелология: Научный журнал. – 2012. – Ноябрь-Декабрь. –
[Т.] 6. – С. 101-109.

2015

194. ლექსიკონი (ლაზურ-მეგრულ-ქართულ-თურქული) // წგ-ში:
ლაზური პარამითეფე (ლაზური ფოლკლორი) / წიგნი შეად-
გინა და ლიტერატურული რედაქცია გაუკეთა ნათელა ქუთე-
ლიამ: მეორე ფოტოტიპური გამოცემა. – თბ.: თბილ. უნ-ტის
გამ-ბა, 2015. – გვ. 39-106.
თანაავტ. ნ. ქუთელია.

Sözlük (Lazca-Megrelce-Gürcüce-Türkçe) // Laz Folkloru Kitabında;
N. S. Kutelia'nın Metin ve Kaynak İncelemesi: İkinci fotoğraf baskı
türü. – Tif.: Tiflis Üniversitesi yayınları, 2015. – S. 39-106.
Ortak yazar N. Kutelia.

The Lazian-Megrelian-Georgian-Turkish Dictionary // In: Lazian
Paramyths (Lazian Folclore); Compiled and Edited by N. Kutelia:

Second phototypic edition. – Tბ.: Tbilisi University Publishing house,, 2015. – P. 39-106.

Co-author N. Kutelia.

Словарь (Лазско-мегрельско-грузинско-турецкий) // В кн.: Лазский фольклор; Текст и литературная обработка Н. Кутелия: Второе фототипное издание. –Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 2015. – С. 39-106.

Соавт. Н. Кутелия.

2017

195. სერგი ჯიქიას წერილი გიორგი ახვლედიანს // კრ-ში: აკადემიკოს გიორგი ახვლედიანის 130 წლისთავისადმი მიძღვნილი ფოტოდოკუმენტური გამოფენა. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2017. – გვ. 47.

Sergi Cikia'nın Georgi Ahvlediani'ye Mektubu // Derlemede: Akademisyen George Ahvlediani'nin 130. yıldönümü için hazırlanan fotoğraf sergisi. – Tif.: Tiflis Üniversitesi Yayınları, 2017. – S.47.

Sergi Jikia's letter to Giorgi Akhvlediani // In the collection: Photo-Documental Exhibition Dedicated to the 130th Anniversary of Academician Giorgi Akhvlediani. – Tbilisi: Tbilisi University Publishing house, 2017. – P. 47.

Письмо Сергея Джикиа Георгию Ахвледиаани // В сборнике: Фотодокументальная выставка, посвященная 130-летию академика Георгия Ахвледиаани. – Тб.: Издание Тбил. ун-та, 2017. – С. 47.

2018

196. ნიკო მარის თურქოლოგიური შრომების კრიტიკისათვის // აღმოსავლეთმცოდნეობა : №7 = Oriental Studies : №7. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2018. – გვ. 59-70 [ქვეყნდება პირველად].

Nikolay Marr'ın Türkoloji çalışmalarının eleştirisi üzerine // Doğubilimi: VII =Oriental Studies: VII. – Tif.: Tiflis Üniversitesi yayınları, 2018. – S.59-70 [İlk kez yayınlanmakta].

On the Criticism of the Turkological Works of Niko Marr // Aghmosavletmtsodneoba: №7 = Oriental Studies: №7. – Tbilisi: Tbilisi University Publishing house, 2018. – P. 59-70 [Is published for the first time].

К критике работ по тюркологии Николая Марра // Востоковедение : VII =Oriental Studies: VII. – Тб.: Изд. Тбилис. ун-та, 2018. – С.59-70 [Публикуется впервые].

197. მე-18 საუკუნის თურქული დოკუმენტი ოქროს ციხის შესახებ // აღმოსავლეთმცოდნეობა: №7 = Oriental Studies : № 7. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2018. – გვ. 15-40.

Okros Tsikhe (Altun Kale) Hakkında 18. Yüzyıl Türkçe Dokümanı //Ağmosavletmtsodneoba (Doğubilim):№7= Oriental Studies: №7. –Tiflis:Tiflis Üniversitesi yayınları, 2018. – S. 15-40.

A Turkish Document of the 18th Centure about Okros Tsikhe // Aghmosavletmtsodneoba : №7 = Oriental Studies: №7. – Tbilisi: Tbilisi University Publishing house, 2018. – P. 15-40.

Турецкий документ XVIII века об Окрос-Цихе (Золотая крепость) // Востоковедение : №7 = Oriental Studies : №7. – Тб. : Изд. Тбил. ун-та, 2018. – С. 15-40.

სერგი ჯიქიას თარგმანები
Sergi Cikia Tarafından Yapılan Çeviriler
Translations by S.Jikia
Переводы Сергея Джикия

1938

198. ბიტელი, ვ. ართვინში აღმოჩენილი ბრინჯაოსაგან გაკეთებული არქეოლოგიური ნაშთები / თარგმ. თურქულიდან // ენიმკის მოამბე [ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის მოამბე]. – 1938. – ტ. 2. – გვ. 257-266.

1965

199. ბუ ადამი. ანეგდოტები / თარგმ. თურქულიდან // კრ-ში: არმადანი: აღმოსავლური მწერლობის ნიმუშები. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1965. – გვ. 201-202.
200. გუნთექინი, რ. სტუმარი ღვთისაა / თარგმ. თურქულიდან // კრ-ში: არმადანი: აღმოსავლური მწერლობის ნიმუშები. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1965. – გვ. 219-227.

1976

201. Джахид, Б. Счастливый род: [Рассказ] / Пер. с турецкого // Литературная Грузия. – 1976. – № 12. – С. 56-57.

1977

202. აბდულჰაქ ჰამიდ თარჰანი. სამარე / თარგმ. თურქულიდან // კრ-ში: არმადანი: აღმოსავლური მწერლობის ნიმუშები. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1977. – გვ. 536-537.

1982

203. იოსებ ქართველის „ანგარიში“ თურქულად, წარდგენილი ოსმალეთის იმპერიის დიდი ვეზირისადმი / თარგმ. თურქულიდან ს. ჯიქია და ც. აბულაძე // წგ-ში: ტაბაღუა, ი. მასალები XVIII საუკუნის პირველი მეოთხედის საქართველოს ისტორიისათვის. – თბ.: მეცნიერება, 1982. – გვ. 204

სერგი ჯიქიას რედაქციით გამოცემული შრომები
Sergi Cikia'nın Redaksiyonunda Yayımlanan Çalışmalar
Works Edited by Sergi Jikia
Труды изданные под редакцией Сергей Джикия

1940

204. რურუა, ფ. ქართული ენა: სახელმძღვ. არაქართული სკოლებისათვის; სწავლების III წელი; 1-ლი გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1940. – 154. გვ.

1945

205. აბულაძე, ი. ქართული ენა: საქართველოს სსრ სომხური სკოლის II კლასის სახელმძღვანელო; სწავლების პირველი წელი; მე-5 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1945. – 108 გვ.
206. რურუა, ფ. ქართული ენა : სახელმძღვ. არაქართული სკოლებისათვის; V კლასი; მე-3 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1945. – 194. გვ.
207. რურუა, ფ. ქართული ენა: არაქართული სკოლების VI კლასის სახელმძღვანელო; მე-2 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1945. – 184 გვ.

1946

208. აბულაძე, ი. ქართული ენა: საქართველოს სსრ სომხური სკოლის II კლასის სახელმძღვანელო; სწავლების პირველი წელი; მე-6 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1946. – 108 გვ.
209. რურუა, ფ. ქართული ენა: სახელმძღვ. არაქართული სკოლებისათვის; V კლასი; მე-4 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1946. – 184 გვ.

1948

210. აბულაძე, ი. ქართული ენა: საქართველოს სსრ სომხური სკოლის II კლასის სახელმძღვანელო; სწავლების პირველი წელი; მე-7 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1948. – 108 გვ.

1949

211. აბულაძე, ი. ქართული ენა: საქართველოს სსრ სომხური სკოლის II კლასის სახელმძღვანელო; სწავლების პირველი წელი; მე-8 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1949. –108 გვ.
212. წერეთელი, გ. არაბული ქრესტომათია. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1949. – 16+107 გვ.

1950

213. აბულაძე, ი. ქართული ენა: საქართველოს სსრ სომხური სკოლების II კლასის სახელმძღვანელო; სწავლების პირველი წელი; მე-9 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1950. –108 გვ.

1951

214. აბულაძე, ი. ქართული ენა: საქართველოს სსრ სომხური სკოლების II კლასის სახელმძღვანელო; სწავლების პირველი წელი; მე-10 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1951. –108 გვ.
215. წერეთელი, გ. არაბულ-ქართული ლექსიკონი. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1951. – 298 გვ.

1952

216. ჰიქმეთი, ნაზიმ. რჩეული ლექსები / თურქულიდან თარგმნა ვ. კველიძემ. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1952. –102 გვ.
თანარედ. გრ. აბაშიძე.

1953

217. „გურჯისტანის ვილაიეთის“ რუკა / შედგენილია XVI ს. თურქული ხელნაწერი ძეგლის „გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთრის“ ქართული თარგმანის მიხედვით ალ. ასლანიკაშვილის მიერ. – თბ. – 1953 : (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; ენათმეცნიერების ინ-ტი).
218. ჟღენტო, ს. ჭანურ-მეგრულის ფონეტიკა. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1953. – 206 გვ.

1954

219. Чავაიშვილი, Ал. Курчустан ССР-нин Чографиясы: Орта мәктәбин; VII синифи үчүн. Биринчи чапы / Чаваишвили, Ал., Гехтман, Г., Карбелашвили, Л. вә Шакаришвили, И. – Тб.: Курчустан дәвлет нәшрийаты. – 1954. – 232 с.

1957

220. Чаваишвили, Ал., Курчустан ССР-нин Чографиясы; VII синифи үчүн дәрслик / Чаваишвили, Ал., Шакаришвили, И. – Тб.: Курчустан ССР дәвлет нәшрийаты, 1957. – 128 с.: С илл.

1958

221. Чаваишвили, Ал. Курчустан ССР-нин Чографиясы; VII синиф. үчүн дәрслик / Чаваишвили, Ал., Шакаришвили, И. – Тб.: Курчустан ССР дәвлет нәшрийаты, 1958. – 128 с. с.: С илл.

1960

222. Карбелашвили, Л. А. Курчустан ССР игтисади чографиясы; IX синиф үчүн дәрслик / Карбелашвили, Л. А., Гехтман, Г. – Тб.: Цодна, 1960. – 134 с.

1961

223. მშვენიერაძე, დ. ტექნიკის ლექსიკური მასალები ქართულ წერილობით ძეგლებში. – თბ.: საქ. პოლიტექნ. ინ-ტის გამ-ბა, 1961. – 162 გვ.

1965

224. Джангидзе, В. Т. Дманисский говор казахского диалекта азербайджанского языка. – Баку: Изд-во АН АзССР, 1965. – 154 с.

1968

225. აბულაძე, ც. სულხან-საბა ორბელიანის ლექსიკონის სიტყვანის თურქული თარგმანები. – თბ.: მეცნიერება, 1968. – 258 გვ.
226. სომხური და აზერბაიჯანული ლიტერატურის ქრესტომათია: დამხმარე სახელმძღვ. სტუდენტებისათვის / შემდგ. ვ. შილაკაძე, ვ. ჯანგიძე. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1968. – 432 გვ. თანარედ.: ლ. მელიქსეთ-ბეგი, პ. კეკელიძე.

227. ჯაველიძე, ე. რუჰი ბაღდადი : (ცხოვრება, მსოფლმხედველობა, ლირიკა). – თბ.: მეცნიერება, 1968. – 172 გვ.: (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; აღმოსავლეთმცოდნეობის ინ-ტი).

1971

228. ნიჟარაძე, შ. ქართული ენის აჭარული დიალექტი : ლექსიკა. – ბათუმი : საბჭ. აჭარა, 1971. – 462 გვ.

1972

229. კარტოზია, გ. ლაზური ტექსტები. – თბ.: მეცნიერება, 1972. – 240 გვ.

1973

230. გურგენიძე, ნ. აღმოსავლური წარმოშობის ლექსიკური ელემენტები აჭარულსა და გურულში. – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 170 გვ.

231. ქართულ-თურქული და თურქულ-ქართული მოკლე ლექსიკონი / შემდგენლები : ვ. ჯანგიძე, ს. ჯიქია. – თბ., 1973. – 282 გვ.: (უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებთან კულტურული კავშირის საქართველოს საზოგადოება).

1974

232. ოღუზნაძე / თარგმნა, შესავალი და კომენტარები დაურთო ლ. ჩლაიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1974. – 58 გვ.

233. შენგელია, ნ. XV-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის ოსმალური წყაროები. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1974. – 312 გვ.

1975

234. გურჯიზაძე. თბილისის დაპყრობის წიგნი / თურქული ტექსტი ქართული თარგმანით, შესავლით და შენიშვნებით გამოსცა ც. აბულაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1975. – 130 გვ.

1976

235. მეჰმედ რაშიდის ცნობები საქართველოსა და ზოგიერთი მეზობელი ქვეყნის შესახებ / თურქული ტექსტი ქართული თარგმანით გამოსცა, გამოკვლევა და შენიშვნები დაურთო ვ. ჩოჩიევმა. – თბ.: მეცნიერება, 1976. – 45 გვ.

1977

236. ელიავა, გ. აბაშისა და გეგეჭკორის რაიონების ტოპონიმია. – თბ., 1977. – 214 გვ. (საქართველოს სსრ გეოგრაფიული საზ-ბა).
237. სიხარულიძე, ი. ჭანეთი (ლაზეთი): საისტორიო გეოგრაფიის მასალები : ტ. I. – ბათუმი: საბჭ. აჭარა, 1977. – 132 გვ.

1978

238. ქათბ ჩელების ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ /თურქულიდან თარგმნა, შესავალი, შენიშვნები და საძიებ-ლები დაურთო გ. ალასანიამ. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 312 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროები: VII).
239. ჩლაიძე, ლ. ქოროღლის ეპოსის ქართული ვერსია. – თბ.: მეც-ნიერება, 1978. – 164 გვ.
240. Джангидзе, В. Т. Ингилойский диалект в Азербайджане. – Тб.: Мецниереба, 1978. – 174 ს.

1979

241. ნაიმა, მუსტაფა. ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ / თურქული ტექსტი ქართული თარგმანით, გამოკვლევითა და შენიშვნებით გამოსაცემად მოამზადა ნ. შენგელიამ. – თბ.: მეცნიერება, 1979. – 556 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხო-ური წყაროები : ტ. VIII).
242. ჩილდირის ეიალეთის ჯაბა დავთარი: 1694-1732 წწ. / თურ-ქული ტექსტი ქართული თარგმანით გამოსაცემად მოამზადა ც. აბულაძემ; გამოკვლევა დაურთო მ. სვანიძემ. – თბ.: მეცნი-

ერება, 1979. – 326 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროები : ტ. X).

243. Джавелидзе, Э. Д. У истоков турецкой литературы: 1. Джелаль-ед-дин Руми: (Вопросы мировоззрения). – Тб.: Мецниереба, 1979. – 302 с.
Соред. А. А. Гвахария.

1982

244. ოსმალური დოკუმენტური წყაროები ანაკლიისა და რუხის ციხეების შესახებ: (XVII-XVIII სს.) / თურქული ტექსტი ქართული თარგმანით, შესავლით, ტერმინოლოგიური ლექსიკონით, ფაქსიმილეებითა და საძიებლებით გამოსაცემად მოამზადა ნ. შენგელიამ. – თბ.: მეცნიერება, 1982. – 522 გვ.

1983

245. თურქული წყაროები XVI ს. I მეოთხედის სამცხე-საათაბაგოს ისტორიისათვის / თურქული დოკუმენტები ქართული თარგმანით, გამოკვლევითა და შენიშვნებით გამოსცა ც. აბულაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1983. – 114 გვ.
246. Габескирия, Ш. В. Лексика произведений Юнуса Эмре. – Тб.: Мецниереба, 1983. – 230 с.

1985

247. Чхаидзе, М. П. Проблема межъязыковых интерференций. – Тб.: Мецниереба, 1985. – 48 с.

1987

248. XVI-XVIII საუკუნეების ოსმალური დოკუმენტური წყაროები : თურქული ტექსტის ქართული თარგმანით, შესავლით, ტერმინოლოგიური ლექსიკონით, ფაქსიმილეებითა და საძიებლებით გამოსაცემად მოამზადა ნ. შენგელიამ / თბილისის სახელმწ. უნ-ტი; აღმოსავლეთის ისტორიის კათედრა; გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინ-ტი: წ. 1. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1987. – 1000 გვ.

1989

249. ოსმალური დოკუმენტური წყაროები საქართველოსა და ამიერკავკასიის შესახებ (XVII-XVIII ს.ს.) : წ. 2 / თურქ. ტექსტი ქართ. თარგმანით, შესავლით, ფაქსიმილეებითა და სამიბლით გამოსაც. მოამზადა ასპარუჰ ველკოვმა და ნოდარ შენგელიამ; საქართველოს ისტორიის წყაროები; 53. საქ. ისტორიის უცხოური წყაროები; XXIII: საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქ. ისტორიის წყაროების კომისია. – თბ.: მეცნიერება, 1989. – 854 გვ. თანარედ. თ. ყაუხჩიშვილი.

1990

250. Чикаидзе, В. Г. Структура односложных слов турецкого литературного языка. – Тб.: Мецниერება, 1990. – 86 с.: ил. : (АН ГССР, Ин-т востоковедения им. Г.В. Церетели).

1993

251. კარტოზია, გ. ლაზური ტექსტები: წგ. 2. – თბ.: მეცნიერება, 1993. – 408 გვ.

**სერგი ჯიქია – სარედაქციო კოლეგიებისა და
სხვადასხვა კომისიის წევრი**
Sergi Cikia –Yayın Kurulu ve Komisyonu Üyesi
Sergi Jikia – Member of the Editorial Boards and
Various Commissions
Сергей Джикия – Член редакционных коллегий и
других комиссий

1959 -1989

252. თბილისის უნ-ტის შრომები:
- ტ. 73, აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია, 1, 1959;
 - ტ. 91, აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია, 2, 1960;
 - ტ. 99, აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია, 3, 1962;
 - ტ. 108, აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია, 4, 1964;
 - ტ. 116, აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია, 5, 1965;
 - ტ.118, აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია, 6, 1967;
 - ტ. 121, აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია, 7, 1967;
 - ტ. B 1 (138), ჰუმანიტარული მეცნიერებანი, 1971;
 - ტ. B 2 (140), ჰუმანიტარული მეცნიერებანი, 1971;
 - ტ. B 3 (142), ჰუმანიტარული მეცნიერებანი, 1972;
 - ტ. B 4 (143), ჰუმანიტარული მეცნიერებანი, 1972;
 - ტ. B 5 (148), ჰუმანიტარული მეცნიერებანი, 1972;
 - ტ. B 6-7. (151-152), ჰუმანიტარული მეცნიერებანი, 1974;
 - ტ. B 8-9 (155-156), ჰუმანიტარული მეცნიერებანი, 1974;
 - ტ. 180, აღმოსავლეთმცოდნეობა, 1976;
 - ტ. 186, აღმოსავლეთმცოდნეობა, 1978;
 - ტ. 206, აღმოსავლეთმცოდნეობა, 1979;
 - ტ. 241, აღმოსავლეთმცოდნეობა, 1983;
 - ტ. 250, აღმოსავლეთმცოდნეობა, 1984;
 - ტ. 273, აღმოსავლეთმცოდნეობა,1987;
 - ტ. 290, აღმოსავლეთმცოდნეობა, 1989.
- სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

1961

253. აკანელი, გრ. მოისართა ტომის ისტორია: სომხური ტექსტი ქართული თარგმანით და კომენტარით გამოსცა ნ. შოშიაშვილმა. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1961. – 220 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
254. არიანე ფლავიუს. მოგზაურობა შავი ზღვის გარშემო / თარგმანი, გამოკვლევა, კომენტარები და რუკა ნ. კეჭყაძისა. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1961. – 132 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
255. გეორგიკა: ბიზანტიელი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ: ტ. 1. ტექსტები ქართული თარგმანითურთ გამოსცეს და განმარტებები დაურთეს ალ. გამყრელიძემ და ს. ყაუხჩიშვილმა. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1961. – 310 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია; ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის ინ-ტი).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
256. სპარსული ისტორიული საბუთები საქართველოს წიგნთსაცავებში: წ. 1, ნაკვ. 1 / გამოსცა ვლ. ფუთურიძემ. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1961. – 98 გვ.: 34 ტაბ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1962

257. გიულდენშტედტის მოგზაურობა საქართველოში: ტ. 1 / გერმანული ტექსტი ქართული თარგმანითურთ გამოსცა და გამოკვლევა დაურთო გ. გელაშვილმა. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – 356 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

258. სპარსული ისტორიული საბუთები საქართველოს წიგნთსაცავებში: წ. 1, ნაკვ. 2 / გამოსცა ვ. ფუთურიძემ. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – 102 გვ. : 34 ტაბ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

259. ცინცაძე, ი. ძველი რუსული მასალები (XI-XVI სს.) საქართველოს ისტორიისათვის. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – 104 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

260. ჯანაშია, ნ. ლაზარ ფარპეცის ცნობები საქართველოს შესახებ. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – 282 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია; ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის ინ-ტი).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1963

261. გეორგიკა: ბიზანტიელი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ: ტ. 5 / ტექსტები ქართული თარგმანითურთ გამოსცა და განმარტებები დაურთო ს. ყაუხჩიშვილმა. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963. – 332 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია; ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის ინ-ტი).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1964

262. გიულდენშტედტის მოგზაურობა საქართველოში: ტ. 2 / გერმანული ტექსტი ქართული თარგმანითურთ გამოსცა და გამოკვლევა დაურთო გ. გელაშვილმა. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1964. – 420 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

263. იაკუთის ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ: ნაკვ. 1 / არაბული ტექსტი ქართული თარგმანითა და შესავლით გამოსცა ე. სიხარულიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 90+94 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1965

264. გეორგიკა: ბიზანტიელი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ: ტ. 2 / ტექსტები ქართული თარგმანითურთ გამოსცა და განმარტებები დაურთო ს. ყაუხჩიშვილმა; მეორე შვედური გამოც. – თბ.: მეცნიერება, 1965. – 336 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია; აღმოსავლეთმცოდნეობის ინ-ტი).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

265. იოანე დრასხანაკერტელი. სომხეთის ისტორია. (786-925 წწ.) / სომხური ტექსტი ქართული თარგმანით, გამოკვლევითა და საძიებლებით გამოსცა ე. ცაგარეიშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1965. – 317 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია; ვ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინ-ტი).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1966

266. გეორგიკა: ბიზანტიელი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ: ტ. 6 / ტექსტები ქართული თარგმანითურთ გამოსცა და განმარტებები დაურთო ს. ყაუხჩიშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1966. – 312 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია; აღმოსავლეთმცოდნეობის ინ-ტი).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

267. დიონ კასიოსის ცნობები საქართველოს შესახებ / ბერძნული ტექსტი ქართული თარგმანითურთ გამოსცა, შესავალი და კო-

მენტარები დაურთო ნ. ლომოურმა. – თბ.: მეცნიერება, 1966. – 174 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

268. ჰასან რუმლუს ცნობები საქართველოს შესახებ / სპარსული ტექსტები ქართული თარგმანითა და შესავლით გამოსცა ვ. ფუთურიძემ; შენიშვნები დაურთო რ. კიკნაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1966. – 73, 28 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1967

269. გეორგიკა: ბიზანტიელი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ: ტ. 7 / ტექსტები ქართული თარგმანითურთ გამოსცა და განმარტებები დაურთო ს. ყაუხჩიშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1967. – 314 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია; აღმოსავლეთმცოდნეობის ინ-ტი).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

270. მიქელაძე, თ. ქსენოფონტის „ანაბასისი“ : (ცნობები ქართველი ტომების შესახებ). – თბ.: მეცნიერება, 1967. – 154 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1968

271. ეპისტოლეთა წიგნი / სომხური ტექსტი ქართული თარგმანით, გამოკვლევიტა და კომენტარებით გამოსცა ზ. ალექსიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1968. – 298 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1969

272. ალექსი იევლევის 1650-1652 წწ. იმერეთის სამეფოში ელჩობის საანგარიშო აღწერილობა / რუსული ტექსტი, ხელნაწერების მიმოხილვით და ქართული თარგმანით გამოსაცემად მოამზადა ი. ცინცაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1969. – 186 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
273. აღმოსავლური ფილოლოგია : სტატიების კრებული ა. შანიძისა და გ. ახვლედიანის დაბადების 80 წლისთავზე. – თბ.: მეცნიერება, 1969. – 287 გვ. : 27 ფ. ილ.
სარედ. კოლეგ. წევრი.
274. ისქანდერ მუნშის ცნობები საქართველოს შესახებ / სპარსული ტექსტი ქართული თარგმანითა და შესავლითურთ გამოსცა ვ. ფუთურიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1969. – 176+119 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
275. კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის არაბულ, თურქულ და სპარსულ ხელნაწერთა კატალოგი (K კოლექცია) / გ. წერეთლის წინასიტყვაობით; შემდგ. ც. აბულაძე, რ. გვარამია, მ. მამაცაშვილი. – თბ.: მეცნიერება, 1969. – 201 გვ.
სარედ. კოლეგიის წევრი.

1970

276. აპოლონიოს როდოსელი. არგონავტიკა / ბერძნული ტექსტი ქართული თარგმანითურთ გამოსცა, შესავალი, კომენტარები და საძიებლები დაურთო ა. ურუშაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1970. – 396 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

277. გეორგიკა: ბიზანტიელი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ: ტ. 8 / ტექსტები ქართული თარგმანით გამოცემა და განმარტებები დაურთო ს. ყაუხჩიშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1970. – 356 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია; აღმოსავლეთმცოდნეობის ინ-ტი).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
278. ტოლოჩანოვის იმერეთში ელჩობის მუხლობრივი აღწერილობა, 1650-1652 წწ. / რუსული ტექსტი ქართული თარგმანით და ხელნაწერების მიმოხილვით გამოსაცემად მოამზადა ი. ცინცაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1970. – 276 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1971

279. ევლია ჩელების „მოგზაურობის წიგნი“ : ნაკვ. 1 / თურქულიდან თარგმნა, კომენტარები და გამოკვლევა დაურთო გ. ფუთურიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1971. – 452 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
280. მაჯდ-ოს-სალტანე. ქალაქ თბილისის აღწერა / ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, თარგმანი და კომენტარები დაურთო მ. მამაცაშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1971. – 116 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
281. ჯალალიანცი, ესაი ჰასან. ავღანთა ქვეყნის მოკლე ისტორია / ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, თარგმნა და კომენტარები დაურთო ვ. კუციამ. – თბ.: მეცნიერება, 1971. – 92 გვ. (საქ. სსრ

მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).

მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1972

282. აღმოსავლური ფილოლოგია : 2. (ემდვნება ვლადიმერ ფუთურის ხსოვნას. 1893-1966. – თბ.: მეცნიერება, 1972. – 280 გვ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1973

283. ევლია ჩელების „მოგზაურობის წიგნი“: ნაკვ. 2 / გამოკვლევა, კომენტარები. თურქულიდან თარგმნა, კომენტარები და გამოკვლევა დაურთო გ. ფუთურიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 264 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

284. ლუზინიანი, ს. ოსმალეთის პორტას წინააღმდეგ ალი ბეის აჯანყების ისტორია / ინგლისურ ტექსტს შესავალი წაუძმღვარა, ქართული თარგმანი და შენიშვნები დაურთო ბ. სილაგაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 448 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

285. მასალები მე-17 საუკუნის საქართველოს ისტორიისათვის : (საქართველოს აღწერილობა, შედგენილი პავლე ალექსოვის მიერ) / ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა და კომენტარები დაურთო ნ. ასათიანმა. – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 104 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროები კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

286. ტატიტუსის ცნობები საქართველოს შესახებ / ლათინური ტექსტი ქართული თარგმანით, შესავალი ნარკვევითა და კომენტა-

რებითურთ გამოსცა აღ. გამყრელიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 144 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1974

287. არაქელ დავრიჟეცის ცნობები საქართველოს შესახებ / თარგმანი, შესავალი და კომენტარები ვ. კუციასი. – თბ.: მეცნიერება, 1974. – 78 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

288. ლასტივერტეცი, არისტაკეს. ისტორია / ქართული თარგმანი გამოკვლევით, კომენტარებითა და საძიებლებით გამოსცა ე. ცაგარეიშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1974. – 216 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

289. ჯუვეინის ცნობები საქართველოს შესახებ / სპარსულ ტექსტს შესავალი წაუმიღვარა, ქართული თარგმანი და შენიშვნები დაურთო რ. კიკნაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1974. – 136 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1975

290. ზაქარია აღ-კაზვინის ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ / არაბულ ტექსტს შესავალი წაუმიღვარა, ქართული თარგმანი და შენიშვნები დაურთო ო. ცქიტიშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1975. – 175 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).
მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

291. ჟან შარდენის მოგზაურობა სპარსეთსა და აღმოსავლეთის სხვა ქვეყნებში : (ცნობები საქართველოს შესახებ) / ფრანგულიდან თარგმნა, გამოკვლევა და კომენტარები დაურთო მ. მგალობ-

ლიშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1975. – 428 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).

მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

292. უხტანესი. ისტორია გამოყოფისა ქართველთა სომეხთაგან / სომხური ტექსტი ქართული თარგმანითა და გამოკვლევით გამოსცა ზ. ალექსიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1975. – 444 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია; საქართველოს შესახებ არსებული უცხოური წყაროების კომისია).

მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1975-1987

293. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია : 11 ტომად. – თბ., 1975 – 1987.

ტ. 1. - თბ., 1975. – 688 გვ.

ტ. 2. - თბ., 1977. - 704 გვ.

ტ. 3. - თბ., 1978. - 672 გვ.

ტ. 4. - თბ., 1979. - 704 გვ.

ტ. 5. - თბ., 1980. - 704 გვ.

ტ. 6. - თბ., 1983. - 718 გვ.

ტ. 7. - თბ., 1984. - 720 გვ.

ტ. 8. - თბ., 1984. - 720 გვ.

ტ. 9. - თბ., 1985. - 736 გვ.

ტ. 10. - თბ., 1986. - 752 გვ.

ტ. 11. - თბ., 1987. - 704 გვ.

მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.

1976

294. აღმოსავლური ფილოლოგია: 4. (ედვენება აკადემიკოს გიორგი წერეთლის ხსოვნას. 1904-1973). – თბ.: მეცნიერება, 1976. – 300 გვ.

სარედ. კოლეგიის წევრი.

295. ერევანცი, ა. ომების ისტორია / ძველი სომხურიდან თარგმნა, შესავალი, შენიშვნები და საძიებლები დაურთო ლ. დავლიანიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1976. – 104 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროები).
საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.
296. შაჰ-თამაზის საუბარი ოსმალეთის ელჩებთან / სპარსული ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, თარგმნა, შენიშვნები და წინასიტყვაობა დაურთო ვ. ტაბატაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1976. – 100 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროები).
საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.

1977

297. აბრამიშვილი, გ. სტეფანოზ მამფალის ფრესკული წარწერა ატენის სიონში. – თბ.: მეცნიერება, 1977. – 72 გვ. (ეპიგრაფიკული ძეგლები და ხელნაწერთა მინაწერები).
საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.
298. სპარსული ისტორიული საბუთები საქართველოს წიგნთსაცავებში: წ. I, ნაკვ. 4 / ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, ქართული თარგმანი და წინასიტყვაობა დაურთო ვლ. ფუთურიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1977. – 128 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროები).
საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.
299. ტბეთის სულთა მატთანე / ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა და საძიებლები დაურთო თ. ენუქიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1977. – 172 გვ.: 16 ფ. ტაბ. (ეპიგრაფიკული ძეგლები და ხელნაწერთა მინაწერები).
საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.

1978

300. ალექსიძე, ზ. ატენის სიონის სომხური წარწერები. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 142 გვ.: 8 ფ. ილ. (ეპიგრაფიკული ძეგლები და ხელნაწერთა მინაწერები).
საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.

301. ბიზანტინოლოგიური ეტიუდები. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 178 გვ.
სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
302. „სამყაროს საკვირველებათა“ ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ / სპარსული ტექსტი ქართული თარგმანით, შესავალითა და შენიშვნებით გამოსცა რ. კიკნაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 94+7 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროები). საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.
303. სომხურ ხელნაწერთა XIV-XV საუკუნეების ანდერძების (ჰიმატაკარანების) ცნობები საქართველოს შესახებ / ძველი სომხურიდან თარგმნა, შესავალი, კომენტარები და შენიშვნები დაურთო ა. აბდლაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 200 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროები). საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.
304. სტეფანოს ორბელიანის „ცხოვრება ორბელიანთა“-ს ძველი ქართული თარგმანები / ქართულ-სომხური ტექსტები გამოსაცემად მოამზადა, შესავალი და საძიებლები დაურთო ე. ცაგარეიშვილმა. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 156 გვ. საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.

1979

305. აგულეცი, ზაქარია. დღიური: ნაწ. II-III / ძველი სომხურიდან თარგმნა, შესავალი, შენიშვნები და საძიებლები დაურთო ლ. დავლიანიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1979. – 124 გვ. (საქართველოს ისტორიის უცხოური წყაროები). საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისიის წევრი.

1981

306. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია: საქართველოს სსრ. – თბ., 1981. – 360 გვ. წიგნი პარალ. რუს. მთ. სარედ. კოლეგიის წევრი.
307. Грузинская Советская Энциклопедия : Грузинская ССР. – Тб., 1981. – 360 с.: Кн. пар. груз. Член главной ред. коллегии.

ლიტერატურა სერგი ჯიქიას შესახებ
Sergi Cikia Hakkında Literatür
Publications about Sergi Jikia
Литература о Сергей Джикия

1914

308. Разрядный список учеников Тифлисского духовного училища, составленный после годичных испытаний в 1913-1914 учебном году: [О переводе С. С. Джикия из 3 класса в 4 класс по первому разряду] // Вестник грузинского экархата. – 1914. – №13. – С. 163.

1923-1924

309. ქართული საენათმეცნიერო საზოგადოების დამფუძნებელი კრების ოქმი № 1 : [ს. ჯიქიას წევრად არჩევის გამო] // ქართული საენათმეცნიერო საზოგადოების წელიწდეული. – I-II. – 1923-1924. – გვ. 347.

1925

310. ჯავახიშვილი, ი. ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ეხლა : წიგნი III : ნაკვეთი მესამე. ქართული საფას-საზომთამცოდნეობა ანუ ნუმრიზმატიკა -მეტროლოგია. – ტფილისი, 1925. – 171 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. I.

1941

311. კ.ს-ს. [კაკაბაძე ს.]. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი: წ. 2 / თურქული ტექსტის თარგმანი, შესრულებული ს. ჯიქიას მიერ. – თბ.: საქ. სსრ. მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1941. – 503 გვ. [რეც.] // მნათობი. – 1941. – № 9. – გვ. 159-160.

1946

312. მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში 25 წლის მანძილზე : 3. ფილოსოფია-ფსიქოლოგია. პედაგოგიკა – ენათმეცნიერება,

ლიტერატურის ისტორია-სამართალი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. – 111 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 79.

1947

313. იმერლიშვილი, ვ. გავაუმჯობესოთ ქართული ანბანის სახელმძღვანელოები საქართველოს სსრ არაქართული სკოლებისათვის: [თევზაძე, კლ., ჯიქია, ს. ქართული ენა: სახელმძღვ. საქართველოს სსრ აზერბაიჯანული სკოლებისათვის; სწავლების პირველი წელი; მე-6 გამოც. – თბ.: სახელგამი, 1946. – 119 გვ.; აბულაძე, ი. ქართული ენა: საქართველოს სსრ სომხური სკოლის II კლასის სახელმძღვანელო; სწავლების პირველი წელი; მე-6 გამოც. / რედ. ს. ჯიქია. – თბ.: სახელგამი. – 1946. – 108 გვ. რეც.] // სახალხო განათლება. – 1947. – 24 ივლ. – გვ. 4.

1955

314. კეკელიძე, კ. ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან: 3. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1955. – 335 გვ.
ნახსენებია გვ. 31.
315. Джанашиа, Н. Н. Особенности речи тюркоязычного населения Верхней Цалки // Автореф. дис... канд. филологич. наук. – Тб., 1955. – 13 с.
О С. С. Джикиа: с. 5, 12.

1956

316. ნუცუბიძე, შ. ქართული ფილოსოფიის ისტორია: ტ. 1. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1956. – 536 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 457, 459.

1957

317. Fekete, L. Arbeiten der grusinischen Orientalistik auf dem Gebiete der türkischen und persischen Paläographie und die Frage der Formel „sözümüz“ // Acta Orientalia Hungaricae. – 1957. – T. 7, Fasc. 1. – S. 1-16.

1958

318. Guboglu, M. Paleografia și diplomatica turco-osmana. Studiu și album. – București: Editura Academiei Republicii Populare Romine, 1958. – 350 p.
About S. S. Jikia : p. 10, 29.

1959

319. ზედგინიძე, გ. თურქული „დავთრის“ ცნობები ბორჯომის ხეობის შესახებ: [რეც. წგ-ზე : ჯიქია, ს. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი: წ. 3. გამოკვლევა: 1. ხელნაწერის აღწერილობა; 2. შენიშვნები ტექსტის გეოგრაფიისა და ტოპონიმიკისათვის / რედ. გ. წერეთელი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1958. – 016, 660 გვ.] // კომუნიზმის დროშით (ბორჯომი). – 1959. – 24 ივნ. – გვ. 4.
320. მაისურაძე, ი. თურქული საისტორიო წყარო საქართველოს შესახებ: [რეც. წგ-ზე: ჯიქია, ს. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი : წ. 3. გამოკვლევა: 1. ხელნაწერის აღწერილობა; 2. შენიშვნები ტექსტის გეოგრაფიისა და ტოპონიმიკისათვის / რედ. გ. წერეთელი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1958. – 016, 660 გვ.] // მნათობი. – 1959. – № 4. – გვ. 179-184.
321. სიხარულიძე, ი. ქართული საბჭოთა მეცნიერების დიდი შენაძენი: [რეც. წგ-ზე: ჯიქია, ს. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი: წ. 3. გამოკვლევა: 1. ხელნაწერის აღწერილობა; 2. შენიშვნები ტექსტის გეოგრაფიისა და ტოპონიმიკისათვის / რედ. გ. წერეთელი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1958. – 016, 660 გვ.] // ლიტერატურული აჭარა. – 1959. – № 4. – გვ. 90-92.
322. შატბერაშვილი, გ. გიორგი სააკაძე ხალხის ხსოვნაში // წგ-ში: შატბერაშვილი, გ. ნაფიქრი. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1959. – გვ. 138.

1960

323. ბერძენიშვილი, დ. ფანასკერტელთა ფეოდალური საგვარეულოს ისტორიიდან (წერაქვის უცნობ წარწერასთან დაკავში-

რებით) // საქართველოს ისტორიული გეოგრაფიის კრებული.
– ტ. 1. – 1960. – გვ. 94-111.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 98.

324. ლომსაძე, შ. XVI საუკუნის საქართველოს ისტორიის უნიკალური ძეგლი: [რეც. წგ-ზე : ჯიქია, ს. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი: წ. 3. გამოკვლევა: 1. ხელნაწერის აღწერილობა; 2. შენიშვნები ტექსტის გეოგრაფიისა და ტოპონიმისათვის / რედ. გ. წერეთელი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამბა, 1958. – 016, 660 გვ.] // ცისკარი. – 1960. – № 3. – გვ. 126-128.
325. შენგელია, ნ. გურჯისტანის 1572/3 წლის კანუნ-ნამე // აღმოსავლური კრებული: I. – თბ. – 1960. – გვ. 184-206. : რეზ. რუს., ინგლ.
ნახსენებია : გვ. 189, 191, 192, 193, 196, 199, 200, 201, 202.
326. შენგელია, ნ. ოსმალური გადასახადები და ვალდებულებანი „გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთრის“ მიხედვით // თბილ. უნ-ტის შრომები : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია. – 1960. – ტ. 91. – გვ. 277-304. – რეზ. რუს.
ნახსენებია : გვ. 278, 279, 281, 282, 283, 284, 285.
327. Векилов, А. П. Изучение турецких диалектов Малой Азии до-революционными и советскими учеными // Ученые записки Ин-та востоковедения. -1960. – Т. 25. – С. 291-302.
О С. С. Джикия : с. 299, 300.
328. Иванов, С. Н. Кафедра тюркской филологии // Ученые записки Ленинградского гос. ун-та: Серия востоковедческих наук. Вып. 13. – Востоковедение в Ленинградском ун-те. – 1960. – С. 69-78.
О С. С. Джикия с. 75.
329. Abuladze, C. [Dzikia, S. Gurdzistanis vilajetis didi davtari. Cigni III. – Tbilisi, 1958. – 660 s.: Рец.] // Acta Ethnographica. Academiae Scientiarum Hungaricae. – Т. 9, Fasc. 3-4. – 1960. – S. 443-444 : [Текст рус.]

1961

330. ბრძანებულება საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის საპატიო წოდების მინიჭების შესახებ : [ს. ჯიქიას და სხვ.] // კომუნისტი. – 1961. – 16 თებ. – გვ. 2; Заря Востока. – 1961. – 16 февр. – С. 2.
331. გურგენიძე, ვ. „გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი“ და ახალციხის მხარე // წითელი დროშა (ახალციხე). – 1961. – 31 მარტი. – გვ. 2-3.
332. ლეონიძე, გ. მცირე შენიშვნა „ბორჯომი“-სათვის // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 3 ივნ. – გვ. 2.
333. ნიჟარაძე, შ. ქართული ენის ზემოაჭარული დიალექტი: გამოკვლევა და ტექსტები ლექსიკონითურთ. – ბათუმი: სახელგამი, 1961. – 290 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 111.
334. შარაშიძე, ქრ. სამხრეთ საქართველოს ისტორიის მასალები. XV-XVI სს. / ტექსტების პუბლიკაცია, გამოკვლ. და საძიებლები ქრ. შარაშიძისა; საქ. სსრ მეცნ. აკად., ხელნაწერთა ინ-ტი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1961. – 183 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 43, 149, 159, 160.
335. Абуладзе, Ц. А. Выступления : [О работе, которая ведется в Тбилиси в области исторического изучения тюркских языков] // В сб.: Вопросы методов изучения истории тюркских языков: Стенограмма координационного совещания истории тюркских языков, состоявшегося в Ашхабаде 19-22 октября 1959 г. – Ашхабад: Изд-во Акад. наук Туркмен. ССР, 1961. – С. 170-171.
336. Севортян, Э. В. Современное состояние и некоторые вопросы исторического изучения тюркских языков в СССР // В сб.: Вопросы методов изучения истории тюркских языков : Стенограмма координационного совещания по вопросам методов изучения

истории тюркских языков, состоявшегося в Ашхабаде 19-22 октября 1959 г. – Ашхабад : Изд-во Акад. наук Туркмен. ССР, 1961. – С. 11-41.

О С. С. Джикия: с. 13, 17.

1962

337. აბულაძე, ც. თურქული ლექსიკური მასალის შესახებ ს.-ს. ორბელიანის ქართულ ლექსიკონში // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ხელნაწერთა ინ-ტის მოამბე. – 1962. – [ტ.] IV. – გვ. 58-78.

ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 64, 67, 70, 76.

338. Гигинеишвили, О. И. Кипрские находки : [Сведения о грузинских культурных центрах. О рукописи из Мартвильского монастыря, изученной С. С. Джикия : „Грузинско-турецкая „Учебная книга“ XVIII века“ // Вечерний Тбилиси. –1962. – 28 ноября. – С. 2-3.

1963

339. გიგინეიშვილი, ო. კვალი კვიპროსისაკენ მიდის : [ცნობები ქართული კულტურული ცენტრების შესახებ. ეხება ს. ჯიქიას მიერ შესწავლილ მარტვილის მონასტერში არსებულ ხელნაწერს: „მე-18 საუკუნეში შედგენილი ქართულ-თურქული „სასწავლო წიგნი“] // კომუნისტი. – 1963. – 6 იანვ. – გვ. 4.

1964

340. არაბული, მ. გამომცემლობა „მეცნიერების“ ახალი პუბლიკაცია : [იბრაჰიმ ფეჩვის ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ / ტექსტი ქართული თარგმანითურთ გამოსცა, შესავალი და შენიშვნები დაურთო ს. ჯიქიამ. - თბ.: მეცნიერება, 1964. – 137 გვ. რეც.] // თბილისი. – 1964. – 3 ნოემბ. – გვ. 3.

341. ურუშაძე, ა. ძველი კოლხები არგონავტების თქმულებაში. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1964. – 558 გვ.

ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 138, 139.

342. Šabanović, H. Kajište Isa-Bega Ishakoviča zbirni Kadastarski Popis iz 1455 godine. – Sarajevo. – 1964. – 167 s.
About S. S. Jikia: p. XII, XXV-XXVI.

1965

343. გოცირიძე, ი. „თურქული ქრესტომათია“ : [ჯიქია ს. თურქული ქრესტომათია: ნაწ. I. – თბ.: განათლება, 1965. – 176 გვ.; ნაწ. 2. – თბ.: განათლება, 1965. – 356 გვ. რეც.] // ლიტ. საქართველო. – 1965. – 15 ოქტ. – გვ. 2.
344. სვანიძე, მ. საყურადღებო წყარო საქართველოსა და კავკასიის ისტორიისათვის : [იბრაჰიმ ფეჩევის ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ / ტექსტი ქართული თარგმანით გამოსცა, შესავალი და შენიშვნები დაურთო ს. ჯიქიამ. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 137 გვ. რეც.] // მაცნე : საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზოგადოებრივ მეცნ. გან-ბა, 1965. – № 3. – გვ. 286-291.
345. შენგელია, ნ. საქართველოს ისტორიის ძვირფასი წყარო : [იბრაჰიმ ფეჩევის ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ / ტექსტი ქართული თარგმანითურთ გამოსცა, შესავალი და შენიშვნები დაურთო ს. ჯიქიამ. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 137 გვ. რეც.] // ლიტ. საქართველო. – 1965. – 26 მარტი. – გვ. 3.
346. Djikia, S. S. Renseignements d' Ibrahim Petchévi sur la Géorgie et la Transcaucasie (en langues turque et georgienne). [Comptes-Rendus] // Bedi Kartlisa = Revue de kartvelologie. – 1965. – V. 19-20. – P. 229.
347. Lewis, B. Daftar. – Encyclopedie de L' islam: T. 2.– Paris, 1965. – P. 83.

1966

348. აბულაძე, ც. თურქული ქრესტომათია: [ჯიქია, ს. თურქული ქრესტომათია : ნაკვ. 1. – თბ.: განათლება, 1965. -176 გვ. რეც.] // მნათობი. – 1966. – № 1. – გვ. 191-192.

349. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა ს. ჯიქიას მედლით „შრომითი მამაცობისათვის“ დაჯილდოების შესახებ // კომუნისტი. – 1966. – 24 მაისი. – გვ. 2; Заря Востока. – 1966. – 21 мая. – С. 2.
350. ზაიონჩკოვსკი, ან. დიდად პატივცემულო რექტორო : [მადლობის წერილი, განსაკუთრებით გ. ვ. წერეთელსა და ს.ს. ჯიქიას] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1966. – 3 დეკ., № 36. – გვ. 1.
351. Векилов, А. П. Особенности склонения имен существительных в турецких диалектах Малой Азии : Тезисы доклада // Филология и история стран зарубежной Азии и Африки : Тезисы докладов научной конференции восточного факультета. – 1965/66 г. – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1966. – С. 13-16.
О С. С. Джикия с. 14.
352. Недков, Б. Осmano-турска дипломатика и палеография: 1. – София: Наука и Изкуство. – 1966. – 216 с.
О С. С. Джикия с. 26.

1967

353. გურგენიძე, ნ. თურქული ენობრივი ელემენტების შესახებ აჭარულსა და გურულ დიალექტებში // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1967. – N4. – გვ. 298-319.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 313, 316.
354. გურგენიძე, ნ. თურქული კალკები აჭარულში // თბილ. უნ-ტის შრომები. – 1967. – ტ. 118. – გვ. 129-138. – რეზ. რუს. ნახსენებია : გვ. 129, 131, 132, 136.
355. სვანიძე, მ. სამცხე-საათაბაგოს ადმინისტრაციული დაყოფა და სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა „გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთრის“ მიხედვით // თბილ. უნ-ტის შრომები. – 1967. – ტ. 121 : აღმოსავლეთმცოდნეობის სერია : VII. – გვ. 291-308. – რეზ. რუს.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 291, 292, 296.

356. [სურათზე: 1932 წელი. ლენინგრადი. ქართველ ასპირანტთა ერთი ჯგუფი: ს. ჯიქია, ი. ვეკუა, გ. წერეთელი, შ. ძიძიგური და სხვ.] // ლენინელი (საქ. პოლიტექნიკური ინ-ტი). – 1967. – 20 ნომბ. – გვ. 2.
357. ხარატიშვილი, გ. მოგონების ერთი ფურცელი : [1930-1934 წ. ლენინგრადის უნივერსიტეტში მოსწავლე ქართველი ასპირანტები: ი. ვეკუა, ს. ჯიქია, ა. ზურაბაშვილი და სხვ.] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1967. – 20 ნომბ. – გვ. 4.
358. Бражба, Х. С. Из истории письменности в Абхазии. – Тб.: Мецниереба, 1967. – 72 с.
О С. С. Джикия с. 5.
359. Векилов, А. П. Повелительное наклонение в турецких диалектах Малой Азии // Филология и история стран зарубежной Азии и Африки: Тезисы юбилейной научной конференции восточного факультета посвященной 50-летию Великого Октября. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1967. – С. 11-12.
О С. С. Джикия с. 12.
360. Советское языкознание за 50 лет: (1917-1967). – М.: Наука, 1967. – 428 с.
О С. С. Джикия с. 255.
361. Guboglu, M. Excerpta Historiae İbrahim Peçevi ad Georgium et Caucasum pertinentia / Textum turcicum cum versione Georgica editid, introductione commentariisque instruit S. Djikija. – Tbilisi. – 1964. – 137+63 p. [Рец.] // Studia et acta Orientalia. – 1967. – V. 5-6. – P. 443-444.

1968

362. ალექსიძე, ვ. მიემღვნა უნ-ტის 50 წლისთავს : [საზეიმო შეკრება ს. ონოდიის საშუალო სკოლაში; მოხსენებით „თბილისის უნ-ტის 50 წლისთავი“ გამოვიდა ს. ჯიქია] // შრომის დროშა (გეგჰკორი). – 1968. – 21 სექტ. – გვ. 2.

363. თბილისის უნივერსიტეტი : 1918-1968. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1968. – 62 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 44.
364. მორგოშია, თ. პირველი კურსდამთავრებულები : [თბილ. უნ-ტის პირველი სტუდენტები: შ. ამირანაშვილი, ნ. კეცხოველი, ვ. თოფურია, ს. ჯიქია] // ახალგაზრდა ჟურნალისტი. – 1968. – № 5. – გვ. 9.: სურ-ით.
365. სვანიძე, მ. ახალციხის ლივას „კანუნ-ნამეები“ // კრ.-ში: მახ-ლობელი აღმოსავლეთის სოციალურ-ეკონომიკური ისტორიის ნარკვევები. – თბ.: მეცნიერება, 1968. – გვ. 149-175.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 150, 153.
366. [სურათზე: ს. ჯიქია სტუდენტებთან წინასაგამოცდო კონსულტაციების დროს] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1968. – 21 ივნ. – გვ. 1.
367. ფუთურიძე, გ. აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1968. – 13 სექტ. – გვ. 2.
368. Комахидзе, Н. В. Востоковедение в Грузии за пятьдесят лет // Народы Азии и Африки. – 1968. – № 2. – С. 247-250.
О С. С. Джикия: с. 248, 250.
369. Кононов, А. Н. Тюркская филология в СССР : 1917-1967. – М.: Наука, 1968. – 46 с.
О С. С. Джикия с. 18.

1969

370. ბოგოლუბოვი, მ. დიდი ტრადიცია გრძელდება : [ლენინგრადის უნ-ტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის და ქართველი მეცნიერების ს. ჯიქიას, დ. კობიძის და სხვ. ურთიერთობის შესახებ] // თბილისი. – 1969. – 18 ოქტ. – გვ. 3.
371. ლენინიანა გეგეჟკორში: [ს. ჯიქიას მოხსენება: „საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განვითარება საბჭოთა საქართველოში“] // შრომის დროშა (გეგეჟკორი). – 1969. – 31 ივლ. – გვ. 1.

372. გაზ. „სამშობლო“ ულოცავს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ახალ წამდვილ წევრებს [ს. ჯიქიას და სხვ.] // სამშობლო. – 1969. – 31 დეკ., № 10-11. – გვ. 5.: სურ-ით.
373. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის საერთო კრება. რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის ახალ წამდვილ წევრთა არჩევნები. [ს. ჯიქია და სხვ.] // კომუნისტი. – 1969. – 13 დეკ. – გვ. 4; თბილისი. – 1969. – 13 დეკ. – გვ. 1; Заря Востока. – 1969. – 13 дек. – С. 4.
374. Мухелишвили, Н. И. Новое пополнение Академии наук Грузинской ССР: [Об избрании действ. членами Академии наук ГССР А. В. Бицадзе, Р. В. Гамкрелидзе, С. С. Джикия и др.] // Заря Востока. – 1969. – 16 дек. – С. 3.
375. Читая неизвестные страницы прошлого: Новые академики Академии наук Грузинской ССР [С. С. Джикия и др.] // Вечерний Тбилиси. – 1969. – 16 дек. – С. 3 : с портр.

1970

376. კეკელია, მ. სასამართლო ორგანიზაცია და პროცესი საქართველოში რუსეთთან შეერთების წინ : წგ. I. ქართლ-კახეთის სამეფო. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1970. – 379 გვ. ნახსენებია : გვ. 137, 138.
377. კილანავა, ნ. აღვადგინოთ ძველი სახელწოდება : [აკად. ა. შანიძის გამოუქვეყნებელი წერილები სოფელ ისორათის ეტიმოლოგიისა და ისტორიის ზოგიერთ საკითხებზე] // ლენინელი (გალი). – 1970. – 8 ოქტომბერი. – გვ. 2, 3.
378. ნორაკიძე, ნ. სიტყვიერი ძეგლები: [ახალციხის ტოპონიმისა] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1970. – 17 ნოემბ. – გვ. 3.
379. Дружеские встречи : [Гости из Азербайджана в Тбилисском гос. ун-те. На снимке: С. С. Джикия, И. Н. Векуа и др.] // Заря Востока. – 1970. – 22 сент. – С. 2.

1971

380. ალფენიძე, ვ. „ისორათის“ ეტიმოლოგიისათვის : [ავტორი არ ეთანხმება ა. შანიძისა და ს. ჯიქიას თვალსაზრისს] // ლენინელი (გალი). – 1971. – 27 თებ. – გვ. 2.
381. ალფენიძე, ვ. წერილი რედაქციას : [სიტყვა „ისორათის“ ეტიმოლოგიის შესახებ, სადაც ავტორი იზიარებს ა. შანიძის და ს. ჯიქიას მოსაზრებებს] // ლენინელი (გალი). – 1971. – 16 მარტი. – გვ. 4.
382. ბოსტაშვილი, ნ. თურქეთის ბიბლიოგრაფია: (ისტორია). – თბ.: მეცნიერება, 1971. – 292 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: №№ 168, 191, 1216, 1279, 1437, 1532-1542.
383. ნიჟარაძე, შ. ქართული ენის აჭარული დიალექტი: ლექსიკა. – ბათუმი: საბჭოთა აჭარა, 1971. – 463 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 59, 69.
384. პირველი სექტემბერი რაიონის სკოლებში, დიდი სტუმარი ნოღელ პატარებთან : [მისასალმებელი სიტყვა წარმოთქვა აკად. ს. ჯიქიამ] // წინსვლა (სამტრედია). – 1971. – 2 სექტ., №104. – გვ. 1.
385. სვანიძე, მ. საქართველო-ოსმალეთის ურთიერთობის ისტორიიდან XVI-XVII სს. – თბ.: მეცნიერება, 1971. – 362 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 9, 11, 12, 13, 16, 18, 42, 60, 81, 99, 132, 133, 150, 172, 176, 178, 179, 187, 190, 195, 242, 288, 289, 290, 292, 301, 316.
386. [სურათზე: არნ. ჩიქობავა, ს. ჯიქია და ა. ურუშაძე ულოცავენ ჰაინც ფენრიხს სადოქტორო დისერტაციის დაცვას ქართულ ენაზე] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1971. – 17 დეკ. – გვ. 2.
387. შევილაძე, გ. შეფობს უნივერსიტეტი ... : [სამტრედიის რ-ნის სოფ. ნოღაში საშუალო სკოლის გახსნის გამო; საპატიო სტუმრები: ა. შანიძე, ს. ჯიქია და სხვ.] // კომუნისტი. – 1971. – 4 სექტ. – გვ. 3 : სურ-ით.

1972

388. კეთილშობილური გადაწყვეტილება : [გ. წერეთლისა და ს. ჯიქიას გადაწყვეტილება, კათედრა ჩააბარონ მათ მიერ აღზრდილ მეცნიერებს] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1972. – 15 დეკ. – გვ. 1.
389. კობიძე, დ. დაშუში // კრ-ში : აღმოსავლური ფილოლოგია : II. – თბ.: მეცნიერება, 1972. – გვ. 64-69.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 67.
390. Чобанов, М. Күрчүстан алимләри Азәрбајҹан дилинин шивәләрини тәдҹиг едирләр // С. М. Киров адына Азәрбајҹан дәвләт ун-ти. Елми әсәрләр. –1972. – № 5. – С. 104-106.

1973

391. ელიავა, გ. წყარო სიბრძნისა და სიკეთისა : [ს. ჯიქიას შესახებ] // შრომის დროშა (გეგეჰკორი). – 1973. – 20 სექტ. – გვ. 3. : სურ-ით.
392. ლომსაძე, შ. ახალციხის მხარის ისტორიიდან : (XIX ს. პირველი ნახევარი) // კრ-ში: საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ისტორიიდან (XIX ს.). – თბ.: მეცნიერება, 1973. – გვ. 3-94.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 65, 66, 73.
393. მეგრელიძე, ი. გალაკტიონის იუბილე ლენინგრადში // კრ-ში: სადღეგრძელო იყოს მისი. – თბ.: განათლება, 1973. – გვ. 234-243.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 240.
394. ჯორბენაძე, ს. თბილისის უნივერსიტეტი. – თბ.:თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1973. – 90 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 28, 78.
395. Векилов, А. П. Турецкая диалектология : Ч. 1. – Л.: Изд. Ленингр. ун-та, 1973. – 102 с.
О С. С. Джикиа с. 11.

396. Джикия, Сергей Семенович // Казак Совет энциклопедиясы : Т. 3. – Алма-Ата, 1973. – С. 554 : с портр.

1974

397. რამიშვილი, ლ. მიემღვან აკად. გ. წერეთლის ხსოვნას : [დაბადების 70 წლისთავის გამო. სიტყვით გამოვიდა ს. ჯიქია] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1974. – 22 ნოემბ. – გვ. 4.
398. შენგელია, ნ. XV-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის ოსმალური წყაროები. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1974. – 310 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 24, 33, 54, 70, 81, 139, 160, 172, 173, 190, 194, 195, 198, 206, 218, 219, 220, 221.
ნახსენებია სქოლიოებში : გვ. 8, 21, 32, 68, 75, 80, 138, 141, 142, 143, 145, 146, 147, 151, 157, 158, 159, 191, 202, 203, 204, 207, 209, 212, 214, 217, 230, 231, 235.
399. Академия наук СССР и развитие грузинской науки : 1724-1974. – Тб.: Мецниереба, 1974. – 211 с.
О С. С. Джикия с. 204.
400. Джорбенадзе, С. М. Учреждения Академии наук Союза ССР и Тбилисский университет : (Документы и факты). – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1974. – 238 с.
О С. С. Джикия: с. 93, 188.
401. Краткий обзор научной деятельности Ин-та востоковедения АН ГССР им. акад. Г. В. Церетели. – Тб.: Мецниереба, 1974. – 22 с.
О С. С. Джикия: с. 6, 7, 14, 15.
402. Bolfik, S. Uvod // В кн.: Blaškovič, J. Rimavska sobota v. čase osmansko-tureckeho panstva. – Bratislava, 1974. – С. 7.

1975

403. გაწერელია, ა. აუცილებელი განმარტებანი: [პასუხი ს. ყაუხჩი-შვილის, ს. ჯიქიას, თ. გამყრელიძის და კ. წერეთლის სარეცენზიო წერილებზე: „მეცნიერული კამათი თუ ცილისწამება" //

ლიტერატურული საქართველო. – 1974. – 18 ოქტ. – გვ. 2.] // კრიტიკა. – 1975. – № 4. – გვ. 126-161.

404. Джикия, Сергей Симонович // В кн.: Милибанд, С. Д. Библиографический словарь советских востоковедов. – М.: Наука, 1975. – С. 180-181.

1976

405. ალავიძე, მ. წარწერა უქიმერიონზე : [ზაგრატის ტაძრის ეზოში ნაპოვნი წარწერიანი ლოდი] / თურქული ტექსტი წაიკითხა და გაშიფრა ს. ჯიქიამ // ქუთაისი. – 1976, 13 აგვ. – გვ. 2.
406. [ივ. ჯავახიშვილის წერილი სერგი ჯიქიას. – 1936. 19. X. ტფილისი] // ჯიქია, ს. „ვთქუა მრავლისაგან მცირედი ესრეთ“ – ლიტერატურული საქართველო. – 1976. – 19 ნოემბ. – გვ. 4.
407. ფუთურიძე, გ. აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტი 30 წლის მანძილზე // თბილ. უნ-ტის შრომები: ტ. 180, აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1976. – გვ. 99-105.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 101.
408. Кононов, А. Н. Очерк истории изучения турецкого языка. – Л.: Наука Ленингр. Отд-ние 1976. – 119 с.
О С. С. Джикия : с. 108, 109, 115.
409. Kırzioğlu, M. F. Osmanlılar'ın Kafkas Elleri'ni Fethi : (1451-1590). Sevinç Matbaası. – Ankara. – 1976. – S. 295, 395, 470.

1977

410. ელიავა, გ. აბაშისა და გეგეჭკორის რაიონების ტოპონიმია. – თბ., 1977. – 214 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 7.
411. Джикия, Сергей Симонович // В кн.: Милибанд, С. Д. Библиографический словарь советских востоковедов. – М.: Наука, 1977. – С. 180-181.

412. Кононов, А. Н. Ленинградский восточный институт / Кононов, А. Н., Иорйш, И. И. – М.: Наука, 1977. – 135 с.
О С. С. Джикия с. 98.
413. Кононов, А. Н. Развитие турецкого языкознания в СССР // Советская тюркология. – 1977. – № 6. – С. 23-29.
О С. С. Джикия: с. 27-28.
414. Чобанов, М. Грузинские ученые и востоковедение // Вечерний Тбилиси. – 1977. – 21 дек. – С. 2.
415. Dubinski, A. Rozwoj Radzieckiej turkologii w minionym 60 – leciu // Przegląd Orientalistyczny. – 1977. – № 4 (104). – P. 281-290.

1978

416. სვანიძე, მ. მურახასიეს მნიშვნელობის დაზუსტებისათვის „გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთრის“ მიხედვით // კრ-ში: ბიზანტინოლოგიური ეტიუდები. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 161-165.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 161, 162.
417. ქათბე ჩელების ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ /თურქულიდან თარგმნა, შესავალი, შენიშვნები და საძიებ-ლები დაურთო გ. ალასანიამ. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 312 გვ. საქართველოს ისტორის უცხოური წყაროები: VII.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 36, 81, 82, 269, 283.
418. ქუთათელაძე, ა. მოსაზრებანი ქართული საბჭოთა ენციკლო-პედიის პირველ ორ ტომში წარმოდგენილ ზოგიერთ ზოო-ტექნიკურ და ზოოლოგიურ ტერმინზე // ცისკარი. – 1978. – №7. – გვ. 105-114.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 107.
419. ჯანგიძე, ვ. ქართული ლექსიკა აზერბაიჯანული ენის ჩრდი-ლო-დასავლურ კილოკავებში / მაცნე: ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1978. – №4. – გვ. 124-140. – რეზ. რუს.
ნახსენებია: გვ. 128, 136.

420. Алиев, Ф. Ф. Очерки по лексике языка турок Казахстана. – Алма-Ата: Наука, 1978. – 100 с.
О С. С. Джикия с. 11.
421. Hazai, György. Kurze Einführung in das Studium der türkischen Sprache. – Budapest: Akademia Kiado, 1978. –190 s.
Über S. S. Dshikia s. 145.
422. Svanidze, M. H. Point des etudes sur L' histoire de la turquie et de la Georgie // Turcica. Revue d'etudes turques. – 1978. – Т. IX/2 – X. – P. 236-246.

1979

423. [სურათზე : მოკავშირე რესპუბლიკების მეცნიერებათა აკადემიების XXXVI სესიის სამეცნიერო მოღვაწეობის საკოორდინაციო საბჭოს მონაწილენი: ს. ჯიქია, ვ. კუპრაძე, არნ. ჩიქობავა] // კომუნისტი. – 1979. – 7 ივნ. – გვ. 3; თბილისი. – 1979. – 7 ივნ. – გვ. 3.
424. შერვაშიძე, ი. შენიშვნა სიტყვა ტაიჭის შესახებ // მაცნე : ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1979. – №2. – გვ. 103-109. – რეზ. რუს.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 103.
425. ჩილდირის ეიალეთის ჯაბა დავთარი 1694 -1732 წწ. / თურქული ტექსტი ქართული თარგმანით გამოსაცემად მოამზადა ც. აბულაძემ; გამოკვლევა დაურთო მ. სვანიძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1979. – 326 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 13, 21, 22, 23, 59, 60, 64, 66,73, 74, 75, 76, 78, 79, 135, 138, 192.
426. ჩოჩიევი, ვ. ირან-ოსმალეთის ურთიერთობის ისტორიის მნიშვნელოვანი წყარო // თბილ. უნ-ტის შრომები : აღმოსავლეთ-მცოდნეობა . – 1979. – ტ. 206. – გვ. 176-187.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 184, 185, 186.

427. ჯიქია სერგი სიმონის ძე. – საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია : პერსონალური შემადგენლობა. 1941-1978. – თბ.: მეცნიერება, 1979. – გვ.55. : სურ-ით.

1980

428. მაისურაძე, შ. ზეიმობს ზარზმა, გაიხსნა სახალხო უნივერსიტეტი [რექტორად აირჩიეს ს. ჯიქია] და დაწესდა სამემოდგომო დღესასწაული „ზარზმობა“// კომუნისტი. – 1980. – 22 ოქტ. – გვ. 4.

429. სახალხო ზეიმი ზარზმაში : [ზარზმის სახალხო უნ-ტის რექტორად ს. ჯიქიას არჩევის გამო] // განახლებული მესხეთი (ადიგენი). – 1980. – 21 ოქტ. – გვ. 1.

430. სვანიძე, მ. [რეცენზია წგ-ზე]: "ქათიბ ჩელები ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ / თურქულიდან თარგმნა, შესავალი, შენიშვნები და საძიებლები დაურთო გ. ალასანიამ. – თბ.: მეცნიერება, 1978. – 400 გვ. // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე : ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია. – 1980. – № 3. – გვ. 197-202.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 197, 198.

431. შანიძე, ა. მოგონებანი: თურქული ენის სწავლების შემოღება უნივერსიტეტში, ჩემი „გარდაცვალება“ და სხვა ამბები // მნათობი. – 1980. – №7. – გვ. 165-173.

432. ჭანტურია, ვ. ერთი ჩვენი თანამემამულის შესახებ : [გენერალ კუტაისოვის ვინაობის დადგენისას ავტორი ეყრდნობა ს. ჯიქიას პუბლიკაციას „XVIII საუკუნის თურქული წარწერა ქუთაისიდან“] // საბჭოთა აფხაზეთი. – 1980. – 4 მაისი. – გვ. 4.

433. Апридонидзе, Ш. Т. Из грузинской ономастической литературы // В кн.: Ономастика Востока. – М.: Наука, 1980. – С. 277-282.
О С. С. Джикия : С. 278, 279.

434. Гукасян, В. Л. Об азербайджанско-грузинских языковых контактах // Советская тюркология. – 1980. – № 4. – С. 22-33.
О С. С. Джикия с. 32.
435. Джанашиа, Н. Н. Тюркология в Грузии. Проблемы современной тюркологии : Материалы II всесоюзной тюркологической конференции. 27-29 ноября 1976 г. г. Алма-Ата / Джанашиа, Н. Н., Сванидзе, М. Х. – Алма-Ата: Наука, 1980. – С. 131-136.
О . С. С. Джикия: с. 131, 134.
436. Марр, Ю. Н. Переписка по вопросам иранистики и грузиноведения / Марр, Ю. Н., Мегрелидзе, И. В. и Чайкин, К. И. – Тб.: Мецниереба, 1980. – 272 с.
О С. С. Джикия. : с. 6, 20, 204.
437. Boeder, W. Bücher aus Georgien, Sprachwissenschaft // Bedi Kartlisa – Revue de kartvelologie. – 1980. – V. 38. – S. 332-342.
Über S. S. Dshikia: s. 339, 342.

1981

438. თოფურია, აკ. მდიდარი მემკვიდრეობა // თბილისი. – 1981. – 10 ივლ., № 159. – გვ. 3.
439. კეკელია, მ. სამართალი და სასამართლო ორგანიზაცია ოსმალთა-ყიზილბაშობის პერიოდის ქართლში (1723-1747 წწ.) // მაცნე : ეკონომიკისა და სამართლის სერია. – 1981. – №1. – გვ. 79-96.
მოხსენიებულია : გვ. 82, 84, 86, 87, 88, 89, 90.
440. შენგელია, ნ. მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიის (VI-XVIII სს) შესწავლა საბჭოთა საქართველოში // მაცნე : ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია. – 1981. – №1. – გვ. 128-146.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 136, 137.

441. Институт востоковедения им. Г. В. Церетели // В кн.: Академия наук Грузинской ССР. – Тб.: Мецниереба, 1981. – С. 360-373.
О С. С. Джикия: с. 367, 369.

1982

442. ელიავა, გ. სერგი ჯიქია // წგ-ში: ელიავა, გ. შეხვედრები სახელოვან მეცნიერებთან და პედაგოგებთან. – თბ.: განათლება, 1982. – გვ. 24-27.
443. Абуладзе, Ц. А. Описание и изучение восточных письменных памятников в Институте рукописей АН ГССР // В сб.: Археографический ежегодник за 1981 год. – М.: Наука, 1982. – С. 89.

1983

444. აბულაძე, ც. ტოპონიმი ტაო სპარსულ და ოსმალურ წყაროებში // კრ-ში: ახლო აღმოსავლური კრებული. – თბ.: მეცნიერება, 1983. – გვ. 121-127. – რეზ. რუს.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 124, 125.
445. თურქული წყაროები XVI ს. I მეოთხედის სამცხე-საათაბაგოს ისტორიისათვის: თურქული დოკუმენტები ქართული თარგმანით, გამოკვლევითა და შენიშვნებით გამოსცა ცისანა აბულაძემ. – თბ.: მეცნიერება, 1983. – 116 გვ.
ნახსენებია: გვ. 68, 69, 70.
446. Hazai, G. Eine Urkunde zuz Geschichte der ungarisch-türkischen Beziehungen am Ende des 15. Jahrhunderts // აღმოსავლური ფილოლოგია : V. – თბ.: მეცნიერება, 1983. – გვ. 182-186.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 182.
447. Гвелесиани, С. „История Тбилиси“: вчера, сегодня, завтра // Вечерний Тбилиси. – 1983. – 10 ноября. – С. 3.

1984

448. სერგი ჯიქია : ბიობიბლიოგრაფია / შემდგ. ი. დუდუჩავა; რედ.: თ. გამყრელიძე, ს. ხადური ; ბიბლიოგრ. რედ. თ. ნაკაშიძისა ;

წინასიტყვ. ავტ. ცისანა აბულაძე; საქ. სსრ მეცნ. აკად., ცენტრ. სამეც. ბიბ-კა. – თბ.: მეცნიერება, 1984. – 144 გვ.: პორტრ. 1 ფ.

449. ქართულ კილო-თქმათა სიტყვის კონა / შემდგ. ალ. ლლონტი. – თბ.: განათლება, 1984. – 800 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 7.
450. შენგელია, ნ. აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1984. – 16 მარტი. – გვ. 5.
451. Cangidze, V. “Anadolu Türk Ağzlarında Gürcüce Sözler (Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Göre)” // Journal of Turkish Studies. – V. 6. – 1982. Orhan Şaik Gökyay Armağanı, I. – 1984. – P. 45-52.
S. S. Cikia hakkında s. 47.
452. Гамкрелидзе, Т. В. Индоевропейский язык и индоевропейцы : II / Т. В. Гамкрелидзе, В. С. Иванов. –Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1984. – 1328 с.
О С. С. Джикия: с. 908, 992.

1985

453. კობერიძე, გ. შეხვედრა აკადემიკოს ს. ჯიქიასთან: [კულტურის სახალხო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლებთან და სტუდენტებთან] // საბჭოთა პედაგოგი. – 1985. – 24 ოქტ., №30. – გვ. 3.

1987

454. ბრძანებულება: [ლენინის ორდენით ს. ჯიქიას დაჯილდოების შესახებ] // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. – 1987. – ტ. 125, N1. – გვ. 215.
455. ჯანგიძე, ვ. ჯიქია სერგი სიმონის ძე // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია (ქსე). – თბ., 1987. – ტ.11. – გვ. 568.: პორტრ. 1.

1988

456. სურგულაძე, პ. ეროვნული კულტურის კერა. – თბ.: ნაკადული, 1988. – 76 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 40.
457. Востоковедение в Грузии // В кн.: Востоковедные центры в СССР. (Азербайджан, Армения, Грузия, Украина). – М.: Наука, 1988. – С. 73-87.
О С. С. Джикия: с. 73, 76, 77, 78, 82, 83.

1989

458. აბულაძე, ც. სამცხე-საათაბაგოს ისტორიიდან : [XVI ს. 80-იანი წლები; ქრ. შარაშიძე ს. ჯიქიას შესახებ] // მრავალთავი : ფილოლოგიურ-ისტორიული მიუზიკალი (ხელნაწერთა ინსტიტუტი). – 1989. – ტ.15. – გვ. 197, 198. – რეზ. რუს.

1994

459. გ. ახვლედიანის სახელობის ენათმეცნიერების ისტორიის საზოგადოების II სამეცნიერო სესია მიძღვნილი აკად. ს. ჯიქიას ხსოვნისადმი. 20-21 აპრ. 1994. – თბ., 1994. – 3 გვ.
460. კაციტაძე, დ. „ლექციას არ გავაცდენ“ : (სერგი ჯიქიას მოსაგონარი) // ხიდი. – 1994. – № 1(28). – გვ. 3.

1996

461. Çiloğlu, F. Gürcüstan'da Türkolojinin Kurucularından Sergi Cikia // Çveneburi : Kültürel Dergi = ჟურნალი ჩვენებური: კულტურული კრებული. – 1996. – Ocak-Haziran, Sayı 19-21. – S. 9-11.

1997

462. ბარათაშვილი, ვ. მაჰმადიანი მესხების ქართული გვარები / რედ. გ. მამულია; მთარგმნ. ა. თევზაძე. – თბ., 1997. – 64 გვ.
ნახსენებია გვ. 51.
463. Cikia, M. Gürcistan'da Türkoloji // Türk Dili (Ankara). – 1997. – Aralık, № 552. – S. 575-576.

1998

464. დლონტი, ალ. სერგი ჯიქია // კრ-ში: დლონტი, ალ. მოძღვრები, მეგობრები, შეგირდები. – თბ., 1998. – გვ. 81-86.

2000

465. შენგელია, ნ. 1728 წლის თბილისის ვილაიეთის დიდი დავთარი // ქართული დიპლომატიკა. წელიწდეული 7. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2000. – გვ. 333-350.
ნახსენებია : გვ. 333, 349.

2001

466. თურქულ-ქართული ლექსიკონი = Türkçe-Gürcüce Sözlük : ტ. I. – გვ. 755; ტ. II – გვ. 756-1543; ეძღვნება აკადემიკოს სერგი ჯიქიას ხსოვნას / რედ. ლ. ჩლაიძე. – სტამბოლი, 2001.
467. Abuladze, Ts. Gürcistan eski kitaplıklarında bulunan Türk dilleri ile yazılı eserler // Türk Dili : Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara). – 2001. – № 591. – S. 292-298.
ნახსენებია: გვ. 297, 298.

2002

468. აბულაძე, ც. ქართული თურქოლოგიის ფუძემდებელი = Abuladze, Ts. Gürcü türkolojisinin kurucusu// ახალი ხიდი: საერთაშორისო, ყოველკვარტალური ჟურნალი = Yeni köprü. – 2002. – N2. – გვ. 54-57 : სურათი. – ტექსტი ქართ., თურქ.
469. გამყრელიძე, თ. „მტკვარი“ ჰიდრონიმის ეტიმოლოგიისათვის // ენათმეცნიერების საკითხები. – 2002. – № 4. – გვ. 21-26. – რეზ. ინგლ.
ნახსენებია გვ. 22.
470. ცეცხლაძე, ნ. ქართულ-თურქული ენობრივი ურთიერთობების ასახვა შავშეთ-იმერხევის ტოპონიმიაში // წგ-ში: ქართველური მემკვიდრეობა : VI. – ქუთაისი: ქუთაისის სახელმწ. უნ-ტი, 2002. – გვ. 236, 237.

471. Shengelia, N. Gürcistan'da Osmanlı Çalışmaları. – XIII Türk Tarih Kongresi. Ankara, 4-8 Ekim, 1999. – Kongreye Sunulan Bildiriler. – Ankara, 2002. – S. 493-528.
S. S. Cikia hakkında : s. 496, 501, 502, 505, 512, 513, 516, 517.
472. Cikia, M. Gürcistan vilayeti'nin mufassal defferinde (1595) kullanılan öz Türkçe adlar. – XIII Türk Tarih Kongresi. Ankara, 4-8 Ekim, 1999. – Kongreye Sunulan Bildiriler. – Ankara, 2002. – S. 1519-1523.
S. S. Cikia hakkında s. 1520.

2003-2004

473. ორიენტალისტი II = Orientalist II: [ედღვნება აკადემიკოს სერგი ჯიქიას ხსოვნას = In Memoriam Acad. Sergi Jikia] / რედ. თ. გამყრელიძე, გ. ჩიქოვანი; საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემია; აკადემიკოს გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი; თბილისის აზიისა და აფრიკის ინსტიტუტი. – თბ.: ნეკერი, 2003-2004. – 391 გვ.
474. Abuladze, Ts. Founder of Georgian-Turkish studies (In remembrance of Acad. Sergi Jikia on the 10th anniversary of his death): [გარდაცვალების 10 წლისთავთან დაკავშირებით] // ორიენტალისტი. – 2003-2004. – № 2. – გვ.10-15.

2004

475. ბალიშვილი, ა. კვლავ შეხვედრის იმედი... = Bağışvili, A. Yeniden görüşme ümidiyle // ახალი ხიდი: საერთაშორისო, ყოველკვარტალური ჟურნალი = Yeni Köprü. – 2004. – № 2. – გვ.42-44. – ტექსტი ქართ., თურქ.
ნახსენებია გვ. 44.
476. გამყრელიძე, თ. აკადემიკოსი გიორგი წერეთელი (1904-1973): ედღვნება აკადემიკოს გიორგი წერეთლის დაბადების მე-100 წლისთავს. – თბ.: ენა და კულტურა, 2004. – 46 გვ. – 16 სურ.
ნახსენებია: გვ. 8 და სურათებში.

477. თურქულენოვან ხელნაწერთა კატალოგი = TÜRKÇE YAZ-MALAR KATALOĞU : კატალოგი ეძღვნება ილია აბულაძისა და სერგი ჯიქიას ნათელ ხსოვნას; შემდგენლები : ც. აბულაძე, მ. ილურიძე = Hazırlayanlar Prof. Dr. Ts. Abuladze, Dr. M. Iluridze; რედ. ც. აბულაძე = Red. Prof. Dr. Ts. Abuladze. – თბ.: კვირიონი, 2004. – 366 გვ.
478. ფირცხალავა, ა. ქართველი მეცნიერი ანკარაში მოხსენებას თურქულად კითხულობს : საუბარი პროფესორ ც. აბულაძესთან = Pirtskhalava, A. Gürcü bilim adamı, Ankara'da sunumunu Türkçe okudu Prof. Dr. Tsisana Abuladze ile soylesi // ახალი ხიდი : საერთაშორისო ყოველკვარტალური ჟურნალი = Yeni Köprü. – 2004. – №2. – გვ.32-36. – ტექსტი ქართ., თურქ.
479. Abuladze, Ts. Gürcistan'daki Türkoloji Çalışmaları // Türk Dili : Dil ve Edebiyet Dergisi – 2004. – Haziran. – S. 536-546.
S. S. Cikia hakkında: s. 536, 540, 541, 542, 543.

2005

480. Харатишвили, Г. С. Джикия Сергей (Серги) Симонович (1898-1993) // В кн. : Харатишвили, Г. С. Грузины – профессора и преподаватели Восточного факультета Санкт-Петербургского госуд. университета. – С.-Петербург : С.-Петербург. унт., 2005. – С. 66-68.

2006

481. დანგაძე, ნ. სარგის კაკაბაძე და "გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი" // აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი: ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის შრომები (ქუთაისი). - 2006. - [ტ. VII (II)]. - გვ. 342-352. - რეზ. ინგლ., რუს.
482. ვარლამ ქაჯაია : ეძღვნება დაბადებიდან 100 წლისთავს [მოგონებები] / შემდგ. ლ. ქაჯაია. – თბ., 2006. – 59 გვ.
გ. ძაგანიას მოგონება ს. ჯიქიაზე გვ. 29.

483. ცინცაძე, დ. ნიკო ბერძენიშვილი – გამოჩენილი ისტორიკოსი და საზოგადო მოღვაწე = Tsintsadze, D. Ünlü Gürcü Tarihçi ve Toplum Adamı : Niko Berdzenişvili // ახალი ხიდი : საერთა-შორისო ყოველკვარტალური ჟურნალი (თბილისი) = Yeni Köprü. – 2006. – N1. – გვ. 8-11. – ტექსტი ქართ., თურქ.
ნახსენებია გვ. 9.

484. Bostaşvili, N. Türkiye Bibliyografyası = თურქეთის ბიბლიოგრაფია = Bibliography of Turkey = Библиография Турции (ისტორია). – Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2006. – 764 s.
S. S. Cikia hakkında : s. 9, 22, 71, 72, 323, 326, 368, 376, 457, 463, 523, 524, 525.

2007

485. ჯიქია, მ. სოციალური და წოდება-თანამდებობის თურქული წარმომავლობის ტერმინები ქართველურ ანთროპონიმიაში // წგ- ში: ქართველური ონომასტიკა. III. / რედ. პ. ცხადაია. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა. – 2007. – გვ. 261.

2008

486. აბულაძე, ც. აღმოსავლურ ხელნაწერთა ფონდი : ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის თურქულენოვანი წერილობითი ძეგლები : წიგნსაცავები // მწიგნობარი '08 : [ალმანახი; თბილისი]. – 2008. – გვ.116-124.
ნახსენებია : გვ. 121, 123.

487. ბერიძე, მ. მესხეთის ტოპონიმთა სტრუქტურისა და ისტორიოსათვის / ახალციხის ინ-ტი. – თბ. : [ნეკერი], 2008. – 304გვ.
ნახსენებია: 10, 36, 38, 41-43, 45, 49, 51, 54, 55-59, 66, 68, 75, 89, 95, 111, 117, 120, 122-124, 126, 128-130, 134, 136, 141, 143, 147, 149, 152, 156, 160, 210, 211, 214, 217, 219, 246, 256, 257-260, 263, 276, 279, 282, 290.

488. გამყრელიძე, თ. ენა და ენობრივი ნიშანი: სტატიების კრებული / რედაქტორები: ე. სოსელია, ნ. გიოშვილი; საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია. – თბ., 2008. – 207 გვ.
ნახსენებია გვ. 173.

489. გურგენიძე, ნ. ხელობის აღმნიშვნელი თურქული ლექსემები ქართველურ ანთროპონიმიაში / ნ. გურგენიძე, მ. ჯიქია // კრ-ში: გამოჩენილი ქართველი ოსმანისტი : ნოდარ შენგელია – 75. = The prominent Georgian Ottomanist : Nodar Shengelia – 75. – თბ.: ჰოროსი XXI, 2008. – გვ. 133-137.
ნახსენებია გვ. 135.
490. ლომოური, ნ. შესანიშნავი პიროვნება და წარმატებული საზოგადო მოღვაწე: ოთარ გიგინეიშვილის ხსოვნას // ახლო აღმოსავლეთი და საქართველო = The Near East and Georgia / გ. წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი. – თბ.: ნეკერი, 2008. – ტ. V. – გვ. 9-12.
ნახსენებია გვ. 5.
491. რუხაძე, ლ. თანამედროვე ქართული და თურქული ენების საერთო ლექსიკა / ლ. რუხაძე, ნ. კაჭარავა // აღმოსავლეთი და კავკასია / ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; აღმოსავლეთისა და კავკასიის კვლევითი ცენტრი. – 2008. – № 6. – გვ. 110-113.
492. ჩიქობავა, არნ. შრომები: ტ. IV. ჭანურ-მეგრულ-ქართული შედარებითი ლექსიკონი. – თბ.: მერიდიანი, 2008. – 490 გვ.
ნახსენებია: გვ. 177, 217, 219, 221.
493. ჯიქია, მ. თურქიზმები ქართველურ ანთროპონიმიაში / რედ. ც. აბულაძე. – თბ.: სიტყვა, 2008. – 208 გვ. – რეზ. ინგლ., თურქ.
ნახსენებია : გვ. 20, 23, 26, 28, 50, 182.

2009

494. აბულაძე, ც. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია – თურქოლოგიის ფუძემდებელი საქართველოში = Abuladze, Ts. Ünlü Türkoloji Uzmanı Sergi Cikia // ახალი ხიდი = Yeni Köprü. – 2009. – №1(25). – გვ. 20-23. – ტექსტი ქართ., თურქ.
495. აბულაძე, ც. რაზე მუშაობენ ქართველი თურქოლოგები = Abuladze, Ts. Gürcü Türkologlar hangi konularda çalışıyorlar //

ფიროსმანი = Pirosmani (თბილისი). – 2009. – ზამთარი, №7. – გვ.18-22. – ტექსტი ქართ., თურქ.
ნახსენებია : გვ. 18, 19, 20, 21, 22.

496. ბერიძე, მ. ქობარეთის ტოპონიმთა ლექსიკონი // გულანი (ახალციხე) = Gulani (Akhaltsikhe). – 2009. – 2(6). – გვ. 32-69.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 38, 51.
497. გურგენიძე, ნ. თურქულ-ქართულ დიალექტთა ურთიერთმიმართების საკითხისათვის: ფონეტიკა: (ხმოვნები) // პერსპექტივა –XXI. – 2009. – ტ. XI. – გვ.45-55. – რეზ. ინგლ.
ნახსენებია გვ. 42.
498. გურგენიძე, ნ. თურქული წარმომავლობის თხზული სახელები ქართულ ანთროპონიმიში / ნ. გურგენიძე, მ. ჯიქია // ახლო აღმოსავლეთი და საქართველო: VI = The Near East and Georgia: VI / გ. წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი = G. Tseretli institute of Oriental Studies. – თბ.: ნეკერი, 2009. – გვ. 16.
499. ებანოძე, თ. მართლაც დიდებული "შვიდკაცა" : რეც. წგ-ზე: მგალობლიშვილი, ლ. შესანიშნავი შვიდეული. – თბ., 2009. – 184 გვ. : ილ. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2009. – 22 მაისი. – № 100 (6201). – გვ. 11.
500. თაყნიაშვილი, გ. ნაშრომი მეზობელი ქვეყნის ისტორიის შესახებ : [რეც. წიგნზე: სვანიძე, მ. თურქეთის ისტორია (1299-2000) / რედ. გ. ალასანია. – თბ.: არტანუჯი, 2007. – 583 გვ.] // საქართველოს ბიბლიოთეკა. – 2009. – N3(36). – გვ. 35-36.
ნახსენებია გვ. 35.
501. კაჭარავა, ნ. მშვიდობით, ბატონო ნოდარ! // ფიროსმანი = Pirosmani (თბილისი). – 2009. – ზამთარი. – N7. – გვ. 37-39. – ტექსტი ქართ., თურქ.
ნახსენებია გვ. 38.

502. კვაშილავა, გ. ფესტოსის დისკოსა და მისი მონათესავე დამწერლობების ნახატ-ნიშნების ამოკითხვის შესახებ (1). ცული // ისტორიულ-ეთნოლოგიური ძიებანი (ივანე ჯავახიშვილის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი). – 2009. – ტ. XI. – გვ. 285-348. – ტექსტი ქართ., ინგლ.
ნახსენებია: გვ. 303, 330.
503. მანია, ქ. ოსმალური დოკუმენტების წყარომცოდნეობის კვლევა საქართველოში XX ს-ის 60-იანი წლებიდან დღემდე : ისტორია, პოლიტიკური მეცნიერებანი // განათლება (სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი). – 2009. – N1. – გვ.153-165. – რეზ. ინგლ.
ნახსენებია : გვ. 153, 154, 155, 156, 157, 158.
504. მგალობლიშვილი, ლ. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია // წგ-ში: მგალობლიშვილი, ლ. შესანიშნავი შვიდეული. – თბ., 2009. – გვ. 159-174 : 8 სურ.
505. რუხაძე, ლ. რამდენიმე თურქული წარმომავლობის სიტყვის შესახებ ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში // ახლო აღმოსავლეთი და საქართველო = The Near East and Georgia / გ. წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი. – 2009. – [ტ.] VI. – გვ. 22-26.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 25.
506. სილოგავა, ვ. ჩორჩანელთა ფეოდალური სახლის კიდევ ერთი ეპიგრაფიკული ძეგლი (საირმის წარწერა) // გულანი (ახალციხე) = Gulani (Akhaltshikhe). – 2009. – № 4 (8). – გვ. 55-57.
ნახსენებია გვ. 56.
507. Халимоненко, Г. Історія турецької літератури. – Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2009. – 544 с.
„ვუძღვნი დაუვიწყარი მასწავლებლის პროფესორ სერგი ჯიქიას ხსოვნას“. – გვ. 3.

2010

508. ბერიძე, მ. აგარის დედათა მონასტრის და სხვა აგარათა ისტორია-ეტიმოლოგიისათვის // გულანი (ახალციხე) = Gulani (Akhaltsikhe). – 2010. – N9. – გვ. 21-36.
ნახსენებია: გვ. 22, 23, 29, 30.
509. იველაშვილი, თ. არ გათეთრდების ყორანი, ანუ როცა დუმბილი დალატის ტოლფასია // ლიტერატურული მესხეთი. – 2010. – ნომბერი. – გვ. 8.
510. Enwall, J. Turkish texts in Georgian script: Sociolinguistic and ethno-linguistic aspects // TURCOLOGICA 82. Turcology in Mainz. – 2010. – P. 135-145.
About S. S. Jikia : p. 139, 145.

2011

511. აბულაძე, ც. ოსმალური მოხატული საბუთები. - წგ-ში: მოხატული ისტორიული დოკუმენტები საქართველოს სიძველეთ-საცავებიდან / რედ. დ. კლდიაშვილი. – თბ., 2011. – გვ. 225-261.
ნახსენებია გვ. 252.
512. აჭარის ლივის ვრცელი და მოკლე დავთრები = Acara sancağının mufassal ve icmal defterleri / თსუ, კავკასიისა და აღმოსავლეთის კვლევის ცენტრი ; ოსმალური ტექსტი, თარგმანი, გამოკვლევა, კომენტ. და ფოტოასლები გამოსაც. მოამზადეს: ზ. შამიკაძემ და მ. მახარაძემ ; [რედ. ნ. შენგელია]. – თბ.: [Orient], 2011. – 198გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 7, 8, 12, 38, 39.
513. გაჩეჩილაძე, რ. ახლო აღმოსავლეთი: სივრცე, ხალხი და პოლიტიკა. მესამე გადამუშავებული გამოცემა; წიგნი ეძღვნება ავტორის მასწავლებლებს: ს. ჯიქიას, ო. გიგინეიშვილს, ნ. ჯანაშიას [და სხვ.]. – თბ.: ბაკურ სულაკაურის გამ-ბა, 2011. – 451 გვ.
პირველი გამოცემა. – თბ.: დიოგენე, 2003.- 407 გვ.
მეორე გამოცემა. – თბ.: ბაკურ სულაკაურის გამ-ბა, 2008. – 528 გვ.

514. დუნდუა, გ. XV საუკუნის ქართული მონეტები / გ. დუნდუა, თ. დუნდუა; საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტი // ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილ. სახელმწიფო უნ-ტის შრომები: ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი. – 2011. – [ტ.] II. – გვ. 243-275. – რეზ. ინგლ. ნახსენებია გვ. 254.
515. მამისთვალიშვილი, ე. [რეც. წგ-ზე] 1728 წლის თბილისის ვილაიეთის დიდი დავთარი : ოსმალური ტექსტი ქართული თარგმანით, შესავლით, გამოკვლევითა და ფაქსიმილეებით გამოსაცემად მოამზადა აკად. ს. ჯიქიამ და პროფ. ნ. შენგელიამ (წიგნი I. – თბ., 2009; წიგნი II. – თბ., 2010) // შრომათა კრებული : გორის სასწავლო უნივერსიტეტის ისტორიისა და არქეოლოგიის ცენტრი. – გორი, 2011. – N1. – გვ. 194-202.
516. შენგელია, ნ. ოსმალური ფირმანები და ბერათები სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს ისტორიისათვის (XVI-XVIII საუკუნეები) / ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ; კავკასიისა და აღმოსავლეთის კვლევის ცენტრი; თურქ. ტექსტი, ქართ. თარგმანით, შესავ., ტერმინოლ. ლექსიკონით, ფაქსიმილეებითა და საძიებლებით გამოსაც. მოამზადა ნოდარ შენგელიამ; რედ.: მ. მახარაძე, ზ. შაშიკაძე. – თბ.: [Orient], 2011. – 860 გვ. ნახსენებია : გვ. 7, 9, 11, 809, 826.
517. ცეცაძე, მ. უნიკალური მნიშვნელობის გამოცემა ქართულ ისტორიოგრაფიაში ჯეოსელის მხარდაჭერით = Unique publication of Georgian historiography with the support of Geocell // დიALOGი=დილოგი / ჯეოსელის კორპორაციული კომუნიკაციების განყოფილება. – თბ., 2011. – გაზაფხული, №36. – გვ.16-19. – ტექსტი ქართ. ინგლ. ნახსენებია გვ.18.
518. ცეცხლაძე, ნ. ქართულ-თურქული ენობრივი ურთიერთობის ასახვა შავშეთის ტოპონიმიში [გამოც. პირველი] // კრ-ში: შავშეთი / რედ. მ. ფაღავა. – თბ.: ჰოროსი XXI, 2011. – გვ. 325-340. ნახსენებია გვ. 326.

519. ცინცაძე, მ. შავშური კილო / მ. ცინცაძე, მ. ფალავა // კრ-ში : შავშეთი [გამოც. პირველი] / რედ. მ. ფალავა. – თბ.: ჰოროსი XXI, 2011. – გვ. 219-280.
ნახსენებია : გვ. 240, 241.
520. ცხადაძე, ბ. ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკური შეხვედრები (მოი, მოი) / ბ. ცხადაძე, ე. ცხადაძე // ხელისუფლება და საზოგადოება : ღია დიპლომატიის ასოციაციის სამეცნიერო ჟურნალი. – 2011. – № 1(17). – გვ.96-102. – რეზ. ინგ., რუს.
ნახსენებია : გვ. 96, 97, 99, 102.

2012

521. ალიევი, ე. აზერბაიჯანული ენობრივი ურთიერთობების შესწავლის ისტორიიდან // ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნი-ტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის, საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტის, ქართველოლოგიური კვლევების ინსტიტუტის, ახალგაზრდა მკვლევართა ეროვნული ინტერდისციპლინური სამეცნიერო კონფერენციის „ქართველოლოგიური კვლევები: ძირითადი ტენდენციები და თანამედროვე პრობლემები“ (2012 წლის 26-27 აპრილი): თეზისები. – თბ.: უნივერსალი, 2012. – 96 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ.14, 15.
522. ბერიძე, მ. ზველი: (შესავალი სოფ. ზველის ტოპონიმთა ლექსიკონისთვის) // გულანი (ახალციხე) = Gulani (Akhaltshikhe). – 2012. – №12. – გვ.14-35.
ნახსენებია: გვ. 16, 17, 18.
523. ბოშიშვილი, ა. მესხი დიდებულის - დოლენჯიშვილის ოჯახი // ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომები: ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი. – 2012. – სპეციალური გამოშვება, კლარჯეთის დიდებულთა უდაბნოთა. – გვ.142-150. – რეზ. ინგლ.
ნახსენებია : გვ. 142, 144.

524. გიუნაშვილი, ჯ. ინტერვიუ პროფესორ ჯემშიდ გიუნაშვილთან / ესაუბრა თინათინ წიკლაური // კალამი. – 2012. – N13. – გვ.18-23. – ტექსტი ქართ., სპარს.
ნახსენებია : გვ. 20, 23.
525. გლოველი, შ. უნიკალური ერთეული ივანე ჯავახიშვილის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკის რარიტეტული ფონდიდან. // ისტორიულ-ეთნოლოგიური ძიებანი / ივანე ჯავახიშვილის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი. – 2012. – [ტ.] XIV. – გვ. 278-288. – რეზ. ინგლ.
ნახსენებია გვ. 279.
526. ვანიშვილი, შ. ქართველი მეცნიერები – ქართულ-თურქული ურთიერთობების მკვლევრები. – ქართულ-თურქული ურთიერთობები: სამეცნ. კონფერენცია = Georgian-Turkish relations : The scientific conference (2012, გორი); სარედ. კოლ.: ელდარ მამისთვალიშვილი [და სხვ.]. – თბ., 2012. – გვ. 31-33. – იგივე ტექსტი ინგლ. ენაზე, გვ. 96-97.
527. კუტალაძე, გ. სამცხის ერთი მონასტრის სწორი სახელწოდებისათვის // საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტი : შრომები / ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი. – 2012. – [ტ.] VI. – გვ. 230-239. – რეზ. ინგლ.
ნახსენებია : გვ. 230, 232, 233, 234, 235, 237, 238.
528. ლომოური, ნ. „მესხეთელ თურქთა“ შთამომავლობის ჩამოსახლება ანტიეროვნული ქმედება // სამი საუნჯე (სამეცნიერო-საზოგადოებრივი ჟურნალი). – 2012. – დეკ., №1. – გვ. 73-79. – რეზ. რუს., ინგლ. გვ.197-198. 205-206.
ნახსენებია გვ. 76.
529. ოთინაშვილი, ნ. 1728 წლის თბილისის ვილაიეთის დიდ დაჯთარში დაცული ონომასტიკური მასალები ლიახვის ხეობიდან // არნოლდ ჩიქობავას საკითხავები:XXIII. 2012 წლის 24-27

აპრილი : მასალები / რედ. ვ. შენგელია. – თბ.: მერიდიანი, 2012. – გვ. 59.

530. ცაგურიშვილი, თ. ჯავახეთის ნასოფლარები : ისტორიული და თანამედროვე სოფლები; ორმოცი წყარო ჯავახეთში; ცხენწყალა; ნაისა; ქორეთი; აზმანა / მოამზადა თეა ცაგურიშვილმა // კარიბჭე (მართლმადიდებლური ჟურნალი). – 2012. – 16-29 აგვისტო, N17(207). – გვ.41-44. – ჩემი სოფელი. ნახსენებია გვ. 43.

531. Bekadze, Ş. 1595 Tarihli “Defter-i Mufassal Vilayet-i Gürcistan” Tahrir Defterine Göre Azğur Nahiyesi. –Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi (TLÇK) Bildiriler Kitabı. – Konya, 2012. – S. 242, 244, 246.

532. Karadeniz = Black sea = Чёрное море. Dergimizin Bu Sayısı Gürcistan Turkoğrafyasının Babası SERGI JIKIA Anısınadır. – 2012. – № 15, Yaz. – 204 s.

2013

533. გვარამია, რ. [მოგონება ილია აბულაძეზე] // წგ-ში: მოსმენილი და მონაყოლი : მოგონებები ილია აბულაძის შესახებ. – თბ., 2013. – 109-115.
ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 113.

534. ნადარაია, ფ. გამოჩენილი პირები სამეგრელოდან // სამეგრელო-ზემო სვანეთი : (ცნობარი). – მარტვილი, 2013. – გვ. 53-59.

535. რუხაძე, ლ. თურქული ნასესხობები ქართულ სალიტერატურო ენაში / რედ. მ. ჯიქია // მწიგნობარი. – თბ., 2013. – XII, 110 გვ.
ნახსენებია : გვ. 39, 73.

536. სიხარულიძე, ი. ჩორჩანის ქვეყანა და გიორგი ჩორჩანელი /ი. სიხარულიძე, ი. კეკელია, ვ. ქებულაძე // წელიწდეული / ილია ჭავჭავაძის სახელობის ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა (ქუთაისი). – 2013. – N 5. – გვ. 352-361. – რეზ. ინგლ.
ნახსენებია გვ. 359.

537. ფოცხიშვილი, ა. [მოგონებები] // ლიტ. საქართველო. – 2013. – 22 ნომბ., № 71. – გვ. 18.
538. ქათბე ჩელების ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ: მეორე გამოცემა / თურქულიდან თარგმნა, შესავალი, შენიშვნები და საძიებლები დაურთო გ. ალასანიამ. – თბ., 2013. – 280 გვ.
ნახსენებია გვ. 74.
539. ჯაველიძე, ე. თურქული ლიტერატურის სათავეებთან: III. აშიკ ფაშა = Türk edebiyatı başlangıç devri : III. Aşık Paşa = At the beginning of turkish literature : III. Ashik Pasha ; ნაშრომი ეძღვნება ჩემი აღმზრდელისა და მასწავლებლის აკად. სერგი ჯიქიას ნათელ ხსოვნას / რედ. ნ. ჯაველიძე. – თბ., 2013. – 500 გვ.
540. ჯიქია, მ. გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთრის ანთროპონიმია // ახლო აღმოსავლეთი და საქართველო. – 2013. – № 7. – გვ. 64-72.
ნახსენებია გვ. 64.
541. ჯორჯიკია, ნ. სამეცნიერო ცხოვრება : [არნ. ჩიქობავას, ა. შანიძის ... ს. ჯიქიას, ილ. აბულადის სამეცნიერო საქმიანობა] // წგ-ში: საქართველოს კულტურული ცხოვრება XIX საუკუნიდან ჩვენს დღემდე. – თბ., 2013. – გვ. 55-68.
542. Gocayeva-Memmedova, G. Gürcistan'da Türkoloji Çalışmaları // Kafkaslarda Türk Dili ve Kültürünün Etkileri / Türk Dil Kurumu Yayınları. – Ankara, 2013. – S. 170-175,178, 182.
543. Korkmaz, Ramazan. Kafkaslarda Türk Dili ve Kültürünün Etkileri: Uluslararası Çalıştay, Türk Dili Kurumu Yayınları. – Ankara, 2013. – S. 5-7.

2014

544. ბართაია, ნ. ქართულ-ირანული ლიტერატურულ-ენობრივი ურთიერთობანი. – თბ.: უნივერსალი, 2014. – 550 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 237, 238.

545. გიორგობიანი, ზ.-ნ. „კვალი ნათელი“ - აკადემიკოსი სერგი ჯიქია // წგ- ში: გიორგობიანი, ზ.-ნ. რაც დავიწყებას ვერ გავატანე ... - თბ., 2014. - გვ. 39-51 : ფოტოსურათი.
546. სილაგაძე, ა. გიორგი წერეთელი - დიდი ქართველი მეცნიერი // აღმოსავლეთმცოდნეობა=Oriental Studies / ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომები: აღმოსავლეთმცოდნეობა. - 2014. - № 3. - გვ.13-35.
ნახსენებია გვ. 34.
547. ცინცაძე, მ. შავშური კილო / მ. ცინცაძე, მ. ფაღავა // კრ-ში: შავშეთი : II გამ. / ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი; ქართველოლოგიის ცენტრი. - თბ.: ჰოროსი XXI, 2014. - გვ. 219-280.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 240, 241.
548. ცეცხლაძე, ნ. ქართულ-თურქული ენობრივი ურთიერთობების ასახვა შავშეთის ტოპონიმიაში // კრ-ში: შავშეთი : II გამ. / ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი; ქართველოლოგიის ცენტრი. - თბ.: ჰოროსი XXI, 2014. - გვ. 325-340.
ნახსენებია გვ. 326.
549. Gürcü türkolojisinin kurucusu : Sergi Cikia : (biyo - bibliyografya) / derleyen İa Duduçava; Gviren İlyas Üstünyer. - Konya : Eylül, 2014. - 131 s.

2015

550. ბარამიძე, მ. ლაზურის შესწავლის ისტორიიდან // კრ.-ში: სარფი / ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; ქართველოლოგიის ცენტრი. - ბათუმი : აჭარა, 2015. - გვ. 471-482.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 473, 478.
551. სილაგაძე, ა. საუნივერსიტეტო აღმოსავლეთმცოდნეობის 70 წელი // აღმოსავლეთმცოდნეობა = Oriental Studies. - 2015. - № 4. - გვ. 11-25. - პარალ. ტექსტი ინგლ.
ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 12, 15, 20, 22.

552. შაშიკაძე, ზ. სარფი ოსმალეთის იმპერიაში // კრ.-ში: სარფი / ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; ქართველოლოგიის ცენტრი. – ბათუმი : აჭარა, 2015. – გვ. 12-30. ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 23.

553. Ayhan, Mehmet Selim. Evolution of Sergi Jikia's Turkish Reader in Teaching Turkish as a Foreign Language within the Context of Literary Texts // Intercultural Communications (Tbilisi). – 2015. – №24. – P. 187-195. – Res. Georgian, Rus.

2016

554. გურგენიძე, ნ. დიალექტოლოგიური ძიებანი (თურქულ-ქართულ დიალექტთა ურთიერთმიმართების საკითხები). – თბ., 2016. – 192 გვ. ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 19, 24, 30, 45, 49, 107, 152.

555. თურქეთის იმპერიის ასავალ-დასავალი // ასავალ - დასავალი. – 2016. –15-21 აგვ. – გვ. 26.

556. მამულაძე, შ. კლარჯეთის მატერიალური კულტურის ძეგლები // კრ.-ში: კლარჯეთი / ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი; ქართველოლოგიის ცენტრი. – ბათუმი : აჭარა, 2016. – გვ. 45-85. ს. ჯიქიას შესახებ გვ. 83.

557. მგელაძე, ნ. კლარჯეთის ეთნოლოგია // კრ.-ში: კლარჯეთი / ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი; ქართველოლოგიის ცენტრი. – ბათუმი : აჭარა, 2016. – გვ. 273-372. ნახსენებია გვ. 357.

558. ფაღავა, მ. კლარჯეთის ტოპონიმია / მ. ფაღავა, მ. ცინცაძე, მ. ბარამიძე // კრ.-ში: კლარჯეთი / ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა

ფაკულტეტი; ქართველოლოგიის ცენტრი. - ბათუმი : აჭარა, 2016. - გვ. 601-660.

ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 603, 615, 635.

2017

559. კაციტაძე, დ. „ლექციას არ გავაცდენ“ : (სერგი ჯიქიას მოსაგონარი) // წგ-ში: დავით (დევი) კაციტაძე: ანოტირებული ბიბლიოგრაფია / შემდგ. ხ. ბაინდურაშვილი; რედ. ნ. ბართაია. - თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2017. - გვ. 190-191.

560. მიქაელ მოდრეკილის რტო: წიგნი ეძღვნება ლიანა და ჯემალ კვირიკაშვილებს = Mikael Modrekili's Branch: The book is dedicated to Liana and Jemal Kvirikashvili / მთ. რედ. ი. ჩანტლაძე. - თბ., 2017. - 528 გვ.

ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 336, 340.

561. ნიკოლაიშვილი, დ. ქართული ტოპონიმები „გურჯისტანის ვილაიეთის რუკის“ მიხედვით / დ. ნიკოლაიშვილი, ა. უჯმაჯურიძე // ქართველური ონომასტიკა. - 2017. - გვ. VIII, 177-193. - რეზ. ინგლ.

ს. ჯიქიას შესახებ : გვ. 179, 192.

562. აბულაძე, ც. [რეცენზია წგ-ზე] : Gelibolulu, Mustafa Âli. Nusret-Nâme / Hazırlayan Prof. Dr. Mustafa Eravcı. - Ankara, 2014, LVIII, 355+280 : / ც. აბულაძე, თ. პაპუაშვილი // აღმოსავლეთმცოდნეობა = Oriental Studies. - 2017. - № 6. - გვ. 151-158.

ნახსენებია გვ. 158.

2018

563. ახვლედიანი, ზ. თანამედროვე ქართულ-თურქული ლექსიკოგრაფია და თარგმნის პრობლემები. - ბათუმი, 2018. - 123 გვ.

ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 50, 51.

564. ბართაია, ნ. ბატონი სერგი ჯიქია / წგ-ში: ნ. ბართაია. მხიარული ავტობიოგრაფიული ჩანახატები. - თბ.: ინტელექტი, 2018. - გვ. 39-42, 45.

565. გურჯისტანის ვილაიეთის რუკის შესახებ / დ. ნიკოლაიშვილი, ა. უჯმაჯურიძე, მ. ყელბერაშვილი, ნ. გესლაიძე // საქართველოს აღ. ჯავახიშვილის სახელობის გეოგრაფიულ საზოგადოებაში 2016-2017 წლებში ჩატარებული სამეცნიერო კონფერენციების მასალები. – თბ., 2018. – გვ. 28-41.
ს. ჯიქიას შესახებ: გვ. 28, 30.
566. Джикия Сергей Симонович // Мелуа, В. Биографии. – Т. 30 Грузия. – Санкт-Петербург : Гуманистка, 2018. – С. 217.
567. Türkmen, F. Aşık Garip Hikayesi (İncelemesi - Metin): 3. Baskı. Akçağ Yayınları : 123. Türk Halk Edebiyatı : 5. – Ankara, 2018. – 335 s. (1. Baskı – 1972; 2. Baskı – 1995)
S. S. Cikia hakkında s. 128.

საიუბილეო თარიღები
S. Cikia'nın Yıldönümü Tarihleri
Jubilee Dates
Юбилейные Даты

დაბადების 75 წლისთავი
S. Cikia'nın 75. Doğum Yıl Dönümü
75 Years Anniversary
75-летие со дня рождения

568. აღმოსავლური ფილოლოგია : 3. სერგი ჯიქიას დაბადების 75 წლისთავზე. – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 352 გვ.
ს. ჯიქიას შესახებ: წერეთელი, გ. სერგი ჯიქიას ცხოვრება და მოღვაწეობა. – გვ. 7-13; სერგი ჯიქიას გამოქვეყნებულ ნაშრომთა სია. – გვ. 14-23; Fekete, L. İlk sefevi sahlarının Türkçe çıkarılmış iki senedi. – S. 290-293; Hazai, G. Ein kyrillischer Transkriptionstext des osmanisch-türkischen. – S. 266-280.
569. Джанашиа, Н. Н. Сергей Симонович Джикия // Советская тюркология. – 1974. – №1. – С. 115-116. : с портр.

დაბადების 80 წლისთავი
S. Cikia'nın 80. Doğum Yıl Dönümü
80 Years Anniversary
80-летие со дня рождения

570. აბულაძე, ც. დიდი ორიენტალისტი // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 206 : აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1979. – გვ. 190-196.
571. აბულაძე, ც. ცნობილი საბჭოთა ორიენტალისტი / ც. აბულაძე, ნ. შენგელია // თბილისი. – 1978. – 19 ოქტ. – გვ. 3. : სურ-ით.

572. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია. გეგეჰკორის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი აკად. ს. ს. ჯიქიას დაბადების 80 წლისთავს უძღვნის XXIV სამეცნიერო სესიას. – გეგეჰკორი, 1978. – 4 გვ.
573. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია სოფელ ონოლიაში ოჯახის წევრებთან. ფოტო // შრომის დროშა (გეგეჰკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 3.
574. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსის ს. ს. ჯიქიას შრომის წითელი დროშის ორდენით დაჯილდოების შესახებ // კომუნისტი. – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 1; თბილისი. – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 1; სამშობლო. – 1978. – ოქტ., № 20. – გვ. 2; Заря Востока. – 1978. – 24 окт. – С. 1.
575. ბოლქვაძე, ზ. საახალწლო საღალაბო სტრიქონები : სერგი ჯიქიას // ნიანგი. – 1979. – № 1. – გვ. 4.
576. გამყრელიძე, თ. ღვაწლმოსილი მეცნიერი // კომუნისტი. – 1978. – 1 ნოემბ. – გვ. 3.
577. გეგია, გ. გაერთიანებული სამეცნიერო სესია - XXIV „ქყონდიდური დღე“ [გეგეჰკორის რაიონში, მიძღვნილი ს. ჯიქიას დაბადების 80 წლისთავისადმი] // შრომის დროშა (გეგეჰკორი). – 1978. – 16 ნოემბ. – გვ. 3. : სურ-ით.
578. გოცირიძე, ი. სასიქადულო მეცნიერი და მამულიშვილი / ი. გოცირიძე, მ. ბელთაძე // თბილისის უნივერსიტეტი. -1978. – 20 ოქტ. – გვ. 3.: სურ-ით.
579. ელიავა, გ. მაგალითის შარავანდედი // შრომის დროშა (გეგეჰკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 3.: სურ-ით.
580. ზაქარაია, პ. იუბილარს ულოცავენ // შრომის დროშა (გეგეჰკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 2.

581. კაჭარავა, ნ. საყვარელი მასწავლებელი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1978. – 20 ოქტ. – გვ. 3.
582. კობიძე, დ. ბრძენი კაცი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1978. – 20 ოქტ. – გვ. 3.
583. ლომოური, ნ. იუბილარს ულოცავენ // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 2.
584. მეცნიერთა იუბილეები : [აკად. ს. ჯიქია] // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1979. – ტ. 93. – № 1. – გვ. 234-235.: სურ-ით.
585. მიქაია, ჭ. დიდი ადამიანი // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 3.
586. ნამდვილი ამბები : მამის სახელი [ს. ჯიქიას შესახებ] / [შეკრიბა გვანჯი მანიაშ] // ნიანგი. – 1978. – №23. – გვ. 2.
587. ნიჟარაძე, შ. ღვაწლმოსილი მეცნიერი და პედაგოგი // საბჭოთა აჭარა. – 1978. – 6 დეკ. – გვ. 4.: სურ-ით.
588. ს. ჯიქიას ბიოგრაფიული ცნობარი : ამონაწერი აკად. გ. წერეთლის შრომიდან // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 3.
589. სიხარულიძე, ზ. სახელმძღვანელო ქართველი თურქოლოგი // ოქტომბრის გზით (ხელვაჩაური). – 1978. – 31 ოქტ. – გვ. 4.
590. სურათზე: აკადემიკოსები: ს. ჯიქია, ა. შანიძე, პროფ. კ. დანელია და სხვ. // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 2.
591. ფაღავა, კ. ამაგდარი მეცნიერი // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 206 : აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1979. – გვ. 196-198.

592. ფაღავა, კ. ამაგდარი მეცნიერი // სამშობლო. – 1978. – № 21-22. – გვ. 14.
593. ფუთურიძე, გ. სერგი სიმონის ძე ჯიქია / გ. ფუთურიძე, ნ. ჯანაშია // მაცნე : ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1978. – № 4. – გვ. 175-176. : სურ-ით.
594. ღვაწლმოსილი მეცნიერი // ლაპარაკობს და უჩვენებს თბილისი. – 1978. – 27 ოქტ. – გვ. 1. : სურ-ით.
595. შანიძე, ა. [მისალმება ს. ჯიქიას დაბადების 80 წლისთავის გამო] // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 206: აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1979. – გვ. 189; თბილისის უნივერსიტეტი. – 1978. – 20 ოქტ. – გვ. 1.
596. ჩხიკვიშვილი, დ. სახელგანთქმული იუბილარი // თბილ. უნ-ტის შრომები. – ტ. 206: აღმოსავლეთმცოდნეობა. – 1979. – გვ. 188.: სურ-ით; თბილისის უნივერსიტეტი. – 1978. – 20 ოქტ. – გვ. 1.
597. ძაგანია, გრ. იუბილარს ულოცავენ // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 2.
598. წერეთელი, გ. გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 2. : სურ-ით.
599. ჯაველიძე, ე. ღვაწლმოსილი მეცნიერი // ლიტ. საქართველო. – 1979. – 12 იანვ. – გვ. 4.
600. ჯანგიძე, ვ. ქართული თურქოლოგიის ფუძემდებელი // სახალხო განათლება. – 1978. – 10 ნოემბ. – გვ. 3.
601. ჯიქია, ა. სწავლული და მოქალაქე // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1978. – 24 ოქტ. – გვ. 3.

602. Восьмидесятилетие С. С. Джикия // Народы Азии и Африки. – 1979. – № 1. – С. 173-174.
603. Гигинеишвили, О. И. Ключ к загадкам истории // Заря Востока. – 1978. – 26 окт. – С. 4.
604. Кононов, А. Н. Сергей Симонович Джикия / А. Н. Кононов, Т. В. Гамкрелидзе // Советская тюркология. – 1978. – № 5. – С. 108-109.
605. Сванидзе, М. Х. Основоположник грузинской тюркологии // Вечерний Тбилиси. – 1978. – 20 окт. – С. 3.
606. Список основных трудов акад. АН Груз. ССР С. С. Джикия / Сост.: К. В. Томарадзе // Народы Азии и Африки. – 1979. – № 1. – С. 174-176.
607. Чанкидзе, В. Көркәмли совет оријенталист. - Совет Күрчүстаны. – 1978. – 19 окт. – С. 3, с портр. – На азерб. яз.
608. Пәнаһи, М. А. Көркәмли совет Алими / М. Пәнаһи, Ч. Гиунашвили // Азәрбајҹан муәллими. – 1978. – 18 окт. – С. 4. – На азерб. яз.

დაბადების 85 წლისთავი
S. Cikia'nın 85. Doğum Yılı Dönümü
85 Years Anniversary
85-летие со дня рождения

609. აღმოსავლური ფილოლოგია V : კრებული ეძღვნება გამოჩენილი საბჭოთა თურქოლოგის აკად. ს. ჯიქიას საიუბილეო თარიღს. – თბ.: მეცნიერება, 1983. – 220 გვ.
610. ელიავა, გ. ქართული თურქოლოგიის ფუძემდებელი / გ. ელიავა, ა. ჩიქვანაია // შრომის დროშა (გეგეკჰორი). – 1983. – 6 დეკ. – გვ. 3. : სურ-ით.

611. ნიჟარაძე, შ. ამაგდარი მეცნიერი / შ. ნიჟარაძე, რ. შამელაშვილი // საბჭოთა აჭარა. – 1983. – 11 ნოემბ. – გვ. 4. : სურ-ით.
612. ქაჯაია, თ. მემამყება // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1983. – 6 დეკ. – გვ. 3.
613. ჯღარკავა, შ. ვულოცავ // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1983. – 6 დეკ. – გვ. 3.

დაბადების 90 წლისთავი
S. Cikia'nın 90. Doğum Yılı Dönümü
90 Years Anniversary
90-летие со дня рождения

614. გამყრელიძე, თ. გამოჩენილი ქართველი აღმოსავლეთმცოდნე // კომუნისტი. – 1988. – 25 ნოემბ. – გვ. 3. : სურ-ით.
615. გორგაძე, ი. „მხოლოდ მე ერთი გადავრჩი მგზავრი“ // თბილისი. – 1988. – 13 ოქტომბ. – გვ. 2. : სურ-ით.
616. შაყულაშვილი, გ. ჩვენი ბატონი სერგი / გ. შაყულაშვილი, შ. გაბესკირია, ე. ჯაველიძე // ლიტ. საქართველო. – 1988. – 9 დეკემ. – გვ.12. : სურ-ით.
617. ჯღარკავა, შ. სახელგანთქმული მეცნიერი // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1988. – 22 ნოემბ.
618. Дзидзигури, Ш. Основатель грузинской школы тюркологов : 90 лет / Ш. Дзидзигури, К. Церетели // Заря Востока. – 1988. – 18 окт. – С.4.

დაბადების 94 წლისთავი
S. Cikia'nın 94. Doğum Yılı Dönümü
94 Years Anniversary
94-летие со дня рождения

619. ბატონო სერგი / გაზეთ „ხიდის“ რედაქცია // ხიდი = Köprü – 1992. – 28 ოქტ. – გვ. 3.
620. გამყრელიძე, თ. თურქოლოგია საქართველოში / ესაუბრა ა. თარხნიშვილი // ხიდი = Köprü – 1992. – 28 ოქტ. - გვ. 3.
621. დიდად პატივცემულო ბატონო სერგი / საქ. მეცნ. აკადემიის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინ-ტის თანამშრომლები // ხიდი = Köprü. – 1992. – 28 ოქტ. – გვ. 3.
622. ერაძე, ლ. საუკუნის მიჯნასთან // ხიდი = Köprü. – 1992. – 28 ოქტ. – გვ. 3.
623. ვულოცავთ! ბატონო სერგი / თბილ. სახელმწ. უნ-ტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტი და თურქოლოგიის კათედრა // ხიდი = Köprü – 1992. – 28 ოქტ. – გვ. 3.
624. [სურათზე: ახალგაზრდა ქართველი მეცნიერები 1932 წელს] // ხიდი = Köprü. – 1992. – 28 ოქტ. – გვ. 3.
625. Gürcü Türkolojinin Kurucusu // ხიდი = Köprü. – 1992. – 28 ოქტ. - გვ. 3.

დაბადების 95 წლისთავი
S. Cikia'nın 95. Doğum Yılı Dönümü
95 Years Anniversary
95-летие со дня рождения

626. გამყრელიძე, თ. ქართული აღმოსავლეთმცოდნეობის პატრიარქი: 95 წლისთავის გამო // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1993. – 4 ნოემბერი. – № 239 (767). – გვ. 3.

დაბადების 100 წლისთავი
S. Cikia'nın 100. Doğum Yılı Dönümü
100 Years Anniversary
100-летие со дня рождения

627. აბულაძე, ც. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია : [მოხსენება, წაკითხული 1998 წლის 22 დეკემბერს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნ-ტში აკად. ს. ჯიქიას დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილ სამეცნიერო სესიაზე] // ენათმეცნიერების საკითხები. თბილ. უნ-ტი. ფილოლოგიის ფაკულტეტი. – 1999. – N1. – გვ.125-133.
628. ჭუმბურიძე, ი. ზღვა – სინდისის წვეთებისაგან // თბილისი. – 1998. – 24 დეკ. – გვ. 1. : ფოტო.

დაბადების 110 წლისთავი
S. Cikia'nın 110. Doğum Yılı Dönümü
110 Years Anniversary
110-летие со дня рождения

629. აბულაძე, ც. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია // აკადემიკოს სერგი ჯიქიას დაბადების 110 წლისთავისადმი მიძღვნილ რესპუბლიკურ სამეცნიერო კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენებები / ახალციხის სახელმწ. სასწ. უნ-ტი. – თბ., 2009. – გვ. 3-6.
630. აბულაძე, ც. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია : (1898-1993) // ახლო აღმოსავლეთი და საქართველო : VI = The Near East and Georgia: VI / გ. წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი = G. Tseretli institute of Oriental Studies. – თბ., 2009. – გვ. 7-10.
631. აკადემიკოს სერგი ჯიქიას 110 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია / ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი. – თბ., 2008. – 18 დეკ. –10 გვ.

632. აკადემიკოს სერგი ჯიქიას დაბადების 110 წლისთავისადმი მიძღვნილ რესპუბლიკურ სამეცნიერო კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენებები / ახალციხის სახელმწ. სასწ. უნ-ტი; [რედ. თინა გელაშვილი]. – თბ.: უნივერსალი, 2009. – 518 გვ. – რეზ. ინგლ.
633. აკადემიკოს სერგი ჯიქიას დაბადების 110 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის პროგრამა / სსიპ ახალციხის ინსტიტუტი. – 2009 წლის 26-27 ივნისი. ახალციხე. – თბ.: უნივერსამი, 2009. – 58 გვ.
634. ახლო აღმოსავლეთი და საქართველო: VI = The Near East and Georgia: VI / გ. წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი = G. Tseretli institute of Oriental Studies : ეძღვნება აკადემიკოს ს. ჯიქიას ხსოვნას = In Memoriam Acad. S. Jikia. – თბ., 2009. – 238 გვ. : სურ-ით.
635. ბეროშვილი, შ. სერგი ჯიქიას დაბადებიდან 110 წლისთავი აღინიშნა // თბილისის უნივერსიტეტი. – 2009. – 16 იანვ., № 1. – გვ.12. : სურ-ით.
636. ჯიქია, მ. მამაჩემი – სერგი ჯიქია / აკადემიკოსი სერგი ჯიქია – 110 // ლიტერატურული მესხეთი. – 2010. – აპრ., № 4. – გვ. 5. : სურ-ით.
637. ჯიქია, მ. ნიშან-თვისების აღმნიშვნელი თურქული ლექსემები ქართველურ ანთროპონიმიაში // აკადემიკოს სერგი ჯიქიას დაბადების 110 წლისთავისადმი მიძღვნილ რესპუბლიკურ სამეცნიერო კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენებები / ახალციხის სახელმწ. სასწ. უნ-ტი. – თბ., 2009. – გვ. 7-11. – რეზ. ინგლ.

დაბადების 120 წლისთავი
S. Cikia'nın 120. Doğum Yılı Dönümü
120 Years Anniversary
120-летие со дня рождения

638. აბულაძე, ც. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია // ქართული აღმოსავლეთმცოდნეობის პატრიარქი. – თბ., 2018. – გვ. 9-32.

639. აბულაძე, ც. სერგი ჯიქია – 120 წელი // აღმოსავლეთმცოდნეობა : VII = Oriental Studies : VII. - თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა. – 2018. – გვ. 49-57.
640. აკადემიკოს სერგი ჯიქიას დაბადებიდან 120 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია. 24-25 დეკემბერი, 2018 წელი : პროგრამა და თეზისები / ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, აღმოსავლეთმცოდნეობის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტი, თურქოლოგიის კათედრა. – თბ., 2018. – 36 გვ.
641. აღმოსავლეთმცოდნეობა: №7 = Oriental Studies : №7. ეძღვნება აკადემიკოს სერგი ჯიქიას ხსოვნას (1898-1993) / რედ. გ. ჯაფარიძე = Dedicated to the Memory of Academician Sergi Jikia (1898-1993) / Ed. G. Djaparidze. – თბ.: უნ-ტის გამ-ბა. 2018. – 356 გვ.
642. გამყრელიძე, თ. [სერგი ჯიქია] // ქართული აღმოსავლეთმცოდნეობის პატრიარქი. – თბ., 2018. – გვ. 3-8.
643. ივანიშვილი, მ. აკადემიკოს სერგი ჯიქიას ეტიმოლოგიური ძიებები // აკადემიკოს სერგი ჯიქიას დაბადებიდან 120 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია. 24-25 დეკემბერი, 2018 წელი : პროგრამა და თეზისები. – თბ., 2018. – გვ. 17-18.
644. იველაშვილი, თ. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია და ზოგიერთი სომეხი ისტორიკოსი // აკადემიკოს სერგი ჯიქიას დაბადებიდან 120 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია. 24-25 დეკემბერი, 2018 წელი : პროგრამა და თეზისები. – თბ., 2018. – გვ. 18-19.
645. მეხუთე ახალგაზრდული სამეცნიერო კონფერენცია : ეძღვნება აკადემიკოს სერგი ჯიქიას ხსოვნას: თეზისები; 25-26 დეკემბერი. 2018 / რედ. ნ. ეჯიბაძე. – თბ., 2018. – 35 გვ.

646. სერგი ჯიქია (1898-1993): გამოფენის მეგზური / შემდგენლები: მ. ლილუაშვილი, მ. ჭანტურია, ჯ. კუტანიძე; ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნ-ტი. – თბ.: თსუ მუზეუმი, 2018. – 72 გვ. : 20 გვ. ფოტო მასალა.
647. ქართული აღმოსავლეთმცოდნეობის პატრიარქი / თ. გამყრელიძე.[აკადემიკოსი სერგი ჯიქია]. – გვ. 3-8; ც. აბულაძე. აკადემიკოსი სერგი ჯიქია. – გვ. 9-32; – თბ.: საქ. მეცნ. ეროვნული აკადემიის გამ-ბა, 2018. – 32 გვ.: 8 ფ. ფოტო.
648. ქართული აღმოსავლეთმცოდნეობის პატრიარქი : აკადემიკოსი სერგი ჯიქია / საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2018. – 28 დეკ. – გვ. 6 : ფოტო.
649. ჩითინაშვილი, თ. სერგი ჯიქიას „ვილაიეთის დიდი დავთრის“ ორიენტირები // მეხუთე ახალგაზრდული სამეცნიერო კონფერენცია: ეძღვნება აკადემიკოს სერგი ჯიქიას ხსოვნას : თეზისები. – თბ., 2018. – 30-31.
650. წერეთელი, გ. სერგი ჯიქიას ცხოვრება და მოღვაწეობა // აღმოსავლეთმცოდნეობა: VII = Oriental Studies : VII. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა. – 2018. – გვ. 40-48.

მასალები გარდაცვალების შესახებ
Ölüme İlişkin Materyaller
Materials About Death
Кончина

651. სერგი ჯიქია : ნეკროლოგი / ხელს აწერს ე. შევარდნაძე, ო. ფაცაცია, ვ. გოგუაძე [და სხვ.] // საქ. სსრ. მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე : ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1994. – № 1-4. – გვ. 189-191.
652. აბულაძე, ც. ძვირფასო ბატონო სერგი! [სიტყვა გარდაცვალებასთან დაკავშირებით] // საქ. სსრ. მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე : ენისა და ლიტერატურის სერია . – 1994. – № 1-4. – გვ. 191-192.

სახელთა საძიებელი
İsimlerin Dizini
Name of Indexes
Указатель Имен

აბაშიძე, გრ. (რედ.) 216
აბდალაძე, ა. 303
აბდულჰაქ ჰამიდ თარჰანი 202
აბრამიშვილი, გ. 297
აბულაძე, ი. 205, 208, 210, 211,
213, 214
აბულაძე, ი. (მასზე) 313, 477,
533, 541
აბულაძე, ც. 95, 225, 234, 242,
245, 275, 337, 348, 425, 444,
445, 448, 458, 468, 477, 478,
486, 494, 495, 511, 562, 570,
571, 627, 629, 630, 638, 639,
647, 652
აბულაძე, ც. (რედ.) 477, 493
აბულაძე, ც. (მთარგმნ.) 203
აგულეცი, ზ. 305
ავალიანი, ა. (მასზე) 83
აკანელი, გრ. 253
ალავიძე, მ. 405
ალასანია, გ. 238, 417, 430, 538
ალასანია, გ. (რედ.) 500
ალეპოელი, კ. (მასზე) 285
ალექსიძე, ზ. 271, 292, 300
ალექსიძე, კ. 362
ალი ბეი (მასზე) 284
ალფენიძე, ვ. 380, 381
ამირანაშვილი, შ. (მასზე) 364
ანდრონიკაშვილი, მ. 157

აპოლონიოს როდოსელი 276
არაბული, მ. 90, 340
ასათიანი, ნ. 285
ასლანიკაშვილი, ალ. 217
აშიკ-ფაშა (მასზე) 539
ახვლედიანი, გ. (მასზე) 104,
195, 273
ახვლედიანი, ზ. 563
აჰმედ მესამე 113

ბაგრატიონი, ბ. (მასზე) 113
ბაინდურაშვილი, ხ. 559
ბარათაშვილი, კ. 462
ბარამიძე, ალ. (მასზე) 123
ბარამიძე, მ. 550, 558
ბართაია, ნ. 544, 564
ბართაია, ნ. (რედ.) 559
ბაღიშვილი, ა. 475
ბელთაძე, მ. 578
ბერიძე, ვ. 149
ბერიძე, მ. 487, 496, 508, 522
ბეროშვილი, შ. 635
ბერძენიშვილი, დ. 323
ბერძენიშვილი, ნ. (მასზე) 483
ბიტელი, კ. 198
ბოგოლუბოვი, მ. 370
ბოლქვაძე, ზ. 575
ბოსტაშვილი, ნ. 382
ბოშიშვილი, ა. 523

- ბუ ადამი 199
 ბურძგლა, ი. 193
- გაბაშვილი, ვ. 129
 გაბაშვილი, ვ. (მასზე) 158
 გაბესკირია, შ. 616
 გალაკტიონი [ტაბიძე] (მასზე) 393
 გამყრელიძე, ალ. 255, 286
 გამყრელიძე, თ. 125, 469, 476, 488, 576, 614, 620, 626, 642, 647
 გამყრელიძე, თ. (რედ.) 448, 473
 გამყრელიძე, თ. (მასზე) 403
 გაჩეჩილაძე, რ. 513
 გაწერელია, ა. 403
 გაწერელია, ა. (მასზე) 125, 155
 გეგია, გ. 577
 გელაშვილი, გ. 257, 262
 გელაშვილი, თ. (რედ.) 632
 გესლაძე, ნ. 565
 გვარამია, რ. 275, 533
 გიგინეიშვილი, ო. 121, 339
 გიგინეიშვილი, ო. (მასზე) 490, 513
 გიორგობიანი, ზ.- ნ. 545
 გიოშვილი, ნ. (რედ.) 488
 გიულდენშტედტი (მასზე) 257, 262
 გიუნაშვილი, ჯ. 524
 გლოველი, შ. 525
 გოგუაძე, ვ. 651
 გორგაძე, ი. 615
 გოცირიძე, ი. 95, 96, 343, 578
 გუნთეჟინი, რ. 200
 გურგენიძე, ვ. 331
- გურგენიძე, ნ. 230, 353, 354, 489, 497, 498, 554
 გურული, ვ. (რედ.) 186
 გურჯიზაძე 234
- დავლიანიძე, ლ. 295, 305
 დავრიუყევი, ა. (მასზე) 287
 დანგაძე, ნ. 481
 დანელია, კ. 164, 590
 დიდი მოურავი [გიორგი სააკაძე] (მასზე) 30, 31
 დიონ კასიოსი 267
 დრასხანაკერტელი, ი. 265
 დუდუჩავა, ი. 448
 დუნდუა, გ. 514
 დუნდუა, თ. 514
- ებანოიძე, თ. 499
 ევლია ჩელები 58, 279, 283
 ელიავა, გ. 236, 391, 410, 442, 579, 610
 ენუქიძე, თ. 299
 ერაძე, ლ. 622
 ერევანცი, ა. 295
 ეჯიბაძე, ნ. (რედ.) 645
- ვანიშვილი, შ. 526
 ვეკუა, ი. (მასზე) 137, 356, 357
 ველკოვი, ა. 249
 ვეფიკ-ფაშა (მასზე) 147
- ზაიონჩკოვსკი, ან. 350
 ზაიანჩკოვსკი, ან. (მასზე) 130
 ზაქარაია, კ. 580
 ზაქარია, ალ კაზვინი (მასზე) 290

ზაქარიადე, ჭ. 143
ზედგინიძე, გ. 66, 319
ზურაბაშვილი ა. (მასზე) 357

თაბუკაშვილი, შ. 34
თარხნიშვილი, ა. 620
თაყნიაშვილი, გ. 500
თევზაძე, ა. (მთარგმნ.) 462
თევზაძე, კლ. 11,13, 21, 29, 37,
45, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 61,
62, 75, 87, 92, 99, 103, 109,
110, 114, 135, 146, 151
თევზაძე, კლ. (მასზე) 313
თოფურია, აკ. 438
თოფურია, ვ. (მასზე) 364

იაკუთი 263
იბრაჰიმ ფეჩევი 18, 90, 340,
344, 345
იევლევი, ალ. 272
ივანიშვილი, მ. 643
იველაშვილი, თ. 509, 644
ილურიძე, მ. 477
იმერლიშვილი, ვ. 45, 313
იოსებ ქართველი 203
ისქანდერ მუნში 274

კ. ს-ს. [კაკაბაძე, ს.] 26, 311
კაკაბაძე, ს. (მასზე) 481
კარტოზია, გ. 229, 251
კაციტაძე, დ. 460, 559
კაჭარავა, ნ. 491, 501, 581
კეკელია, ი. 536
კეკელია, მ. 376, 439
კეკელიძე, ვ. (მთარგმნ.) 216
კეკელიძე, კ. 314
242

კეკელიძე, პ. 226
კერესელიძე, მთ. 180
კეცხოველი, ნ. (მასზე) 364
კეჭყემაძე, ნ. 254
კვაშილავა, გ. 502
კვირიკაშვილი, ლ. (მასზე) 560
კვირიკაშვილი, ჯ. (მასზე) 560
კიკნაძე, რ. 158, 268, 289, 302
კილანავა, ნ. 377
კლდიაშვილი, დ. (რედ.) 511
კობერიძე, გ. 453
კობერიძე, კ. 182
კობიძე, დ. 389, 582
კობიძე, დ. (მასზე) 131,169, 370
კოტეტიშვილი, ვ. 131
კუპრაძე, ვ. (მასზე) 423
კურტანიძე, ჯ. 646
კუტაისოვი (მასზე) 432
კუტალაძე, გ. 527
კუცია, კ. 281, 287

ლაზარ ფარპეცი (მასზე) 260
ლასტივერტეცი, არ. 288
ლეონიძე, გ. 332
ლეონიძე, გ. (მასზე) 82
ლილუაშვილი, მ. 646
ლომოური, ნ. 267, 490, 528, 583
ლომსაძე, შ. 66, 324, 392
ლუზინიანი, ს. 284

მაისურაძე, ი. 66, 320
მაისურაძე, შ. 428
მამაცაშვილი, მ. 275, 280
მამისთვალიშვილი, ე. 515
მამისთვალიშვილი, ე. (რედ.)
526

მამულაძე, შ. 556
მამულია, გ. (რედ.) 462
მანია, გ. 586
მანია, ქ. 503
მარი, ნიკო (მასზე) 196
მახარაძე, მ. 512
მახარაძე, მ. (რედ.) 188, 190,
516
მაჯდ-ოს-სალტანე 280
მგალობლიშვილი, ლ. 499, 504
მგალობლიშვილი, მ. 291
მგელაძე, ნ. 557
მეგრელიძე, ი. 153, 393
მელიქიშვილი, გ. 149
მელიქსეთ-ბეგი, ლ. (რედ.) 226
მელიქსეთ-ბეგი, ლ. (მასზე) 86
მეტრეველი, ელ. 131
მეტრეველი, რ. 149
მეუნარგია, ი. (მასზე) 166
მეჰმედ რაშიდი 235
მიქაია, ჭ. 585
მიქელაძე, თ. 270
მორგოშია, თ. 364
მუშკუდიანი, ვ. 12, 20, 28, 34
მშვენიერაძე, დ. 223

ნადარაია, ფ. 534
ნაიმა, მუსტაფა 241
ნაკაშიძე, თ. (რედ.) 448
ნიკოლაიშვილი, დ. 561, 565
ნიჟარაძე, შ. 228, 333, 383, 587,
611
ნორაკიძე, ნ. 378
ნუცუბიძე, შ. 316

ოთინაშვილი, ნ. 529

ორბელიანი, ს. ს. 225, 337
ორბელიანი, სტ. 304

პაპუაშვილი, თ. 562

ჟღენტის, ს. 218

რამიშვილი, ლ. 397
რურუა, ფ. 19, 27, 35, 36, 43, 44,
204, 206, 207, 209
რუხაძე, ლ. 491, 505, 535
რუჰი ბაღდადი (მასზე) 227

სამუშია, ჯ. 186
სანიკიძე, თ. 183
სანჯანელი 3, 4, 5
სარიშვილი, ე. (რედ.) 111
სერგი ბანძელი 2
სვანიძე, მ. 90, 97, 242, 344, 355,
365, 385, 416, 425, 430
სვანიძე, მ. (მასზე) 148, 500
სილაგაძე, ა. 546, 551
სილაგაძე, ბ. 284
სილაგაძე, ჯ. 177, 179
სილოგავა, ვ. 506
სიხარულიძე, ე. 263
სიხარულიძე, ზ. 589
სიხარულიძე, ი. 66, 237, 321,
536
სიხარულიძე, ი. (მასზე) 181
სოლომონ მეორე (მასზე) 88
სორდია, ჟ. (მასზე) 177, 179,
183
სოსელია, ე. (რედ.) 488
სტეფანოზ მამფალი 297

სულემენაშვილი, ნ. (მხატვ.)
171

სურგულაძე, პ. 456

ტაბატაძე კ. 296

ტაბაღუა, ი. 203

ტაციტუსი 286

ტლაშაძე, ი. 84

ტოლოჩანოვი (მასზე) 278

ურუშაძე, ა. 276, 341

ურუშაძე, ა.(მასზე) 386

უხტანესი 292

უჯმაჯურიძე, ა. 561, 565

ფაღავა, მ. 519, 547, 558

ფაღავა, მ. (რედ.) 518, 519

ფაღავა, კ. 591, 592

ფაცაცია, ო. 651

ფენრიხი, ჰაინც (მასზე) 386

ფირცხალავა, ა. 478

ფლავიუს, არ. 254

ფოცხიშვილი, ა. 537

ფუთურიძე, გ. 279, 283, 367,
407, 593

ფუთურიძე, ვლ. 256, 258, 268,
274, 298

ფუთურიძე, ვლ. (მასზე) 282

ქათიზ ჩელეზი 238, 417, 430,
538

ქაჯაია, ვ. (მასზე) 482

ქაჯაია, თ. 612

ქაჯაია, ლ. 482

ქებულაძე, კ. 536

ქორქაშვილი, ლ. 12, 20, 28, 34

ქუთათელაძე, ა. 418

244

ქუთელია, ნ. 161, 194

ლლონტი, ალ. 178, 449, 464

ყაუხჩიშვილი, თ. (რედ.) 249

ყაუხჩიშვილი, ს. 125, 255, 261,
264, 266, 269, 277

ყაუხჩიშვილი, ს. (მასზე) 129,
152, 193, 403

ყელბერაშვილი, მ. 565

ყუბანიშვილი, ს. 84

შამელაშვილი, რ. 611

შანიძე, აკ. 431, 595

შანიძე, აკ. (მასზე) 101, 102,
136, 138, 164, 178, 273, 377,
380, 381, 387, 541, 590

შარაშიძე, ქრ. 334, 458

შარდენი, ჟან 291

შაყულაშვილი, გ. 616

შაშიკაძე, ზ. 512, 552

შაშიკაძე, ზ. (რედ.) 516

შაჰ-თამაზი 296

შევარდნაძე, ე. 651

შენგელია, ვ. (რედ.) 529

შენგელია, ნ. 88, 90, 188, 190,
233, 241, 244, 248, 249, 325,
326, 345, 398, 440, 450, 465,
515, 516, 571

შენგელია, ნ. (რედ.) 512

შენგელია, ნ. (მასზე) 489

შერვაშიძე, ი. 424

შეყილაძე, გ. 387

შილაკაძე, ვ. 226

შოშიაშვილი, ნ. 253

ჩანტლაძე, ი.(რედ.) 560
ჩითინაშვილი, თ. 649
ჩიტაია, გ. 149
ჩიქვანაია, ა. 610
ჩიქობავა, არნ. 7, 492
ჩიქობავა, არნ. (მასზე) 386, 423,
541
ჩიქოვანი, გ. (რედ.) 473
ჩლაიძე, ლ. 232, 239
ჩლაიძე, ლ. (რედ.) 466
ჩორჩანელი, გ. (მასზე) 536
ჩოჩიევი, ვ. 235, 426
ჩხაიძე, მ. (მასზე) 175
ჩხიკვიშვილი, დ. 596

ცაგარეიშვილი, ე. 265, 288, 304
ცაგურიშვილი, თ. 530
ცეცაძე, მ. 517
ცეცხლაძე, ნ. 470, 518, 548
ცინცაძე, დ. 483
ცინცაძე, ი. 259, 272, 278
ცინცაძე, მ. 519, 547, 558
ცქიტოშვილი, ო. 290
ცხადაია, კ. (რედ.) 485
ცხადაძე, ბ. 520
ცხადაძე, ე. 520

ძაგანია, გ. 482, 597
ძიმიგური, შ.(მასზე) 356

წერეთელი, გ. 70, 81, 212, 215,
275, 568, 588, 598, 650
წერეთელი, გ. (რედ.) 26, 46, 66,
319, 320, 321, 324
წერეთელი, გ. (მასზე) 119, 125,
170, 294, 350, 356, 388, 397,
476, 546
წერეთელი, კ. 125

წერეთელი, კ. (მასზე) 157, 403
წიკლაური, თ. 524

ჭანტურია, ვ. 432
ჭანტურია, მ. 646
ჭიჭე კოტორი [ს. ჯიქია] 1
ჭუმბურიძე, ი. 628

ხადური, ს. (რედ.) 448
ხარატიშვილი, გ. 357

ჯავახიშვილი, ივ. 310, 406
ჯავახიშვილი, ივ. (მასზე) 132,
133
ჯაველიძე, ე. 227, 539, 599, 616
ჯაველიძე, ნ. (რედ.) 539
ჯალალიანცი, ესაი ჰასან 281
ჯანაშია, ნ. 260, 593
ჯანაშია, ნ. (მასზე) 513
ჯანაშია, რ. 185
ჯანაშია, ს. (მასზე) 185
ჯანგძე, ვ. 121, 150, 162, 171,
226, 231, 419, 455, 600
ჯაფარიძე, გ. (რედ.) 641
ჯიქია, ა. 601
ჯიქია, ი. (მასზე) 189
ჯიქია, მ. 485, 489, 493, 498,
540, 636, 637
ჯიქია, მ. (რედ.) 535
ჯიქია, რ. 189
ჯორბენაძე, ს. 394
ჯორჯიკია, ნ. 541
ჯუჯეინი 289
ჯღარკავა, შ. 613, 617

ჰასან რუმლუ 268
ჰიქმეთი, ნ. 216

- Abuladze, C. 66, 329
 Abuladze, Ts. 467, 468, 479
 Ayhan, Mehmet Selim 553
- Bekadze, Ş. 531
 Blaškovič, J. 402
 Boeder, W. 437
 Bolfik, S. 402
 Bostaşvili, N. 484
- Cangidze, V. 451
 Cikia, M. 463, 472
 Çiloğlu, F. 461
- Dubinski, A. 415
 Duduçava, İa 549
- Enwall, J. 510
 Eravcı, M. 562
- Fekete, L. 46, 317, 568
- Gelibolulu, Mustafa Âlî 562
 Gocayeva-Memmedova, G. 542
 Gökyay, Orhan Şaik 173, 451
 Guboglu, M. 90, 318, 361
- Hazai, György 421, 446, 568
- Kırzioğlu, M. F. 409
 Korkmaz, R. 543
- Lewis, B. 347
- Pečevi, Ī. (On him) 361
 Petchevi, I. 90, 346
 246
- Šabanović, H. 342
 Shengelia, N. 471, 489
 Svanidze, M. H. 422
- Türkmen, F. 567
 Üstünyer, I. 549
- Абуладзе, Ц. А. 335, 443
 Авалишвили, В. Г. 14, 22
 Алиев, Ф. Ф. 420
 Апридонидзе, Ш. Т. 433
 Ахундова, А. (О ней) 78
- Бгажба, Х. С. 358
 Бицадзе, А. В. (О нём) 374
- Вачнадзе, С. М. 14, 22
 Векилов, А. П. 327, 351, 359,
 395
 Векуа, И. Н. (О нём) 379
- Габескирия, Ш. В. 246
 Гамкрелидзе, Р. В. (О нём) 374
 Гамкрелидзе, Т. В. 452, 604
 Гвахария, А. А. (Ред.) 243
 Гвелесиани, С. 447
 Гехтман, Г. 219, 222
 Гигинеишвили, О. И. 338, 603
 Гиоргобиани, Т. Г. 14, 22
 Гиунашвили, Ч. 608
 Глonti, А. А. (О нём) 165
 Гукасян, В. Л. 434
- Джавелидзе, Э. Д. 243
 Джанашиа, Н. Н. 315, 435, 569

- Джангидзе, В. Т. 224, 240
 Джахид, Б. 201
 Джевдет-заде, Х. 6
 Джелаль-ед-дин Руми (О нём)
 243
 Джорбенадзе, С. М. 400
 Дзидзигури, Ш. В. 618
 Дзидзигури, Ш. В. (О нём) 160

 Жгенти, С. М. 76

 Зайончковский, А. А. (О нём)
 93

 Иванов, В. С. 452
 Иванов, С. Н. 328
 Иорйш, И. И. 412

 Карбелашвили, Л. 219, 222
 Каухчишвили, С. Г. (О нём) 159
 Кипиани, М. 16
 Кирпиченко, Н. И. 71
 Комахидзе, Н. В. 368
 Кононов, А. Н. 6, 369, 408, 412,
 413, 604

 Марр, Н. Я. (О нём) 8
 Марр, Ю. Н. 436
 Мегрелидзе, И. В. 436
 Меликсет-бег, Л. М. (О нём) 76
 Милибанд, С. Д. 404, 411
 Мусхелишвили, Н. И. 374

 Недков, Б. 352

 Пәнаһи, М. А. 608

 Пурцеладзе, С. 15, 23, 24
 Путуридзе, В. С. (О нём) 117

 Рүстәмов, Р. А. (О нём) 105

 Сванидзе, М. Х. 435, 605
 Севортян, Э. В. 336

 Томарадзе, К. В. 606

 Физули, М. (О нём) 69

 Харатишвили, Г. С. 480

 Церетели, Г. В. 65, 93, 106
 Церетели, Г. В. (О нём) 122
 Церетели, К. 618
 Цовикян, Х. М. 6
 Цулукидзе, П. 16

 Чавахишвили, Ал. 219, 220, 221
 Чайкин, К. И. 436
 Чанкидзе, В. 607
 Чикаидзе, В. Г. 250
 Чобанов, М. 390, 414
 Чхайдзе, М. 165, 247

 Шакаришвили, И. 219, 220, 221
 Шанидзе, А. Г. (О нём) 142
 Шахтактинская, Н. 14, 15, 22,
 23, 24
 Ширалиев, М. Ш. (О нём) 115

 Эвлия Челеби (О нём) 9
 Юнус Эмре (О нём) 246

გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი
Coğrafi Ad Dizini
Geographical Indexes
Указатель Географических Имен

აბაშა (რ-ნი) 236, 410	დღივი (სოფ.) 41
აგარის დედათა მონასტერი 508	ზარზმა 428, 429
ავღანეთი 281	ზველი (სოფ.) 522
აზმანა (სოფ.) 530	
ამიერკავკასია 249	თბილისი 234, 280, 362, 363, 394
ანაკლიის ციხე 244	თბილისის ვილაიეთი 188, 190, 465, 515, 529
ანატოლია 32	თურქეთი 83, 97, 139, 186, 191, 382, 484, 500
ანკარა 478	თურქეთის იმპერია 555
არაბული აღმოსავლეთი 67	
ართვინი 198	იმერეთი 278
ატენი 116	იმერეთის სამეფო 272
ატენის სიონი 297, 300	ირანი 426
აღმოსავლეთ ანატოლია 32	ისორათი (სოფ.) 377, 380, 381
აჭარა 83	
აჭარა 512	კავკასია 90, 238, 241, 263, 290, 302, 340, 344, 345, 417, 430, 538
ახალციხე 331, 378, 392	კვიპროსი 339
ახლო აღმოსავლეთი 513, 634	კლარჯეთი 556, 557, 558
	კოლხეთი 112
ბაგრატის ტაძარი 405	
ბორჯომი 82, 332	ლენინგრადი 185, 356, 357, 370, 393
ბორჯომის ხეობა 66, 319	ლესაინდრავო-ონოლია (სოფ.) 2
გეგეჭკორი (რ-ნი) 236, 371, 410, 572, 577	
გურჯისტანის ვილაიეთი 26, 46, 66, 217, 311, 319, 320, 321, 324, 326, 331, 355, 416, 481, 540, 561, 565	

ლიახვის ხეობა 529	233, 235, 238, 241, 249, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 274, 277, 285, 286, 287, 289, 290, 291, 298, 302, 303, 320, 340, 344, 345, 376, 385, 398, 417, 430, 493, 503, 538, 620, 634
მაწევანი (სოფ.) 116	
მარტვილის მონასტერი 339	
მახლობელი აღმოსავლეთი 440	
მესხეთი 40	
მტკვარი (მდ.) 469	
ნაისა (სოფ.) 530	
ნოლა (სოფ.) 384, 387	
ოდში (სოფ.) 98	
ონოლია (სოფ.) 1, 2, 3, 5, 362, 573	
ორმოცი წყარო (სოფ.) 530	
ოსმალეთი 30, 88, 148, 166, 284, 296, 385, 426	
ოსმალეთის იმპერია 203, 552	
ოქროს ციხე 74, 197	
რუსეთი 376	
რუხის ციხე 244	
საირმე (სოფ.) 495, 506	
სამეგრელო 1, 3, 534	
სამტრედია 387	
სამცხე 527	
სამცხე-საათაბაგო 52, 245, 355, 445, 458	
სამხრეთ-დასავლეთ საქართველო 516	
სამხრეთ საქართველო 334	
სარფი 552	
საქართველო 18, 45, 66, 70, 90, 97, 139, 145, 148, 149, 180, 233, 235, 238, 241, 249, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 274, 277, 285, 286, 287, 289, 290, 291, 298, 302, 303, 320, 340, 344, 345, 376, 385, 398, 417, 430, 493, 503, 538, 620, 634	
	საქართველოს სსრ. 11, 12, 13, 20, 21, 28, 29, 34, 37, 45, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 75, 87, 92, 99, 103, 109, 110, 114, 135, 146, 151, 162, 171, 205, 208, 210, 211, 213, 214, 312, 313, 330, 371, 440
	სენაკის მაზრა 3, 4
	სპარსეთი 291
	სომხეთი 265
	ტბეთი 299
	ტფილისი 406
	უქიმერიონი 405
	ქართლი 108, 439
	ქართლ-კახეთი 376
	ქობარეთი 496
	ქორეთი 530
	ქუთაისი 133, 432
	შავი ზღვა 254
	შავშეთ-იმერხევი 470
	შავშეთი 518, 548
	ჩილდირის ეიალეთი 242, 425

ცხენწყალა (სოფ.) 530
ცხინვალი 94

წერაქვი 323

ჭანეთი (ლაზეთი) 237

ჯავახეთი 41, 530

Black sea 532

Caucasum 361

Georgia 346, 422

Gürcistan 467, 471, 479, 542

Gürcistan vilayeti 192, 472

Karadeniz 532

Transcaucasie 90, 346

Türkiye 451, 484

Абхазия 358

Азербайджан 240, 379

Анкара 57

Верхняя Цалка 315

Грузинская ССР 23, 65, 68, 106,
307, 374, 375

Грузинский вилайет 25

Грузия 25, 140, 368, 435, 457

Гюрджюстанский вилайет 50,
63, 79, 89

Дливи (С.) 42

Джавахети 42

Казахстан 420

Кипр 338

Кура (река) 78

Курчустан ССР 219, 220, 221,
222

Малая Азия 327, 351, 359

Мартвильский монастырь 338

СССР 336, 369, 413

Сухуми 172

Тбилиси 335, 447

Тифлис 308

Турция 141, 484

Чёрное море 532

ფოტოარქივი

Fotoğraflar

Photo Archive

Фотоархив

ქრისტინე გაგუა -
სერგი ჯიქიას დედა

სიმონ სიმონ ჯიქია - სერგი
ჯიქიას მამა

მარცხნიდან: სერგი ჯიქიას და - ალათი, სერგი ჯიქია, და - მაგდა,
მმა - ლუკა და მამა - სიმონ ჯიქია

ევგენია მეფარიშვილი -
სერგი ჯიქიას მეუღლე

ქალიშვილი - მარიკა ჯიქია

ვაჟი - მამუკა ჯიქია, მეუღლე - მარინე ქურდაძე,
შვილიშვილები: პატარა სერგი ჯიქია და ნიკა ბორჩხაძე

შვილიშვილები: სერგი და ანა ჯიქიები

შვილიშვილები: ნიკა და ზეკა ბორჩხაძეები

სერგი ჯიქია ახალგაზრდობაში

პირველ ქართველ ასპირანტთა ჯგუფი ლენინგრადში. 1932 წელი.
პირველ რიგში მარცხნიდან: ი. მეგრელიძე, ს. ჟღენტაძე.
მეორე რიგში მარცხნიდან: გ. ხარატიშვილი, ა. ცხაკაია, მ. ხუბუა,
გ. წერეთელი. მესამე რიგში მარცხნიდან: გ. ხაჩალია, ი. ვეკუა, ვ. კუპრაძე,
ს. ჯიქია, ა. რუხაძე, დ. დოლიძე

ქართველი ასპირანტები. პირველ რიგში: ს. ჯიქია, მ. ჩხენკელი.
მეორე რიგში: შ. ძიძიგური, გ. ხარატიშვილი, ვ. მამასახლისოვი

აკაკი შანიძე და სერგი ჯიქია

სერგი ჯიქია, აკაკი შანიძე და ილია აბულაძე

სერგი ჯიქია და თამაზ გამყრელიძე

შ. თევზაძე (წარმოშობით ქართველი, ცხოვრობს ჰოლანდიაში),
ს. ჯიქია და ახმედ მელაშვილი (გამოჩენილი ქართველი მოღვაწე
თურქეთში)

პირველ რიგში მარცხნიდან: გ. ფუთურიძე, გ. წერეთელი,
ვ. გაფრინდაშვილი. მეორე რიგში მარცხნიდან: დ. კობიძე, ი. შილაკაძე,
ს. ჯიქია

მარცხნიდან გ. წერეთელი, 2,3,4....., აკ. შანიძე, გ. როგოვა, ქ. ლომთათიძე,
ვ. თოფურია, გ. ახვლედიანი, ს. ჯღენტტი, ს. ჯიქია, მ. ხუბუა

მარცხნიდან ანანიაშ ზაიონჩკოვსკი (პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი), ანდრია კონონოვი (სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი) და სერგი ჯიქია

ადმოსავლეთმცოდნე ორიენტალისტთა 25-ე საერთაშორისო კონგრესის დელეგატები ს. ჯიქია და ვ. სტრუე

სერგი ჯიქია და ცისანა აბულაძე

მარცხნიდან: თ. ბორჯხაძე, ც. აბულაძე, ს. ჯიქია და მ. ნიკოლეიშვილი.
ბაგრატის ტაძრის ეზოში სამრეკლოს ქვაზე ოსმალური წარწერის
ამოკითხვის შემდეგ

მარცხნიდან: სერგი ჯიქია, ცისანა აბულაძე, ორჰან შაიქ გიოქაი, ელიზბარ ჯაველიძე, ვიქტორ ჩიკვაძე, მზია გურგენიძე

სერგი ჯიქია თავის აღზრდილ კოლეგებთან. აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტში. მარცხნიდან პირველ რიგში: ლია ჩლაიძე, სერგი ჯიქია, ვენერა ჯანგიძე, ნუნუ გურგენიძე.
მარცხნიდან მეორე რიგში: გიორგი შაყულაშვილი, მაკა შონია, მაია მიმინოშვილი, ელენე ჯაველიძე, ლალი გელაშვილი

დაიბეჭდა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
გამომცემლობის სტამბაში

0179 თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი 14
14 Ilia Tchavtchavadze Avenue,
Tbilisi 0179 Tel +995 (32) 225 04 84, 6284, 6278
www.press.tsu.edu.ge